ΕΤΟΣ Γ'.— ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.—ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 42 (108) ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 2-03 ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1928

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΒΑΦΕΤΕ ΤΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΣΑΣ ΜΟΝΑΙ ΣΑΣ ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑΣ ΒΑΦΑΣ ARTI

ΕΛΑΙΑ ΕΚΛΕΚΤΑ
ΚΑΛΑΜΩΝ
αλφα
ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΑΝΤΑΛΙΔΗΣ
ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 21 - ΑΘΗΝΑΙ
ΠΡΟΣΕΞΑΤΕ ΤΟ ΣΦΡΑΓΙΣΜΑ ΤΟΥ ΔΟΧΕΙΟΥ ΤΟ ΟΠΟΙΟΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΦΕΡΗ ΠΑΝΤΟΤΕ ΕΠΙ ΜΟΛΥΒΔΟΣΦΡΑΓΙΔΟΣ ΤΟ ΣΧΗΜΑ α

ΕΛΑΙΑ
ΑΛΦΑ

Ἀνώτερα ὅλων.

Πραγματικῶς ἁγνὰ σὲ δοχεῖα σφραγισμένα 4 καὶ 2 ὀκάδων.

ΑΠΟΘΗΚΗ
Μενάνδρου 21
ΑΘΗΝΑΙ

«ΒΟΤΡΥΣ»
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ
Κεφάλαιον Μετοχικὸν καὶ Ἀποθεματικὸν Δραχ. 57.500 000
Κεντρικ. Πρατήριον δδ. Ἀθηνᾶς 53

Οἶνοι χῦμα: λευκοί, ἐρυθροί, γλυκεῖς, μοσχάτοι.
Οἶνοι εἰς φιάλας: Ἐπιτραπέζιοι, ἐπιδόρπιοι, ὀρεκτικοί, τονωτικοί.
Βερμοὺτ ἐκ παλαιοῦ Μοσχάτου οἴνου
Μαυροδάφνη ἀπαράμιλλος
Παλαιὸν ἀπόσταγμα Οἴνου «ΒΟΤΡΥΣ» τύπου Κονιὰκ
ΕΦΑΜΙΛΛΟΝ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΡΩΝ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΚΟΝΙΑΚ
Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ κέντρα καταναλώσεως

ΜΟΝΟΤΑΞΙΟΝ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΗΜ. Λ. ΔΑΝΑΛΗ
Διδάκτορος τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν τῆς Βιέννης.
ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΡ. 79
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 8 - 31 ΝΕΟΝ
Τελεία κατάρτισις Λογιστῶν ἐντὸς 9 μηνῶν. Τμήματα ἡμερήσια καὶ νυκτερινά. Εἰδικὸν τμῆμα θηλέων. Κανονισμὸς ἀποστέλλεται δωρεὰν τῷ αἰτοῦντι. Ἐγγραφαὶ καθ' ἑκάστην 10-12 π.μ. καὶ 5-9 μ.μ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ
ΙΑΤΡΟΣ-ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ
Ὁδὸς Εἴνα 9—Ἀθῆναι
Ἀριθ. τηλεφ. 8-72 (Παλαιόν)

ΓΚΡΕΚΑ
ΒΟΥΛΗΣ 13

ΤΑΧΕΙΑ ΑΝΑΚΟΥΦΗΣΙΣ

Διὰ κάθε πόνον ἢ μώλωπα ἐπαλείψατε Σλόανς Λίνιμεντ ἐπὶ τοῦ πονεμένου μέρους. Ἀφαιρεῖται ἡ φλόγωσις καὶ ὁ πόνος ἐξαφανίζεται.

ΤΟ ΣΛΟΑΝΣ
ΣΤΑΜΑΤΑ ΤΟΝ
ΠΟΝΟΝ

ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΟΝ ΚΑΦΦΕΚΟΠΤΕΙΟΝ
ΙΩΑΝΝ. ΦΩΤΟΥΧΟΥ
ΚΑΪΡΟΝ
RAHABET EL TIBN N. 23
Γνήσιοι καφφέδες Μόκκας ἐπιστημονικῶς παρασκευαζόμενοι ἀπὸ ἀπόψεως καβουρδίσματος καὶ ἀλέσματος ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν τοῦ ἰδίου.

ΤΟΝ ΓΝΗΣΙΟΝ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΝ ΤΗΣ ΜΟΚΚΑΣ
ΘΑ ΕΥΡΗΤΕ ΜΟΝΟΝ ΣΤΟΝ
ΚΑΡΟΛΟΝ
ΤΟ ENFANT GATÊ ΤΟΥ ΚΑΪΡΟΥ
MIDAN TEWFIKIEH

ΑΠΟΘΗΚΗ ΣΙΔΗΡΩΝ
ΙΩ. ΑΘ. ΡΕΜΠΟΥΤΖΑΚΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΒΗΣΣΥΝΙΑΣ
(Πάροδος Ἑρμοῦ 207)
ΣΙΔΗΡΑ ΑΚΑΤΕΡΓΑΣΤΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ
Δαμαρίνες μαῦρες, Ἀτσάλια, Αὐλακωτές, Λάμες, Λαμάκια, στρογγυλά, τετράγωνα, Σιδηρογωνιές, Τάφ κ.λ.π. κ.λ.π.
ΕΙΣ ΠΛΟΥΣΙΑΝ ΣΥΛΛΟΓΗΝ

Ο "ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ" ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΑΝΗΣ

Ἡ μεγαλειτέρα ἐκδοτικὴ ὀργάνωσις τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὁ συνεκτικὸς δεσμὸς ποὺ κρατεῖ εἰς ἐπικοινωνίαν ὅλους τοὺς Ἕλληνας τοῦ νέου κόσμου

«Ἡμερήσιος Ἐθνικὸς Κῆρυξ» «Κυριακάτικος» καὶ «Μηνιαῖος»

Ὁ «Κυριακάτικος» κυκλοφορεῖ παντοῦ ὅπου ὑπάρχουν Ἕλληνες. Εἰς τὰς σελίδας του ἀντικατοπτρίζεται ὅλη ἡ ἐνδιαφέρουσα καὶ πολυθόρυβος Ἀμερικανικὴ ζωὴ εἰκονογραφημένη, μὲ τὰς ἐκκεντρικότητας τῶν ἑκατομμυριούχων της, μὲ τὰς ἐρωτικὰς περιπετείας τῆς ἀριστοκρατίας της, μὲ τὰς κατακτήσεις καὶ τὰς ἐπιτυχίας τῶν μεγαλοεπιχειρηματιῶν της, μὲ τὰ θαύματα τῶν ἐφευρετῶν της, μὲ τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνας της καὶ μὲ τὰς εἰς ὅλας τὰς ἐπιδόσεις προόδους τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς.

Ὅσοι παρακολουθοῦν τὸν «Κυριακάτικον» παρακολουθοῦν καὶ τὴν ζωὴν τῆς μεγάλης Ἀμερικῆς, ὅσον μακρὰν καὶ ἐὰν εὑρίσκωνται.

Ὁ «Μηνιαῖος» θαῦμα καλλιτεχνικῆς ἐμφανίσεως καὶ συμπλήρωμα ἀπαραίτητον κάθε Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης. Αἱ σελίδες του πλούσιαι εἰς ἐπίκαιρα θέματα καὶ ζητήματα τῶν ἐκλεκτῶν συνεργατῶν του.

Τὰς ἐκδόσεις τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» τῆς Νέας Ὑόρκης συμπληρώνει τὸ Ἡμερολόγιόν του μὲ τὰς ὑπερτετρακοσίας σελίδας του, αἱ ὁποῖαι ἀπαρτίζουν ἀληθινὴν ἐγκυκλοπαίδειαν.

Τὸ Ἡμερολόγιον τιμᾶται ἀντὶ ἑνὸς μόνον δολλαρίου χρυσόδετον.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται διὰ κάθε ἔκδοσιν ἢ ὅλας μαζὺ εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Ἐν Ἀθήναις Ὁδὸς Βουλῆς ἀρ. 18.

Κυρία,
Τὰ φορέματά Σας νὰ τὰ βάφετε μόνη Σας μὲ τὰς Γερμανικὰς βαφὰς ὑφασμάτων μάρκας
ARTI
καὶ οὐδέποτε θ' ἀποτύχητε. Αἱ βαφαὶ ARTI κάμουν τὰ παληὰ φορέματα καινούργια. Πωλοῦνται στὰ Ἐμπορικὰ καὶ Φαρμακεῖα.
Ἀντιπρ. Π. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
Ἀθῆναι Λέκκα 21α

ΓΕΩΡ. Ν. ΜΟΥΜΟΥΤΖΗΣ
Ἰατρὸς Δερματολόγος. Ἐπὶ δεκαεξαετίαν Ἐπιμελητὴς τῆς Ἰδιαιτέρας Κλινικῆς τοῦ Καθηγητοῦ κ. Γεωργίου Φωτεινοῦ. Δέχεται καθ' ἑκάστην Ὁδὸς Κεφαλληνίας 30
Ὧραι 8—11 π.μ. καὶ 4—7 μ.μ.
Ἀριθ. τηλεφ. 7-62 Παλαιόν

ΠΟΥΔΡΑ ΡΟΔΑΛΙΝΗΣ
Εἶνε ὁ καλλίτερος σύντροφος ἑκάστης κυρίας. Μὴ ἐμπεριέχουσα οὐδὲν βλαβερὸν στοιχεῖον, κάμει βελούδινο δέρμα, μεταχειριζομένη δὲ μετὰ τῆς κρέμας ΡΟΔΑΛΙΝΗΣ δίδει εἰς αὐτὸ ἐλαστικότητα καὶ δροσερότητα. Ὑπάρχει εἰς ὅλους τοὺς χρωματισμούς.

ΒΑΦΕΤΕ ΤΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΣΑΣ ΜΟΝΑΙ ΣΑΣ ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑΣ ΒΑΦΑΣ ARTI

ΕΤΟΣ Γ'.—ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.—ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 42 (108 ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧ. 2.50

Φιλοξενια

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΑΧ. 180
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΛΙΡΑΙ ΑΓΓΛΙΑΣ 1
ΑΜΕΡΙΚΗΣ . . . ΔΟΛΛΑΡΙΑ 5

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΚΩΝΣΤ. Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1928

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΛΕΚΑ ΑΡΙΘ. 7.
ΤΥΠΟΓΡ.: *Γερμανοῦ Π. Πατρῶν 5.*
ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 2-01

Ἀπὸ Ὅτι Βλέπω Καὶ Ἀκούω

Ο ΦΟΡΟΣ ΤΩΝ ΑΓΑΜΩΝ

Τὰ ψέμματα ἐτελείωσαν. Τὸ νομοσχέδιον τῆς φορολογίας τῶν ἀγάμων εἶνε καθ' ὅλα ἕτοιμον καὶ ἀναμένεται ἡ σύγκλησις τῆς Βουλῆς διὰ νὰ ψηφισθῇ καὶ νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογήν. Εἶνε δὲ τόσον βέβαιοι οἱ ἁρμόδιοι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς νέας φορολογίας, ὥστε ὑπελόγισαν ἤδη τὴν ἀπόδοσίν της καὶ ὥρισαν τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον θὰ διατεθῇ.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι οἱ ὑπολογισμοὶ αὐτοὶ εἶνε κατὰ τοῦτο μόνον λανθασμένοι: ὅτι δὲν περιέλαβον καὶ τὸν φόρον ἐπιτηδεύματος ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τῶν γραφείων συνοικεσίων, τὰ ὁποῖα θὰ συσταθοῦν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀγάμων!

....

Η ΠΑΡΑΘΕΡΙΖΟΥΣΕΣ

Μὲ τὴν λῆξιν τῆς θερινῆς σαιζόν, οἱ κεντρικοὶ ἀθηναϊκοὶ δρόμοι ἀνέκτησαν ὁπωσδήποτε τὴν κίνησίν των. Ὅλα τὰ κουκλίστικα ἐκεῖνα κεφαλάκια, ποὺ καρφώνουν τὸν διαβάτη κατάπληκτον ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου καὶ ἡ κομψότατες ἐκεῖνες σιλουέττες, ποὺ θυμίζουν παρισινὰ μαννεκέν, ἀρχίζουν νὰ κάνουν τὴν ἐμφάνισί των ἡ μία ἔπειτ' ἀπὸ τὴν ἄλλη. Εἶνε ἡ παραθερίζουσες ποὺ ἐπιστρέφουν στὴν πρωτεύουσα ὡραῖες καὶ δροσερές, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά.

....

Ο ΚΑΣΤΑΝΑΣ

Ὁ καστανᾶς ἦτο ἀνέκαθεν ὁ προάγγελος τοῦ χειμῶνος. Ὅταν κανεὶς τὸν ἄκουγε νὰ διαλαλῇ τὸ ἐμπόρευμά του ἢ νὰ στήνῃ τὴν φουβοῦ του εἰς τὴν γωνίαν τοῦ κεντρικοῦ ἢ τοῦ συνοικιακοῦ δρόμου, ἔπρεπε νὰ ἀναμένῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸ πρῶτο κρύο.

Ἐφέτος συνέβη μὲ τὸν καστανᾶ τὸ ἑξῆς περίεργον: τὸ ἐλαφρὸ φθινοπωρινὸ ἀεράκι, ποὺ εἶχε ἀρχίσει νὰ φυσάῃ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Σεπτεμβρίου, μὲ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τοῦ καστανᾶ ἐτράπη εἰς φυγήν. Ἔτσι εἴδαμε καστανάδες νὰ ξεροψήνωνται ὑπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον περισσότερον καὶ ἀπὸ τὰ κάστανά των.

ΑΝΕΚΔΟΤΑΚΙΑ

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΚΑΙ Ο ΤΡΑΠΕΖΙΤΗΣ

Ὁ διάσημος χειροῦργος Δουπουϊτρὲν προσεκλήθη κάποτε στὴν ἐξοχικὴ ἔπαυλι ἑνὸς παμπλούτου τραπεζίτου, τοῦ ὁποίου ἡ σύζυγος ἦταν ἄρρωστη βαρειά.

Ὁ γιατρὸς ἀφοῦ ἐξήτησε τὴν ἀσθενῆ καὶ διέγνωσε τὴν πάθησή της τῆς ἔκανε ἐγχείρησι, ἡ ὁποία ἐπέτυχε θαυμάσια.

Ὁ Δουπουϊτρὲν τότε θέλησε νὰ φύγῃ ἀφήνοντας τὴν ἀσθενῆ στὶς φροντίδες τοῦ τακτικοῦ της γιατροῦ, ἀφοῦ ἄλλωστε ὁ κίνδυνος εἶχε περάσει.

— Ὄχι, φώναξε ὁ τραπεζίτης, μείνατε αὐτὴ τὴν νύχτα ἐδῶ καὶ ὅσο γιὰ τοὺς κόπους σας ὅτι ἂν ζητήσετε εἶμαι στὰς διαταγάς σας.

Ὁ Δουπουϊτρὲν διενυκτέρευσε πράγματι ἐκεῖ, καὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔφυγε. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἔστειλε στὸν τραπεζίτη τὸ λογαριασμό: ζήτησε 30,000 φράγκα.

Ὁ τραπεζίτης βρῆκε τὴν ἀπαίτησιν αὐτὴ πολὺ ὑπερβολικὴ καὶ τοῦ ἀπήντησε τὰ ἑξῆς. *«Μοῦ ζητᾶτε 30,000 φράγκα. Δὲν ἔχω καμμιὰ ἀντίρρηση. Μονάχα εἶμαι ὑποχρεωμένος ν' ἀφαιρέσω ἀπὸ τὸ λογαριασμό σας τὰ ἔξοδα τῆς φιλοξενίας σας στὸ σπίτι μου.*

Ἔχω, βλέπετε κι' ἐγὼ τὰς ἑξῆς ἀπαιτήσεις μου:

Κλίνη καὶ τροφὴ τοῦ κ. Δουπουϊτρὲν	*6,000 φρ.*
Ἔξοδα γιὰ τὸ ἄλογό του	*2,000 »*
Γιὰ τὸν ὑπηρέτην του	*1,000 »*
Ἔξοδα σταύλου καὶ ἱπποκομίας...	*1,000 »*
Τὸ ὅλον	*10.000 φρ.*

«Ὑπολείπονται 20,000 φράγκα τὰ ὁποῖα καὶ σᾶς στέλνω ἐσωκλείστως ἀκριβέ μου ἰατρέ, μαζὺ μὲ τὴν εὐγνωμοσύνην μου».

ΠΕΝΝΙΕΣ

Οἱ περισσότεροι θίασοι δίδουν τὰς τελευταίας παραστάσεις των.

— Ἐν τῷ μεταξὺ αἱ κινηματογραφικαὶ ἑταιρεῖαι ἑτοιμάζονται πυρετωδῶς καὶ ὑπόσχονται καταπληκτικὰ πράγματα διὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον.

— Ἡ κ. Μαρίκα Κοτοπούλη εὑρίσκεται μετὰ τοῦ θιάσου της ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὅπου ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως θὰ δώσῃ σειρὰν παραστάσεων.

— Τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα ἀναβιβάζει ὁ θίασος Κυβέλης τὴν κωμῳδίαν «7.000.000 εἰσόδημα» τοῦ ἐκλεκτοῦ ἠθοποιοῦ κ. Αἰμ. Βεάκη.

—Σημειωτέον ὅτι ὁ κ. Βεάκης ἐμφανίζεται πρώτην φορὰν ὡς συγγραφεύς.

— Πρὸ ἐτῶν ἐπαίχθη εἰς ἀθηναϊκὸν θέατρον ἡ «Ρηνούλα» του, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ κριτικὴ ἐξεφράσθη εὐμενέστατα.

— Ἐπίσης ὑπὸ τοῦ θιάσου Κυβέλης ἐπαίχθη μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν ὁ «Κνόκ», τὸ περίφημον ἔργον τοῦ Ζὺλ Ρομαίν, μεταφρασθὲν ὡραιότατα ἀπὸ τὸν κ. Γρ. Ξενόπουλον.

— Ἀπὸ τὰ παιχθέντα κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον ἔργα περισσοτέρας εἰσπράξεις καὶ ποσοστὰ φυσικά, ἔδωσαν ὁ «Ἄρχοντας τοῦ Κόσμου» τοῦ κ. Τίμου Μωραϊτίνη.

— Χάρις εἰς τὴν ἐπιτυχίαν αὐτὴν ὁ θίασος Ἀργυροπούλου κατώρθωσε νὰ καλύψῃ τὰς ζημίας τὰς ὁποίας τοῦ ἄφησαν ὅλα σχεδὸν τὰ ἔργα ποὺ ἔπαιξε ἐφέτος στὸ «Κεντρικόν».

Η ΣΤΗΛΗ ΜΑΣ

ΟΙ ΚΛΕΠΤΟΜΕΝΟΙ

— Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ ἀναφέρῃς τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι δὲν κλέπτουν σήμερον...

— Δὲν σ' ἐννοῶ.

— Καὶ ὅμως σᾶς ὡμίλησα εἰς γνησίαν Ἑλληνικήν. Θέλω νὰ μοῦ παρατάξῃς τοὺς μὴ κλέπτοντας.

— Τοὺς μὴ κλέπτοντας; Εἶσαι πολὺ ἀπαιτητικός. Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ ἐξαιρέσῃς τοὺς κλέπτοντας, λωποδύτας, διαρρήκτας, πορτοφολάδες, ὀρνιθοκλέπτας καὶ ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος μένει...

— Λευκός;

— Ὑποθέτω.

— Νὰ μὴν τὸ ὑποθέτῃς ἄλλοτε.

— Καὶ ὁ λόγος;

— Ὁ λόγος εἶνε ἁπλούστατος. Οἱ μὴ κλέπτοντες σήμερον εἴμεθα ἐλάχιστοι.

— Εἴμεθα;

— Βεβαίως εἴμεθα. Ἔχομεν βλέπεις τὴν ἀτυχίαν νὰ εὑρισκώμεθα εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν μὴ κλεπτόντων. Αὐτὴ εἶνε μεγάλη καταδρομὴ τῆς μοίρας, κακοριζικιά.

— Διότι δὲν κλέπτομεν;

— Βεβαιότατα.

— Καὶ δὲν ὑπερηφανεύεσαι γι' αὐτό;

— Νὰ ὑπερηφανευθῶ; Τί λὲς χριστιανέ μου; Ἀντιθέτως χύνω μαῦρα δάκρυα καὶ παρακαλῶ τὸν Θεὸν νυχθημερὸν νὰ μὲ κάμῃ κι' ἐμένα ἕνα συστηματικὸν κλέπτην.

— Θ' ἀστειεύεσαι βέβαια;

— Σοῦ εἶπα καὶ ἐπαναλαμβάνω σοβαρολογῶ. Μὴ κλέπτοντες εὑρισκόμεθα ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου, εἴμεθα ὀπισθοδρομικοί, ἄστεῖοι, ἀνάξιοι λόγου, ἀνίκανοι, ἀσήμαντοι, ἐλεεινοὶ καὶ ἀξιοδάκρυτοι. Εἴμεθα τέλος πάντων φαινόμενα εἰς τὸν ὡραῖον αὐτὸν κόσμον, ὅστις κλέπτει δραστηρίως.

— Κλέπτει; Ὁ κόσμος; Ὅλος ὁ κόσμος;

— Μὴν ἀπορεῖς, φίλτατε. Γνωρίζω τί λέγω. Ὅλος ὁ κόσμος ὄχι ἴσως, ἀλλὰ ἡ πλειονότης ἀσφαλῶς. Οἱ μὴ κλέπτοντες εἴμεθα ἐλάχιστοι. Τινὲς δημόσιοι ὑπάλληλοι, τινὲς ἰδιωτικοί, τινὲς μικρονοικοκυραῖοι, τινὲς κακορίζικοι. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἔχουν ἐπιχειρήσεις, ἔχουν κάτι νὰ ἐμπορευθοῦν, κάτι νὰ πωλήσουν καὶ κατορθώνουν νὰ βάζουν τὸ χέρι τους στὸ πορτοφόλι μας. Ἐνῷ ἡμεῖς; Ἡμεῖς καὶ δὲν κλέπτομεν, ἀλλοίμονον καὶ κλεπτόμεθα. Κι' ἀπορῶ πλέον γιατὶ ζοῦμε...

— Τί θἄπρεπε νὰ κάνουμε;

— Ν' αὐτοκτονήσουμε, φίλε μου, ἰδοὺ ἡ λύσις!...

ΧΑΡΗΣ

ΓΝΩΜΙΚΑ

Ἐπὶ δέκα χιλιάδων ἀνδρῶν, ἡ ἑπτὰ ἕως ὀκτὼ χιλιάδες ἀγαποῦν τὶς γυναῖκες, οἱ πεντακόσιοι ἕως ἑξακόσιοι ἀγαποῦν τὴ γυναίκα καὶ ἕνας μόνον ἀγαπᾷ μιὰ γυναίκα!...

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΤΡΟΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΡΙΚΗΣ

ΤΟΥ ΛΟΥ'Ι' ΝΟΑΡ

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Χωρὶς αὐτή, κυρά μου, δὲν θὰ κάνουμε τίποτα, δὲν θὰ πιάσουμε οὔτε...βάτραχο !... Γιὰ νὰ πιάσης ὀχιὲς πρέπει νἄχης κράχτη κι' ὁ κράχτης ὁ δικός μου εἶνε αὐτὴ ἐδῶ.

Λέγοντας τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Ἀροὺχ τράβηξε ἀπὸ τὸ κιβώτιο, πιάνοντάς την μὲ τὰ χέρια του, μιὰ τεράστια ὀχιά, ποὺ σφύριζε φρενιασμένα καὶ κουλουριαζόταν στὸ μπράτσο του.

Ἡ Λόρα ἦταν κατάπληκτη.

— Δὲν δαγκώνει ; ρώτησε.

— Ἄλλοτε δάγκωνε, κόρη μου, μὰ τώρα εἶνε πειὰ φρόνιμη.

— Πῶς ;

— Τῆς ἔχω βγάλει τὰ δόντια. Δὲν ἔχει πειὰ φαρμάκι νὰ χύση.

Ἡ Λόρα ἦταν πλέον καταγοητευμένη. Ἔβλεπε πράγματα ποὺ δὲν τὰ εἶδε ποτὲ μάτι ἀνθρώπου. Ἀνυπομονοῦσε νὰ ξεκινήσουν...

Ὁ Ἀροὺχ ἔρριξε τὴν ὀχιὰ στὸ δισάκκι του καὶ εἶπε :

— Πηγαίνουμε, βασίλισσα.

Βγῆκαν ἔξω ἀπὸ τὴν καλύβα καὶ προχώρησαν πρὸς τὸ πιὸ ἐρημικὸ μέρος τοῦ δάσους.

Γύρω ἦταν ἐρημιά.

Στὸν οὐρανὸ τρεμόσβυναν τ' ἄστρα...

Ὁ Ἀροὺχ προχωροῦσε σιωπηλός, ἡ Λόρα πήγαινε πλάϊ του ἀναπνέοντας μ' εὐχαρίστησι τὸν ἀρωματισμένο νυχτερινὸ ἀέρα...

Ὅταν ἔφτασαν στὸ πιὸ πυκνό, τὸ πιὸ ἄγριο καὶ πιὸ ἔρημο μέρος τοῦ δάσους, ὁ Ἀροὺχ στάθηκε.

— Ἐδῶ εἶνε τὸ μέρος ποὺ κυνηγᾶς ; τὸν ρώτησε ἡ Λόρα.

— Ἐδῶ, κόρη μου.

— Καὶ θὰ πλησιάσουν τὰ φείδια ;

— Τώρα θὰ δῆς.

Τὸ δάσος ἦταν ἥσυχο.

Σιγὰ-σιγὰ βαρειὰ σύννεφα ἄρχισαν νὰ σκεπάζουν τὸν οὐρανὸ καὶ νὰ σβύνουν τ' ἄστρα. Τὸ σκοτάδι ἔγινε πιὸ πυκνό, νόμιζε κανεὶς πῶς βρίσκεται στὴν καρδιὰ τῆς Κολάσεως. Μολαταῦτα ἡ Λόρα ἦταν ἥσυχη.

Μόλις διέκρινε τὸν Ἀροὺχ πλάϊ της.

— Ἐχάλασε ὁ καιρός, τοῦ εἶπε, καὶ δὲ θὰ πετύχης ἴσως καλὸ κυνῆγι ἀπόψε.

— Ὄχι δά, κόρη μου... Τόσο τὸ καλύτερο...τόσο τὸ καλύτερο.

— Τί θὲς νὰ πῆς ;

— Θέλω νὰ πῶ πὼς ἡ καταιγὶς ποὔρχεται μὲ γεμίζει χαρά.

— Γιατί Ἀρούχ ;

— Γιατί, θὰ μᾶς κουβαλήση ἐδῶ ὅλα τὰ φείδια τοῦ δάσους.

— Πῶς ;

— Τὰ ἐρεθίζει ὁ καιρὸς αὐτός, βασίλισσα. Τὰ κάνει νευρικὰ κι' ἀνυπόμονα νὰ ποῦμε... Ἔχουν κέφι γιὰ ἐρωτικὰ παιχνίδια. Καὶ μόλις ἀκούσουν τὶς ὀχιές μου νὰ τὰ φωνάζουν θὰ τρέξουν σὰν λυσσασμένα, φρενιασμένα γιὰ ἔρωτα !

— Μιὰ ὀχιὰ δὲν πῆρες μαζύ σου ;

— Βρίσκονται κι' ἄλλες στὸ δισάκκι μου. Ἔγνοια σου, θὰ δῆς, θὰ δῆς...

Ἄξαφνα μιὰ ἀστραπὴ φώτισε τὸ δάσος καὶ μιὰ τρομερὴ βροντὴ συντάραξε τὴ γῆ.

— Τί νύχτα !... ψιθύρισε ἡ Λόρα.

— Νύχτα τοῦ Σατανᾶ ! μουρμούρισε ὁ Ἀρούχ.

Δὲν πρόφτασε ὅμως νὰ τελειώση τὴ φράσι του κι' ἕνα ὀξὺ σφύριγμα ἀκούστηκε μακρυά.

— Τί εἶνε ; ρώτησε ἡ Λόρα.

— Αὐτές...αὐτές, κόρη μου.

— Ἡ ὀχιές ;

— Ἡ ὀχιὲς βέβαια...

— Καὶ θὰ πλησιάσουν ;

— Ὄχι μονάχα θὰ πλησιάσουν, ἀλλὰ θὰ μᾶς πολιορκήσουν.

Ἡ Λόρα ἀνυπομονοῦσε νὰ δῆ τὸ θέαμα αὐτό, μὰ ἔννοιωθε συγχρόνως καὶ κάποια ἀνησυχία. Θἄταν σίγουρη ἄραγε μέσα σὲ τόσα φείδια, ποὺ θὰ κατέκλυζον ἐκεῖ τὸ τόπο ;

Ὁ Ἀροὺχ κατάλαβε τὴν ἀνησυχία της καὶ τὴν καθησύχασε.

— Μὴ φοβᾶστε, τῆς εἶπε. Δὲν διατρέχετε κανένα κίνδυνο...

Ὅλα τώρα ἔτρεμαν γύρω κι' ἡ μπόρρα ἑτοιμαζόταν νὰ ξεσπάση τρομερή. Ὁ Ἀροὺχ ἀπόθεσε καταγῆς τὰ κυνηγετικά του σύνεργα κι' ἄρχισε νὰ μαζεύη ξερόκλαδα, τὰ ὁποῖα ἄναψε ἀμέσως.

Ἡ φωτιὰ δὲν ἄργησε νὰ φουντώση.

Ἡ Λόρα παρακολουθοῦσε κατάπληκτη τὶς κινήσεις τοῦ μάγου.

Ὅταν σὲ λίγο τὰ ξεροκλάδια εἶχαν πιάσει πειὰ καλά, ὁ Ἀροὺχ πῆρε ἕνα χάλκινο καζάνι καὶ τὸ ἔβαλε ἀπάνω σ' αὐτά. Ἔπειτα πῆρε καὶ τὸ δερμάτινο σάκκο του, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἡ κόμησσα, περίτρομη εἶδε νὰ προβάλλουν τ' ἀπαίσια κεφάλια ἡ ὀχιὲς σαλεύοντας ἀπειλητικὰ τὶς μυτερές τους γλῶσσες. Ὁ Ἀροὺχ ἅρπαξε ἀμέσως τὶς ὀχιὲς καὶ τὶς ἔρριξε μέσα στὸ καζάνι, τὸ ὁποῖο σιγὰ-σιγὰ εἶχε ἀρχίσει νὰ ζεσταίνεται.

Σὲ λίγην ὥρα οἱ ὀχιὲς ἄρχισαν νὰ σούρνωνται καὶ νὰ μακραίνουν ἡδονικὰ μέσα στὸ βάθος τοῦ καζανιοῦ, τὰ μαῦρα καὶ μικρά τους μάτια εἶχαν διασταλεῖ κ' ἔλαμπαν, καὶ μπλεκόντουσαν ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, συστρεφόμενες παράδοξα.

Ὁ Ἀροὺχ ἔρριξε λίγα ἀκόμα κλαδιὰ στὴ φωτιὰ κι' ἡ ζέστη ἔγινε πιὸ ζωηρή. Οἱ ὀχιὲς σάλευαν καὶ ἀποτροβιόντουσαν ἡ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη προσπαθῶντας νὰ βγοῦν ἔξω, μὰ ἡ κατασκευὴ τοῦ στομίου τοῦ καζανιοῦ δὲν τοὺς τὸ ἐπέτρεπε.

Ὁ Ἀροὺχ ἔρριξε καὶ ἄλλα κλαδιὰ ἀκόμα καὶ ἔπειτα ἀκούμπησε τὸ χέρι του στὸ καζάνι γιὰ νὰ βεβαιωθῆ ἂν ἡ θερμοκρασία ἦταν ὅση τὴν ἤθελε.

Οἱ ὀχιές, καθὼς εἴχανε πειὰ ἀρχίσει νὰ καίγωνται, συνεστρέφοντο καὶ σφύριζαν μὲ μανία. Τὰ σφυρίγματά τους θ' ἀντηχοῦσαν ἀσφαλῶς σὲ ἀπόσταση μισῆς λεύγας τουλάχιστο. Τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ ἐπεδίωκε ὁ Ἀροὺχ εἶχε ἐπιτευχθῆ πειά. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ γέρο μάγος ἔπαψε πιὰ νὰ σκαλίζη τὴ φωτιά.

— Τί συμβαίνει ; ρώτησε ἡ Λόρα.

— Ἔρχονται, τῆς ἀπήντησε ὁ Ἀρούχ.

— Ποιός ;

— Τ' ἀρσενικὰ φείδια. Δὲν καταλαβαίνετε ὅτι τὰ θηλυκὰ τὶς προσκαλοῦν ὅπως κάνουν κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν ἐρώτων τους;

Καὶ βλέποντας ἕνα πυκνὸ μαῦρο σύννεφο ποὺ εἶχε σχηματισθεῖ μακρυά, ἐπρόσθεσε :

— Καὶ εἶνε πολυάριθμα. Ὁ ἠλεκτρισμὸς τὰ ἐρεθίζει πολύ. Συγχρόνως ἐπῆρε στὰ χέρια του μιὰ ὀχιὰ ποὺ εἶχε κατορθώσει νὰ φτάση ὥς τὸ στόμιο τοῦ καζανιοῦ.

— Τί κάνετε ἐκεῖ ; ρώτησε φοβισμένη ἡ Λόρα.

Ὁ Ἀροὺχ χαμογέλασε :

— Τὸ δάγκωμά τους δὲν εἶνε καθόλου ἐπικίνδυνο, εἶπε. Ἔχω βγάλει ἀπὸ ὅλες τὸ φαρμακερὸ δόντι τους. Νά οἱ ἀρσενικοί ! Ἔρχονται ! Προσοχή, Λόρα...

Ἡ Λόρα κύτταξε πρὸς τὸ σημεῖο ποὺ τῆς ἔδειχνε ὁ Ἀροὺχ καὶ εἶδε τὰ χόρτα νὰ γέρνουνε καὶ νὰ σαλεύουνε καὶ σὲ λίγο νὰ βγαίνουν ἀπ' αὐτὰ πάνω ἀπὸ τριάντα κεφάλια φειδιῶν.

— Περίφημο κυνῆγι ! εἶπε ὁ Ἀρούχ.

Οἱ ἀρσενικὲς ὀχιὲς ξαφνιάστηκαν βλέποντας τὸν Ἀροὺχ καὶ παρέκαμψαν τὸ καζάνι. Οἱ θηλυκὲς βλέποντάς ταις νὰ πλησιάζουν εἶχαν ἐκμανεῖ. Ἀμέσως ὁ Ἀροὺχ μὲ μιὰ εὐκινησία, ἀπίστευτη γιὰ τὴν ἡλικία του, ρίχτηκε μέσ' στὴ μέση τῶν ἀρσενικῶν φειδιῶν καὶ χτυπῶντας τα μὲ τὸ ὅπλο του, χώρισε τὰ κεφάλια τους ἀπὸ τὸ κορμί τους, ποὺ γιὰ πολλὴ ὥρα σφάδαζε στὴ γῆ.

Ὡστόσο ἐξακολουθοῦσαν νὰ ἔρχωνται κι' ἄλλα, κι' ἄλλα πολλά !.. Μέσα σ' αὐτὰ ὁ Ἀροὺχ ξεχώρισε ἕνα καὶ τρυπῶντας το μὲ τὸ πηρούνι του τὄπιασε ζωντανὸ καὶ τὸ ἔβαλε μέσα σ' ἕνα κουτὶ ἀπ' αὐτὰ ποὺ εἶχε φέρει μαζύ του.

— Αὐτό, εἶπε, εἶνε τὸ πιὸ δηλητηριῶδες. Τὸ φαρμάκι του φέρνει ἀμέσως τὸ θάνατο. Ξεχωρίζει ἀπὸ τὶς ἄλλες ὀχιές, μ' ἕνα σημεῖο ποὺ μοιάζει σὰν Α καὶ ποὺ τὸ ἔχει στὸ κεφάλι του κι' ἀπὸ τὶς κίτρινες βοῦλες ποὺ ἔχει στὴν κοιλιά του.

— Καλά, εἶπε ἡ Λόρα. Ἄς φύγουμε τώρα.

— Σταθῆτε μιὰ στιγμή, εἶπε ὁ Ἀρούχ. Δέστε πόσες ἔρχονται... Νομίζει κανεὶς ὅτι ξεφυτρώνουν ἀπὸ τὴ γῆ !..

Τὰ φύλλα τῶν δέντρων εἶχαν ἀρχίσει νὰ σαλεύουν προαναγγέλλοντα τὴ μπόρα. Καὶ ὁ ἀέρας οὔρλιαζε πάνω ἀπὸ τὶς κορυφὲς τῶν δέντρων.

Μολαταῦτα ὁ Ἀροὺχ δὲν σταματοῦσε.

Καθὼς ἔφθαναν ἡ σερνικὲς ὀχιὲς σφυρίζοντας, καθὼς πρόβαλαν τὰ κεφάλια τους ἀπὸ τὰ χόρτα, τὶς χτυποῦσε καὶ τοὺς τὰ ἔκοβε.

Εἶχε μαζέψει πειὰ ἀρκετά.

Θὰ τὰ ἔδειχνε στὶς ἀρχὲς τοῦ τόπου καὶ θὰ τὸν καλοπλήρωναν, ποὺ γλύτωσε τὴν περιφέρεια ἀπὸ τὰ φαρμακερὰ ἑρπετά.

— Ἄς φύγουμε τώρα, τοῦ εἶπε ἔξαφνα ἡ Λόρα.

— Ναί, φτάνει πειά, πρέπει νὰ τρυπώσουμε κάπου, εἶπεν ὁ Ἀρούχ. Ἡ μπόρα φτάνει...

— Καὶ ἡ ὀχιά μου ; ρώτησε ἡ Λόρα. Εἶνε αὐτὴ ποὔβαλες στὸ κουτί ;

— Αὐτή, κόρη μου. Εἶνε ἡ πιὸ φαρμακερὴ ὀχιά. Θὰ τὸ δῆς αὐτὸ ὅταν τὴ χρησιμοποιήσεις ὅπως πρέπει.

Ἡ μπόρα πλησίαζε πράγματι.

Εἶχαν ἀρχίσει νὰ πέφτουν ἡ πρῶτες χοντρὲς σταλάγρες τῆς βροχῆς.

Ὁ Ἀροὺχ μάζεψε γρήγορα-γρήγορα τὰ σύνεργά του.

— Πηγαίνουμε, εἶπε.

— Ποῦ θὰ πᾶμε ; ρώτησεν ἡ Λόρα.

— Ἔλα μαζύ μου, βασίλισσα καὶ θὰ δῆς.

Προχώρησαν γρήγορα—γρήγορα. Ὁ Ἀροὺχ προηγεῖτο. Μ' ὅλα του τὰ γηρατειὰ ἔτρεχε σὰν νὰ ἦταν νέος.

Τέλος ἔφτασαν πρὸς στὸ μαῦρο στόμιο μιᾶς σπηλιᾶς.

— Περᾶστε μέσα γρήγορα, εἶπε ὁ Ἀρούχ.

Ἡ Λόρα προχώρησε ἄφοβα. Ὁ Ἀροὺχ τὴν ἀκολούθησε.

Ἦταν καιρός. Ἡ μπόρα εἶχε ξεσπάσει...

(Ἀκολουθεῖ)

ΟΙ ΛΗΣΤΑΙ ΠΡΟ ΕΞΗΝΤΑ ΕΤΩΝ

Η ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ ΤΟΥ ΦΙΛΩΝΟΣ ΚΑΙ ΛΕΟΝΑΡΔΙΔΟΥ

Οἱ λησταὶ ζυμώνουν «κολέτσια. Τὸ ἀπόσπασμα. Νέος κίνδυνος. Τὸ οἰκτρὸ χάλι μας. Τὸ μανικοκάππι ποὺ γίνεται... παπούτσι. Ὁ ὕποπτος χωριάτης. Ἡ συζήτησις γιὰ τὰ λύτρα. Οἱ λησταὶ ζητοῦν 100 χιλιάδες ! Ὁ κ. Φίλων ἀρνεῖται. «Κινδυνεύει τὸ κεφάλι σου» !...

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ ληστὴς μάλιστα Δῆμος Παπουτζῆς κατέβηκε ἀπὸ τὸ ὕψωμα στὰ πεδινὰ καὶ σὲ λίγο, ὅταν ἐγύρισε, ἀνεκοίνωσε στοὺς συντρόφους του ὅτι περιπολία στρατιωτῶν τριγύριζε στὸν κάμπο.

Ἀμέσως ξεκινήσαμε πάλι, τραβῶντας βορειότερα. Ἡ πορεία μας ἐκείνη ἦταν πολὺ ἐπίπονη, γιατὶ ἀναγκαζόμαστε πότε-πότε νὰ κατεβαίνουμε σὲ βαθειὲς καὶ ἀνώμαλες χαράδρες καὶ πότε ν' ἀνεβαίνουμε βράχους μεγάλους κι' ἀπόκρημνους, περνῶντας ὁλοένα ἀπὸ πετρώδη μονοπάτια, στὰ ὁποῖα ἡ ἄφθονη καὶ ἄγρια βλάστησι μᾶς ἔφραζε καὶ μᾶς ἔκανε μαρτυρικὸ τὸ δρόμο.

Ἔτσι, ὕστερ' ἀπὸ τριῶν ὡρῶν δρόμο, φτάσαμε στὸ ρέμα «Μακρυὰ Ράχη». Τὸ πανταλόνι μου, κατὰ τὸ διάστημα τῆς πορείας μας, ἔγινε σχεδὸν κουρέλι. Ὁ κ. Φίλων πολλὲς φορὲς κινδύνεψε νὰ γκρεμιστῆ ἀπὸ τὸ ἄλογό του, μά τὸν γλύτωσε ὁ γενναῖος καὶ ἀγαθὸς ληστὴς Νῖκος Τάσσος, πότε περνῶντας τον στοὺς ὤμους του καὶ πότε κρατῶντας τον ἀπὸ τὸ χέρι.

Κοντὰ στὶς 11 π. μ. λημεριάσαμε σ' ἕνα ρέμμα, στὴ θέσι «Μακρυὰ Ράχη. Ὁ ἀρχιληστὴς διάταξε ἀμέσως τοὺς ληστὰς Στέργιο καὶ Μελέτη νὰ ζυμώσουν. Οἱ δύο λησταὶ ἀνασκουμπώθηκαν κι' ἄρχισαν ἀμέσως τὸ ζύμωμα, σὰν καλὲς νοικοκυράδες, χωρὶς ὅμως νὰ πλύνουν προηγουμένως τὰ χέρια τους. Ἦσαν δέ, ἀλλοίμονον, τὰ νύχια τους φρικωδῶς.. πένθιμα !..

Τὸ ἀλεῦρι τὸ ζύμωσαν σὲ δυὸ μικρὲς ζυμῶστρες, ρίχνοντας μέσα κρύο νερὸ κι' ἁλάτι. Ἔπλασαν μὲ τὸ ζυμάρι μικρὲς κουλοῦρες, κολέτσια, ὅπως τὶς ἔλεγαν, τὶς ἔψησαν ὅπως-ὅπως στὴ φωτιὰ καὶ μᾶς τὶς ἔδωσαν νὰ τὶς φᾶμε.

Ὁ κ. Φίλων ὅμως δὲν μπόρεσε οὔτε μπουκιὰ νὰ φάη ἀπὸ αὐτές, γιατὶ ἄλλες μὲν ἦσαν ἐντελῶς ἀνάλατες κι' ἄλλες γεμάτες χοντρὸ ἁλάτι, τὸ ὁποῖο δὲν εἶχε διαλυθῆ κατὰ τὸ ζύμωμα.

Μετὰ τὸ γεῦμα μας αὐτό, τὸ τόσο λιτόν, βρῆκε ὁ καθένας μας ἴσκιο, γιὰ νὰ πέση νὰ κοιμηθῆ. Μονάχα ὁ κ. Φίλων τριγύριζε ναῦρη κατάλληλη θέσι καὶ δὲν εὕρισκε.

— Ἐδῶ, μουρμούριζε, τὸ πιάνει ὁ ἥλιος, ἐκεῖ εἶνε κατηφοριά, ἐδῶ ἔχει πολὺ ἴσκιο καὶ κάνει ψυχρίτσα, ἐκεῖ ἔχει ὑγρασία, ἐδῶ ἔχει φρύγανα, ἐκεῖ ἀγκάθια!..

Ἔξαφνα ὁ ληστὴς ποὺ φύλαγε καραοῦλι μᾶς εἰδοποίησε ὅτι φάνηκε ἀπόσπασμα. Ἡ εἴδησις αὐτὴ μᾶς ἐφόβησε τρομερά, γιατὶ διατρέχαμε πάλι τὸν κίνδυνο νὰ σφαγοῦμε ἀπὸ τοὺς ληστάς, ἂν τοὺς ἀνεκάλυπτε τὸ ἀπόσπασμα...

Κρυφτήκαμε ὅπως μπορέσαμε λίγη ὥρα κ' ὕστερα ἀρχίσαμε ν' ἀνηφορίζουμε στὸ βουνό. Ἡ ἀνάβασι αὐτὴ ἦταν πολὺ κοπιαστική. Ὁ ἥλιος ἔψηνε, ἂν καὶ ἦταν πειὰ Ὀκτώβριος.

Φτάσαμε τέλος στὴ θέσι Τσεβρέ, ὅπου καὶ ξεκουραστήκαμε ἐπὶ ἕνα τέταρτο...

Ὕστερα κατηφορίσαμε πάλι πρὸς τὰ κάτω. Κατὰ τὴν πορεῖαν μας αὐτὴ ὁ κ. Φίλων περπατοῦσε κουτσαίνοντας. Τὸν πονοῦσε τὸ πόδι του κι' ἀναγκαζόταν νὰ στηρίζεται στὸν ὦμο μου, γιὰ νὰ μὴν πέση.

Ὁ Δ. Ν. Λεοναρδίδης

(Ἀπὸ παλαιὰν φωτογραφίαν, τὴν ὁποίαν εἶχαν τὴν καλωσύνην νὰ μᾶς δώσουν οἱ συγγενεῖς του).

Ἂν μᾶς ἔβλεπε κανεὶς στὸ χάλι ποὺ βρισκόμαστε, θὰ μᾶς ἔπερνε γιὰ ζητιάνους. Τὰ μαλλιὰ καὶ τὰ γένεια μας εἶχαν μεγαλώσει, τὰ ροῦχα μας εἶχαν κουρελιαστεῖ, ἐγὼ ἤμουν χωρὶς καπέλλο καὶ μὲ τσαρούχια σχισμένα, ὁ κ. Φίλων μὲ σχισμένα παπούτσια καὶ μαῦρο ληστρικὸ σκοῦφο στὸ κεφάλι. Γιὰ νὰ προφυλαγόμαστε τὴ νύχτα ἀπ' τὸ κρύο καὶ γιὰ νὰ μὴ δίνουμε ὑποψίες φορούσαμε καὶ κάππες.

Ἀπὸ τὴ κάππα μάλιστα τοῦ κ. Φίλωνος ἔλειπε τὸ ἕνα μανικοκάππι. Τὸ εἶχε κόψει ὁ ληστὴς Νῖκος Πάνου κ' ἔφτιασε μ' αὐτὸ ἕνα πρόχειρο... παπούτσι, γιατὶ κατὰ τὴν διάβασι τοῦ ρεύματος τῆς Σφήκας εἶχε χάσει τὄνα του τσαρούχι !..

***

Καθὼς προχωρούσαμε ξεφύτρωσε ἄξαφνα μπροστά μας ἕνας χωριάτης. Οἱ λησταὶ καμώθηκαν πὼς δὲν τὸν γνώριζαν, μὰ καταλάβαμε πὼς ἦταν δικός τους ἄνθρωπος. Ὁ χωριάτης αὐτὸς θὰ μᾶς χρησίμευε νὰ στείλουμε ἐπιστολὴ στοὺς δικούς μας γιὰ τὰ λύτρα. Γιὰ νὰ μᾶς βγάλουν μάλιστα κάθε ὑποψία οἱ λησταὶ μᾶς ἔλεγαν :

— Τυχεροὶ εἴσαστε ποὺ τὸν βρήκαμε αὐτὸν τὸν θεομπαίχτη καὶ θὰ πάη τὸ γράμμα στοὺς δικούς σας. Δὲν ἤθελε νὰ μᾶς κάνη τὴ χάρι αὐτή, μὰ τὸν φοβερίσαμε καὶ δέχτηκε..

Ἀπ' τὸ χωριάτη αὐτὸν ἔμαθαν οἱ λησταὶ κ' ἕνα δυσάρεστο νέο. Τὴν ἐξόντωσι δηλαδὴ τοῦ λησταρχου Κακόση ἀπὸ τὰ ἀποσπάσματα.

Ἐνῶ ὁ χωριάτης περίμενε παράμερα ὁ ἀρχιληστὴς πλησίασε τὸν κ. Φίλωνα καὶ τοῦ εἶπε :

— Βλέπεις κὺρ Φίλιο τί δύσκολα ποὔναι τὰ πράματα ;... Ἡ παγάνες μᾶς ἔχουν πάρει στὸ κοντὸ καὶ θὰ χάσουμε καὶ μεῖς καὶ σεῖς τὰ κεφάλια μας. Μᾶς εἶπες νὰ ξεκόψουμε τὴ ξαγορά σου, γιὰ νὰ λευτερωθῆτε τὸ γρηγορώτερο καὶ νὰ γλυτώσουμε καὶ μεῖς καὶ σεῖς. Γράψε λοιπὸν γράμμα νὰ μᾶς φέρουν τὰ χρήματα.

— Καὶ τί ζητᾶτε γιὰ ξαγορά ; ρώτησε ὁ κ. Φίλων.

— Τοῦ λόγου σου τί δίνεις. Ἐμεῖς δὲν χαλεύουμε τίποτις, ἀποκρίθηκε ὁ ἀρχιληστής.

— Ἀφοῦ δὲ χαλεύετε τίποτα, ἀφῆστε μας τότε νὰ φύγουμε.

— Ὄχι δὰ κύρ' Φίλιο... Δὲν εἴπαμε ἔτσι. Δὲν σ' ἀπολᾶμε ἂν δὲν πάρουμε παράδες...

— Τότε πέστε μου τί ζητᾶτε.

— Κάμε μόνος σου παζάρι κύρ' Φίλιο.

— Νὰ σᾶς δώσω δέκα χιλιάδες γιὰ τὸν ἑαυτό μου καὶ δυὸ γιὰ τὸ παιδί ; Κ' ἔδειξε ἐμένα.

— Ἄφσε κατὰ μέρος τὸ παιδί, κύρ' Φίλιο, εὐτοῦνο τὸ ἀπολᾶμε καὶ τζάμπα. Τὴ δική σου τὴ ξαγορὰ κανόνισε.

— Νὰ σᾶς δώσω εἴκοσι χιλιάδες γιὰ τὸν ἑαυτό μου καὶ πέντε γιὰ τὸ παιδί ;

— Κύρ' Φίλιο βάλε παράδες γιὰ τ' ἐσένα, σοῦ λέω. Θέλουμε λεφτὰ πολλά. Τὸ κεφάλι σου κιντυνεύει !...

— Τότε πέστε σεῖς, καπετάνιο, πόσα θέλετε ;

— Γιά, θέλουμε ἑκατὸ χιλιάδες δραχμές !

Ὁ κ. Φίλων ἐταράχθη.

— Εἶνε πολλά, εἶπε. Δὲν μπορῶ νὰ βρῶ τόσα χρήματα. Κόψτε με καλύτερα.

— Ὄχι, ὄχι, κύρ' Φίλιο, δὲ σὲ κόβουμε. Θέλουμε παράδες.

— Τότε μὴ ζητᾶτε τ' ἀδύνατα. Ζητῆστε νὰ σᾶς δώσω ὅ,τι μπορῶ.

— Καὶ τί λὲς ἐσὺ νὰ μᾶς δώσης ;

— Θὰ σᾶς δώσω τριανταπέντε χιλιάδες καὶ θὰ σᾶς τὶς κάνω χαλάλι. Πιὸ πολλὰ δὲν μπορῶ νὰ δώσω. Μὴ ζητᾶτε ἀδύνατα πράγματα. Μὲ τὸ στανιὸ δὲν γίνεται τίποτα...

— Μὲ τὸ στανιὸ δὲ ζητᾶμε καὶ μεῖς τίποτα κύρ' Φίλιο.

— Ἀφοῦ δὲν τὰ ζητᾶτε μὲ τὸ στανιὸ ἀφῆστε με νὰ φύγω. Τί διάβολο, τὸ συνάλλαγμα σᾶς χρωστάω ; Ἂν δὲν ἦταν μὲ τὸ στανιὸ δὲν θὰ σᾶς ἔδινα οὔτε πεντάρα.

— Δὲν κιντυνέψαμε τὰ κεφάλια μας, κύρ' Φίλιο, γιὰ νὰ σ' ἀφήσουμε νὰ φύγης τζάμπα καὶ βερεσέ. Ἄφησε λοιπὸν τὰ λόγια καὶ βάλε παράδες...

Ἡ συζήτησις αὐτὴ μεταξὺ τοῦ κ. Φίλωνος καὶ τῶν ληστῶν κράτησε ἀρκετὴ ὥρα. Σιγὰ-σιγὰ ὁ κ. Φίλων ἀνέβηκε στὶς 50 χιλιάδες, μὰ οἱ λησταὶ ζητοῦσαν 80.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΣΠΑΡΑΓΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

ΤΟΥ ΧΩΛΚΕΪΝ

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΜΙΑΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

> (Τί ὠφελήσει ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδίσῃ καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ !...)
>
> ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τῆς φαινόταν πῶς ἔκλεινε κάποιον παλμὸ ἀπὸ τὴν καρδιὰ τοῦ Φιλίππου, μὰ ἀδύνατο καὶ ξεψυχισμένο ἀπὸ τὴν ἀπόσταση. Ὅταν ἀποτελείωσε τὸ διάβασμα τῆς ἐπιστολῆς σκέφτηκε τὶ καλὸ ποὺ θὰ τῆς ἔκανε κι' αὐτῆς ἡ θάλασσα ἂν ταξείδευε. Μὰ θὰ τὴν παρηγοροῦσε τάχα κι' ἡ θάλασσα; Θὰ τῆς ἔσβυνε τὸν καϋμὸ τῆς καρδιᾶς της;

Ὁ Πῆτος τὴν διέκοψε ξαφνα λέγοντάς την:

— Γράψε στὸ Φίλιππο νὰ φύγη γλήγορα ἀπὸ τὴ γῆ τῆς Αἰγύπτου. Πές του πῶς εἶνε κουταμάρα γιὰ ἕναν ὡραῖο νέο νὰ ζῆ σ' ἕναν τόπο, ὅπου ὁ ἥλιος δὲν φωτίζει οὔτε ἕνα ὄμορφο πρόσωπο. Γράψε του ὅτι ἡ Κίρρη τὸν χαιρετᾶ μὲ ἀγάπη καὶ σεβασμὸ καὶ ὅτι τὸ καλύτερο ποὺ ἔχει νὰ κάμη εἶνε νὰ μὴν ἔχει πάρε-δῶσε μὲ τὶς θυγατέρες τοῦ Φαραώ.

Τὸ δεύτερο γράμμα τοῦ Φιλίππου ἦρθε ἀπὸ τὴ Ρώμη. Ἔγραφε ὅτι εἶχε ὑποφέρει τρομερὰ ἀπὸ ἀϋπνία, μὰ ὅτι ἦταν καλὰ στὴν ὑγεία του. Εὐχαριστεῖτο ἰδιαιτέρως—ἔγραφε—νὰ γυρίζη τὴ νύχτα μὲ τὸ σεληνόφως στὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Ρώμης. Ἡ Καίτη διάβασε κι' αὐτὸ τὸ γράμμα στὸν Πῆτο, ὁ ὁποῖος τῆς εἶπε:

— Συμβούλεψέ τον ἀπὸ μέρους μου νὰ φυλάγεται ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται. Γράψε του ὅτι οἱ ἄντρες στὴ Ρώμη εἶνε τρομερὰ ζηλιάρηδες κι' ἂν τὸν καλέσουν σὲ κανένα τσάϊ, νὰ μὴν κάνη κόρτε μὲ τὰ κορίτσια, γιατὶ μπορεῖ νὰ πάθη καμμιὰ βρωμοδουλειά.

Τὴν τετάρτη φορὰ ὁ Φίλιππος τοὺς ἔγραψε ἀπ' τὸ Λονδῖνο. Ἀπὸ τὸ γράμμα αὐτὸ φαινόταν πῶς ὁ παληός του πόνος εἶχε μαλακώσει. Ἦταν καλὰ—ἔγραφε—τώρα μὰ εἶχε περάσει πολλὰ βάσανα. Ὁ διοικητὴς εἶχε δείξει μεγάλο ἐνδιαφέρον γι' αὐτὸν καὶ εἶχε κρατήσει κενὴ τὴ θέση τοῦ δικαστοῦ προορίζοντάς την γι' αὐτόν. Φρόντισε μάλιστα νὰ τὸν γνωρίση καὶ μὲ πολλοὺς φίλους του τῆς πρωτευούσης. Ὡστόσο ὅμως κάτι τὸν τραβοῦσε ἀκατανίκητα νὰ γυρίση στὴν πατρίδα του. Ἴσως, ἔγραφε, νὰ τὸν ἔβλεπαν πολὺ γλήγορα. Ταξείδευε ἐπὶ ἕξη μῆνες τώρα, μὰ ὁ καιρός του δὲν πῆγε χαμένος. Θὰ γύριζε ξανανειωμένος τοὐλάχιστον. Στὸ γράμμα αὐτὸ δὲν μπόρεσαν ν' ἀπαντήσουν, γιατὶ δὲν τοὺς ἔγραφε διεύθυνσι. Ἦρθε μὲ τὸ νυχτερινὸ ταχυδρομεῖο καὶ ἀτμοπλοϊκῶς ἀπὸ τὴν Ἀγγλία. Μετὰ δυὸ ὧρες γύρισε ἀπὸ τὴν πόλη, ὅπου τὴν εἶχαν στείλει γιὰ κάποια δουλειὰ ἡ Γκόρρη καὶ τοὺς εἶπε, λαχανιάζοντας:

— Εἶδα τὸν κ. Φίλιππο Χριστιάνο στὸ δρόμο.

— Πότε; ρώτησε ὁ Πῆτος.

— Αὐτὴ τὴ στιγμή.

— Τὶ λές, χριστιανή μου. Ὁ ἄνθρωπος βρίσκεται στὴ Λόντρα. Νὰ τὸ γράμμα του. Ἔχει ἡμερομηνία 21 Ἰανουαρίου, δηλαδὴ χθεσινή.

Ἄρχιζε νὰ τὴν κυττάζη παράξενα

Ἡ Γκόρρη δὲν ἤξερε τὶ νὰ ὑποθέση. Ἀλλὰ τὴν ἄλλη νύχτα ὅταν βγῆκε τὴν ἴδια ὥρα ἔξω γιὰ κάποια δουλειὰ πάλι γύρισε τρέχοντας στὸ σπίτι καὶ εἶπε τὰ ἴδια προσθέτοντας:

— Κοιτάξτε καὶ μόνοι σας, ἂν θέλετε... Ἀνεβαίνει ἀπὸ τὸ στενὸ σοκάκι, πλάϊ στὸν κῆπο.

— Ἀδύνατο, εἶπε ὁ Πῆτος ἀπαξιώνοντας νὰ κοιτάξη. Λάθος κάνεις κυρὰ-Γκόρρη.

Μὰ τὴν τρίτη νύχτα ὅταν ἡ κυρὰ-Γκόρρη βγῆκε ἔξω ξαναγύρισε λέγοντας ὅτι εἶδε πάλι τὸν Φίλιππο.

— Εἶμαι βέβαια γι' αὐτὸ ποὺ σᾶς λέω, εἶπε ταραγμένη κάπως.

— Κάτι ἔχει πάθει αὐτὴ ἡ γυναῖκα εἶπε ὁ Πῆτος κι' ἄρχισε νὰ τὴ ρωτᾶ πῶς ἦταν ντυμένος ὁ κ. Χριστιάνος.

— Τὴν πρώτη βραδυά, τοῦ ἀπάντησε ἡ Γκόρρη, τῆς φάνηκε πῶς φοροῦσε παλωφόρι ἀναρριχτὸ στὶς πλάτες, σὰν καπότα. Κατὰ ποῦ πήγαινε δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβη τὴν πρώτη φορά, μὰ τὴ δεύτερη τὸν εἶδε ποὺ ἀνέβαινε τὸ δρομαλάκι μεταξὺ τοῦ κήπου καὶ τοῦ παρεκκλησιοῦ.

Καὶ πρόσθεσε ἡ Γκόρρη:

— Ὢ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς εἰπῶ ψέμματα καὶ δάκρυσε.

— Κάθε ἄλλο! φώναξε ὁ Πῆτος, μὰ μοῦ φαίνεται τρομερὰ παράξενο αὐτὸ καὶ συγχρόνως κοίταξε κάπως παράξενα τὴν Καίτη.

— Τὶ ὥρα τὸν εἶδες Τζένη; ρώτησε ἡ Καίτη ἀποφεύγοντας τὸ βλέμμα του.

— Στὶς δέκα ἀκριβῶς καὶ τὰ τρία βράδυα, ἀπάντησε.

— Παράξενο, εἶπε ὁ Πῆτος. Μὴν ἦρθε τὸ πνεῦμα του στὴν πατρίδα, ὅπου πάντα ἔχει τὸ νοῦ του; Κάτι τέτοια λένε πῶς γίνονται καμμιὰ φορά.

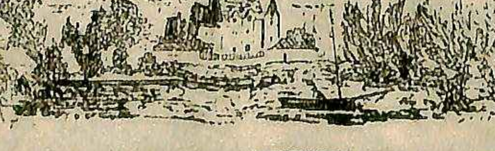

Ἡ Καίτη δὲν μποροῦσε κι' αὐτὴ νὰ ἐξηγήση τὸ μυστήριο. Μὰ τὴν ἄλλη νύχτα ἀποφάσισε νὰ φυλάξη στὸ παράθυρο, χωρὶς νὰ ἔχη φῶς μέσα στὴν κάμαρη. Ἔτρεμε ἀπὸ συγκίνηση, ἀλλὰ δὲν ἔννοιωθε κανένα φόβο. Σὲ μιὰ στιγμὴ εἶδε μιὰ σιλουέττα νὰ σαλεύη στὸ σκοτάδι. Πρόσεξε τὰ βήματα καὶ τὰ γνώρισε. Ἡ σιλουέττα πλησίασε λίγο, στάθηκε, ὕστερα ξεμάκρυνε πάλι καὶ χάθηκε μέσα στὴ νύχτα.

Τὰ μάτια τῆς Καίτης ἦσαν κόκκινα καὶ φουσκωμένα, ὅταν γύρισε νὰ δειπνήση. Εἶχε τὴν ἐλπίδα πῶς θὰ ξεχνοῦσε τὸ Φίλιππο, πῶς θὰ τὰ λησμονοῦσε ὅλα. Ἀλλὰ τοῦ κάκου...

Ἔνοιωθε τώρα τὴν καρδιά της ὁλόκληρη νὰ πλημμυρίζει ἀπὸ τὸν ἔρωτά της, ὁ ὁποῖος, ξαναγεννημένος, τὴν καλοῦσε κοντά του... Τοῦ κάκου προσπαθοῦσε νὰ ξεχάση τὸ Φίλιππο. Ἡ εἰκόνα του ζωντάνευε, ὁλοένα καὶ πιὸ ζωηρή, μέσα της... Τοῦ κάκου προσπαθοῦσε, φέρνοντας στὸ νοῦ της τὴν εἰκόνα τοῦ Πήτου, νὰ σβύση τὴν εἰκόνα τοῦ ἄλλου.. Ἦταν τόσο ἀδύνατη, τόσο χλωμὴ ἡ εἰκόνα τοῦ φτωχοῦ Πήτου.

Ἐν τῷ μεταξὺ στὴν πόλη ἄρχισαν νὰ μιλοῦν γιὰ τὶς μυστηριώδεις διηγήσεις τῆς κυρίας Γκόρρη.

Ἡ σκέψεις αὐτὲς ἐβασάνιζαν τὴν καρδιὰ τῆς δυστυχισμένης τῆς Καίτης.

Εἶχε ἀρχίσει πάλι μιὰ πάλη μέσ' στὴν καρδιά της μεταξὺ τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ ἔρωτος.

Εἶνε ἀλήθεια ὅτι ὅσο βρισκόταν μακρυὰ ὁ Φίλιππος, ἡ ἀγάπη της γι' αὐτὸν φαινόταν σὰ νἄσβυνε σιγὰ-σιγά. Μὰ τώρα, τώρα ποὺ εἶχε ξαναγυρίσει ἐκεῖνος, τὶ θὰ γινόταν;..

Δὲν τὸν εἶχε δεῖ ἀκόμη καλὰ-καλά, μόλις εἶχε ἀντικρύσει περαστικὴ τὴ σκιά του στὸ δρόμο καὶ νὰ ποὺ τὸ παληό της πάθος φούντωσε σὰν τὴ φλόγα...

Τὶ θὰ γινόταν;

Καὶ τὸν Πῆτο; Τὸν Πῆτο, τὸ σύζυγό της πρὸς τὸν ὁποῖον εἶχεν ὁρκισθεῖ αἰωνία πίστι, θὰ τὸν ἀπατοῦσε; Θὰ τὸν ἐγκατέλειπε;

Τὸ μυαλό της, κάνοντας ὅλους αὐτοὺς τοὺς συλλογισμούς, πήγαινε νὰ σαλέψη.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΟΜΨΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ

Η ΒΕΝΤΑΛΙΑ ΠΟΥ ΠΕΘΑΙΝΕΙ

Ἡ πρώτη βεντάλια. Ὁ θρῦλος τῆς ὡραίας Κινέζας Λὰμ-Σί. Ἡ βεντάλιες τοῦ 18ου αἰῶνος. Ὁ Πάπας ἔχει κι' αὐτὸς τὶς βεντάλιες του. Βεντάλιες ἱστορικὲς ποὺ στοιχίζουν ἡ καθεμιὰ ἀπὸ δύο ἑκατομμύρια σημερινὲς δραχμές, κλπ. κλπ.

Ἕνα ἀγαλματίδιον εὑρεθὲν στὴν Τανάγρα, τὸ ὁποῖον παριστάνει Ταναγραίαν κόρην μὲ τὴν βεντάλια της.

Ἡ βεντάλια πεθαίνει. Αὐτὸ τὸ ἀναπόσπαστο ἄλλοτε ἀπὸ τὴν κομψὴ γυναῖκα κάθε ἐποχῆς ἀντικείμενο, ποὺ τῆς ἐχρησίμευε γιὰ ν' ἀερίζεται, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ τὸ χρησιμοποιῆ ὡς μέσον τῆς κοκκεταρίας της, ἀρχίζει νὰ ἐκλίπη. Ἡ μόδα κατήργησε σχεδὸν τὴ βεντάλια. Τὴν περιώρισε σ' ἕνα μεγάλο φτερὸ στρουθοκαμήλου κατὰ προτίμηση χρωματιστό, ποὺ τὸ μεταχειρίζονται ὅμως πειὰ πολὺ λίγες κυρίες στὶς κοσμικὲς συγκεντρώσεις.

Ἡ παληὰ βεντάλια ὅμως ἡ ὁποία ἐνέπνευσε ἀκόμη καὶ ποιητάς, ὅπως τὸ Σουλὺ Προυντώμ, στὸ περίφημο τραγοῦδι του «Τὸ ραγισμένο βάζο», ἔχει μεγάλη ἱστορία. Τόση σχεδὸν ὅση καὶ ἡ γυναικεία κομψότης.

Τὰ περίφημα πήλινα ἀγαλματίδια τῶν γυναικῶν ποὺ εὑρέθησαν στὴν Τανάγρα, μᾶς δείχνουν ὅτι ἡ βεντάλια ἐχρησιμοποιεῖτο ἀπὸ τὸν κομψὸ τρυφερὸ κόσμο τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος. Ἀλλὰ καὶ προτήτερα ἀκόμη τὴν χρησιμοποιοῦσαν καὶ ἡ γυναῖκες τῆς Αἰγύπτου στοὺς μακρυνοὺς αἰῶνας τῶν δυναστειῶν τῶν Φαραώ. Πολλὲς παραστάσεις τῆς κατ' ἰδίαν αἰγυπτιακῆς ζωῆς ἀπὸ τὶς χαραγμένες στὰ ἀντικείμενα τὰ ἀνευρεθέντα στοὺς τάφους τῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου παρουσιάζουν γυναῖκες ποὺ ἀερίζουν πριγκήπισσες μὲ πελώριες βεντάλιες. Ἄλλως τε μὲ τέτοιες βεντάλιες ἐδροσίζοντο καὶ αὐτοὶ οἱ αἰγύπτιοι ἡγεμόνες.

Ἀλλὰ στὴν ἴδια μακρυνὴ ἐποχὴ ἡ βεντάλια ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ στὴν Κίνα. Ὑπάρχει μάλιστα ἐκεῖ καὶ ἕνας θρύλλος γιὰ τὴν πρώτη ὡραία γυναῖκα ποὺ ἐφεῦρε τὴ βεντάλια. Στὴν Ταμπά, μιὰ προϊστορικὴ πόλι τῆς Κίνας, ἦταν καθιερωμένη μιὰ θρησκευτικὴ ἑορτὴ τῆς σελήνης. Στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ναοῦ ὅπου γινόταν ἡ τελετὴ ἔκανε τόση ζέστη ἀπὸ τὰ θυμιάματα καὶ τὰ καιόμενα ἀρώματα, ὥστε τὸ πλῆθος ποὺ παρευρίσκετο ὑπέφερε ἀπὸ τὴν ἀσφυκτικὴ ἀτμόσφαιρα. Σὲ μιὰ τέτοια θρησκευτικὴ συγκέντρωσι ἡ ὡραία Λὰμ-Σί, ἡ ὡραία κόρη ἑνὸς μεγάλου μανδαρίνου εἶχε τόσο πολὺ ζεσταθῆ, ὥστε γιὰ ν' ἀνακουφισθῆ ἔβγαλε τὴ λεπτὴ μάσκα ποὺ φοροῦσε ὅπως ὅλες ἡ γυναῖκες καὶ ἡ κόρες τῶν μανδαρίνων, καὶ τὴ μεταχειρίσθηκε γιὰ νὰ κάμη ἀέρα στὸ πρόσωπό της. Ἔτσι ἄρχισε νὰ δημιουργεῖται ἡ πρώτη βεντάλια.

Στὴ μεσαιωνικὴ Εὐρώπη ἡ βεντάλια ἄρχισε νὰ ἐπικρατῆ πρῶτα στὴν Ἰσπανία. Καὶ ἀκόμη καὶ σήμερα δὲν ἐννοεῖται ἰσπανικὸς χορὸς χωρὶς ἡ ὡραία σενορίτα νὰ κρατῆ στὰ χέρια της μιὰ μεγάλη βεντάλια.

Ἀπὸ τὴν Ἰσπανία ἡ βεντάλια ἐπῆγε καὶ στὴν ἄλλη Εὐρώπη ὥς ποὺ κατὰ τὸν δέκατο ὄγδοο αἰῶνα ἔφθασε στὴ Γαλλία στὴ μεγάλη της δόξα. Ἡ βεντάλια ἔγινε τότε κομψοτέχνημα πολύτιμο, πραγματικὸ ἔργο τέχνης. Κάθε γυναῖκα εἶχε τὴ βεντάλια της, ποὺ ἀποτελοῦσε μέρος τῶν κοσμημάτων της. Ἡ γυναῖκες διεκρίνοντο μεταξύ των καὶ ἔδειχναν τὸν πλοῦτο τους, ὄχι μόνο μὲ τὴν ἀξία τῶν φορεμάτων καὶ τῶν κοσμημάτων των, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴ βεντάλια ποὺ κρατοῦσαν. Ἡ μαρκησίες, ἡ κοντέσσες, ὁ κόσμος τῶν χαριτωμένων πλουσίων καὶ εὐγενῶν γυναικῶν τοῦ εὐθύμου αὐτοῦ αἰῶνος, εἶχαν βεντάλιες γιὰ τὶς ὁποῖες εἶχαν ἐργασθῆ μεγάλοι καλλιτέχναι λεπτουργοὶ καὶ ζωγράφοι. Ὁ Βατώ, ὁ Μπουσέ, ὁ Φραγκονάρ, ὁ Λανκρέ, ὅλοι οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι τῆς Γαλλικῆς ζωγραφικῆς αὐτῆς περιόδου, εἶχαν ζωγραφίσει βεντάλιες, δημιουργῶντας ἔτσι στὰ λεπτά, στὰ παιγνιώδη αὐτὰ ἀντικείμενα ὁλόκληρα ἔργα τέχνης. Ἐζωγράφιζαν εἰδυλλιακὲς παραστάσεις, ἀλληγορικὰ θέματα, σκηνὲς ἡρωϊκές, εὔθυμες, οἰκιακές, ἐρωτικές, ἄνθη, τοπεῖα ὀνειρώδη. Ὁλόκληρη ἡ γαλλικὴ σχολὴ τοῦ 18ου αἰῶνος ἐπέρασε ἀπ' τὶς βεντάλιες.

Τὰ εὐρωπαϊκὰ μουσεῖα εἶνε γεμάτα ἀπὸ τέτοια κομψοτεχνήματα ποὺ ἔχουν πλέον τὴν ἀξίαν πολυτίμων καλλιτεχνικῶν κειμηλίων μιᾶς ἐποχῆς. Ἡ βεντάλιες ἰδίως τῆς Μαρίας Ἀντουανέττας εἶνε πραγματικὰ ἀριστουργήματα. Στὸ 1860 εὑρῆκαν στὸ Μπορντὼ σὲ μιὰ ἀγορὰ τὴ βεντάλια ποὺ εἶχαν χαρίσει στὴ Μαρία Ἀντουανέττα τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου της. Εἶνε ἀπὸ ἐλεφαντοκόκκαλο ἀπάνω στὸ ὁποῖο ὑπάρχει ἐξαισία δαντέλλα ποὺ παριστάνει δελφίνια, περιστέρια καὶ καρδιὲς ἑνωμένες μὲ τὰ ἀρχικά της στοιχεῖα Μ καὶ Α. Μιὰ ἄλλη βεντάλια τῆς ἰδίας εἶνε ἕνα πραγματικὸ ζωγραφικὸ ἔργο μὲ μικρογραφίες τῆς βασιλίσσης καὶ τοῦ Λουδοβίκου 16ου καὶ μὲ ὁλόκληρη παράστασι στὸ ὀπίσθιο μέρος τῆς βεντάλιας, ἀπὸ γυναῖκες ποὺ συμβολίζουν τὴν ἐλπίδα, τὴν εὐτυχία, τὴν πίστι. Μιὰ ἄλλη ὡραία βεντάλια τῆς εἶχε χαρίσει ἡ πόλις τῆς Διέππης ὅταν ἐγεννήθη ὁ διάδοχος ὁ ἀτυχὴς Λουδοβῖκος 17ος. Ἡ ὡραία καὶ τραγικὴ βασίλισσα ἀγαποῦσε πολὺ αὐτὸ τὸ ἀντικείμενο. Καὶ ὅταν κατὰ τὴν ἔκρηξι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789 ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἀναγκάσθηκε νὰ φύγη ἀπὸ τὶς Βερσαλλίες γιὰ τὸ Παρίσι, ἡ Μαρία Ἀντουανέττα ἐχάρισε στοὺς φίλους καὶ στὶς φίλες τῆς τελευταίας ὥρας ποὺ τὴν ἀποχαιρετοῦσαν ἀπὸ μιὰ βεντάλια στὸν καθένα.

Στὴ γαλλικὴ ἐπανάστασι εἶχε καὶ ἡ βεντάλια τὴν ἀνάλογη ἐξέλιξί της. Δὲν ἐζωγράφιζαν πειὰ σ' αὐτὲς τὰ χαρούμενα θέματα τῶν παλαιοτέρων ζωγράφων, ἀλλὰ σκηνὲς καὶ ἐμβλήματα τῆς ἐπαναστάσεως. Τὶς νύμφες τοῦ Μπουσὲ καὶ τοὺς ἔρωτας τοῦ Φραγκονὰρ τοὺς ἀντικατέστησαν κόκκινοι σκοῦφοι, ἡ φράσεις «Ζήτω τὸ Ἔθνος»—«Ἐλευθερία ἢ θάνατος» καὶ τὸ περίφημο «Σὰ ἰρά» καὶ ἀκόμη καὶ τὸ ἀποτρόπαιο κεφάλι τοῦ Μαρά.

Ἡ δύο μεγάλες βεντάλιες τοῦ Πάπα, ἡ ὁποῖες συμβολίζουν τὴν παντοδυναμία του.

Ὅλες ἡ γυναῖκες τότε κρατοῦσαν βεντάλια. Ἡ Σαρλόττα Κορνταὶ ἐμπῆκε στὸ δωμάτιο ποὺ ἔπαιρνε τὸ λουτρό του ὁ Μαρὰ γιὰ νὰ τὸν σκοτώση, ὑψώνοντας πρὸς τὰ χείλη τὴ μικρή της βεντάλια.

Ἀλλὴ σιγὰ-σιγὰ ἡ κομψὴ βεντάλια ἄρχισε νὰ ἐξαφανίζεται, ὥς ποὺ τὴν ξανάφεραν στὴ δόξα της ἡ λέαινες τῆς ἐπαναστάσεως, ἡ κυρία Ταλλιέν, ἡ Ἰωσηφίνα Μπυαρναί, ἡ Ρικαμιέ, ἡ Λάνζ, ἡ Κοντά. Τότε ἔφτειαναν μεγάλες βεντάλιες μὲ ἡρωϊκὰ θέματα. Ὕστερα στὴν ἐποχὴ τοῦ Ναπολέοντος, ἡ Ἰωσηφίνα καὶ ἡ Μαρία Λουΐζα ἔφεραν τὴ μόδα τῆς μικρῆς βεντάλιας.

Στὸ δέκατο ἔνατο αἰῶνα ἡ βεντάλια γίνεται ἀντικείμενον μεγάλης βιομηχανικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Ἡ Γαλλία παρήγαγε κάθε χρόνο δέκα ἑκατομμύρια βεντάλιες, τὰ δύο γιὰ ἐσωτερικὴ κατανάλωσι καὶ τὰ ἄλλα ὀκτὼ γιὰ τὴν παγκοσμία ἐξαγωγή. Καὶ ἡ ὡραῖες καὶ βαρύτιμες βεντάλιες ἐξακολουθοῦν νὰ δημιουργοῦνται. Δὲν εἶνε καθόλου παράδοξον ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ Πάπας εἶχε ὅπως καὶ ἔχει ἄλλως τε ἀκόμη τὶς ἐπίσημες βεντάλιες του. Ἦσαν καμωμένες κατὰ τὸ αἰγυπτιακὸ στύλ, πελώριες ἀπάνω σὲ κοντοὺς τοποθετημένους δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὸ θρόνο του. Διετηρήθησαν ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ ἐμβλήματα τῆς ἡγεμονίας του. Καὶ κατὰ τὴν ἐτικέττα τῶν τελετῶν καὶ τώρα ἀκόμη ὅταν ὁ Πάπας κατεβαίνει γιὰ νὰ πάη στὸν Ἅγιο Πέτρο, μαζὺ μὲ τὴν ἄλλη πομπή, τὸν ἀκολουθοῦν καὶ δύο κληρικοὶ ποὺ κρατοῦν τὶς βεντάλιες αὐτές.

Ὀνομαστὲς γιὰ τὶς ὡραῖες βεντάλιες τους στὸν δέκατο ἔνατο αἰῶνα ἦσαν ἡ κόμησσα τῶν Παρισίων, ἡ πριγκήπισσα Ματθίλδη, ἡ αὐτοκράτειρα Εὐγενία, καὶ ἡ Ἐλισσάβετ τῆς Αὐστρίας ποὺ ἐδολοφονήθη στὴ Γενεύη τὸ 1898. Ἡ τελευταία αὐτὴ εἶχε μιὰ πελωρία βεντάλια ἀπὸ μαῦρο φτερό, καὶ τὴν ἔφερε πάντοτε στὸ πρόσωπο ὅταν ἤθελε ν' ἀποφύγη τὰ βλέμματα τῶν ἀδιακρίτων. Ἐπίσης ὡραία βεντάλια ἀπὸ ἄσπρα φτερὰ ποὺ ἔμεινε ἱστορικὴ γιὰ τὸ μέγεθός της, εἶνε ἐκείνη ποὺ ἔφερε ἡ Σάρα Μπερνὰρ ὅταν ἔπαιξε τὴν «Κυρία μὲ τὰς Καμελίας» τοῦ Δουμᾶ υἱοῦ.

Ἀλλὰ ἀσύγκριτες ἐξακολουθοῦν νὰ θεωροῦνται ἡ γαλλικὲς βεντάλιες τοῦ 18ο αἰῶνος. Ἡ φθηνότερη ἀπὸ αὐτὲς στοιχίζει 2,000 χρυσᾶ φράγκα. Ἀλλὰ ἡ βεντάλιες ποὺ ἔχουν ζωγραφισθῆ ἀπὸ τὸν Βανλύ, τὸν Βαττὼ καὶ τὸν Λανκρὲ φθάνουν σήμερα τὶς 100 χιλιάδες φράγκα χρυσᾶ. Λογαριάστε τα εἰς δραχμὲς χάρτινες.

Οἱ συλλέκται καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων τὶς ζητοῦν μὲ πραγματικὴ μανία. Καὶ ὑπάρχουν σήμερα συλλογὲς ἀπὸ βεντάλιες ὅπως τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς βαρώνης Ρότσχιλδ, ποὺ στοιχίζουν ἡ καθεμία πολλὰ ἑκατομμύρια.

Μιὰ περίφημη βεντάλια ζωγραφισμένη ἀπὸ τὸ μεγάλο Γάλλο ζωγράφο Γκαβαρνί

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

— Ναπολέων καὶ Ζιραντὲν

— Τὶ θὰ κάνατε ἂν γινόμουν αὐτοκράτωρ, ρώτησε μιὰ μέρα πρὶν ἀκόμη γίνη αὐτοκράτωρ, ὁ Ναπολέων Γ' τὸν Αἰμίλιο Ζιραρντέν, ὁ ὁποῖος ἦταν κεκηρυγμένος ἐχθρὸς τῆς αὐτοκρατορίας.

— Ὑψηλότατε, θὰ ἐπήγαινα εἰς τὸ Βέλγιο ὅπου θὰ ἔμενα καθ' ὅλο τὸ διάστημα τῆς βασιλείας σας.

— Ὅλο τὸ διάστημα τῆς βασιλείας μου!

— Ἆ! εἶπε χαμογελῶντας ὁ Ζιραρντέν, θὰ ἦτο τόσο λίγο τὸ διάστημα αὐτό!

— Ὁ Βέρδης καὶ ἡ κυρία

Σὲ μιὰ συναναστροφὴ στὸ σπίτι τοῦ Βέδη, μιὰ κυρία παρεκλήθη νὰ τραγουδήση. Ἔκανε ὅμως πολλὰ σκέρτσα ὥς ὅτου νὰ τὸ ἀποφασίση. Ἐπὶ τέλους τὸ ἀποφάσισε καὶ εἶπε ὅτι θὰ τραγουδήση ἕνα μέρος ἀπὸ τὸν «Τροβατόρε».

— Ἆ, ἀκριβέ μου μουσικοδιδάσκαλε! Φώναξε τότε ἡ κυρία, πόσο φοβᾶμαι!

— Ἀμ' ἐγώ; ἀπάντησε ὁ Βέρδης.

Η «ΤΡΕΛΛΕΣ» ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Ο ΜΑΛΜΠΡΑΝΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΠΟΥΤΙ ΤΟΥ ΚΡΙΟΥ

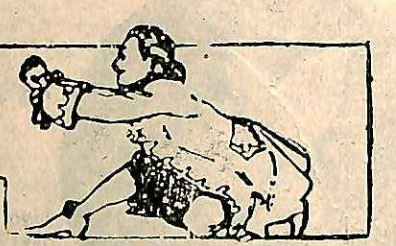

Μονομανίες μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν. Ὅπου στὴ μύτη τοῦ Μαλμπρὰνς κρεμάστηκε ἕνα ὠμὸ μποῦτι κριοῦ. Ἡ ἀνυπόφορη δυσοσμία ποὺ ἀναγκάζει τὸν Μαλμπρὰνς νὰ σκεπάζῃ τὴ μύτη του μὲ μιὰ πετσέτα. Καμπουριάζει τὸ κορμί του ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ μπουτιοῦ, ποὺ ἐξακολουθεῖ χρόνια ὁλόκληρα νὰ κρέμεται ἀπὸ τὴ μύτη του. Ἡ τρομερὴ μελαγχολία τοῦ φιλοσόφου καὶ ἡ σωτηρία... χειρουργικὴ ἐπέμβασις, κλπ.

Πόσα δὲν ἔχουν γραφεῖ καὶ λεχθεῖ σχετικὰ μὲ τὶς ἀνισορροπίες ποὺ παρουσιάζουν πολλὲς φορὲς καὶ τὰ πιὸ δυνατά, τὰ πιὸ μεγάλα μυαλά. Κἄποιος μάλιστα, στηριζόμενος βέβαια στὸ παραδοξώτατο αὐτὸ φαινόμενο, ἐδογμάτισε ὅτι τὴ μεγαλοφυΐα ἀπὸ τὴν τρέλλα μονάχα ἕνα βῆμα τὴ χωρίζει. Καὶ δὲν φαίνεται νὰ ἔχη καὶ ἄδικο.

Εἶνε πασίγνωστες ἡ ἀφηρημάδες τοῦ μεγάλου ἐφευρέτου Ἔδισσον, στὶς ὁποῖες ὅσες καὶ ἂν ἔχουν προστεθεῖ ἀπὸ τοὺς ἐφευρετικοτάτους ἀνεκδοτογράφους, πάντοτε μένουν πολλὲς ἡ ἀληθινές, πάρα πολλὲς μάλιστα. Ἐπίσης εἶνε ἀρκετὰ γνωστὲς κάποιες ἀλλόκοτες ἀδυναμίες τοῦ Μεγάλου Πέτρου τῆς Ρωσσίας, ὁ ὁποῖος ἔτρεμε ὅταν ἔβλεπε κατσαρίδες καὶ φοβόταν σὲ ἀρκετὰ προχωρημένη ἡλικία τὸ.. νερό. Ἐπίσης εἶνε γνωστὸ ὅτι ὁ καρδινάλιος Ρισελιὲ εἶχε πολλὲς φορὲς τὴν ἰδέα ὅτι ἦταν ἄλογο καὶ μάλιστα ὅτι ἐκάλπαζε μὲ... τὰ τέσσερα.

Ἀλλὰ τόμοι ὁλόκληροι δὲν θὰ ἔφταναν ἂν ἤθελε ν' ἀσχοληθῆ κανεὶς λεπτομερῶς μὲ τὶς διάφορες «ἀνισορροπίες» καὶ ψυχικὲς ἀδυναμίες τῶν μεγαλοφυῶν ἢ ὁπωσδήποτε διακριθέντων ἀνδρῶν. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο περιοριζόμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος ν' ἀσχοληθοῦμε μὲ μίαν περιεργοτάτην μονομανία, ἡ ὁποία ἐπὶ χρόνια ὁλόκληρα εἶχε βασανίσει ἄλλοτε τὸ μεγάλο Γάλλο φιλόσοφο καὶ μεταφυσικό, τὸ Μαλμπράνς. Ἕνα βράδυ, ποιὸς ξέρει ἀπὸ ποιά σκοτεινὴ ἀφορμή—ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε μυστήριο—ὁ Μαλμπράνς ἐνῷ ἠσχολεῖτο μὲ τὴ λύση κάποιου μεταφυσικοῦ ζητήματος, νόμισε ξαφνικὰ ὅτι ἀπὸ τὴ μύτη του ἐκρεμάστη ἕνα ὁλόκληρο... μποῦτι σφαγμένου κριοῦ, ὠμό. Ὁ μεγάλος φιλόσοφος, ὅπως ἦταν πολὺ φυσικὸ βέβαια, ἀνησύχησε τρομερά, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε καὶ ν' ἀποκαλύψη τὸ... πάθημά του σὲ κανέναν. Ἴσως γιατὶ στὸ βάθος τῆς συνειδήσεώς του καταλάβαινε ὅτι ἐπρόκειτο περὶ παρακρούσεως. Τὰ πράγματα ἐπὶ τρεῖς-τέσσερες ἡμέρες δὲν ἐπήγαιναν καὶ πολὺ ἄσχημα. Ὁ Μαλμπράνς γελοῦσε κι' ὁ ἴδιος μὲ τὸ ἀλλόκοτο πάθημά του. Μετὰ τὴν παρέλευσιν ὅμως τῶν τριῶν-τεσσάρων ἡμερῶν ἡ κατάστασις ἄρχισε νὰ παίρνη ἄσχημη τροπή. Τὸ μποῦτι, ὅσο καὶ ἂν εἶχε προσκολληθῆ στὴ μύτη ἀνθρώπου ζωντανοῦ, δὲ μπόρεσε νὰ ξεφύγη τὴ σῆψη καὶ τὴ δυσοσμία, φυσικὰ ἐπακόλουθα τῶν ὠμῶν κρεάτων. Καὶ τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τέλους ἕως ἐδῶ ἦταν ὑποφερτὸ κάπως. Τί θἄκανε; Ἤθελε δὲν ἤθελε θὰ ἔσκυβε ὑποταχτικὰ τὸ κεφάλι του στὴ μοῖρα. Ἀλλ' ὁ Μαλμπράνς δὲν ἦταν μόνος. Εἶχε συγγενεῖς, φίλους, γνωστούς, θαυμαστάς, μαθητάς, οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ τὸν βλέπουν καὶ μάλιστα πολὺ συχνά. Πῶς θὰ μποροῦσε ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος ν' ἀνεχθῆ τὴν ἀνυπόφορη δυσοσμία τοῦ σηπομένου ἐκείνου μπουτιοῦ; Ἔπρεπε νὰ βρεθῆ καὶ στὸ ζήτημα αὐτὸ κάποια διέξοδος. Καὶ ὁ Μαλμπράνς δὲν ἄργησε νὰ τὴ βρῆ.

— Ἁπλούστατα, εἶπε μὲ τὸ μυαλό του, ὅταν συναντῶμαι μὲ κανέναν, θὰ φροντίζω νὰ στέκωμαι σὲ ἀρκετὴ ἀπόσταση ἀπ' αὐτόν, ὥστε νὰ μὴ τὸν ἐνοχλῶ, ἢ τοὐλάχιστον νὰ τὸν ἐνοχλῶ λιγώτερο μὲ τὴν ἀπαίσια βρῶμα αὐτοῦ τοῦ ἀλλόκοτου μπουτιοῦ.

Καὶ πραγματικὰ ὁ κόσμος τῶν φίλων, τῶν γνωστῶν, τῶν θαυμαστῶν του, κατάπληκτος τώρα ἔβλεπε τὸ Μαλμπράνς, ὅταν μιλοῦσε σὲ κανένα, νὰ στέκεται σὲ κάμποση ἀπόσταση μακρυά του καὶ νὰ μιλῆ βαστῶντας μάλιστα ἕνα... μαντῆλι μεγάλο σάν... πετσέτα μπροστὰ ἀπὸ τὴ μύτη του. Ἦταν καὶ αὐτὸ ἕνα μέτρο γιὰ νὰ ἐμποδίζεται κάπως ἡ ἀφόρητη δυσοσμία.

Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνες ὁ δυστυχὴς Μαλμπράνς εἶχε τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ καταραμένο αὐτὸ μποῦτι θὰ σάπιζε, θὰ ἔρρεβε ἐντελῶς καὶ ἐπὶ τέλους θἄπεφτε. Μὰ τοῦ κάκου! Τὸ μποῦτι ἀφοῦ ἔφτασε στὸ πρῶτο στάδιο τῆς σήψεως ἀπόμεινε πειὰ σ' αὐτὸ σταθερὰ καὶ μόνο ἡ δυσωδία μεγάλωνε ἀπὸ ἡμέρα σὲ ἡμέρα καθὼς καὶ τὸ βάρος του σὲ σημεῖο, ποὺ ὁ φτωχὸς Μαλμπράνς ἀναγκάζονταν ἀπὸ τὸ πολὺ βάρος νὰ καμπουριάζη τὸ κορμί του!

Ἀλλὰ ἐπὶ τέλους αὐτὸ τὸ ἀπαίσιο μποῦτι δὲν τὄβλεπε τόσος κόσμος; Ἴσως ἀπὸ λεπτότητα, μολονότι τὄβλεπαν, ἀπόφευγαν νὰ τοῦ κάμουν λόγο. Ὁ ἴδιος ὁ Μαλμπράνς ἔβλεπε κάτι, ὅσες φορὲς χαμήλωνε τὰ μάτια του, ἀλλὰ τρομαγμένος βιάζονταν νὰ τὰ κλείση, ἢ κύτταζε ψηλά. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ τὸ περίεργο μποῦτι, διαλέγοντας τὴ μύτη του γιά.. τσιγκέλι, κρεμάστηκε ἐκεῖ, ὁ Μαλμπράνς δὲν τόλμησε νὰ κυτταχτῆ σὲ καθρέφτη.

Οἱ μῆνες, τὰ χρόνια περνοῦσαν, κυλοῦσαν, ἀλλὰ τὸ βρώμικο μποῦτι δὲν ἐννοοῦσε ἐπὶ τέλους νὰ σαπίση καὶ νὰ πέση. Ἀφάνταστα ψυχικὰ μαρτύρια ὑφίστατο ὁ Μαλμπράνς καὶ ἰδίως κάθε νύχτα ὅταν ἔπεφτε νὰ κοιμηθῆ καὶ δὲν κατώρθωνε νὰ κλείση μάτι ἀπὸ τὴν ἀνυπόφορη βρῶμα, τὴν ὁποία, μολονότι εἶχαν περάσει τόσα χρόνια, δὲν μποροῦσε νὰ συνηθίση.

Σιγὰ-σιγὰ ἄρχισε ν' ἀποφεύγη τὶς συναναστροφές, ἔγινε τρομερὰ λιγομίλητος καὶ μελαγχολικός. Ἡ κατάστασίς του ἀπὸ ἡμέρα σὲ ἡμέρα χειροτέρευε καὶ δὲν ἦταν καθόλου μακρυὰ ἡ ἐποχή, ποὺ θὰ προσεβάλλοντο καὶ οἱ ἄλλοι «κύκλοι τῆς νοήσεως» καὶ ὁ σοφὸς Μαλμπράνς θὰ κλείνουνταν πειὰ σὲ κανένα φρενοκομεῖο γιὰ νὰ φρενιάζη καὶ νὰ χτυπιέται μὲ τὴ βρῶμα τοῦ μπουτιοῦ του ὡς τὴν τελευταία του στιγμή.

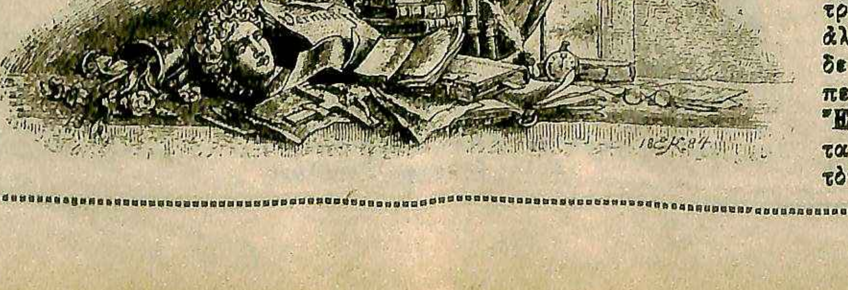

Οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι του ὅπως ἦταν φυσικό, ἀνησύχησαν γι' αὐτὴ τὴ μελαγχολία τοῦ Μαλμπράνς. Μεταξὺ τῶν ἐπισκεπτῶν φίλων ἦταν καὶ κάποιος φημισμένος τὴν ἐποχὴ ἐκείνη χειροῦργος. Ἡ ἀνάκρισις ἄρχισε ἀλλ' ὁ Μαλμπράνς ἐδίσταζε ν' ἀποκαλύψη τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ τὸν τυραννοῦσε. Ἄλλωστε—τί διάβολο!—στραβοὶ ἦσαν; Δὲν ἔβλεπαν ἐκεῖνο τὸ βρωμερότατο κομμάτι κρέατος ποὺ κρέμονταν ἀπὸ τὴ μύτη του; Ἢ μήπως αὐτὸ δὲν ἦταν ἀρκετὴ ἀφορμὴ γιὰ νὰ μελαγχολήση κανείς; Τέλος, χάρις στὴν ἐπιμονὴ τῶν φίλων του καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ χειροῦργου, ὁ Μαλμπράνς ἀναγκάστηκε ν' ἀποκαλύψη τό... τρομερὸ μυστικό. Οἱ φίλοι του τότε δὲν μπόρεσαν νὰ συγκρατήσουν τὰ γέλια τους.

Τότε ὁ χειροῦργος, εἶπε:

— Γιατὶ γελᾶτε, κύριοι; Γιὰ νὰ τὸν παρηγορήσετε τάχα ὅτι δὲν ἔχει τίποτα, ἐνῷ ἀπὸ τὴ μύτη του κρέμεται ἕνα τόσο βρωμερὸ μποῦτι!

Κατόπιν ὁ χειροῦρχος ἀφοῦ ἐκύτταξε μὲ συμπάθεια τὸ φιλόσοφο, τοῦ εἶπε:

— Μιὰ ἁπλουστάτη ἐγχείρηση στὴ μύτη θὰ σᾶς σώση. Καὶ ἀπορῶ πῶς ἐπὶ τόσα χρόνια δὲ μοῦ τὸ εἴπατε. Ἐγὼ δὲν τὸ εἶχα ἰδῆ, γιατὶ ὅσες φορὲς σᾶς συναντοῦσα, βαστούσατε ἕνα μεγάλο μαντῆλι μπρὸς στὴ μύτη σας καὶ τὸ κρύβατε.

Τὸ ἴδιο βράδυ ὁ χειροῦργος πῆρε τὸ Μαλμπράνς στὴν κλινική του καὶ συγχρόνως παρήγγειλε καὶ τοῦφεραν ἕνα μποῦτι κριοῦ, τὸ ὁποῖον ἄφησε ἐκτεθειμένο ἐπὶ δυὸ μέρες, ὥστε νὰ βρωμίση. Τὴν τρίτη ἡμέρα ὁ Μαλμπράνς ἐχλωροφορμήθη κι' ἔγινε ἡ ἐγχείρισις. Ὅταν συνῆλθε, εἶχε ἕνα ἐλαφρὸ τραῦμα στὴν ἄκρη τῆς μύτης, ἀλλὰ τρελλὸς ἀπὸ χαρά, ποὺ εἶδε τὸ καταραμένο μποῦτι κομμένο πειά, νὰ βρίσκεται σὲ μιὰ λεκάνη. Ἔτσι ὁ χειροῦργος, ἐφαρμόζοντας τὴν ὁμοιοπαθητική, ἔσωσε τὸν ἀτυχῆ φιλόσοφο.

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΚΗΣ

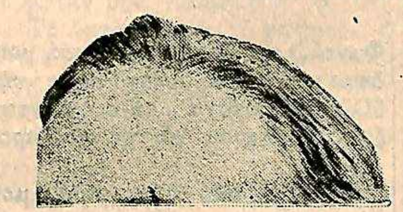

Σουλλὺ Πρυντὼμ

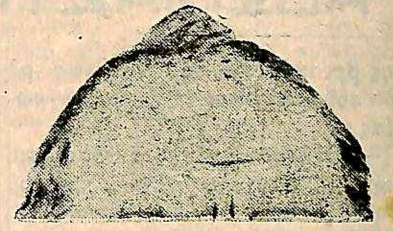

Λέων Τολστόϊ

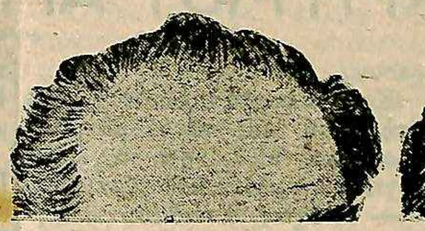

Ἐμιλ. Ζολᾶ

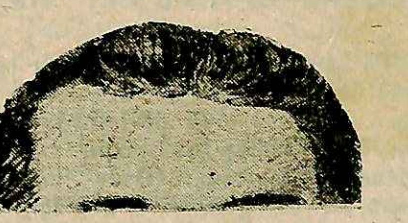

Πιὲρ Λοτὶ

ΤΑ ΜΕΤΩΠΑ ΤΩΝ ΔΙΑΣΗΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Τὸ μέτωπο τοῦ ἀνδρὸς εἶνε ὁ καθρέφτης τοῦ ἐσωτερικοῦ του κόσμου. Τὸ μέτωπο τοῦ Παστέρ. Ἡ ὁμοιότης τῶν μετώπων καὶ τῆς φιλολογικῆς ζωῆς Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ υἱοῦ καὶ Ἴψεν. Τὸ ὡραιότερο μέτωπο εἶνε τοῦ Ρενὰν καὶ τὸ χειρότερο τοῦ Πιὲρ Λοτί, κλπ.

Τὸ μέτωπο γιὰ τὸν ἄνδρα εἶνε τὸ μεγάλο γνώρισμα τῆς νοημοσύνης καὶ τοῦ χαρακτῆρος του. Καί, ὅπως τὸ στόμα εἶνε στὴ γυναῖκα τὸ περισσότερο εὐμετάβολο χαρακτηριστικὸ τοῦ προσώπου της, τὸ μέτωπο τοῦ ἀνδρὸς μὲ τὸ σχῆμα ἢ τὸ εἶδος τῶν ρυτιδώσεων, τῶν ἐλαφρῶν ἢ βαθυτέρων, εἶνε φυσιογνωμικῶς ὁ καθρέφτης τοῦ ἐσωτερικοῦ του κόσμου.

Ὁ γνωστὸς ἤδη στοὺς ἀναγνώστας μας φυσιογνωμιστὴς Ζουλιὲν Λεκλὲρκ γιὰ νὰ δώση τοὺς τύπους τῶν διαφόρων ἀνδρικῶν μετώπων ἔκαμε παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν μετώπων διασήμων σοφῶν καὶ συγγραφέων. Οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὰ φυσιογνωμιστικὰ ἂς γενικεύσουν αὐτὲς τὶς παρατηρήσεις στὰ μέτωπα ποὺ μοιάζουν μὲ τὶς εἰκόνες τῶν δημοσιευομένων.

Λουΐ Παστέρ.— Μέτωπο πλατύ, βρεγματικὰ ἀνεπτυγμένα, τετραγωνικὸ σχῆμα. Φανερώνει τάσι καὶ δύναμι στὸ νὰ προσέχη ἐκεῖνο ποὺ βλέπει. Ἀφοσίωσις στὴ σπουδή. Τὰ φρύδια εἶνε λεπτὰ καὶ δείχνουν, μὲ τὴν πρὸς τὰ ἐπάνω ἀπόκλισι τῶν ἄκρων, αἰσθηματικὴ ἀδυναμία καὶ εὐπιστία.

Μαρσελὶν Μπερτέλο.— (Ὁ περίφημος χημικός). Αὐτὸ τὸ κάπως ψυχρὸ μέτωπο μὲ τὴν ἐλαφρὰ ἀπόκλισι δείχνει κάποια φαντασία. Τὸ κάτω μέρος τοῦ μετώπου εἶνε πλατὺ καὶ λέει: Λογική. Τὰ φρύδια τὰ κοντὰ καὶ μετρίως φουντωμένα φανερώνουν χαρακτῆρα ἀδύνατο. Διανοητικότης καὶ προσαρμογὴ στὰ πράγματα διὰ τῆς φαντασίας καὶ ἴσως καὶ διὰ τῆς ὀνειροπολήσεως.

Ἰωσὴφ Μπερτράν.—Μέτωπο ἀνθρώπου διανοητικοῦ ποὺ ἐργάζεται περισσότερο σκεπτόμενος παρὰ γράφοντας. Ἐνεργητικότης ἔντονος. Νομίζει κανεὶς ὅτι ὁ διάσημος αὐτὸς μαθηματικὸς ἀπερροφᾶτο ἀπὸ τὰ μαθηματικά του καὶ ἐνῷ ἀκόμη τὸν ἀπασχολοῦσαν ἡ βιωτικὲς μικροϋποθέσεις. Τὰ φρύδια του δείχνουν ἄνθρωπο μὲ πεποίθησι σὲ ὅτι κάνει καὶ ποὺ δὲν ἔχει πολλὲς εὔθυμες ὧρες.

Καμίλλος Φλαμμαριὸν.—Διαύγεια, ἀλλὰ καμμιὰ πνευματικὴ ἔντασις σ' αὐτὸ τὸ μέτωπο. Φαντασία, ποίησις καὶ εὐκολία σὲ ὅτι τὸν ἀπασχολεῖ. Χαρακτὴρ εὐχάριστος. Ἄνθρωπος θελκτικὸς καὶ ἀνοιχτόκαρδος.

Ἐρνέστος Ρενάν.— Ποιητικὴ διάθεσις, φαντασία, δυνατὲς ἐντυπώσεις, διαύγεια, χάρις, γαλήνη.

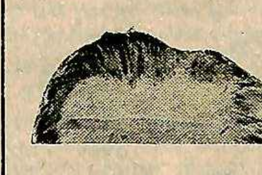

Φραν. Κοππὲ

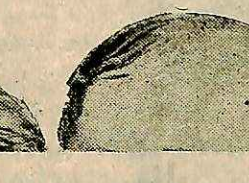

Πὼλ Δερουλὲδ

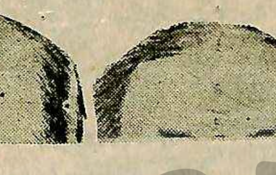

Λουΐ Παστὲρ

Τὸ μέτωπο αὐτὸ εἶνε θαυμαστό. Δείχνει ἕνα πλῆθος ἱκανοτήτων. Τὰ φρύδια μαρτυροῦν χαρακτῆρα βαθύτατα σταθερόν.

Ἐρρῖκος Ἴψεν καὶ Ἀλ. Δουμᾶς Υἱός.— Τὰ δύο αὐτὰ μέτωπα μοιάζουν ἀρκετὰ μεταξύ τους, εἶνε δὲ γνωστὸ ὅτι καὶ οἱ δύο αὐτοὶ δραματικοὶ συγγραφεῖς εἶχαν ὁ καθένας στὸν τόπο του τὴν ἴδια σχεδὸν τύχη Καὶ οἱ δύο ἐχτυπήθησαν γιὰ τὶς τολμηρὲς θέσεις τῶν ἔργων των. Ἐκτὸς τοῦ μετώπου καὶ τὰ φρύδια εἶνε τὰ ἴδια. Τὸ μέτωπο ἔχει κλίσι φευγαλέα πρὸς τὰ ἐπάνω. Αὐτὸ δείχνει διάθεσι πρὸς τὸ παράδοξο καὶ τὸ φανταστικό. Στὸ Δουμᾶ φανερώνει περισσότερη κοινωνικότητα καὶ κοσμικότητα. Στὸν Ἴψεν περισσότερη ὁρμή, παραφορὰ καὶ ἀνεξαρτησία.

Λέων Τολστόϊ.— Στὸ μέτωπο τοῦ Ρώσσου συγγραφέως φανερώνεται περισσότερο ἡ δύναμις τοῦ χαρακτῆρος παρὰ ἡ διανοητικὴ ὑπεροχή. Τὰ φρύδια του δείχνουν ἐκφραστικότητα, ἐπιμονὴ καὶ θέλησι. Τὸ μέτωπο, μᾶλλον κοινό, μαρτυρεῖ ἁπλότητα καὶ ἀντίληψι τῆς πραγματικότητος διὰ τῆς φαντασίας.

Ἐμὶλ Ζολᾶ.— Δύναμις καὶ φαντασία. Μέτωπο μὲ φρύδια τόσο φουντωμένα, χαραγμένο ἀπὸ ἀνώμαλες ρυτίδες φανερώνει ζωηρὴ καὶ ἴσως ὀργίλη εὐαισθησία. Ἡ ἔντασις τοῦ πνεύματος δὲν τοῦ εἶνε φυσική. Ἐκεῖνος ποὺ ἐνεργεῖ περισσότερο σ' αὐτὸ εἶνε ἡ θέλησις. Δείχνει ἄνθρωπο ποὺ ἐπιβάλλει στὸν ἑαυτό του νὰ συγκρατήση τὴν ἐντύπωσι ποὺ τοῦ φεύγει.

ΠΩΛ ΒΕΡΛΑΙΝ. — Μέτωπο ἀνθρώπου ποὺ ἐνθουσιάζεται καὶ ποὺ δὲν ἐνοχλεῖται ἀπὸ πολλὰ πράγματα. Φαντασία, πνεῦμα καὶ λεπτότης. Ὅλα περνοῦν σ' αὐτὸ τὸ μέτωπο. Τίποτε δὲν τὸ ρυτιδώνει. Διάθεσις ἰδιότροπος.

Φρανσουᾶ Κοππέ.— Τίποτε τὸ δυσάρεστο σ' αὐτὸ τὸ μέτωπο. Γλύκα καὶ ἠπιότης ἀπεριόριστη. Χαρακτὴρ ἀδύνατος ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ φρύδια. Ἁπλότης, τάκτ, πνεῦμα.

Σουλλὺ Πρυντώμ.— Μέτωπο καλὰ φτιαγμένο. Ὀργάνωσις ἰσορροπημένη. Διανόησις ἤρεμη μὲ ἀρκετὴ εὐαισθησία. Ὡραῖο μέτωπο, ἀλλὰ χωρὶς ἰδιαίτερο χαρακτῆρα. Μαρτυρεῖ περισσότερη διάθεσι στοὺς συλλογισμοὺς παρὰ στὴν ἐνεργητικότητα.

Ἐδμόνδος ντὲ Γκονκούρ.—Ψηλὸ μέτωπο, λίγο ρυτιδωμένο, μὲ φρύδια ὑψωμένα στὶς ἄκρες. Μεγάλη παιδικὴ διανοητικότης. Ἀφέλεια, ἀνησυχία καὶ περιέργεια παιδιοῦ.

Ζ. Κ. Οὔϊσμαν, (Ὁ περίφημος μυθιστοριογράφος).— Πολὺ περίεργο μέτωπο, αὐλακωμένο ἀπὸ ρυτίδες ἑλικοειδεῖς καὶ διακεκομμένες. Φρύδια ἀνώμαλα. Διανοητικότης θορυβημένη, μὲ ἰδέες ποὺ διατυποῦνται δύσκολα μὲ φόρμα ταραγμένη. Ψυχὴ τρικυμιώδης, φύσις δύσκολη.

Βικτωριὲν Σαρδοῦ.— Μέτωπο διανοητικὸ καὶ πνευματῶδες, μ' εὐκολία στὴν ἔκφραση τῶν ἰδεῶν. Καμμιὰ ἔντασις πνεύματος ἐξυψωμένου. Νοητικότης ποὺ φθάνει στὰ κοινὰ ὅρια.

Ἰούλιος Λεμαίτρ.— Κεφάλι σφαιρικό, μέτωπο καμπύλο καὶ πλατὺ πρὸς τὰ ἐπάνω. Δείχνει παρὰ πολὺ ἰσχυρογνωμοσύνη, καὶ δύναμι μνήμης καὶ ἱκανότητα ἀφομοιώσεως.

Φραγκίσκος Σαρσαί.— Αὐτὸ τὸ μέτωπο δὲν δείχνει πνεῦμα ποὺ θέλει νὰ βασανίζεται μὲ δύσκολα προβλήματα. Φανερώνει ἕνα αἴσθημα φόρμας ἐξωτερικῆς, καὶ βαθειὰ ἀποστροφὴ σὲ κάθε τι ποὺ δὲν διαφαίνεται μ' εὐχέρεια. Ἱκανότητες κοινές.

Πιὲρ Λοτί.— Μέτωπο βραχὺ καὶ φευγαλέο. Καμμιὰ προσπάθεια σκέψεως, καμμιὰ ἔντασις πνεύματος. Φαντασία ὀνειροπόλος καὶ εὐαισθησία χωρὶς καμμιὰ ἔνδειξις σπανίας ἀξίας. Ἀδιαφορία στὸ κάθε τι.

Πὼλ Δερουλέδ.— Μέτωπο ψηλὸ καὶ εὐθύ. Ποιητικὸς ἐνθουσιασμὸς καὶ νοητικότης κοινή. Φιλοδοξία ἰδιοσυγκρασίας ἀδεξία. Ἄνθρωπος εὔπιστος καὶ περισσότερο ἐμπνεόμενος παρὰ μὲ σταθερὴ ἀντίληψι.

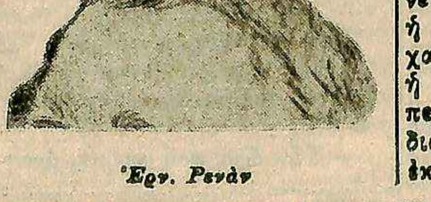

Ἐρν. Ρενὰν

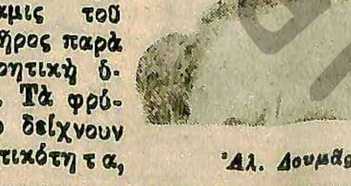

Ἀλ. Δουμᾶς (υἱὸς)

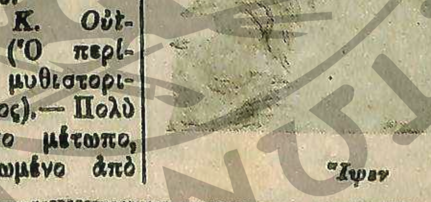

Ἴψεν

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΗΣ ΓΚΥ ΣΑΝΤΕΠΛΕΡ

Η ΜΙΚΡΗ ΜΟΥ ΑΡΡΑΒΩΝΙΑΣΤΙΚΙΑ...

Τὴ λέγανε Γενεβιέβη. Χαϊδευτικὰ ὅμως τὴ φωνάζαν Ζενέ. Τὄνομα αὐτὸ ποὺ τὄχε βρεῖ μονάχη της, ὅταν ἀκόμη ἦταν μικρή, τῆς ἄρεσε ξεχωριστά... Ὅταν τὴν γνώρισα, δὲν ἦταν πάνω ἀπὸ ἕξη χρονῶν. Θαρρῶ πὼς τὴν βλέπω ἀκόμη ἐμπρός μου, ἔτσι, ὅπως ἦταν τότε: ὑπερβολικὰ λεπτή, μελαχροινοῦλα, κατάχλωμη πάντα, καὶ μὲ κάτι τόσα—τεράστια—μάτια...

Ὁ πατέρας της ἦταν ἕνας τρομερὰ πολυάσχολος ἄνθρωπος: ἕνας, ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, τοῦ χρήματος καὶ τοῦ κέρδους, ποὺ φαντάζονται ὅτι μὲ τὸ νὰ σωρεύουν πλοῦτη γιὰ τὰ παιδιά τους, ξοφλοῦν κάθε ὑποχρέωση ποὺ ἔχουν ἀπέναντί τους.

Κι' ἡ Γενεβιέβη εἶχε τόσο ἀνάγκη ἀπὸ λίγη στοργή... Μέσα στὰ μάτια της ξεχώριζε μιὰ ἔντονη ἐπιθυμία τρυφερότητος...

Ἡ ἀγορασμένες φροντίδες τῆς καμαριέρας, τῆς «Μίς» καὶ τῶν ἄλλων μισθωτῶν προσώπων ποὺ τὴν περιστοίχιζαν—ἀκόμη καὶ τῆς ντάντας της ποὺ τόσο τὴν ἀγαποῦσε—ἐπρόσβαλαν τὴν εὐθικτη ψυχή της, τὴν πλημμυρισμένη ἀπὸ τόσο ἄδολη κι' ἁγνὴ ἀγάπη... Τὸ ἄγριο αὐτὸ λουλοῦδι τοῦ βουνοῦ μαραινόταν μὲς στὴν ψεύτικη ἀτμόσφαιρα τῆς σέρρας, ὅπου ἔμενε κλεισμένο. Ζητοῦσε μιὰν ἀχτίδα ἥλιου—ἥλιου ἀληθινοῦ... Καὶ ἡ μητέρα τῆς Γενεβιέβης εἶχε πεθάνει...

Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο συμπάθησα τὴ μικρούλα, γιατὶ θυμήθηκα καὶ τὰ δικά μου παιδικὰ χρόνια, ποὺ τάχα περάσει μὲς στὴν μόνωση καὶ τὴν πίκρα...

Ἡ μικρή μου φιλενάδα ἦταν ἔξυπνη καὶ εἶχεν ἐξαιρετικὴ γιὰ τὴν ἡλικία της κρίση. Ἡ παρατηρήσεις της καθὼς καὶ ἡ μεγάλη λογικὴ ποὺ βασίλευε σὲ κάθε σκέψη της μὲ διασκέδαζε, ἀλλὰ καὶ μὲ ἐξέπληττε συγχρόνως. Τῆς διηγόμουν ἱστορίες, κουβεντιάζαμε, ξεφυλλίζαμε μαζὺ ἀμέτρητα βιβλία μὲ εἰκόνες, καί, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ πάω νὰ δειπνήσω στὸ σπίτι τοῦ πατέρα της, ἐφρόντιζα νὰ τῆς πηγαίνω μπομπόνια ἢ λουλούδια, σὰ νὰ ἦταν μεγάλη κυρία.

Ὑπῆρξα γι' αὐτὴν ὁ ἔμπιστος φίλος, ὁ φίλος ποὺ ξεύρει νἀκούη καὶ νὰ καταλαβαίνη κάθε ἐκμυστήρευση. Ἡ Ζενὲ μοῦ ἐκμυστηρευόταν ὅλα τὰ τσακώματά της μὲ τὴν «Μίς» ἡ ὁποία ἦταν τόσο αὐστηρὰ στὰ μαθήματα καὶ ἡ ὁποία τῆς ἀπαγόρευε νὰ τραγουδάη στὸ δρόμο. Ἡ Ζενὲ τρελλαινόταν γιὰ τὶς ἱστορίες καὶ γιὰ τὰ τραγούδια, δὲν μποροῦσε ὅμως νὰ ὑποφέρη οὔτε τὰ βιβλία τῶν μαθημάτων, οὔτε τὸ πιάνο... Οὔτε καὶ τὰ παιχνίδια, ἄλλωστε, τῆς ἄρεσαν...

Καμμιὰ φορὰ ξαπλωνόταν κοντὰ στὴ φωτιά, καί, μὲ τὰ μάτια ἀπλανῆ καὶ μ' ἀκίνητα τὰ χείλια, κύτταζε τὴ φλόγα τοῦ τζακιοῦ.

— Τί ἔχεις Γενεβιέβη;... τὴν ρωτοῦσε ἡ δασκάλα της. Γιατὶ εἶσαι ἔτσι μελαγχολική;...

— Δὲν εἶμαι μελαγχολική. Συλλογίζομαι.

— Τί συλλογίζεσαι;...

Ἡ Γενεβιέβη χαμογελοῦσε, καὶ ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἀπαντοῦσε:

—Δὲν θυμᾶμαι πειά.

Ἡ τρεῖς αὐτὲς λέξεις εἶχαν τὴν ἰδιότητα νὰ χάνουν ἔξω φρενῶν τὴν «Μίς»:

— Εἶσαι μιὰ μικρὴ ὑποκρίτρια!... ἐφώναξε θυμωμένη.

Ἡ Ζενέ, ὡστόσο, ἄφινε τὴν ζωηρήφαντασία της νὰ μεθάη μὲ τὶς πιὸ παράξενες καὶ ἀπροσδιόριστες ἰδέες. Ὅτι τῆς φαινόταν κάπως μυστηριῶδες τὴν τραβοῦσε ἐξαιρετικά.

***

Ἡ Ζενὲ μοῦδειχνε τὴν ἀγάπη της μὲ πολλὴ τρυφερότητα καὶ μὲ χίλιες δυὸ τρέλλες. Ὅταν ἔμπαινα, ἔτρεμε ὁλόκληρη ἀπὸ χαρά, καὶ τὰ μάτια της πετοῦσαν σπίθες. Ἔτρεχε, μ' ἀγκάλιαζε καὶ σφιγγόταν ἀπάνω μου γελῶντας εὐτυχισμένα.

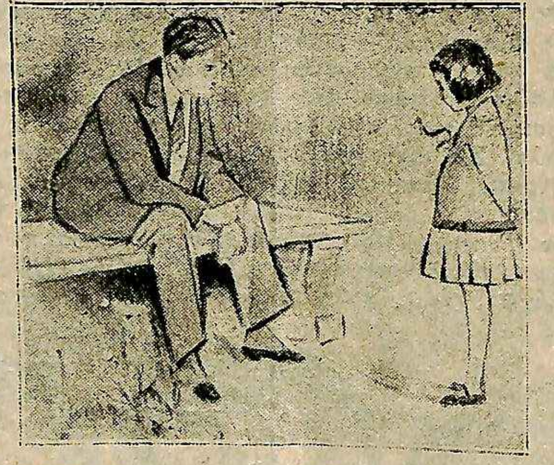

Ἡ Γενεβιέβη στεκόταν ὄρθια μπροστά μου...

Κάποτε, ἔτυχε νὰ τὴ ρωτήσω κι' ἐγώ, σὰν τὴν «Μίς»:

— Τί συλλογίζεσαι, Ζενέ;

— Πράγματα πολὺ σοβαρά... Πράγματα γιὰ μεγάλους... Γιὰ πές μου, Γιῶργο, ἐπιτρέπεται σὲ μιὰ κοπέλλα νἀγαπάη τὸν ἄντρα της περισσότερο ἀπὸ τὸν μπαμπά της;...

Χαμογελοῦσα, κατάπληκτος. Τότε αὐτὴ μοῦ ἐξήγησε μὲ δειλία:

— Νά... Θέλωνὰ πῶ πὼς μιὰ γυναῖκα πρέπει νἀγαπάη τὸν ἄντρα της *περισσότερο* ἀπ' ὅλο τὸν ἄλλο κόσμο... δὲν εἶν' ἔτσι;..

— Μὰ βέβαια...

Βρισκόμαστε στὴν Διέππη. Τὸ κοριτσάκι καθὼς ἔλεγε τὰ λόγια αὐτὰ στεκόταν ὄρθιο ἀπέναντί μου, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα πίσω, σὰν ἀγόρι. Τὰ ἀνακατωμένα ἀπ' τὸν ἀέρα μαλλιά της βρισκόνταν σὲ ἀντίθεση μὲ τὸ σοβαρὸ ὕφος τῆς φυσιογνωμίας της.

— Θέλεις νὰ γίνης ἄντρας μου, Γιῶργο, σὰν μεγαλώσω;.. μοῦ εἶπε ἄξαφνα.

Αὐτὴ τὴ φορὰ ἔσκασα στὰ γέλια.

— Ὅταν θἆσαι μεγάλη, Ζενέ, ἐγὼ θἆμαι γέρος!

— Εἶσαι εἰκοσιπέντε χρονῶν, Γιῶργο... Γιὰ ἄντρας, εἶσαι νέος ἀκόμη, ἐγὼ εἶμαι ἐννέα ἐτῶν, δηλαδή, γιὰ κοριτσάκι, γρηά! Ἄλλωστε, τί ἔχουν νὰ κάνουν, τώρα, οἱ ἡλικίες μας... Ξέρω καλὰ πὼς θἆμουν τόσο εὐτυχισμένη ἂν ἤσουν ἄντρας μου...

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη μὲ φώναζε «ἀρραβωνιαστικό της»... Κι' ἐγώ, δὲν τὴν φώναζα παρά: «ἡ μικρή μου ἀρραβωνιαστικιά...»

Ἀγαπιόμαστε πολύ. Στὴν ἀμμουδιά, κατασκευάζαμε πύργους ἀπρόσβλητους ἀπὸ τὰ κύματα. Καὶ στὸν κῆπο τῆς ἐπαύλεώς της... ἔ, πλέον, τί παιχνίδια γίνονταν στὸν κῆπο!...

Ἡ Ζενὲ πηδοῦσε τσαχπίνικα στὴν κούνια: «Κούνησέ με, Γιῶργο... ψηλά.. πολὺ ψηλά... ὡς τἀστέρια!...»

Ὕστερα ψάχναμε νὰ βροῦμε κανένα τριφύλλι μὲ τέσσερα φύλλα.

— Ὤ! Γιῶργο, μοὔλεγε ἡ μικρούλα, θὰ τὸ φυλάξω σ' ὅλη μου τὴ ζωή... Θὰ μοῦ χάριζε τόσην εὐτυχία, Θεέ μου...

Φτωχὴ μικρούλα..

***

Τὸν ἄλλο χρόνο, βρισκόμουν πάλι στὴ Διέππη. Ἐκεῖ ἐγνώρισα τὴν δεσποινίδα Σιμόνη Δ., κόρη τραπεζίτη, τὴν «καλύτερη προῖκα τῆς Γαλλίας» καθὼς τὴν ἀποκαλοῦσαν οἱ φιλενάδες της.. Τί ἤμουν ἐγώ; ἕνας ἀσήμαντος μηχανικός... Δὲν μποροῦσα βέβαια νὰ ἐλπίζω καὶ σὲ τίποτα σοβαρό... Γι' αὐτὸ καὶ τὸ φλὲρτ ποὺ ἄρχισε μεταξύ μας ἦταν ἐντελῶς ἄνυστερόβουλο...

Ἤθελε κι' αὐτὴ νὰ πετύχη ἕνα τριφύλλι μὲ τέσσερα φύλλα..

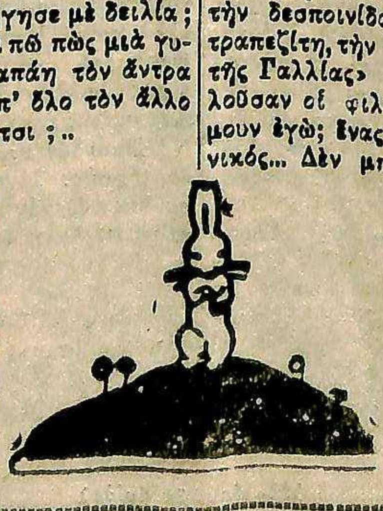

Φαντάζεσθε λοιπὸν τὴ χαρά μου, ὅταν μιὰ μέρα, στὸν κῆπο τῆς βίλλας, ἐπέτυχα τέλος πάντων ἕνα! Ἔσπευσα νὰ τῆς τὸ προσφέρω.

— Ὤ!... σᾶς εὐχαριστῶ... μοῦ εἶπε αὐτὴ κοκκινίζοντας.

Ἔξαφνα ὅμως, μιὰ νευρικὴ φωνὴ ἀντήχησε στ' αὐτιά μου.

— Μοῦ τὸ εἴχατε ὑποσχεθῆ ἀπὸ πέρισυ...ἦταν γιὰ μένα, αὐτὸ τὸ τριφύλλι...ψεύτη...ψεύτη..

Καί, γυρίζοντας κατάπληκτος, εἶδα τὴ Ζενὲ ποὔφευγε τρέχοντας πρὸς τὸ σπίτι.

Εἶχα ξεχάσει τὴ σκηνὴ αὐτὴ ὅταν τὸ ἴδιο βράδυ, μπαίνοντας μὲς στὴ βιβλιοθήκη γιὰ νὰ πάρω κάποιο βιβλίο, εἶδα τὴ Ζενέ, ξαπλωμένη κατάχαμα, νὰ κλαίη μὲ λυγμούς.

— Μοὔκλεψε τὸ τριφύλλι μου... μοῦ τὄκλεψε, αὐτὴ ἡ Σιμόνη, φώναξε ἄγρια, σὰν μὲ εἶδε. Ἄ! τὸ φτωχό μου τὸ τριφύλλι... Δὲν θὰ μοῦ φέρη τώρα πειὰ εὐτυχία...

Μὲ χάδια καὶ μὲ τρυφερὰ γλυκόλογα κατώρθωσα τέλος νὰ τὴν κάμω νὰ ἡσυχάσῃ.

***

Κατὰ τὸ φθινόπωρο, βρῆκα μιὰ θέση, μὲ ἐξαιρετικὰ εὐνοϊκοὺς ὅρους, σὲ μιὰ μεγάλη βιομηχανικὴ ἑταιρία στὴ Βραζιλία. Φυσικὰ ἀναγκάστηκα νὰ φύγω ἀπὸ τὴ Γαλλία... Ἔμεινα στὴ Βραζιλία πέντε χρόνια περίπου...

Πέντε χρόνων ἐξορία... Μιὰ ὁλόκληρη ἀνασ τάτωσις ἐπῆλθε στὴ ζωή μου, κατὰ τὸ διάστημα αὐτό. Ὅταν ξαναγύρισα στὴ Γαλλία, ἤμουν πειὰ ἀρραβωνιασμένος μὲ τὴν κόρη τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἑταιρίας, ἕνα θελκτικότατο κορίτσι.

Οἱ γονεῖς τῆς Γενεβιέβης, ὅταν ἐπῆγα νὰ τοὺς ἐπισκεφθῶ στὴ βίλλα τους, μοῦ ἔκαναν ἐνθουσιώδη ὑποδοχή. Ἐγὼ ἄρχισα νὰ τοὺς διηγοῦμαι τὶς περιπέτειές μου, τὴ ζωή μου στὴ Βραζιλία, τὶς ἐλπίδες μου γιὰ τὸ μέλλον... Ἔξαφνα, ἐκεῖ ποὺ μιλούσαμε, ἡ πόρτα ἄνοιξε καὶ μπῆκε μέσα ἡ Ζενέ.

Εἶχε μεγαλώσει, βέβαια, στὸ μεταξύ: ἦταν πειὰ σωστὴ ντεμουαζελίτσα. Ἡ σιλουέττα της ὅμως εἶχε μείνει τὸ ἴδιο λεπτή, κι' ἦταν τόσο χλωμή... Ποτὲ μου δὲν τὴν εἶχα δῆ τόσο χλωμή...

— Ἐσύ! Εἶσαι σύ, μικρή μου φιλεναδίτσα! τῆς φώναξα. Πῶς μεγάλωσες... Πῶς πέρασε ὁ καιρός...

Ἐκείνη μὲ χαιρέτησε κάπως ψυχρά:

— Ναί, πέρασε καιρός...

Ἔπειτα στάθηκε γιὰ λίγο, σὰ νὰ ἤθελε νὰ πάρη ἀναπνοή, καὶ σὲ λίγο, μὲ ἐπισημότατο ὕφος, μοῦ εἶπε:

— Τὴν ὥρα ποὺ μπῆκα, ἀναγγέλατε τοὺς ἀρραβῶνας σας... Σᾶς συγχαίρω, κύριε...

«Κύριε»! Τἆχα χαμένα... Ἡ μικρή μου φιλενάδα λοιπόν, δὲν θυμόταν τὴν παληά μας φιλία;

Τὸ βράδυ, μετὰ τὸ φαγητό, ἡ Ζενὲ μοῦ ἐπρότεινε χαμογελῶντας νὰ κάνουμε καμμιὰ βόλτα στὸν κῆπο.

— Ὥστε δὲν μὲ ξέχασες ἐντελῶς, Ζενέ;

Αὐτὴ δὲν μοῦ ἀπάντησε... Τὴν ἀκολούθησα στὰ δρομάκια τοῦ κήπου, ποὺ φωτίζουνταν παράξενα ἀπὸ τὸ φεγγαρόφωτο...

— Ὤ, Γιῶργο... μοῦ εἶπε τότε ξαφνικὰ αὐτή, θυμᾶσαι τὸ ὡραῖο μας παρελθόν;... Δὲν ξέρω. Ἀπόψε, θἄθελα νὰ τὸ ξαναζήσω λιγάκι μαζύ σου... Λέγε με πάλι «μικρή σου ἀρραβωνιαστικιά»... Θυμᾶσαι;... Ἤμουν μιὰ μπεμπέκα τότε, Γιῶργο... Δὲν ξέρεις ὅμως πόσο τὰ εἶχα πάρει ὅλ' αὐτὰ στὰ σοβαρά... Ὄχι, δὲν ξέρεις... Οὔτε θὰ μάθης ποτέ...

Γελοῦσε. Τὸ γέλιο της ὅμως ἀντηχοῦσε παράξενα, σὰν κλάμμα... Κι' ἐνῷ μιλοῦσε, ἔσκυβε κάθε τόσο κι' ἔκοβε κανένα λουλοῦδι γιὰ νὰ μοῦ τὸ προσφέρη... Ἔξαφνα ἕνα μεγάλο, λευκό, θαυμάσιο τριαντάφυλλο, τράβηξε τὴν προσοχή της.

— Εἶδες; Ἄνοιξε!... Τὸ περίμενα αὐτό... Θαρρῶ πὼς τὰ λουλούδια, Γιῶργο κρύβουν κάποια ψυχοῦλα βαθειὰ μέσα τους, μιὰ ψυχὴ ποὺ μὲ καταλαβαίνει καὶ μ' ἀγαπᾶ...

— Ὀνειροπόλος ποὺ εἶσαι... τῆς ψιθύρισα.

— Ἀμέσως, σὲ μιὰ στιγμή, ἡ φυσιογνωμία της ἄλλαξε καὶ πῆρε ἕνα ὕφος σκληρό.

— Ὄχι δὲν τἀγαπῶ πειά! εἶπε. Κι' ἀπότομα, ἔκοψε τὸ τριαντάφυλλο καί, μαδῶντας το, τὸ πέταξε μακρυά.

Καὶ ξαναπαίρνοντας τὸ τσαχπίνικο ὕφος της, ἄρχισε νὰ τρέχη, φωνάζοντάς μου.

— Ἔλα.. Ἔλα ἀπὸ δῶ...

Τὴν ἀκολούθησα. Σταμάτησε μπρὸς στὴν κούνια. Μ' ἕνα πήδημα, βρέθηκε πάνω στὸ στενὸ ξύλινο κάθισμά της.

— Καὶ τώρα... κούνησέ με... μοῦ ἐφώναξε λαχανιασμένη, ψηλά... πολὺ ψηλά... ὡς τἀστέρια..

Μόλις ἐγὼ ἄρχισα νὰ τὴν κουνῶ, ἐκείνη ἀναστέναξε βαθειά.

— Ἀκόμη... ἀκόμη... ἐπανέλαβε τραγουδιστά. Ἀντίο, Γιῶργο... Φεύγω... γιὰ τἀστέρια... γιὰ τὶς χῶρες τῶν παραμυθιῶν σου... Θυμᾶσαι τὰ τριφύλλια... Καὶ τόσα ἄλλα ἀκόμη... Ἀντίο, Γιῶργο...

Καὶ τότε, ξαφνικά, ὤ! Θεέ μου... Μιὰ στριγγὴ κραυγὴ ἔξσχισε τὸν ἀέρα. Καί, ἀκίνητος ἀπ' τὸν τρόμο μου, τρέμοντας σύγκορμα, εἶδα τὴν κούνια νὰ ξαναπέφτη κάτω ἄδεια, καὶ παραπέρα, καταματωμένο πάνω στὶς πέτρες, τὸ κορμάκι τῆς Ζενέ.

Εἶχε σκοτωθεῖ!..

……

Ἀπὸ τότε, ἡ λευκὴ ὀπτασία τῆς μικρῆς πεθαμένης μου φίλης μ' ἐπισκέπτεται συχνὰ στὶς νύχτες τῆς ἀϋπνίας μου... Ἂς εἶσαι βεβαία, πώς, ἂν χωρὶς νὰ τὸ θέλω, σ' ἔκανα νὰ πονέσης, ἐτιμωρήθηκα πολὺ γι' αὐτό, μικρούλα Ζενέ... κοριτσάκι μὲ τὴν γυναικεία καρδιά...

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

ΤΟ ΜΑΝΤΗΛΙ

Ἰδοὺ ἕνας ἀφορισμὸς γιὰ τὸ μαντῆλι τῆς Βαρωνίδος Staffe.

— Τὸ μαντῆλι εἶνε, λέγει, ἕνα ἀπὸ τὰ προϊόντα τοῦ πολιτισμοῦ. Στὶς βάρβαρες φυλὲς ἦταν ἄγνωστο καὶ βέβαια δὲν τὸ μετεχειρίζοντο ὅπως ἡμεῖς σήμερα.

Τὴν πιο τελεία ἰδέα γιὰ τὸ μαντῆλι, καὶ ἀπὸ ἡμᾶς ἀκόμα τοὺς Εὐρωπαίους, εἶχαν οἱ Ἰάπωνες. Οἱ ὑπήκοοι τοῦ Μικάδου ἔχουν πάντοτε μαζύ τους, καμμιὰ δωδεκαριὰ μαντήλια, ποὺ τα βάζουν μεσα στὶς πλατειὲς χειρίδες τῶν μανικιῶν των, ἡ ὁποῖες ἔτσι μεταβάλλονται σέ... ἱματιοφυλάκια!...

Τὸ κάνουν δὲ αὐτό, γιατὶ τὸ μαντῆλι τὸ μεταχειρίζονται μόνον μιὰ φορὰ κ' ἔπειτα τὸ πετοῦν. Φτιάνουν δὲ τὰ μαντήλια τους αὐτὰ ἀπὸ μεταξῶδες ὀρυζόχαρτο.

Φαντασθῆτε συνεπῶς τὴν ἀηδία καὶ τὴν φρίκη ἑνὸς Ἰάπωνος, ὅταν βλέπει ἕναν Εὐρωπαῖο νὰ μεταχειρίζεται τὸ μαντῆλι του καὶ νὰ τὸ βάζη πάλι κατοπιν στὴν τσέπη του, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸ εἶνε μεταξωτό...

***

Τὴν παληὰ ἐποχὴ ἡ κυρίες κρατοῦσαν ἐπιδεικτικῶς στοὺς χοροὺς καὶ στὶς ἐπισκέψεις, στὸ δρόμο καὶ στὸ θέατρο, τὸ μαντῆλι τους, πολὺ βαρειὰ ἀρωματισμένο καὶ στολισμένο μὲ κεντήματα καὶ μὲ πολύτιμες δαντέλλες.

Ἀλλὰ εἶχαν συγχρόνως στὴ τσέπη τους καὶ δεύτερο μαντῆλι, γιὰ τὴν μύτη τους.

Σήμερα ἔχουμε ὅλοι ἕνα καὶ μόνο μαντῆλι ποὺ τὸ δειχνουμε ἐπιδεικτικὰ πολλὲς φορές, ἀλλὰ τὸ κακὸ εἶνε ὅτι μερικοὶ λησμονοῦν καὶ νὰ τό.... μεταχειρίζονται ὅταν πρέπει.

Ἀπορῶ πολὺ γιατὶ νὰ μὴ χρησιμοποιοῦμε συχνότερα μέσα στα σαλόνια τὸ μαντῆλι γιὰ νὰ καταπνίξουμε τὸν γελοῖο σπασμὸ τοῦ φτερνίσματος;

Γι' αὐτὸ μόλις αἰσθανθῆτε τὸ γαργάλισμα τοῦ φτερνίσματος φέρτε ἀμέσως τὸ μαντῆλι σας στοὺς ρωθωνας σας. Ἔτσι κανένας δὲν θὰ ἐννόηση τίποτε ἢ καὶ ἂν ἐννοήσῃ θὰ εἶνε τόσο λίγο, ποὺ οὔτε θα εὕρη εὐκαιρία νὰ σᾶς πῆ:

— Μὲ τὶς ὑγεῖες σας!

Ἀφῆστε ποὺ πολλὲς φορές, ἡ προσαρμογὴ τοῦ μαντηλιοῦ στὴ μύτη προλαμβάνει τὸ φτέρνισμα, καὶ ἰδίως ὅταν σφίξει κανεὶς μὲ αὐτὸ καὶ τὰ δυὸ τὰ ρουθούνια.

Ἄλλοι πάλιν μεταχειρίζονται πολὺ ἐπιδεικτικὰ τὸ μαντῆλι, λησμονῶντες ὅτι ἡ χρῆσις του δὲν εἶνε καθόλου ποιητική.

Πολλὲς φορὲς μέσα στὰ σαλόνια, μερικὲς κυρίες ἢ κύριοι, ἁπλώνουν τὸ μαντῆλι τους σὰν σημαία καὶ ἀπομυσσονται μὲ κρότο σαλπίσματος πολεμιστηρίου. Αὐτὸ εἶνε ἀπαίσιο γιὰ ἐκείνους ποὺ τοὺς βλέπουν.

Ἡ χρῆσις τοῦ μαντηλιοῦ πρέπει νὰ γίνεται γρήγορα, κρυφα καὶ μὲ προφυλαξι, γιατὶ κανένας λόγος ἐπιδείξεως δὲν ὑπάρχει γιὰ τὴν ἐκπλήρωσι μιᾶς τετοιας ἀνάγκης τοῦ ἀνθρώπου.

(Κατὰ τὴ Βαρωνίδα Staffe)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

— Καθένας στὴ δουλειά του...

Ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Φίλιππος εἶχε τὴ μανία ν' ἀνακατεύεται μὲ τὴ μουσική, ἀπὸ τὴν ὁποία ὅμως ἐλάχιστα πράγματα καταλάβαινε. Κάποτε, συζητῶντας μ' ἕνα μουσουργό, διεφώνησε μαζύ του σχετικῶς μὲ τὴν ἀξία κάποιου μουσικοῦ κομματιοῦ. Στὸ τέλος ὁ μουσικὸς χάνοντας τὴν ὑπομονή του, τοῦ εἶπε:

— Μὰ δὲν εἶνε δυνατόν, Μεγαλειότατε, νὰ ἐννοεῖτε τὴ μουσικὴ ὅσο τὴν ἐννοῶ ἐγώ...

— Καὶ γιατί;... ἐρώτησε ἔκπληκτος ὁ Φίλιππος.

— Γιατὶ τότε θἄπρεπε νὰ εἴχατε γνωρίσει καὶ τὴν δυστυχία ποὺ ἐγνώρισα κι' ἐγὼ...ἀπήντησεν ὁ μουσουργός.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη, ὁ βασιλεὺς δὲν τοῦ ξαναμίλησε γιὰ μουσική.

—Ἡ ἐπιχορήγησις τοῦ παληάτσου

Ὁ περίφημος ἰταλὸς κλόουν Τριβελῖνος εἶχε κατορθώσει χάρις στὴ θαυμαστή του τέχνη, νὰ τοῦ ἀπονεμηθῆ μηνιαία ἐπιχορήγηση ἀπὸ τὸ βασιλέα τῆς Γαλλίας. Μιὰ μέρα λοιπὸν ποὺ εἶχε πάει στὸν ταμία τῶν ἀνακτόρων ντὲ Λὰ Βιεβὶλ γιὰ νὰ εἰσπράξη τὸ ποσὸν τῆς ἐπιχορηγήσεώς του, ὁ ταμίας, θέλοντας νὰ τὸν πειράξη, τὸν ὑποδέχτηκε κάνοντας διάφορες παληατσίστικες γκριμάτσες. Ὁ Τριβελῖνος ὅμως, χάνοντας τὴν ὑπομονή του, τοῦ εἶπε:

— Ἀρκετὴ ὥρα, κύριε, ἀσχοληθήκατε μὲ τὸ ἐπάγγελμά μου... Δὲν νομίζετε ὅτι εἶνε καιρὸς ν' ἀσχοληθῆτε καὶ μὲ τὸ δικό σας;...

— Τὰ καράβια τοῦ ζωγράφου

Ὁ Λουδοβῖκος 14ος ἐπόζαρε κάποτε στὸ ζωγράφο Λατοὺρ γιὰ τὸ πορτραῖτο του. Μιὰ μέρα, ὁ βασιλεύς, γιὰ νὰ διασκεδάσῃ λίγο τὶς μονότονες ὧρες τοῦ ἀναγκαστικοῦ του καθηλώματος στὴν καρέκλα, ρώτησε τὸ Λατοὺρ τί ἔλεγε ὁ κόσμος στὸ Παρίσι, γιὰ τὴν κατάσταση. Κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ Γαλλία βρισκόταν σὲ πόλεμο, τόσον ὁ στρατός της ὅσο καὶ τὸ ναυτικό της εἶχαν ὑποστῆ διάφορες πανωλεθρίες. Ὁ ζωγράφος λοιπόν, ἀπήντησε, ὅτι ὁ κόσμος ἦταν πολὺ δυσαρεστημένος ἀπὸ τὴν ἐν γένει κατάσταση.

— Μπορεῖ ὅμως καὶ νὰ διορθωθῆ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς συγκινημένος.

— Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ διορθωθῆ, Μεγαλειότατε; ἐσυνέχισε ὁ Λατούρ. Δὲν μᾶς μένουν πειὰ καράβια..

— Πῶς! εἶπε τότε ἀγέρωχα ὁ βασιλεὺς θέλοντας νὰ βάλη τὸ ζωγράφο στὴ θέση του, λησμονεῖς λοιπὸν τὰ καράβια τοῦ Ὁρατίου Βερνέ;

Ὁ Λατοὺρ κοκκίνισε καὶ ἐσιώπησε. Ὁ Βερνέ, ὡς γνωστόν, ἦταν ὁ περιφημότερος θαλασσογράφος τῆς ἐποχῆς.

— Τὸ καθῆκον τοῦ ποιητοῦ καὶ τοῦ στρατάρχου

Ὁ Βολταῖρος εἶχε πάει κάποτε ἀπὸ περιέργεια, νὰ ἐπισκεφθῆ τὰ χαρακώματα τοῦ Φιλιπσβούργ. Ὁ διοικητὴς τῶν στρατευμάτων τῆς ἐπιθέσεως, στρατάρχης δὲ Βέργιχ, μόλις τὸν εἶδε τοῦ εἶπε πειραχτικά:

— Θὰ μᾶς ἀκολουθήσετε, κ. Βολταῖρε, κατὰ τὴν ἐπίθεση;

— Διόλου; ἀπήντησεν ὁ Βολταῖρος. Τὸ καθῆκον μου εἶνε νὰ ψάλλω τὴν νίκην σας μετὰ τὴ μάχη, ὅπως καὶ τὸ δικό σας καθῆκον εἶνε... νὰ νικήσετε!...

— Βασιλεῖς ἀγράμματοι

Γιὰ τὸν Καρλομάγνο, τὸν ὁποῖον οἱ χρονογράφοι ἀναφέρουν ὡς ἅγιον γιατὶ ἔχτισε τόσες ἐκκλησίες ὅσες εἶνε καὶ ἡ μέρες τοῦ χρόνου, λέγεται ὅτι δὲν ἤξερε νὰ γράφη. Δὲν εἶνε ὅμως καθόλου παράδοξο αὐτὸ γιατὶ κατὰ τὴ βάρβαρη ἐκείνη ἐποχὴ οἱ περισσότεροι βασιλεῖς καὶ μεγιστᾶνες ἦσαν ἀγράμματοι. Παραδείγματα ὁ Φρειδερῖκος ὁ Πυρρός, ὁ «Μπαρμπαρόσσας», ὁ ὁποῖος δὲν ἤξευρε νὰ γράφη, ὁ Φίλιππος ὁ Τολμηρός, βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ὁ Ἰωάννης ὁ Λουξεμβοῦργχ ὁ βασιλεὺς τῆς Βοημίας κλπ. Μέχρι δὲ τοῦ περιφήμου Γουσταύου Βάζα κανένας ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς τῆς Σουηδίας δὲν ἤξερε γράμματα! Σὲ πολλὰ δὲ συμβόλαια τοῦ μεσαίωνος ἀναφέρεται ὅτι ὁ δεῖνα τῶν συμβαλλομένων δὲν ὑπογράφει ἐπειδὴ δὲν ξέρει γράμματα γιατὶ εἶνε εὐγενής. Οἱ ἀγράμματοι βασιλεῖς ὑπέγραφαν μὲ τὰ ἀρχικά τους μόνο, τὰ ὁποῖα εἶχαν μάθει νά... ζωγραφίζουν. Πολλὲς φορὲς ὅμως καὶ τὰ ἀρχικά τους τἄβαζε ὁ γραμματεύς τους!...

Πρὸ ὀλίγων ἀκόμη αἰώνων τόσον σπάνιοι ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἤξευραν γράμματα στὴν Ἀγγλία ὥστε γιὰ νὰ μὴν ἐκλείψουν ἐντελῶς, ὁ νόμος ἀπήλλασσε ἀπὸ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου κάθε κακοῦργον ποὺ ἤξευρε νὰ διαβάζῃ!...

Η ΘΡΥΛΛΙΚΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Η ΩΡΑΙΑ ΒΕΝΕΤΣΙΑΝΑ ΜΠΙΑΝΚΑ ΚΑΠΕΛΛΟ

Πῶς ἔγινε μεγάλη δούκισσα τῆς Τοσκάνας. Αἱ μηχανορραφίαι τοῦ Καρδιναλίου Φερδινάνδου τῶν Μεδίκων. Ἕνας ἐπικίνδυνος συνδυασμὸς καλλονῆς καὶ πνεύματος. Ἡ γυναῖκα διὰ τὴν ὁποίαν ἐγράφησαν πέντε μελοδράματα καὶ πολλοὶ τόμοι ἱστορίας. Δολοφονίες, δηλητηριάσεις.

Μιὰ ἀπὸ τὶς περιεργότερες καὶ σατανικώτερες γυναικεῖες μορφὲς ποὺ ἔχει ἀποθανατίσει ἡ ἱστορία εἶνε καὶ ἡ Μπιάνκα Καπέλλο, ἡ περίφημη πατρικία τῆς Βενετίας, ἡ ὁποία ἀνεστάτωσε ὁλόκληρο τὸν κόσμον στὴν ἐποχή της μὲ τὴν διαβολική της ὠμορφιά, τὸ σπινθηροβόλο πνεῦμα της καὶ τὸν τυχοδιωκτικὸ καὶ ἐγκληματικό της χαρακτῆρα. Ἡ ζωή της καὶ ἡ περιπέτειές της ἐνέπνευσαν στοὺς μουσικοὺς πέντε μελοδράματα καὶ πολλοὶ ἱστορικοὶ ἔγραψαν δέκα περίπου τόμους γιὰ λογαριασμό της. Καθὼς φαίνεται δὲ τὸ θέμα αὐτὸ δὲν ἔχει ἐξαντληθεῖ ἐξ ὁλοκλήρου γιατὶ πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἡμερῶν ἐξεδόθη στὴ Φλωρεντία μία ὡραία μελέτη τοῦ Ἰταλοῦ ἱστορικοῦ Τσιμπερόνι ὁ ὁποῖος ρίχνει καινούργιο φῶς ἐπάνω στὴν περιπετειώδη αὐτὴ γυναικεία μορφή. Ἀξίζει λοιπὸν τὸν κόπο νὰ διατεθῆ ὀλίγος χῶρος γιὰ τὴν περίεργη ἱστορία της ποὺ εἶνε ἄγνωστη στὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Μπιάνκα Καπέλλο ἐγεννήθηκε στὴν Βενετία τὸ ἔτος 1542 καὶ ἀνῆκε στὴν ἀριστοκρατικὴ οἰκογένεια τῶν Γκριμάνι Καπέλλο, ἡ ὁποία εἶχε δώσει στὴν Γαληνοτάτη Δημοκρατία τοῦ Ἁγίου Μάρκου δύο δόγηδες. Σὲ ἡλικίαν δεκαπέντε ἐτῶν ἡ καλλονὴ καὶ τὸ πνεῦμα της ἀποτελοῦσαν τὸ στόλισμα τοῦ πατρικοῦ της μεγάρου καὶ οἱ πατρίκιοι οἱ ὁποῖοι συνεγκεντρώνοντο ἐκεῖ στὶς συχνὲς ἑορτὲς ποὺ ἐδίδοντο, τὴν ἐθαύμαζον ἐνῶ ἡ ὡραῖες βενετσιάνες τὴν ἐφθονοῦσαν γιὰ τὰ μεγάλα χαρίσματά της. Μόλις ἔγινε εἴκοσι ἐτῶν, ἡ οἰκογενειακὴ ζωὴ τὴν ὁποίαν ἐπερνοῦσεν ἡ ὡραία Μπιάνκα, ἂν καὶ δὲν ἦταν καθόλου πληκτική, δὲν τῆς ἄρεσε ἀπολύτως καὶ στὸ ἀνήσυχον πνεῦμα της ἐγεννήθηκε ἡ σατανικὴ σκέψη νὰ ἐγκαταλείψη τὸ σπίτι της. Ἐπὶ πολὺ καιρὸ σκεπτόταν νὰ βρῆ τὸν τρόπο νὰ φύγη, ὅταν μιὰ ἡμέρα συνάντησεν σὲ κάποιο κατάστημα μεταξωτῶν τῆς Ἀνατολῆς ἕνα ὤμορφο νέο, ὁ ὁποῖος τὴν παρακολουθοῦσε. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὁ ὡραῖος αὐτὸς νέος δὲν ἀπομακρυνότανε καθόλου ἀπὸ τὰ πέριξ τοῦ μεγάρου Γκριμάνι Καπέλλο ἕως ὅτου μιὰ μέρα πλησίασε τὴν ὡραία Μπιάνκα, τῆς ἐξέφρασε τὸν ἔρωτά του καὶ τὴν πρόθεσί του νὰ τὴν νυμφευθῆ. Τῆς εἶπεν ὅτι ἦτο γόνος τῆς μεγάλης καὶ ἱστορικῆς οἰκογενείας τῶν πριγκήπων Σαλβιάτι τῆς Φλωρεντίας καὶ ὅτι λεγόταν Πέτρος Μπουοναβεντούρα-Σαλβιάτι, βρισκόταν δὲ στὴ Βενετία γιὰ ἐμπορικές του ὑποθέσεις. Χωρὶς νὰ χάση καιρό, ἡ Μπιάνκα δέχθηκε τὶς προτάσεις του καὶ τὸ ἄλλο βράδυ οἱ δύο νέοι ἔφευγαν κρυφὰ γιὰ τὴ Φλωρεντία. Ἐκεῖ ἐγκατεστάθηκαν στὸ φτωχικὸ σπίτι τοῦ Πέτρου ὅπου καὶ παντρέφτηκαν. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ἡ Μπιάνκα ἀντελήφθη ὅτι ὅλα ὅσα τῆς εἶχε πεῖ ὁ σύζυγός της γιὰ τὴν εὐγενῆ καταγωγή του καὶ γιὰ τὰ πλούτη του ἦσαν ψέμματα. Σὲ λίγο μάλιστα ἀναγκασθήκανε νὰ πουλήση ὅλα τὰ βαρύτιμα κοσμήματά της γιὰ νὰ ζήσουν. Συγχρόνως ἡ πενθερά της, γυναῖκα ὀξύθυμη καὶ αὐστηρή, ἐμάλωνε κάθε μέρα μαζύ της καὶ τῆς ἐπέβαλε διάφορους περιορισμούς, ἐξευτελιστικοὺς γιὰ τὴν ὑπερήφανη καὶ ἐγωΐστρια Βενετσιάνα. Ὕστερα ἀπὸ ἕνα χρόνο ἡ Μπιάνκα ἐγέννησε ἕνα κορίτσι ποὺ τὸ βάφτισε Πελλεγκρίνα.

Ἡ ζωὴ τοῦ κοριτσιοῦ αὐτοῦ ἦταν περιπετειώδης ὅπως καὶ τῆς μητέρας της. Ἐντωμεταξὺ ἡ οἰκονομικὲς δυσχέρειες τοῦ ἀνδρογύνου εἶχαν φθάσει στὸ ἀπροχώρητο, μὰ καὶ ἡ ὠμορφιὰ τῆς Μπιάνκας μεγάλωνε ὁλοένα.

***

Κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη μέγας δοὺξ τῆς Τοσκάνας ἦταν ὁ περίφημος Κοσμᾶς τῶν Μεδίκων. Ὁ πρωτότοκος γυιός του καὶ διάδοχος τοῦ θρόνου Φραγκῖσκος συνάντησε μιὰ ἡμέρα τὴν ὡραία Μπιάνκα καὶ τόση ἐντύπωσι τοῦ ἔκανε ἡ καλλονή της ὥστε ποτὲ πειὰ σὲ ὅλη του τὴ ζωή, δὲν κατώρθωσε ν' ἀποχωρισθῆ ἀπ' αὐτή. Ὁ ταπεινὸς καὶ χαμερπὴς σύζυγός της Πέτρος Μπουοναβεντούρα ἐθεώρησε τὸν ἔρωτα αὐτὸν τοῦ Φραγκίσκου τῶν Μεδίκων πρὸς τὴν γυναῖκα του ὡς πρώτης τάξεως βιοποριστικὸ μέσο καὶ τὸν εὐνοοῦσε, ὥς ὅτου μιὰ μέρα βρέθηκε νεκρός. Οἱ χρονογράφοι τῆς ἐποχῆς ἐκφράζουν τὴν ὑπόνοια ὅτι ὁ θάνατός του ὀφείλετο σὲ δηλητηρίαση στὴν ὁποία κατέφυγε ὁ Φραγκῖσκος γιὰ ν' ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ ὁπωσδήποτε ἐνοχλητικοῦ αὐτοῦ συζύγου. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ μέγας δοὺξ τῆς Τοσκάνας Κοσμᾶς τῶν Μεδίκων πέθανε καὶ στὸν θρόνον ἀνέβηκε ὁ γυιός του Φραγκῖσκος ὁ ὁποῖος ἐξεδήλωσεν ἀμέσως τὴν πρόθεσιν νὰ διαζευχθῆ τὴν γυναῖκα του τὴν Ἰωάνναν τὴν Αὐστριακὴν καὶ νὰ παντρευτῆ τὴν ὡραία φίλην του. Ὁ ἀδελφός του καρδινάλιος Φερδινάνδος τῶν Μεδίκων, προσεπάθησε νὰ ἀποτρέψη τὸν γάμον αὐτὸν ἀλλὰ ὁ Φραγκῖσκος ἦταν ἀμετάπειστος. Ἔξαφνα ὅμως κατὰ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1576 ἡ γυναῖκα τοῦ Φραγκίσκου Ἰωάννα ἡ Αὐστριακὴ πέθανε καὶ στὶς 29 Αὐγούστου ἡ Μπιάνκα ἐγέννησε υἱὸν ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη δὸν Ἀντώνιος τῶν Μεδίκων.

Ὅλοι οἱ ἱστορικοὶ καὶ χρονογράφοι τῆς ἐποχῆς βεβαιώνουν ὅτι ὁ δὸν Ἀντώνιος δὲν ἦτο καθόλου παιδὶ τῆς Μπιάνκας ἀλλ' ὅτι ἡ ὡραία καὶ σατανικὴ βενετσιάνα τὸ εἶχεν ἀγοράσει ἀπὸ μίαν χωρικὴ τῶν περιχώρων τῆς Φλωρεντίας. Εἰς τὴν ἀγοραπωλησίαν αὐτὴν ἐβοήθησαν τὴν Μπιάνκα πολλοὶ εὐγενεῖς τῆς Τοσκάνας οἱ ὁποῖοι μαντεύοντες ὅτι θὰ γινόταν μίαν ἡμέραν μεγάλη δούκισσα ἤθελαν νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν εὔνοιάν της. Τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1578 ἡ Φλωρεντία ἑώρτασε τοὺς γάμους τοῦ μεγάλου δουκὸς Φραγκίσκου τῶν Μεδίκων μὲ τὴ Μπιάνκα Καπέλλο.

Οἱ γάμοι αὐτοὶ ἔμειναν ἱστορικοὶ στὰ χρονικὰ τῶν ἡγεμονιῶν τῆς Βορείου Ἰταλίας γιὰ τὴν ἄφυαστη μεγαλοπρέπειά τους. Τριακόσιες χιλιάδες δουκάτα, ποσὸν κολοσσιαῖον γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἐδαπανήθησαν γιὰ τοὺς γάμους αὐτοὺς εἰς τοὺς ὁποίους παρευρέθη ὁλόκληρος ἡ ἀριστοκρατία τῆς Φλωρεντίας, ἀντιπρόσωποι τοῦ Πάπα καὶ ὁ πατέρας τῆς Μπιάνκας γερουσιαστὴς τῆς Βενετίας Γκριμάνι-Καπέλλο ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς πρεσβείας ἀπὸ 90 γερουσιαστάς, ναυάρχους καὶ στρατηγούς, τοὺς ὁποίους ἔστειλε ὁ δόγης τῆς Βενετίας μαζὺ μὲ πολύτιμα δῶρα, θέλοντας νὰ ἐξασφαλίση τὴ φιλία καὶ τὴν ὑποστήριξη τῆς ἰσχυρᾶς οἰκογενείας τῶν Μεδίκων. Ἡ σύγκλητος μάλιστα τῆς Βενετίας ἐπρότεινε στὴ γερουσία νὰ ἀνακηρύξη τὴ Μπιάνκα δι' ἐπισήμου πράξεως «ἰδιαιτέραν καὶ ἀγαπητὴν θυγατέρα τῆς Δημοκρατίας» οἱ δὲ γερουσιασταὶ ἀπεδέχθησαν πρόθυμα τὴν πρότασιν καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐκείνη ἡ ὁποία, δι' ἀποφάσεως τῆς αὐτῆς γερουσίας εἶχε σβυσθῆ ἀπὸ τὴν Χρυσῆν Βίβλον τῶν εὐγενῶν οἰκογενειῶν τῆς Βενετίας, ὅταν ἐγκατέλειψε τὴν οἰκογένειάν της, ἔτυχε μιᾶς ἐξαιρετικὰ μεγάλης τιμῆς, μιᾶς τιμῆς ἡ ὁποία μόνο σὲ δύο ἔνδοξες θυγατέρες τῆς Βενετίας εἶχε γίνη ὥς τότε, στὴ βασίλισσα τῆς Οὐγγαρίας καὶ στὴ βασίλισσα τῆς Κύπρου.

***

Τὰ ἱστορικὰ ἀνάκτορα τῶν μεγάλων δουκῶν τῆς Τοσκάνας, τὰ ὁποῖα ἐκόσμουν ὅλα τὰ ἀριστουργήματα τῶν καλλιτεχνῶν τῆς Ἀναγεννήσεως, καὶ κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους τῶν ὁποίων τὰ γράμματα, ἡ τέχνες καὶ ἡ φιλοσοφία εἶχαν βρῆ ἄσυλο, ἔλαμψαν ἀπὸ τὶς ἀχτῖνες τῆς σωματικῆς καὶ πνευματικῆς καλλονῆς τῆς μεγάλης δουκίσσης. Ἡ χάρις, τὰ θέλγητρά της καὶ τὸ σπινθηροβόλο πνεῦμα της, ἐσαγήνευσαν σοφοὺς καὶ καλλιτέχνας, οἱ ὁποῖοι τὴν ἐξύμνουν. Οἱ μορφωμένοι Ἕλληνες οἱ ὁποῖοι δὲν μποροῦσαν νὰ μείνουν στὴ σκλαβωμένη στοὺς Τούρκους Ἑλλάδα, εἶχαν ὡς καταφύγιο τὰ φιλόξενα ἀνάκτορα τῶν Μεδίκων, ὅπου ἡ γόησσα Μπιάνκα τοὺς περιποιεῖτο μὲ ἰδιαιτέραν στοργήν.

Ἀλλὰ τὴν τόση λάμψι καὶ τὴν τόση δόξα της ἐσκίαζεν ἡ ραδιουργία καὶ ἡ μηχανορραφίες της. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ συζύγου της, ὁ περίφημος καρδινάλιος Φερδινάνδος, ἔξω φρενῶν γιατὶ τὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Μεγάλου δουκάτου τῆς Τοσκάνας κληρονομικὰ δικαιώματά της περιῆλθον στὸ παιδὶ τοῦ Φραγκίσκου καὶ τῆς Μπιάνκας, τὸν δὸν Ἀντώνιον, ἐπληροφόρησε τὸν ἀδελφόν του γιὰ τὰς φήμας ἡ ὁποῖες ἐκυκλοφόρουν στὴν Φλωρεντίαν καὶ κατὰ τὰς ὁποίας ὁ δὸν Ἀντώνιος δὲν ἦταν παιδί του ἀλλ' εἶχεν ἀγορασθεῖ ἀπὸ τὴν Μπιάνκαν ἀπὸ κάποια χωρικὴ γιὰ νὰ τὸν ἐξαπατήση. Ἡ Μπιάνκα ἀντελήφθη ἀμέσως τὰς ἐναντίον της μηχανορραφίας τοῦ Φερδινάνδου καὶ προσεπάθησε νὰ τὰς ἐξουδετερώση. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐξηφάνισεν ὅλους ὅσοι τὴν εἶχαν βοηθήσει νὰ ἀγοράση τὸ παιδὶ ἀπὸ τὴν χωρική. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς βρέθηκαν νεκροὶ ἀποθανόντες ἀπὸ μυστηριώδη θάνατον. Οἱ ἄλλοι χάθηκαν χωρὶς νὰ μάθη κανεὶς πῶς. Ἡ χωρικὴ ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο ὡς μητέρα τοῦ παιδιοῦ, χάθηκε ἕνα βράδυ μυστηριωδῶς ἀπὸ τὸ φτωχικό της σπίτι. Τὴν ἅρπαξαν μερικοὶ προσωπιδοφόροι καὶ τὴν μετέφεραν σὲ ἕνα ἄγνωστο μέρος ἀπὸ τὸ ὁποῖο δὲν ξαναγύρισε σπίτι. Συγχρόνως ἡ Μπιάνκα βλέποντας τὶς οἰκονομικὲς δυσχέρειες τοῦ καρδιναλίου Φερδινάνδου προσπάθησε νὰ ἐξουδετερώση τὰς ἐναντίον της ἐνεργείας του μὲ χρήματα. Ὅταν ὅμως ὁ Φερδινάνδος ἐξαντλοῦσε τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα τοῦ ἔδινε ἡ νύφη του, ἄρχιζε πάλι νὰ μηχανορραφῆ γιὰ νὰ τὴν ἐκβιάζη. Ἡ ζωὴ πλέον ἦταν ἀφόρητη γιὰ τὴν Μεγάλη δούκισσα, ἡ ὁποία ἀποφάσισε νὰ δηλητηριάση τὸν ὀχληρὸν γυναικάδελφό της. Γιὰ τὸ σκοπὸν αὐτὸν ἀπετάνθη σὲ κάποιον ὑπηρέτη της. Δυστυχῶς ὅμως ὁ ὑπηρέτης αὐτὸς ἦταν ὄργανο τοῦ καρδιναλίου στὸν ὁποῖο καὶ κατήγγειλεν ὅ,τι τοῦ ἐπρότεινε ἡ κυρία του. Τότε καὶ ὁ Φερδινάνδος βλέποντας ὅτι ἐκινδύνευεν ἡ ζωή του ἀποφάσισε νὰ ἀπαλλαγῆ καὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του καὶ ἀπὸ τὴν νύφην του. Προσποιήθηκε λοιπὸν τὸν ἀνύποπτο καὶ δέχθηκε μιὰ πρόσκλησιν τῆς Μπιάνκας γιὰ ἕνα γεῦμα στὴν ὡραίαν θερινὴν ἔπαυλιν τῶν Μεδίκων ἔξω ἀπὸ τὴν Φλωρεντίαν, πλησίον τοῦ Πότζιο, ὅπου παρεθέριζεν τὸ δουκικὸν ζεῦγος. Στὴν ἔπαυλιν αὐτὴ ἐλογάριαζε νὰ τὸν δηλητηριάση ἡ Μπιάνκα ἀλλ' ὁ Φερδινάνδος τὴν πρόλαβε καὶ χρησιμοποιῶντας τὸν ὑπηρέτη του ἐδηλητηρίασε αὐτὸς τὸν ἀδελφό του καὶ τὴν σύζυγόν του. Τὸ ἄλλο πρωῒ τοὺς βρῆκαν καὶ τοὺς δύο νεκρούς. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ καρδινάλιος φεύγοντας τὴ νύχτα, ἐπῆγε στὴν Φλωρεντίαν καί, πετῶντας τὸ ράσο, ἀνεκηρύχθη μέγας δοὺξ τῆς Τοσκάνας τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1587.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΜΙΚΡΑ ΜΙΚΡΑ

— Μπαμπᾶ, τί εἶνε αὐτὴ ἡ «διδασκαλία μαθημάτων διὰ προβολῆς φωτεινῶν εἰκόνων», γιὰ τὴν ὁποία γίνεται τόσος λόγος στὶς ἐφημερίδες;

— Σοῦ τὸ εἶπα ἄλλοτε.

— Ναί, μοῦ εἶπες ὅτι δὲν ἤξερες...

— Αἴ λοιπόν, αὐτὸ εἶνε.

Η ΑΠΟΛΙΤΙΣΤΕΣ ΦΥΛΕΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

ΟΙ ΑΓΡΙΟΙ ΤΟΥ ΚΑΡΔΑΜ

Πρωτοφανῆ ἤθη καὶ ἔθιμα. Ὅπου ὁ σύζυγος ἀναπληρώνει τὴ λεχὼ σύζυγό του στὸ κρεββάτι της καὶ δέχεται ὅλες τὶς περιποιήσεις. Ἕνας λαὸς χωρὶς γιατρούς. Οἱ ἀποθνήσκοντες νυμφεύονται μετὰ θάνατον. Προσευχὴ καὶ τρίξιμο δοντιῶν, κλπ.

Περιεργότατα εἶνε τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν διαφόρων Ταταρικῶν φυλῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας καὶ σήμερα ἀκόμη, ποὺ ὁ πολιτισμὸς ἁπλώνει παντοῦ τὰ φῶτα του, οἱ περισσότερες εὑρίσκονται σὲ ἐντελῶς πρωτόγονη καὶ ἄγρια κατάσταση. Ἀπ' ὅλες ὅμως τὶς Ταταρικὲς ἐπαρχίες ἐκείνη ἡ ὁποία ὑπερέχει τὶς ἄλλες σέ... πρωτοτυπία ἐθίμων εἶνε ἡ ἐπαρχία Καρδάμ, χώρα ἐξαιρετικὰ ὀρεινή.

Στὸ Καρδὰμ μόλις γεννήση ἡ γυναῖκα, εἶνε ὑποχρεωμένη, ὡς ἀπαλλαγεῖσα πλέον τοῦ ἐννεαμήνου προσθέτου βάρους της, νὰ σηκωθῆ ἀμέσως ἀπὸ τὸ κρεββάτι της, νὰ καθαρίση τὸ μωρό, νὰ τὸ τυλίξη σὲ παστρικὰ σπάργανα καὶ ν' ἀρχίση τὶς ταχτικὲς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ. Ἀλλὰ μὴ νομίσετε ὅτι τὸ κρεββάτι τῆς λεχοῦς μένει κενό. Καταλαμβάνεται ἀμέσως μετὰ ἀπὸ τὸν τοκετὸ ἀπό... τὸν σύζυγον, ὁ ὁποῖος ἀναλαμβάνει καθήκοντα... λεχώνας. Στὸ κρεββάτι ὁ εὐτυχὴς πατὴρ μένει κατάκοιτος ἐπὶ σαράντα ἡμέρες, τρεφόμενος μὲ ζωμὸν ὄρνιθας καὶ διάφορες ἄλλες δυναμωτικὲς τροφές, ὅπως συμβαίνει ἀλλοῦ μὲ τὶς λεχῶνες. Δέχεται τὶς εὐλογίες τῶν ἱερέων τῆς θρησκείας του καὶ τὰ συγχαρητήρια τῶν συγγενῶν καὶ φίλων καὶ τῶν γνωστῶν γιὰ τὸ νεογέννητο. Ἂν μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν σαράντα ἡμερῶν κρίνη ὅτι δὲν ἀνέλαβε ἀκόμη ἐντελῶς καὶ ὅτι πρέπει νὰ παρατείνη τὸ ξάπλωμα στὸ κρεββάτι, τὸ παρατείνει. Φαντασθῆτε τώρα τί γίνεται ἂν ὁ σύζυγος εἶνε τεμπέλης καὶ ἡ γυναῖκα του γεννάη πολὺ συχνά. Ὁ εὐτυχής... πατὴρ θὰ περνάη ὅλη του τὴ ζωὴ στὸ κρεββατάκι του.

Οἱ ἰθαγενεῖς τοῦ Καρδὰμ δὲν ἔχουν γιατρούς. Οἱ γιατροὶ καὶ ἡ ἐπιστήμη τους, τοὺς εἶνε ἐντελῶς ἄγνωστα πράγματα. Ἂν ἀρρωστήση κανείς, οἱ συγγενεῖς του καλοῦν τοὺς ἱερεῖς τοῦ τόπου, οἱ ὁποῖοι στήνουν χορὸ ὁλόγυρά του καὶ χτυποῦν τύμπανα. Σὲ μιὰ στιγμὴ ἕνας ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς μένει ἐντελῶς ἀκίνητος καὶ μὲ τὰ μάτια γουρλωμένα. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι μπῆκε μέσα του ὁ διάβολος καὶ οἱ ἄλλοι ἱερεῖς σπεύδουν νὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ λυπηθῆ τὸν ἀσθενῆ καὶ νὰ τὸν ἀπαλλάξη ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια. Ἂν ὁ δῆθεν δαιμονισμένος ἱερεὺς ἀντιληφθῆ ὅτι ὁ ἀσθενὴς ὁπωσδήποτε θὰ πεθάνη, ἀπαντᾶ ὅτι τὸ ἁμάρτημά του εἶνε πολὺ βαρὺ καὶ ὁ Διάβολος ἀποφάσισε νὰ τὸν τιμωρήση μὲ θάνατον. Ἂν ὅμως παρατηρήση σημεῖα ἀναρρώσεως διατάσσει νὰ σφαγοῦν ἰσάριθμοι μὲ τοὺς ἱερεῖς κριοί. Κατόπιν καλοῦνται καὶ οἱ οἰκογένειες τῶν ἱερέων καὶ ἀρχίζει ἀτελείωτο γλέντι καὶ φαγοπότι.

Μονάχα ἔτσι, ἀποφαίνονται οἱ ἱερεῖς τοῦ ὑψίστου — τὸ παγκόσμιον ἱερατεῖον ἔχει πολλὰ τὰ κοινὰ — ἐξορκίζεται ἡ ἀρρώστεια καὶ ἀφήνει τὸ σῶμα τοῦ ἀρρώστου.

Ἕνα ἄλλο πολὺ περίεργο ἔθιμο ποὺ συναντᾶται στοὺς ἰθαγενεῖς τοῦ Καρδὰμ εἶνε καὶ ὁ μετὰ θάνατον γάμος τῶν ἀγάμων παιδιῶν τους. Ἂν ἕνας νέος καὶ μιὰ νέα, ἀνήκοντες σὲ δυὸ διάφορες οἰκογένειες, πεθαίνουν ἄγαμοι, οἱ γονεῖς των φροντίζουν νὰ τοὺς ἑνώσουν μὲ τοὺς δεσμοὺς τοῦ Ὑμεναίου μετὰ τὸ θάνατό τους. Συντάσσεται μάλιστα καὶ προικοσύμφωνο μεταξὺ τῶν δύο οἰκογενειῶν γιά... τὴν ἐγκυρότητα τοῦ γάμου. Ἡ προῖκα τῆς νύφης καὶ τὰ πράγματα τοῦ γαμπροῦ καθὼς καὶ τὰ ἄλογά του καὶ οἱ δοῦλοι του συγκεντρώνονται σ' ἕνα μέρος, ὅπου καίονται ὅλα μαζύ. Οἱ ἄγριοι αὐτοὶ πιστεύουν ὅτι τὰ πράγματα τῶν μετὰ θάνατον νυμφευθέντων, καθὼς καὶ τὰ ζῶα των καὶ οἱ δοῦλοι των καιόμενα, πηγαίνουν διὰ τοῦ καπνοῦ στοὺς οὐρανοὺς πρὸς ἀναζήτησιν τῶν κυρίων των. Οἱ Καρδαμῖται πιστεύουν μονάχα σὲ ἕνα Θεὸ καὶ στὸ σπίτι τους ἀντὶ γιὰ ἄλλο εἰκόνισμα, ἢ εἴδωλο, ἔχουν κρεμασμένη μιὰ πλάκα μὲ τὴν ἐπιγραφή: «Ὁ Μέγας Θεὸς τοῦ Οὐρανοῦ». Ἐμπρὸς στὴν πλάκα αὐτὴ καίουν διαρκῶς θυμιάματα καὶ προσεύχονται, ὑψώνοντας τὰ χέρια καί... τρίζοντας τὰ δόντια τους.

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ

Ο ΜΠΑΓΙΑΡ ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΣΣΑΛΙΩΤΕΣ

Κατὰ τὴν πρώτη περίοδο τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ὅταν οἱ Μασσαλιῶτες πατριῶτες ἐπῆγαν ἐν σώματι στὸ Παρίσι, ὁ Μιραμπώ, θέλοντας νὰ τοὺς ὑποχρεώση, διοργάνωσε μιὰ θεατρικὴ παράσταση πρὸς τιμήν τους στὸ Παλαί-Ρουαγιάλ, μ' ἕνα πατριωτικὸ ἔργο, παρμένο ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ ἐθνικοῦ ἥρωος τῶν γάλλων Μπαγιάρ.

Οἱ Μασσαλιῶτες, ποὺ ἦσαν ἁπλοϊκοὶ ἄνθρωποι, ἔβλεπαν γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωή τους θεατρικὴ παράσταση, καὶ παρακολουθοῦσαν μὲ μεγάλη προσοχὴ τὴν ἐξέλιξη τοῦ ἔργου.

Σὲ μιὰ σκηνὴ τοῦ ἔργου, ὁ Μπαγιάρ—τὸν ὁποῖον ὑπεδύετο ἕνας πολὺ καλὸς ἠθοποιὸς—ἐνῶ βρίσκεται βαρυὰ πληγωμένος, κάτω ἀπὸ ἕνα δέντρο, ἔξαφνα βλέπει ἀπὸ μακρυὰ νὰ φθάνη ὁ προδότης Ἀβογάρδος μὲ τοὺς ὀπαδούς του γιὰ νὰ τὸν δολοφονήσουν. Συγκεντρώνοντας τότε ὅλες τὶς δυνάμεις του ἀνασηκώνεται καὶ φωνάζει:

— Πλησίασε, προδότη! Σὲ περιμένω!

Μόλις ἄκουσαν τὴν κραυγὴ αὐτή, οἱ ἀγαθοὶ Μασσαλιῶτες τράβηξαν τὰ σπαθιά τους καὶ ὥρμησαν ἐπάνω στὴ σκηνή, περιστοιχίζοντας τὸν Μπαγιάρ, γιὰ νὰ τὸν ὑπερασπίσουν! Φαντάζεσθε τί ἀτελείωτα χειροκροτήματα ὑπεδέχθησαν τὴν ἀπρόοπτη αὐτὴ λύση! Ἐὰν δὲ ὁ Μπαγιὰρ δὲν ἐπρολάβαινε νὰ διαβεβαιώσει τοὺς ἀφελεῖς Μασσαλιῶτες ὅτι... ἦταν πολὺ καλὰ στὴν ὑγεία του ὁ Ἀβογάρδος καὶ οἱ ὀπαδοί του, δὲν θὰ τὴν εἶχαν διόλου καλά!

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΕΣ ΛΑΩΝ

Ο ΟΥΡΑΝΙΟΣ ΔΡΑΚΩΝ

Ὅταν συμβῆ ἔκλειψις ἡλίου ἢ σελήνης, οἱ μανδαρῖνοι τῆς Κίνας γονυπετοῦν καὶ ἀρχίζουν νὰ χτυποῦν τὸ μέτωπό τους στὴ γῆ. Συγχρόνως τὴν ἴδια ὥρα ὁ λαὸς ἀρχίζει νὰ τρέχη στοὺς δρόμους, χτυπῶντας τύμπανα, κύμβαλα, κουδούνια καὶ κάνοντας δαιμονισμένο θόρυβο, ποὺ μοιάζει μὲ καταχθόνια συναυλία. Ἔτσι — πιστεύουν — πῶς διώχνουν τὸν τρομερὸ οὐράνιο δράκοντα ποὺ μὲ κάθε ἔκλειψη φεγγαριοῦ ἢ ἡλίου κατεβαίνει στὴ γῆ γιὰ νὰ κατασπαράξη τὸ ἀνθρώπινο γένος.

ΟΙ ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΕΞΕΡΕΥΝΗΤΟΙ ΚΟΣΜΟΙ

ΟΙ ΚΟΜΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥΣ

Τί εἶνε οἱ κομῆτες. Τί προανήγγειλαν οἱ κομῆται. Τί γράφει γι' αὐτοὺς ὁ Ἀμβρόσιος Παρέ. Ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν ἀνθρώπων. Ἕνα ἀνέκδοτο τοῦ Βεσπασιανοῦ. Μιὰ ὡραία ἐπιστολὴ τῆς κυρίας ντὲ Σεβινιέ. Τί ἐπρομήνυεν ἡ ἐμφάνισις κομητῶν, κλπ.

Μαζὺ μὲ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἄστρων ποὺ κάνουν τὴν τροχιά τους ἥσυχα καὶ φρόνιμα στὸ στερέωμα, εἶνε καὶ μερικὰ τὰ ὁποῖα οἱ ἀρχαῖοι χαρακτήριζαν μὲ τὴν κοινὴ ὀνομασία: *μετέωρα*. Τ' ἄστρα αὐτὰ εἶνε οἱ κομῆτες, οἱ διάττοντες ἀστέρες καὶ οἱ βολίδες.

Ἡ σύγχρονος ἀστρονομία, μὲ τὰς προόδους ποὺ ἔχει ἐπιτελέσει, μπόρεσε νὰ καθορίση τὴ φύση τῶν ἀστέρων αὐτῶν, τοὺς ὁποίους οἱ ἀρχαῖοι ἐσέβοντο καὶ ἐφοβοῦντο συγχρόνως. Ὡστόσο, μέχρι σήμερα δὲν μπορέσαμε ἀκόμα νὰ μάθουμε πῶς ἐδημιουργήθησαν τὰ παράξενα αὐτὰ ἀστέρια καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων ξεχωριστὴ θέση κατέχει ὁ κομήτης.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς ποὺ ὁ διάσημος Δανὸς ἀστρονόμος Τυχὸ Βραχὲ—ὁ Τύχων Βράχιος τῶν καθαρευουσιάνων—καθώρισε ὁπωσδήποτε ἐπιστημονικῶς τὴ φύση τοῦ κομήτου, οἱ ἄνθρωποι θεωροῦσανε τὸ παράξενο καὶ τρομακτικὸ αὐτὸ ἄστρο ὡς προάγγελο ἐξαιρετικῶν γεγονότων ἢ σὰν μιὰ ἔνδειξη θεϊκῆς ὀργῆς κτλ. Τὸ πρᾶγμα δὲν πρέπει νὰ μᾶς φαίνεται καθόλου παράξενο, ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψη μας ὅτι οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ ἀπέδιδαν μεγάλη σημασία σὲ γεγονότα κοινότατα, ὅπως λόγου χάρη στὶς κραυγὲς ὡρισμένων ζώων, στὸ πέταγμα μερικῶν πουλιῶν, κλπ. Ἐξάλλου, στὰ παληὰ τὰ χρόνια, οἱ μεγάλοι καὶ ἰσχυροὶ θεωροῦσανε τὴν μοίρα τους ἀρρήκτως συνδεδεμένη μὲ τ' ἄστρα. Καὶ γι' αὐτὸ βλέπουμε πολλοὺς ἱστορικοὺς ν' ἀναφέρουν ὅτι τὸ θάνατο τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, τοῦ Ἀττίλα, τοῦ Οὐαλεντινιανοῦ, τοῦ Μωάμεθ καὶ ἄλλων, τὸν συνώδευε πάντα ἡ ἐμφάνιση στὸ στερέωμα κομήτου.

Ἑπόμενο λοιπὸν ἦτανε, μέχρι τοῦ μεσαίωνος, οἱ ἄνθρωποι νὰ ἔτρεφαν μεγάλη δεισιδαιμονία γιὰ τοὺς κομῆτες. Ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ φωτεινὰ μυαλὰ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ὁ περίφημος γάλλος χειροῦργος Ἀμβρόσιος Παρέ, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτανε καθόλου προληπτικός, παρεσύρθη κι' αὐτὸς ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς του καὶ στὸ βιβλίο του τὸ ἐπιγραφόμενο *Οὐράνια Τέρατα*, δίνει μερικὰ ὁλωσδιόλου φανταστικὰ σχήματα κομητῶν. Τὸν δὲ κομήτη τοῦ 1528 τὸν περιγράφει ὡς ἑξῆς:

Ὁ κομήτης αὐτὸς ἦτανε τόσο φρικαλέος, τόσο τρομακτικός, προξένησε δὲ τέτοιο δέος στὸν κόσμο ὥστε πολλοὶ πέθαναν ἀπὸ τὸ φόβο τους καὶ ἄλλοι ἔπεσαν βαρειὰ ἄρρωστοι. Ἦτανε πολὺ μικρὸς καὶ κόκκινος σὰν αἷμα. Στὴν κορυφή του ἔβλεπες ἕνα χέρι ποὺ κρατοῦσε ἕνα μεγάλο σπαθὶ σὰ νἄθελε νὰ χτυπήση κάποιον. Στὴν ἄκρη του εἶχε τρία ἄστρα καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ μεριὲς κρεμόντουσαν μπαλτάδες, μαχαίρια, σπαθιὰ αἱματοβαμένα, μὲ κολλημένα ἐπάνω τους ἀνθρώπινα κεφάλια, φρικαλέως μορφάζοντα!..

Τὴν ἴδια περίπου ἐποχή, ὁ Κομιὲ ἔγραφε τὰ ἑξῆς:

Φάνηκε ἕνας φριχτὸς κατακόκκινος κομήτης, ποὺ παρίστανε κεφάλια ἀνθρώπινα, κομένα μέλη, πολεμικὰ ὅπλα...

***

Ὡστόσο ὁ κομήτης δὲν προξενοῦσε πάντα φόβο. Ὑπήρχανε μάλιστα καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἄνθρωποι ποὺ τὸν ἀψηφοῦσανε. Ἕνα σχετικὸ χαρακτηριστικὸ ἀνέκδοτο μᾶς ἀφηγεῖται ὁ ἱστορικὸς Δίων Κάσσιος γιὰ τὸν κομήτη τοῦ 79 π. χ. Πολλὰ σημεῖα εἶχαν προαναγγείλει τότε τὸν ἐπικείμενο θάνατο τοῦ Βεσπασιανοῦ. Ἕνας κομήτης εἶχε ἐμφανισθεῖ καὶ ὁ τάφος τοῦ Αὐγούστου εἶχε ἀνοίξει μόνος του. Καὶ ὅταν οἱ γιατροὶ συνεβούλευαν τὸ Βεσπασιανό, ὁ ὁποῖος ἔπασχε ἤδη ἀπὸ μιὰ σοβαρὴ ἀσθένεια, νὰ παραδώση τὴν ἐξουσία σὲ κανέναν ἄλλον καὶ νὰ πάη νὰ ἡσυχάση, ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε ἀγέρωχα:

— Ἕνας αὐτοκράτωρ πρέπει νὰ πεθάνη ὄρθιος, στὸ πόδι!...

Οἱ γιατροὶ κατέφυγαν τότε, γιὰ νὰ τὸν πείσουν, σ' ἕνα ὕστατο μέσον, τὸ ὁποῖο θεωροῦσανε ἀποτελεσματικό: ὑπενθύμισαν στὸ Βεσπασιανὸ τὸ τρομερὸ προμήνυμα τοῦ κομήτου. Μὰ ὁ ἀδιόρθωτος αὐτοκράτωρ τοὺς ἀποκρίθηκε μὲ τὸ ἴδιο ἀτάραχο ὕφος:

Συμβολικὴ εἰκὼν παριστάνουσα τὰς καταστροφὰς τὰς ὁποίας ἐπέφερε στὴ γῆ ὁ κομήτης τοῦ 1811

— Ὁ κομήτης ποὺ ἔπεσε ἦτανε τριχωτός. Περισσότερο λοιπὸν κίνδυνο διατρέχει ὁ βασιλεὺς τῶν Πάρθων ποὺ ἔχει πολλὰ μαλλιὰ παρὰ ἐγὼ ποὺ εἶμαι... φαλακρός!..

Ἡ ἀπάντηση αὐτὴ τοῦ Βεσπασιανοῦ προξένησε κατάπληξη, ἐκείνη τὴν ἐποχή, σ' ὅλον τὸν κόσμο ποὺ φοβόταν ὑπερβολικὰ τοὺς κομῆτες καὶ τοὺς θεωροῦσε ἀλάθευτους ἀγγελιοφόρους σοβαρῶν γεγονότων.

Μὰ καὶ πολὺ ἀργότερα, κατὰ τὸν 12' αἰῶνα, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἐξακολουθοῦσαν νὰ αἰσθάνωνται γιὰ τοὺς κομῆτες τὸν ἴδιο μυστικοπαθῆ φόβο μὲ τοὺς ἀρχαίους, ἡ κυρία ντὲ Σεβινιὲ ἔγραφε, τὴν 2 Ἰανουαρίου 1681, τὶς ἐντυπώσεις της ἀπὸ τὸν περίφημο κομήτη τοῦ 1680 ὡς ἑξῆς:

Εἴδαμε κ' ἐδῶ ἕνα κομήτη πολὺ μακρύ. Εἶχε τὴν ὡραιότερη οὐρὰ ποὺ εἶνε δυνατὸ νὰ δῆ κανείς. Ὅλα τὰ ὑψηλὰ πρόσωπα τὰ χρειάστηκαν καὶ νόμισαν πὼς ὁ οὐρανὸς τοὺς προειδοποιεῖ, μὲ τὸν κομήτη αὐτόν, γιὰ τὴν ἐπικειμένη καταστροφή τους. Λένε πὼς ὁ καρδινάλιος Μαζαρῖνο, ὁ ὁποῖος ἦτανε ἐπικίνδυνα ἄρρωστος, ὅταν ἔμαθε πὼς φανερώθηκε κομήτης, γέλασε μὲ τὴν καρδιά του γιὰ τὴν τιμητικὴ διάκριση ποὺ τοῦ ἔκανε ὁ οὐρανός, φωτίζοντας τὸ θάνατό του μ' ἕνα τόσο λαμπρὸ ἄστρο!..

Ὡστόσο, ὁ Μαζαρῖνος ἀποτελοῦσε ἐξαίρεση ἐκείνη τὴν ἐποχή, γιατὶ καὶ οἱ πιὸ ἐγγράμματοι αἰσθάνονταν τότε προληπτικὸ φόβο γιὰ τοὺς κομῆτες. Ὅταν ἕνας κομήτης παρουσιαζόταν στὸ σημεῖο τοῦ Κριοῦ, προεμήνυε πόλεμο, μεγάλη ξηρασία καὶ τρομακτικὴ θνησιμότητα. Ἂν τὸν ἔβλεπαν στὸν ἀστερισμὸ τῆς Παρθένου, αὐτὸ ἦτανε πολὺ κακὸ σημάδι γιὰ τὰς ἀντιπροσώπους τοῦ ὡραίου φύλου. Ἅμα ἕνας κομήτης φανερωνότανε στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Σκορπιοῦ, αὐτὸ ἐσήμαινε πὼς θἄπεφταν ἀκρίδες καὶ... φείδια στὴ γῆ! Καὶ ὅταν ὁ κομήτης ἔκανε τὴν ἐμφάνισή του κοντὰ στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Ἰχθύος, αὐτὸ ἦτανε προμήνυμα πὼς θὰ παρατηροῦντο μεγάλα σχίσματα στοὺς κόλπους τῆς ἐκκλησίας ἢ πὼς θὰ πέθαινε κανένας μεγάλος ἄντρας!...

Πῶς οἱ ἄνθρωποι στὰ 1857 ἐφαντάζοντο τ' ἀποτελέσματα τῆς συγκρούσεως ἑνὸς κομήτου μὲ τὴ γῆ.

***

Ὁ ἄγγλος ἀστρονόμος Ἐδμόνδος Χάλλεϋ ὑπῆρξε ὁ πρῶτος ποὺ κατάλαβε ὅτι οἱ κατὰ περιόδους ἐμφανιζόμενοι κομῆται δὲν εἶνε κάθε φορὰ καινούργιοι, ἀλλ' εἶνε οἱ ἴδιοι, οἱ ὁποῖοι διαγράφουν μιὰν ἐλλειπτικὴ τροχιὰ γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιο. Ἀπέδειξε λόγου χάριν ὅτι οἱ κομῆται ποὺ ἐνεφανίσθησαν στὰ 1531, 1607 καὶ 1682 ἦταν μονάχα ἕνας κομήτης, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε καὶ πάλι νὰ ἐμφανισθῆ κατὰ τὰ 1758 ὅπως καὶ ἐνεφανίσθη. Στὸν ἄγγλο ἀστρονόμο ἀνήκει ἡ τιμὴ ὅτι ἀνεκάλυψε πρῶτος τὴν περιοδικότητα τῶν κομητῶν.

Ἂς δοῦμε τώρα τί πρᾶγμα εἶνε ὁ περίφημος αὐτὸς κομήτης, ὁ ὁποῖος τρομοκρατοῦσε τὴν ἀνθρωπότητα ἐπὶ δεκάδες ὁλόκληρες ἐτῶν.

Ὁ κομήτης εἶνε ἕνα σῶμα ἀποτελούμενο ἀπὸ τὸν πυρῆνα, ποὺ ἔχει τριγύρω του ἕνα νεφέλωμα, τὴν κόμη. Ὁ πυρὴν καὶ ἡ κόμη ἀποτελοῦν τὴν κεφαλὴ τοῦ κομήτου. Ὅσο γιὰ τὶς διαστάσεις τοῦ κομήτου εἶνε τρομακτικές.

Ὁ πυρὴν τοῦ μικροτέρου κομήτου ἔχει διάμετρο 45 ἕως 50 χιλιάδων χιλιομέτρων. Ἡ ἀτμόσφαιρα ὅμως ἡ περικαλύπτουσα τὸν πυρῆνα αὐτὸν ἔχει ὄγκο ἀπείρως μεγαλύτερο. Ἡ κεφαλὴ τοῦ κομήτου τοῦ Δονάτι, ποὺ ἐνεφανίσθη στὰ 1858 δὲν θὰ μποροῦσε νὰ χωρέση μεταξὺ σελήνης καὶ γῆς γιατὶ εἶχε διάμετρο 470.000 χιλιομέτρων. Ἡ διάμετρος τῆς κεφαλῆς τοῦ κομήτου τοῦ 1860 ἦταν 960.000 χιλιόμετρα.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ παράξενους κομῆτες εἶνε ὁ λεγόμενος τοῦ Χολμς, ὁ ὁποῖος ἐνεφανίσθη στὰ 1892. Ὁ πυρήν του δὲν εἶχε μεγάλη διάμετρο: μονάχα 700 χιλιόμετρα. Ἀλλ' ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ τοῦ τερατώδους κομήτου ἦτανε κάτι φρικιαστικῶς τεράστιο. Εἶχε διάμετρο 2 περίπου ἑκατομμυρίων χιλιομέτρων!... Ὁ κομήτης αὐτὸς θὰ μποροῦσε νὰ χωρέση ὅλον τὸν ἥλιο!...

Ἐξάλλου, δὲν ὑπάρχει ποτὲ καμμιὰ ἀναλογία μεταξὺ τοῦ ὄγκου τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ πυρῆνος ἑνὸς κομήτου. Ὁ πυρὴν τοῦ κομήτου τοῦ 1811 ἦτανε σὲ ὄγκο 6300 φορὲς μικρότερος ἀπὸ τὴ γῆ, ἐνῶ ὁ ὄγκος τῆς κόμης του ἦταν διπλάσιος ἀπὸ τὸν ἥλιο.

Πολλοὶ κομῆτες ἔχουν ἐξαιρετικῶς μακρὰ οὐρά. Ἡ οὐρὰ τοῦ κομήτου τοῦ Γιοχαννεσμπουργκ ἔφτανε τὰ 110 ἑκατομμύρια χιλιόμετρα. Ὁ ὡραῖος κομήτης τοῦ 1811 εἶχε οὐρὰ μακρυὰ 176 ἑκατομμύρια χιλιόμετρα. Ἡ δὲ οὐρὰ τοῦ κομήτου τοῦ 1843 εἶχε μάκρος 820 ἑκατομμύρια χιλιόμετρα!

Εἶνε λοιπὸν δικαιολογημένος ὁ φόβος τὸν ὁποῖον αἰσθανόνταν οἱ παληοὶ λαοὶ γιὰ τὸν κομήτη. Ἐξάλλου, ἂς μὴν πᾶμε μακρυά. Ὁ κομήτης τοῦ Χάλλεϋ, ὁ ὁποῖος ἐνεφανίσθη στὰ 1910, λίγους εἶχε τρομοκρατήσει; Οἱ περισσότεροι πίστευαν τότε πὼς ἡ οὐρά του θὰ σάρωνε τὸν κόσμο ὁλόκληρο!

Ὁ κομήτης ποὺ ἐνεφανίσθη στὰ 1456 εἶχε ρίξει σὲ ἀπόγνωση ὅλην τὴν Εὐρώπη, ἡ ὁποία διατελοῦσε ἤδη σὲ ἀγωνία ἀπὸ τὴν κατάληψη τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ. Ὁ πάπας Κάλιξτος εἶχε διατάξει μάλιστα νὰ γίνουν δημόσιοι ἐξορκισμοὶ κατὰ τῆς οὐρᾶς τοῦ Κομήτου καὶ τοῦ κινδύνου ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Καὶ γιὰ νὰ μὴ ξεχνᾶν οἱ Χριστιανοὶ νὰ προσεύχωνται κάθε μέρα στὸ Θεὸ νὰ τοὺς προφυλάξη ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ κακά, διέταξε κάθε μεσημέρι νὰ σημαίνουν οἱ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν, γιὰ νὰ θυμοῦνται οἱ πιστοὶ τὸ χρέος τους. Ἀπὸ τότε ἐπεκράτησε ἡ συνήθεια νὰ χτυπᾶνε κάθε μεσημέρι οἱ καμπάνες.

***

Ὅλοι ὅμως αὐτοὶ οἱ φόβοι εἶνε μιὰ ἱστορία ποὺ ἀνάγεται στὸ παρελθόν. Σήμερα οἱ κομῆτες δὲν πρέπει νὰ μᾶς φοβίζουν, γιατὶ ἂν οἱ σοφοὶ δὲν μπόρεσαν ἀκόμα νὰ βροῦν τὴν ἀρχικὴ καταγωγή τους, ἐξηκρίβωσαν ὡστόσο πὼς τὰ τεράστια αὐτὰ ἄστρα δὲν μποροῦν νὰ προξενήσουν κακό...

Ν. Λδ.

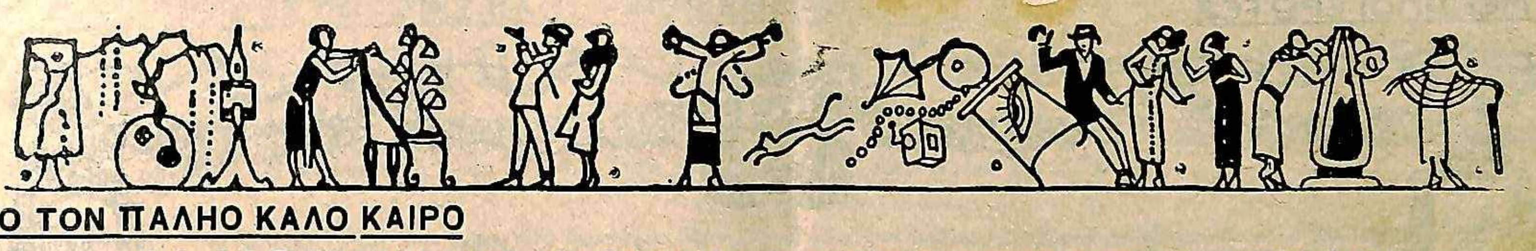

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΛΗΟ ΚΑΛΟ ΚΑΙΡΟ

ΑΙ ΚΟΣΜΙΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΠΡΟ ΕΞΗΝΤΑ ΕΤΩΝ

Ἡ Ἀμαλία καὶ ἡ κοσμικὴ ζωὴ τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ χοροὶ τοῦ παλατιοῦ. Ἕνα μεγάλο γεγονός. Ὁ χορὸς τῆς κ. Σούτσου. Ἡ μοναδικὴ ὀρχήστρα τῆς πρωτευούσης. Ἡ χορευτικὴ μανία τῶν Ἀθηναίων. Τὰ ἀναψυκτικὰ καὶ τὸ σουπέ. Οἱ ἀνακτορικοὶ χοροί, κλπ.

ΤΗΝ πρώτη ὤθησι γιὰ τὴν δημιουργία κοσμικῆς ζωῆς στὴν Ἀθήνα, τὴν ἔδωκε ἡ Ἀμαλία. Σ' αὐτὴν μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς ὅτι ὀφείλεται ἡ δημιουργία τῆς κοσμικῆς ζωῆς τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ Ἀμαλία μὲ τὴν πολιτικότητα ποὺ τὴν διέκρινε καὶ ποὺ στὸ τέλος κατήντησε νὰ τὴν βλάψη καὶ νὰ τὴν κάνη στὸ λαὸ μισητή, κατάλαβε ὅτι ἡ κοσμικὴ ζωὴ δὲν ἦτο μόνον ἕνα μέσον πολιτισμοῦ τῶν ἀπολιτίστων τότε ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ἕνας τρόπος προσεγγίσεως τῶν τριῶν τάξεων τῆς τότε ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, τῶν αὐτοχθόνων, τῶν Φαναριωτῶν καὶ τῶν Πανελλήνων μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρχε μιὰ ἀρκετὴ βαθειὰ ριζωμένη ἀντιπάθεια.

Ἄρχισε λοιπὸν νὰ δίδη χοροὺς στὸ παλάτι ὅπου ἐκάλεσε τὴν τότε καλὴ ἀθηναϊκὴ κοινωνία. Τὸ παράδειγμα της ἐμιμήθησαν σιγὰ - σιγὰ καὶ διάφοροι ἰδιῶται. Ἀπὸ τοὺς ἰδιωτικοὺς αὐτοὺς χοροὺς ὡς περιφημότεροι ἀναφέρονται ἐκεῖνοι ποὺ ἔδωσε στὸ σπίτι της ἡ κυρία Μιχαὴλ Σούτσου, ρωσσικῆς καταγωγῆς, τὸ γένος Ὀβρέσκωφ.

Ὁ πρῶτος χορὸς τῆς κ. Σούτσου ἐδόθη τὴν 18 Φεβρουαρίου τοῦ 1852. Γεγονὸς κοσμοϊστορικό. Μῆνες ὁλοκλήρους πρὶν δοθῆ μιλοῦσε γι' αὐτὸν ἡ κοσμικὴ Ἀθήνα, πρᾶγμα ὄχι ἀδικαιολόγητο ὅταν σκεφθῆ κανεὶς ὅτι οἱ χοροὶ ἦσαν σπανιώτατοι τότε, καὶ ὅτι ὅταν ἐκτὸς τῶν ἀνακτορικῶν ἐδίδοντο τέσσερες ἰδιωτικοὶ τὴν χρονιά, οἱ ἀθηναῖοι ἐσυνήθιζαν νὰ λένε: «Ὁ ἐφετεινὸς χειμώνας ἦταν εὔθυμος. Διασκεδάσαμε πολύ».

Στὰς Ἀθήνας τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὑπῆρχε μία μόνη ὀρχήστρα, ἡ ὀρχήστρα τοῦ θεάτρου. Ὅταν ὁ βασιλεὺς τὴν ἐκρατοῦσε γιὰ τὸ γεῦμα του, ἡ παράστασις ἀργοποροῦσε. Ἡ κυρία Σούτσου εἶχε νοικιάσει τὴν ὀρχήστρα αὐτὴ ἕνα μῆνα πρὸ τοῦ χοροῦ, ἐπειδὴ ὅμως τὴν βραδυὰ ἐκείνη ἐπαίχθηκε στὸ θέατρο κάτι ἐκτὸς τοῦ προγράμματος, ἡ ὀρχήστρα δὲν ἔφθασε στὴν ὥρα της καὶ ἔτσι ὁ χορὸς ἄρχισε μὲ τὸ πιάνο.

Τὸ πάτωμα τῆς αἰθούσης ὅπου ἐγίνετο ὁ χορὸς δὲν ἦταν παρκέτο, ἀλλὰ μὲ κοινὸ σανίδι στρωμένο μὲ χαλιά, ὑπῆρχαν ὅμως ἄφθονα ἄνθη παντοῦ καὶ τὰ κεριὰ ἐφώτιζαν ἐπαρκέστατα. Ἀπὸ τοὺς προσκεκλημένους ἄνδρες καὶ γυναῖκες φοροῦσαν εὐρωπαϊκὰ ροῦχα καὶ ἐλάχιστοι τὰ ἐθνικὰ ἑλληνικά, οἱ ἄνδρες φουστανέλλα καὶ ἡ γυναῖκες ὑδραίϊκα.

Στὸν χορὸ δὲν παρευρίσκοντο οἱ βασιλεῖς, πρᾶγμα ὄχι δυσάρεστο, διότι ἡ παρουσία τῶν βασιλέων λόγῳ τῆς τυπικότητος καὶ τῆς ἐπισημότητος ποὺ ἐπέβαλλε, ἐδημιουργοῦσε πάντοτε κάποια ψυχρότητα. Ἄλλωστε οἱ βασιλεῖς ἀπ' τὴν ἐποχὴ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1843 ἡ ὁποία ὡς γνωστὸν κατέληξε στὴν ψήφιση τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ συντάγματος τοῦ 1844), ἀπέφευγαν συστηματικὰ τοὺς ἰδιωτικοὺς χορούς, στοὺς ὁποίους ποτὲ δὲν ἐπήγαιναν.

Ἡ βασίλισσα Ἀμαλία

Φαίνεται ὅτι καὶ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη οἱ ἕλληνες ἦσαν μανιώδεις χορευταὶ ὅπως καὶ σήμερα. Οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ ἡ γυναῖκες ἰδίως, ἐχόρευαν ἀδιάκοπα. «*Μόλις*, γράφει ἕνας περιηγητὴς τῆς ἐποχῆς, *σταματᾶτε μιὰ στιγμὴ γιὰ νὰ πάρη ἀναπνοὴ ἡ ντάμα σας, εὐθὺς ἕνας ἄλλος καβαλλιέρος ἐμφανίζεται καὶ σᾶς ζητεῖ τὴν ἄδεια νὰ χορέψη μαζύ της, ὅσο ὄχι ἡ ντάμα σας, ἀλλὰ σεῖς νὰ εἴχατε ἀνάγκη ἀπὸ ξεκούρασμα*».

Ἀλλ' ἂν διεκρίνοντο στὸν χορό, στὴν συνομιλία, στὴν «κοζερί» ὅπως λένε οἱ γάλλοι, δὲν τὰ κατάφερναν φαίνεται τότε οἱ Ἀθηναῖοι. Οἱ κουβέντες των ἦσαν περιωρισμένες καὶ μονότονες: τὰ νέα τῆς ἡμέρας καὶ τὸ ἀπαραίτητο κουτσομπολειό, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἐτροφοδοτεῖτο πάντοτε ἀπὸ πρόσφατα γεγονότα, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ παληὰ καὶ ἐξηντλημένα.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ χοροῦ, στὰ διαλείμματα καὶ μετὰ τὴν καντρίλλια ἰδίως, (τὴν ἐποχὴ ἐκείνη οἱ χοροὶ ποὺ ἐσυνηθίζοντο ἦταν τὸ βάλς, ἡ μαζούρκα, ἡ πόλκα καὶ ἡ καντρίλλια) προσεφέροντο διάφορα ἀναψυκτικά, λεμονάδες, πορτοκαλάδες, σιρόπια, καὶ μόνον στὰς δύο μετὰ τὰ μεσάνυχτα παρετίθετο τὸ σουπέ. Τὸ σουπὲ στὸν πρῶτο ἐκεῖνο χορὸ τῆς κυρίας Σούτσου ἐπῆρξε μεγαλοπρεπέστατο. Ὀγδόντα προσκεκλημένοι παρεκάθησαν καὶ οἱ ξένοι ἐθαύμασαν τὰ πλουσιώτατα ἀσημένια σερβίτσια καὶ τὰ θαυμάσια μαγειρευμένα φαγητά. «*Στὸ ζήτημα αὐτό*, γράφει ὁ περιηγητὴς ποὺ ἀναφέρομε, *ὁ χορὸς τῆς κυρίας Σούτσου, δὲν ἦταν καθόλου κατώτερος ἀπὸ τοὺς καλύτερους Παριζιάνικους χορούς*».

Μετὰ τὸ λουκούλλειο αὐτὸ δεῖπνο ὁ χορὸς ξανάρχισε πολὺ ζωηρότερος ἀπὸ πρὶν καὶ παρετάθη, ὅπως γράφουν καὶ οἱ σημερινοὶ κοσμικογράφοι μας, «ἐν ἀδιαπτώτῳ εὐθυμίᾳ μέχρι πρωϊνῶν ὡρῶν». Πρᾶγμα ποὺ ἀποδεικνύει ὅτι καὶ οἱ τότε Ἀθηναῖοι ἤξεραν νὰ γλεντοῦν.

***

Ἀλλ' ἂς ἔλθουμε τώρα στοὺς ἀνακτορικοὺς χοροὺς τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἄφηκαν ἐποχὴ καὶ γιὰ τοὺς ὁποίους πολλὰ χρόνια ἀργότερα ἐγίνετο λόγος.

Ἡ πρόσκλησις ἐστέλλετο ἀπὸ τὸν αὐλάρχη καὶ ἦτο ἁπλουστάτη:

«Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ καλέσωμεν ἐν ὀνόματι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, τὸν κ. Τάδε, εἰς τὸν χορὸ τῆς...

Ἡ συγκέντρωσις τῶν προσκεκλημένων θὰ ἀρχίση εἰς τὰς ὀκτὼ καὶ τέταρτον».

Εἰς τὴν πρόσκλησι δὲν ἀνεφέρετο τὸ κοστούμι τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ φοροῦν οἱ καλεσμένοι. Ἐφοροῦσε λοιπὸν ὁ καθεὶς ὅ,τι ἤθελε ἢ φράκο δηλαδὴ ἢ ἂν ἦτο διπλωμάτης καὶ ἀξιωματικός, τὴν ἐπίσημη στολή του. Ἐννοεῖται ὅτι ἐπροτιμῶντο ἀπὸ τὰ φράκα ἡ διάφορες στολές.

Οἱ προσκεκλημένοι ἐπήγαιναν στὸ παλάτι εἴτε πεζοί, εἴτε μὲ ἰδιωτική, εἴτε μὲ ἀγοραία ἅμαξα. Ὅσοι ἐπήγαιναν πεζοὶ ἐσυνωδεύοντο ἀπὸ ἕναν ὑπηρέτη ὁ ὁποῖος προηγεῖτο κρατῶντας ἕνα φανάρι.

Στοὺς μεγάλους ἀνακτορικοὺς χοροὺς ἐκαλοῦντο ὅλοι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ ὅλοι ὅσοι ἦσαν τιμημένοι μὲ τὸ παράσημο τοῦ Σωτῆρος. Ἐδίδοντο ὅμως καὶ μικρότεροι χοροί, στὰ διαμερίσματα τῆς βασιλίσσης, ὅπου ἐκαλοῦντο μόνον οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι, οἱ διπλωμάται καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα τῶν ὁποίων ἡ παρουσία ἦτανε εὐχάριστη.

Στὰς ἐννέα παρὰ πέντε ὅλοι οἱ προσκεκλημένοι ἦσαν παρόντες. Μόνον οἱ βασιλεῖς ἀπουσίαζαν. Ἡ αἴθουσα τοῦ χοροῦ ἦταν χωρισμένη σὲ δύο μέρη: ἀριστερά, σὲ τρεῖς σειρὲς καθίσματα ἐκάθονταν ἡ γυναῖκες καὶ δεξιὰ οἱ ἄνδρες. Ἐμπρὸς στὰ γυναικεῖα καθίσματα ἦσαν τοποθετημένα δύο μεγάλα καὶ ὑψηλὰ καθίσματα γιὰ τοὺς βασιλεῖς.

Στὰς ἐννέα ἀκριβῶς ἔμπαιναν στὴν αἴθουσα τοῦ χοροῦ ὁ αὐλάρχης μὲ τὴ γυναῖκα του, οἱ ὑπασπισταὶ καὶ ἡ κυρίες τῆς τιμῆς μὲ ἀργὸ καὶ ἐπίσημο βῆμα. Ὕστερα ἀπὸ λίγα λεπτὰ ἐνεφανίζετο καὶ ὁ βασιλεὺς φορῶντας πότε τὴ στολὴ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἱππικοῦ, καὶ πότε τὴν ἀργυρόφαιη τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ πεζικοῦ, πολὺ συμπαθητικὴ καὶ ἁπλουστάτη. Ὄχι σπάνια ὅμως φοροῦσε καὶ φουστανέλλα.

Ὅσο γιὰ τὴ βασίλισσα, αὐτὴ φοροῦσε πάντα σχεδὸν εὐρωπαϊκὲς τουαλέττες τὶς ὁποῖες παρήγγελλε στὶς καλύτερες Παριζιάνες ράπτριες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἀμέσως μὲ τὴν ἐμφάνιση τῶν βασιλέων ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐσηκώνοντο καὶ ἐσχημάτιζαν γύρω τους ἕναν κύκλο, ὅπως ἐπέβαλλε ἡ ἐθιμοτυπία. Ὁ βασιλεὺς συνομιλοῦσε διαδοχικῶς μὲ ὅλα τὰ μέλη τοῦ διπλωματικοῦ σώματος καὶ ἡ βασίλισσα μὲ τὶς γυναῖκες των, ὕστερα ἐγίνετο τὸ ἀντίθετο. Ἡ συνομιλίες αὐτὲς ἦσαν ἐντελῶς τυπικές.

Μισὴ ὥρα μετὰ τὶς ἐπίσημες αὐτὲς συνομιλίες ἐγίνετο ἡ παρουσίασις εἰς τοὺς βασιλεῖς ὅλων ἐκείνων ποὺ ἦσαν ἄγνωστοι στὶς Μεγαλειότητές των καὶ εὐθὺς κατόπιν ἄρχιζε ὁ χορός. Τὸ σύνθημα τῆς ἐνάρξεως τὸ ἔδιδε κατὰ διαταγὴν τῆς βασιλίσσης, ὁ αὐλάρχης. Στὴν ἀρχὴ ἐγίνετο ἕνας μεγαλοπρεπὴς περίπατος στὴν αἴθουσα, στὸν ὁποῖο ἐλάμβαναν μέρος μόνον οἱ πολιτικοὶ καὶ οἱ διπλωμάται.

Ὁ βασιλεὺς ἔδινε τὸ χέρι του σὲ μιὰ πρέσβειρα, ἡ βασίλισσα σ' ἕναν πρέσβυ, καὶ ἀκολουθοῦσαν ὅλοι οἱ ἄλλοι κρατούμενοι κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ἀπὸ τὸ χέρι. Σὲ κάθε βόλτα τὰ ζεύγη διελύοντο καὶ ἀνεσχηματίζοντο. Ὁ μεγαλοπρεπὴς αὐτὸς περίπατος διαρκοῦσε ἕνα περίπου τέταρτο.

Ἡ βασίλισσα ἐχόρευε μὲ τοὺς χορευτὰς τῆς ἀρεσκείας της. Ἔκαμνε ὅμως μὲ ὅλους σχεδὸν τοὺς ἐπισήμους προσκεκλημένους μιὰ βόλτα μαζούρκας ἢ πόλκας. Τὰ ἴδια περίπου ἔκαμνε καὶ ὁ βασιλεύς. Ὕστερα ἀπὸ κάθε καντρίλλια ἐσχηματίζετο πάλι ὁ κύκλος γύρω ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς καὶ στὸ τέλος ἐπαναλαμβάνετο ἡ παρέλασις τῆς ἐνάρξεως.

Οἱ ἀνακτορικοὶ χοροὶ ἐτελείωναν στὰς τρεῖς τὸ πρωΐ. Διαρκοῦσαν δηλαδὴ ἕξη ὧρες, ἡ δυὸ ἀπὸ τὶς ὁποῖες κατηναλίσκοντο σὲ συνομιλίες.

Πλάϊ στὴν αἴθουσα τοῦ χοροῦ ὑπῆρχε αἴθουσα γιὰ παιχνίδια. Ὅσοι οὔτε ἐχόρευαν οὔτε ἔπαιζαν, ἐπήγαιναν στὸ παρακάτω πάτωμα ὅπου ὑπῆρχε καπνιστήριο. Ὅταν ξαναέβαιναν ὅμως στὴν αἴθουσα δὲν ἐπετρέπετο νὰ πλησιάσουν πειὰ τὴν βασίλισσα, γιατὶ ἡ Ἀμαλία δὲν μποροῦσε νὰ ὑποφέρει καὶ τὴν παραμικρότερη μυρωδιὰ τοῦ καπνοῦ.

Καὶ μιὰ τελευταία λεπτομέρεια: ἡ κυρίες ποὺ ἤθελαν νὰ ἔχουν τὴν εὔνοια τῆς Ἀμαλίας ἐφρόντιζαν νὰ μὴ φοροῦν λουλούδια. Γιατὶ ἡ Ἀμαλία δὲν μποροῦσε νὰ ὑποφέρη στοὺς χοροὺς τὴν μυρωδιὰ τῶν λουλουδιῶν καὶ αὐτὸ γιατὶ φοβότανε μήπως τὰ λουλούδια αὐτὰ προήρχοντο ἀπ' τὸν κῆπο της, πρᾶγμα ποὺ συνέβαινε τὶς περισσότερες φορές.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΡΩΤΕΣ

Η ΕΞΗ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΕΡΡΙΚΟΥ 8ου

Ζητεῖται... βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας. Μία εἰκὼν ποὺ κολακεύει πολὺ τὸ πρωτότυπο. Μιὰ πάρα πολὺ παχειὰ βασίλισσα. Ἡ τύχη ἑνὸς νυμφικοῦ κρεββατιοῦ. Αἴτησις διαζυγίου. Ἡ καρατόμησις τοῦ Θωμᾶ Κρόμβελ. Ὁ θάνατος τῆς Ἄννας ντὲ Κλέβ, κλπ.

Στὰ προηγούμενα φύλλα εἴδαμε τὴν τρομερὴ τύχη ποὺ εἶχαν οἱ τρεῖς πρῶτες γυναῖκες τοῦ ἐκφύλου βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἐρρίκου τοῦ 8ου: Ἡ πρώτη ἀπ' αὐτὲς ἡ Αἰκατερίνη τῆς Ἀραγωνίας, ἂν καὶ κατ' ἐξοχὴν σεμνὴ καὶ ἠθική, ἀπεδιώχθη ἐξευτελιστικότατα γιατὶ ὁ ὑψηλός της σύζυγος εἶχεν ἐρωτευθῆ τὴν ἀκόλουθό της Ἄννα Μπολένα τὴν ὁποίαν καὶ παντρεύτηκε κατόπιν.

Ἡ δευτέρα, ἡ Ἄννα Μπολένα, ἀπεκεφαλίσθη κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως ὁ ὁποῖος ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἐρωτευθῆ τὴν ἀκόλουθό της Ἰωάννα Σέϋμουρ. Τρίτη γυναίκα τοῦ Ἐρρίκου 8ου ὑπῆρξεν ἡ Ἰωάννα Σέϋμουρ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ δὲν εἶχε καλύτερη τύχη ἀπὸ τὶς προηγούμενες. Ὁ ἄνδρας της χωρὶς καμμιὰν ἀφορμή, τὴν ἐζήλευε τρομερά. Καί, μιὰ μέρα πέθανε ξαφνικὰ καὶ μυστηριωδῶς—δηλητηριασθεῖσα, ὅπως λένε οἱ ἱστορικοί.

Ὁ Ἐρρῖκος ὡστόσο δὲν μποροῦσε νὰ ζήση χωρὶς γυναῖκα. Ἐννοοῦσε νὰ παντρευθῆ καὶ γιὰ τέταρτη φορά. Ἡ πριγκήπισσες ὅμως τῶν εὐρωπαϊκῶν αὐλῶν, πληροφορηθεῖσαι τὴν τύχη τῶν τριῶν πρώτων συζύγων τοῦ Ἄγγλου βασιλέως, ἐφοβοῦντο νὰ δεχθοῦν τὸ ἀκάνθινο στέμμα ποὺ τοὺς προσεφέρετο. Κι' ἔτσι ὕστερ' ἀπὸ πολλὰ παζάρια, ὁ Ἐρρῖκος 8ος ἀπελπισθεὶς τελείως ἀπὸ τὴν Αὐλὴ τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν ὁποίαν ἔτρεφε τὴν προτίμησή του, ἐστράφη στὴν Αὐλὴ τῆς Γερμανίας.

Ἀπὸ ἐκεῖ τότε τοῦ ἐπρότειναν ὡς σύζυγο τὴν Ἄννα ντὲ Κλέβ, κόρη τοῦ δουκὸς ντὲ Κλέβ, καὶ τοῦ ἔστειλαν ὡς δεῖγμα τὴν εἰκόνα της ζωγραφισμένη ἀπὸ τὸν περίφημο ζωγράφο Χολμπάϊν.

Τὸ πορτραῖτο αὐτὸ τῆς γερμανίδος πριγκηπίσσης τὴν ἔδειχνε πολὺ ὡραία. Λίγο παχυὰ μόνον ἴσως, ἀλλ' ὁ Ἐρρῖκος εἶχε βαρεθῆ τὶς ἀδύνατες, ὕστερα κυρίως ἀπὸ τὸν τρίτο γάμο του μὲ τὴν ψηλόλιγνη Ἰωάννα Σεϋμουρ.

—Ἔστω! εἶπε, θὰ νυμφευθῶ τὴν πριγκήπισσα ντὲ Κλέβ.

Καὶ ὕστερα ἀπὸ μερικὰ ἀπαραίτητα συμπληρωματικὰ παζάρια, ἐγένετο ἡ ἐπίσημος ἀναγγελία τοῦ γάμου.

Ἀλλοίμονον ὅμως! Δὲν εἶνε οἱ σύγχρονοι ζωγράφοι μόνον ποὺ συνηθίζουν νὰ κολακεύουν στὰ πορτραῖτα ποὺ ζωγραφίζουν τὶς κυρίες ποὺ τοὺς χρησιμεύουν ὡς πρότυπα, ὅταν μάλιστα αὐτὲς τύχη νὰ εἶνε μεγάλες ἀρχόντισσες! Ἡ Ἄννα ντὲ Κλὲβ ὅπως ἀπεικονίζετο στὸ πορτραῖτο της, καὶ ἡ πραγματικὴ Ἄννα ντὲ Κλὲβ ἀποτελοῦσαν δυὸ ἐντελῶς χωριστὰ πρόσωπα. Καὶ τὸ κακὸ εἶνε ὅτι ἡ δευτέρα ἦταν πολὺ χειρότερη ἀπὸ τὴν πρώτη.

Ἦταν νέα ὡστόσο—μόλις εἰκοσιδύο ἐτῶν—καὶ στὸ κάτω-κάτω δὲν ἦταν ἄσχημη μὲ τὴν νεανικὴ φρεσκάδα της, τὰ γαλανὰ μάτια της καὶ τὰ καστανὰ μαλλιά της.

Ἦταν ὅμως, τόσο χοντρή!..

—Θεοὶ καὶ Δαίμονες! σκέφθηκεν ὁ βασιλεὺς μόλις τὴν εἶδε. Καὶ εἶνε ἀκόμη μόλις εἰκοσιδύο ἐτῶν... Τί θὰ γίνη, σὰν φθάση τὰ τριάντα;..

Ἀλλὰ τὸ κακὸ ἦταν ὅτι ἡ Ἄννα ντὲ Κλὲβ δὲν ἦταν μόνο τερατωδῶς παχειά. Ἐκτὸς αὐτοῦ δὲν διεκρίνετο καθόλου γιὰ τὴν ἐξυπνάδα της. Ἡ Ἰωάννα Σέϋμουρ, καθὼς εἴπαμε, δὲν ἦταν καὶ πολὺ ἔξυπνη. Παραβαλλομένη ὅμως πρὸς τὴν Ἄννα ντὲ Κλὲβ φαινόταν μεγαλοφυής!...

Οὔτε μιὰ στιγμὴ δὲν ἔχασε τὴν ψυχραιμία της

Κι' ἐξ ἄλλου δὲν μιλοῦσε παρὰ μόνο τὰ Ὀλλανδικὰ—γλῶσσα ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁ Ἐρρῖκος 8ος ἐλάχιστα ἐννοοῦσε. Τοῦ ἀράδιαζε φράσεις ἐπὶ φράσεων, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ὁ βασιλεὺς δὲν καταλάβαινε τίποτε. Καὶ τῆς ἀπαντοῦσε μὲν γιὰ νὰ τὴν ξεφορτωθῆ «ναί... ναί...», ἀπὸ μέσα του ὅμως σκεπτόταν:

— Ποῦ νὰ πάρ' ἡ ὀργή! Τί ἤθελα νὰ παντρευθῶ αὐτὸν τὸν ὄγκο;.. Τί θἀπογίνω μαζύ της;..

Ἐπέστρεψε θλιμμένος στὸ Γκρήγουϊτς καὶ συνεκάλεσε συμβούλιο ἀπὸ τοὺς φίλους του Θωμᾶ Κρόμβελλ, λόρδο Ρούσσελ, σὲρ Μπράουν καὶ σὲρ Ντενύ, στοὺς ὁποίους καὶ παραπονέθηκε πικρὰ γιὰ τὴν ἀτυχία του.

Ὁ σὲρ Ντενύ, γιὰ νὰ τὸν παρηγορήση, τοῦ παρέστησε ὅτι τὸ ἀτύχημά του αὐτὸ ἦταν κοινὸ σὲ ὅλους τοὺς πρίγκηπας, οἱ ὁποῖοι, προκειμένου νὰ παντρευτοῦν δὲν μποροῦν νἀκολουθοῦν τὴ φυσική τους κλίση, ὅπως κάνουν οἱ κοινοὶ ἀστοί, ἀλλ' εἶνε ἀναγκασμένοι νὰ παντρεύωνται σύμφωνα μὲ τὴν κοινὴ γνώμη.

— Ἡ «κοινὴ γνώμη»! Ὡραῖα μοῦ τὰ λέτε! ἀπάντησε ἔξω φρενῶν ὁ Ἐρρῖκος. Ἂν παντρεύομαι δὲν τὸ κάνω γιὰ τὸν κόσμο, ἀλλὰ γιὰ τὸν ἑαυτό μου!... Δὲν θὰ τὴν πάρουν γυναῖκα τους οἱ ὑπήκοοί μου τὴν ντὲ Κλέβ, ἀλλὰ ἐγὼ δυστυχῶς!...

Ὁπωσδήποτε ἡ νέα βασίλισσα ὡδηγήθη ἐν πομπῇ στὸ Λονδῖνο, κι' ὁ Ἐρρῖκος, μὴ μπορῶντας νὰ κάμη καὶ διαφορετικά, ἀνέλαβε τὰ συζυγικά του καθήκοντα.

Ἡ Ἄννα ντὲ Κλὲβ εἶχε μιὰ μεγάλη ἀρετή: ἦταν ἀθῶα καὶ ἁγνὴ σὰν τὸ μικρὸ παιδί. Τὸ προτέρημα αὐτὸ ποὺ θὰ ξετρέλλαινε τὸν Ἐρρῖκο ἂν τὸ ἀπαντοῦσε σὲ καμμιὰ γυναῖκα τοῦ γούστου του, τὸ βρῆκε γελοῖο στὸ χονδρὸ αὐτὸ κορίτσι. Κι' ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς τὸ μωρουδίστικο ὕφος ποὺ συνήθιζε νὰ παίρνη ἡ πριγκήπισσα ὅταν ὁ ἄντρας της ἄρχιζε τὶς τρυφερότητες, δὲν προσηρμόζετο διόλου μὲ τὰς γιγαντιαίας της διαστάσεις.

Τὶς δύο πρῶτες νύκτες τοῦ γάμου τους, οἱ δύο σύζυγοι δὲν ἦλθαν σὲ καμμιὰ ἐπαφή. Τὴν πρώτη νύχτα, μόλις ἡ φτωχιὰ Ἄννα πῆγε νὰ πέση στὸ κρεββάτι της γιὰ νὰ κοιμηθῆ, τὸ κρεββάτι ἐλύγισε κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ τεραστίου σώματός της καὶ... ἔσπασε! Κι' ἐνῷ ἡ πριγκήπισσα, ἔρριχνε σπαρακτικὲς κραυγὲς μισοσκασμένη κάτω ἀπὸ τὰ παπλώματα ὁ ἄντρας της τὴν ἐγκατέλειψε κι' ἐτράπη σὲ ἄτακτο φυγή. Τὴν ἑπομένη, στὸ δωμάτιο τῶν συζύγων τοποθέτησαν ἕνα κρεββάτι πολὺ στερεότερο ἀπὸ τὸ πρῶτο. Ἡ πριγκήπισσα ὅμως εἶχε κρυώσει κατὰ τὴ διάρκεια τῆς περιπετείας της τῆς πρώτης νύχτας καὶ ἔβηχε μέχρι τέτοιου σημείου, ὅπου στὸ τέλος, ἐκνευρισθεὶς ὁ Ἐρρῖκος τὴν ἐγκατέλειψε κι' ἔφυγε γιὰ δεύτερη φορά.

***

Τὸ καταπληκτικώτερο ἀπ' ὅλα εἶνε ὅτι μολονότι τόσο συχαινόταν τὴ σύζυγό του Ἄννα ντὲ Κλέβ, ὁ ἄγγλος αὐτὸς «Λαντρύ», περίμενε ἐπὶ ἕξη μῆνες ἕως ὅτου τὴν ξεφορτωθῆ.

Τὸ «αἰτιολογικὸν» τῆς αἰτήσεως ποὺ ὑπέβαλε γιὰ νὰ ἐπιτύχη τὸ διαζύγιο εἶνε πολὺ περίεργο:

Ἡ Ἄννα εἶχε ἄλλοτε ἀρραβωνιαστῆ μὲ τὸν δοῦκα τῆς Λωρραίνης, τόσον ὅμως αὐτὴ ὅσο καὶ ὁ δοὺξ ἦσαν τότε σὲ παιδικὴ ἡλικία, κι' ἔτσι ἀργότερα ὁ ἀρραβὼν διελύθη συναινούντων σ' αὐτὸ ἀμφοτέρων τῶν μνηστήρων. Κι' ὅμως ὁ βασιλεὺς ἔθεσε τὸ γεγονὸς αὐτὸ ὡς βάση τῆς αἰτήσεώς του, προσθέτων καὶ τοὺς ἑξῆς δύο ἐξωφρενικοὺς λόγους:

Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν ἦταν ὅτι δὲν εἶχε δώσει τὴν...«ἐνδόμυχον συναίνεσίν» του στὸ γάμο αὐτόν, καὶ ὁ δεύτερος, ὅτι δὲν εἶχε συντελεσθῆ πλήρως ὁ γάμος.

Τὸ κοινοβούλιο, τοῦ ὁποίου τὰ μέλη ἦσαν ὅλα ὑποχείρια τοῦ βασιλέως, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήση ἐπεκύρωσε τὸ διαζύγιο. Ὑπερθεματίζον μάλιστα ἐχαρακτήρισε ὡς ἔγκλημα ἐσχάτης προδοσίας τὸ νὰ ἔχη κανεὶς τὸ θράσος νὰ ἀμφισβητήση τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην λήψεως τοῦ διαζυγίου.

Ἡ ἀπόφασις ἐκοινοποιήθη ἀμέσως στὴν πριγκήπισσα.

Εὐτυχῶς ὅμως γι' αὐτὴν ἦταν τόση ἡ ἀδιαφορία της, ὥστε παρ' ὅλα τὰ χτυπήματα αὐτὰ τῆς μοίρας, οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ δὲν ἔχασε τὴν μακάρια ψυχραιμία της. Ἡ μητέρα της ἡ γηραιὰ δούκισσα ντὲ Κλὲβ μόλις ἐπληροφορήθη ἀπὸ ἕναν εἰδικὸν ἀπεσταλμένο, ὅτι ἡ κόρη της εἶχε χάσει τὸ στέμμα τῆς Ἀγγλίας, ἐλυπήθηκεν ἀσφαλῶς—καὶ ἐξωτερίκευσε τὴν θλίψη της αὐτή—περισσότερο ἀπὸ τὴν κόρη της.

Ὅταν ὁ Ἐρρῖκος 8ος τῆς ἐπρότεινε νὰ τὴν υἱοθετήση καὶ νὰ τὴν πάρη ὡς θετὴ ἀδελφή του, νὰ ἔχη πάντα τὴ θέση της μετὰ τὴ βασίλισσα (τὴ νέα φυσικὸ) καὶ μετὰ τὴν πριγκήπισσα Ἐλισσάβετ, καὶ ἀκόμη νὰ τῆς χορηγήση μιὰ σύνταξη ἐκ τριῶν χιλιάδων λιρῶν στερλινῶν κατ' ἔτος, ἐδέχθη χωρὶς καμμιὰν ἀντίρρηση νὰ θέση εἰς ἐφαρμογὴν τὰ σχέδιά του.

Ἡ μόνη ἀπαίτησις τὴν ὁποίαν προέβαλλεν ἡ Ἄννα ἦταν νὰ μὴ ἐπιστρέψη στὴν ἰδιαιτέρα της πατρίδα ὕστερ' ἀπὸ τὴν προσβολὴ τὴν ὁποίαν εἶχε δεχθῆ. Κι' ἔτσι πέθανε ὅπως καὶ ἔζησε ἄλλως τε, στὴν Ἀγγλία.

Ἐπειδὴ ὅμως, γιὰ νὰ ποικίλλη ἡ μονοτονία τῆς τελετῆς τοῦ διαζυγίου, ἔπρεπε κάποιος νὰ «πληρώση τὰ σπασμένα», ὁ Ἐρρῖκος 8ος διέταξε ν' ἀποκεφαλίσουν τὸ Θωμᾶ Κρόμβελλ, ὡς πρῶτον συμβουλεύσαντα νὰ γίνη ὁ γάμος.

Πρὶν ἀκόμη καλὰ-καλὰ πάρη τὸ διαζύγιό του ἀπὸ τὴν τέταρτη γυναῖκα του, ὁ βασιλεύς, ὁ ὁποῖος ἐφρόντιζε νὰ τῆς εὕρη διάδοχο ἐκορτέτζαρε μὲ τὴν Αἰκατερίνη Χόβαρτ, ἀνεψιὰ τοῦ δουκὸς τῆς Νορβόλκης. Ὁ δοὺξ αὐτὸς μισοῦσε τρομερὰ τὸν Κρόμβελλ, καὶ μετεχειρίσθη ὅλη τὴν ἐπιρροὴ τῆς ἀνεψιᾶς του ἐπὶ τοῦ βασιλέως γιὰ νὰ τὸν καταδιώξη. Τὸ ἴδιο βράδυ ὁ Κρόμβελλ συνελήφθη καὶ παρεπέμφθη στὸ Δικαστήριο τοῦ Πύργου κατηγορούμενος ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ.

Μετὰ λίγες μέρες κατεδικάσθη εἰς θάνατον.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ ΠΟΥ ΕΙΝΕ ΠΑΝΤΑ ΧΙΟΝΙΣΜΕΝΟΙ

ΤΙ ΕΙΔΑΝ ΣΤΟΝ ΠΟΛΟ ΟΙ ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ ΤΟΥ ΝΟΜΠΙΛΕ

Πῶς ζοῦν οἱ κάτοικοι τῶν πολικῶν μερῶν. Πῶς εἶνε ντυμένοι. Τὸ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμά των. Μέσα στὰ αἰώνια χιόνια. Τὸ κυνῆγι τῆς Φώκιας· Οἱ ἥμεροι Λάπωνες. Ἡ ἀγάπη τους πρὸς τὰ ζῶα. Ἕνα ἡμερονύκτιο ποὺ διαρκεῖ ἕνα χρονο, κλπ.

Τὰ ἐπιστημονικὰ συμπεράσματα στὰ ὁποῖα κατέληξεν ἡ ἀποστολὴ τοῦ στρατηγοῦ Νόμπιλε στὸ Βόρειο Πόλο δὲν ἔγιναν ἀκόμη γνωστά. Τὰ βάσανα ὅμως ποὺ ἐτράβηξε ἡ πολυπαθὴς αὐτὴ ἀποστολὴ δὲν ἐπῆγαν χαμένα. Τώρα ὅσα ἀπὸ τὰ μέλη της ὑπῆρξαν τυχερὰ καὶ ἐπέστρεψαν ἀφηγοῦνται τὶς ἐντυπώσεις των ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα, τὰ αἰωνίως χιονισμένα. Ἰδιαιτέρως ὅμως ἀξίζουν τὰ ὅσα ἀφηγοῦνται γιὰ τοὺς κατοίκους τῶν πολιτικῶν περιοχῶν, τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα καὶ τὴν ζωή τους. Ἐκεῖ, ὅπως ἄλλωστε εἶνε γνωστόν, ἡ ἡμέρα βαστάει ἕξη μῆνες καὶ ἄλλοῦ ἕξη μῆνες ἡ νύχτα, ὁλόκληρος δηλαδὴ ὁ χρόνος ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα καὶ μόνο ἡμερονύκτιο. Στὴν διάρκεια τῆς ἡμέρας αὐτῆς, ποὺ κρατεῖ ἑξόλόκληρους μῆνες, οἱ ἄνθρωποι δὲν μένουν ὅλο ἔξυπνοι ἀλλὰ κοιμοῦνται τοὐλάχιστον ὀκτὼ ἕως δέκα ὧρες κάθε εἰκοσιτετράωρο καὶ ἀφοῦ ἀναπαυθοῦν, σηκώνονται καὶ ἀρχίζουν πάλι τὴν ἐργασία τους. Δηλαδὴ μπαλώνουν τὰ τομάρια τῆς ἀρκούδας καὶ τῶν ρένων ποὺ τὰ χρησιμεύουν γιὰ ἐνδύματα. Ἔπειτα φοροῦν τὰ πελώρια πατίνια τους καὶ βγαίνουν ἔξω στὸ χιόνι καὶ στὴν παγωμένη θάλασσα γιὰ κυνῆγι. Ἐκεῖ βέβαια δὲν ὑπάρχουν οὔτε τρυγόνια, οὔτε ὀρτύκια, οὔτε καὶ λαγοὶ γιὰ νὰ κυνηγήσουν ἀλλὰ μόνον πολικὲς ἀρκοῦδες μὲ ἄσπρο τομάρι, φῶκες καὶ καμμιὰ φάλαινα, ἡ ὁποία παγωμένη, ξεπέφτει στὴν ἀκτὴ ἀνίκανη νὰ κινηθῆ ἀπὸ τὸ κρύο.

Ἡμέρες ὁλόκληρες οἱ κυνηγοὶ ψάχνουν γιὰ νὰ βροῦν κανένα ἀπὸ τὰ ζῶα αὐτὰ καὶ πολλὲς φορὲς ἀφ' οὗ περιπλανηθοῦν ἀρκετὸ καιρὸ στοὺς πάγους καὶ τὰ χιόνια γυρίζουν μὲ ἄδειανὰ χέρια. Τότε ἡ δυστυχία χτυπᾶ τὴν πόρτα τῆς φτωχικῆς των καλύβας γιατὶ ἡ γυναῖκες, τὰ παιδιὰ καὶ οἱ γέροντες γονεῖς του θὰ μείνουν χωρὶς φαΐ καὶ χωρὶς θέρμανσι. Τὸ κρέας τῆς ἀρκούδας, τῆς φώκιας καὶ τῆς φάλαινας χρησιμεύει γιὰ τὸ φαΐ, καὶ τὸ λῖπος τους γιὰ τὴ θέρμανσι. Ὅταν ὅμως οἱ κυνηγοὶ κατορθώσουν νὰ εὕρουν καὶ νὰ σκοτώσουν καμμιὰ ἀρκούδα καὶ σπανιώτερα νὰ ψαρέψουν καμμιὰ φάλαινα, τότε ὁλόκληρη ἡ οἰκογένειά τους εἶνε ἥσυχη γιατὶ ἔχει νὰ φάη καὶ νὰ ζεσταθῆ γιὰ ἀρκετὸ καιρό.

Ἅμα ὁ κάτοικος τῶν μερῶν αὐτῶν ἐξασφαλίση τὸ φαΐ καὶ τὴ φωτιὰ ποὺ χρειάζεται γιὰ νὰ θρέψη καὶ νὰ θερμάνη τὴν οἰκογένειά του δὲν ἔχει καμμία ἄλλη δουλειὰ νὰ κάμη ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ νὰ διορθώση τὰ πατίνια του γιὰ νὰ τὰ ἔχη ἕτοιμα γιὰ νέα ἐκδρομή.

***

Ὅταν τὸ ἰταλικὸ ἀεροπλάνο «Ἰταλία» ἀναγκάσθηκε ἀπὸ μιὰ τρομερὴ τρικυμία νὰ προσεγγίση στὸ σχεδὸν παγωμένο νορβηγικὸ λιμένα τῆς πόλεως Βάντσε οἱ ἁπλοϊκοί της κάτοικοι ἔτρεξαν καὶ περιεκύκλωσαν τὸ γιγαντιαῖο σκάφος μὲ τὸ παράξενο σχῆμα ποὺ ποτὲ τους ἄλλοτε δὲν εἶχαν ἰδεῖ. Ὅλοι τους, ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἦσαν περίεργα ντυμένοι καὶ ἐφοροῦσαν ἀλλόκοτα φορέματα καὶ πελωρίους σκούφους ἀπὸ τριχωτὸ τομάρι. Ἀρσενικοὶ καὶ θηλυκοὶ εἶνε κατάξανθοι, σχεδὸν κόκκινοι καὶ κανένας ἀπολύτως μελαχροινὸς δὲν ὑπάρχει μεταξύ τους. Ἦσαν Λάπωνες οἱ ὁποῖοι κατάγονται ἀπὸ τοὺς Μογγόλους, ὅλοι ὅμως ἔχουν χάσει πειὰ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς φυλῆς των.

Εἶνε ἄνθρωποι ἀγαθοί, ἁπλοϊκοὶ καὶ ἐξαιρετικὰ εὐγένικοὶ καὶ φιλόξενοι. Ἡ γυναῖκες καὶ τὰ κορίτσια τους περικύκλωσαν τοὺς Ἰταλοὺς ναύτας καὶ ἐζητοῦσαν ἀπὸ αὐτοὺς νὰ τοὺς χαρίσουν τὶς χρωματιστὲς κορδέλλες ποὺ ἔφεραν στὶς ναυτικὲς τραγιάσκες τους. Μεγάλη ἐντύπωσιν τοὺς ἔκαμαν ἐπίσης τὰ χρυσᾶ γαλόνια τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἅμα τοὺς ἐχάρισαν μερικὰ κομμάτια ἀπ' αὐτὰ ἡ χαρά τους ἦταν ἀπερίγραπτη.

Ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν εἶνε πολὺ ἁπλοϊκὴ καὶ μονότονη ὄχι ὅμως καὶ τόσον ὅσον εἶνε ἡ ζωὴ τῶν Λαπώνων τῆς Γροιλανδίας καὶ τῆς βορείου περιοχῆς τῆς Ἀλάσκας οἱ ὁποῖοι ζοῦν μέσα στοὺς πάγους καὶ τὰ χιόνια ποὺ δὲν λυώνουν ποτέ. Ἴσως αὐτὸς νὰ εἶνε ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον δὲν κάθονται πολὺ καιρὸν στὸ αὐτὸ μέρος ἀλλὰ ζοῦν ὡς νομάδες καὶ γυρίζουν ἀενάως σὰν τοὺς ἰδικούς μας τσιγγάνους.

***

Γράμματα δὲν γνωρίζουν καθόλου, οὔτε καὶ ἔχουν σχολεῖα γιὰ νὰ τὰ μάθουν. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐμάθαιναν δὲν θὰ τοὺς ἐχρησίμευαν σὲ τίποτε, γιατὶ στὰ μέρη στὰ ὁποῖα ζοῦν οὔτε τέχνη, οὔτε ἐπιστήμη, οὔτε βιομηχανία, οὔτε τίποτε ἀπὸ τὶς τόσες ἐπινοήσεις τοῦ ἀνθρώπου μπορεῖ νὰ ἀνθίση. Τὸ χιόνι πνίγει τὰ πάντα καὶ δὲν ἀφίνει τίποτα ν' ἀναπτυχθῆ καὶ νὰ προοδεύση. Γιὰ νὰ ἰδῆ κανεὶς κανένα πράσινο φυλλαράκι πρέπει νὰ σκάψη μέτρα ὁλόκληρα μέσα στὸ χιόνι. Τότε εἶνε πιθανὸν νὰ ἀπαντήση κανένα ἀσθενικὸ καὶ ἀτροφικὸ βρύο ποὺ ζεῖ σχεδὸν νεκρωμένο χρόνια ὁλόκληρα κάτω ἀπὸ τοὺς πάγους.

Ὅλοι οἱ Λάπωνες εἶνε Χριστιανοὶ καὶ διακρίνονται γιὰ τὴν μεγάλη τους ἀγαθότητα, ἀνεξικακία καὶ ἀφέλεια. Οἱ ἐπιστήμονες ποὺ ἐσπούδασαν τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμά τους κατέληξαν στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἡμερότης των αὐτὴ ὀφείλεται στὸ κλῖμα στὸ ὁποῖον ζοῦν. Καὶ πράγματι ἔτσι θὰ εἶνε γιατὶ ἄλλως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῆ πῶς αὐτοὶ ἀπόγονοι τῆς ἀγρίας μογγολικῆς φυλῆς εἶνε τόσο ἀγαθοὶ καὶ τόσο πρᾶοι.

Στὰ περασμένα χρόνια ποὺ οἱ ἱεραπόστολοι ἐδίδαξαν τὸ χριστιανισμὸ στοὺς Λάπωνες ποὺ εὑρίσκοντο τότε σὲ ἀγρία κατάστασι ποτὲ δὲν ἀναφέρεται στὴν ἱστορία παράδειγμα κακοποιήσεως ἱεραποστόλου.

***

Οἱ Λάπωνες τρέφουν πολλοὺς σκύλλους τοὺς ὁποίους ἀγαποῦν ἐξαιρετικὰ καὶ τοὺς ἔχουν μαθημένους νὰ ψαρεύουν θαυμάσια καὶ ἐπιδέξια σὰν τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ σκύλλοι αὐτοὶ ἀνήκουν σὲ εἰδικὴ ράτσα ποὺ μπορεῖ νὰ ἀνθέξη στὸ μεγάλο κρύο. Καὶ ἡ φύσις ἄλλως τε ἔχει προβλέψη καὶ τοὺς ἔχει προικίση μὲ δασύμαλλο τομάρι ποὺ δὲν τὸ περνᾶ τὸ κρύο ὅσον δήποτε καὶ ἂν εἶνε. Οἱ σκύλλοι τους εἶνε ρωμαλέοι καὶ ἔχουν πολὺ μεγάλο ἀνάστημα. Οἱ Λάπωνες τοὺς χρησιμοποιοῦν γιὰ τὸ κυνῆγι τῆς ἀρκούδας καὶ τῆς φώκιας. Οἱ σκύλλοι τρέχουν, ἁρπάζουν τὰ ζῶα αὐτὰ ἀπ' τὸ λαιμὸ καὶ τὴν ἀρκοῦδα τὴν πνίγουν ἐνῷ τὴ φώκια, ποὺ ἔχει πολὺ λῖπος κάτω ἀπ' τὸ τομάρι της καὶ ἐμποδίζει τὰ δόντια τοῦ σκύλλου νὰ φθάσουν ἕως τὸ κρέας της, τὴν κρατοῦν στὰ νύχια των ὡς ποὺ νὰ φθάση ὁ ἀφεντικός των ὁ ὁποῖος τὴν σκοτώνει. Ἐπίσης οἱ σκύλλοι τῶν Λαπώνων χρησιμοποιοῦνται γιὰ νὰ σύρουν ἔλκυθρα. Τέσσερες ἀπ' αὐτοὺς σύρουν χωρὶς κόπο ἕνα ἔλκυθρο ἐπάνω στὸ ὁποῖο κάθεται ἕνας καὶ συχνὰ δύο Λάπωνες μὲ τὶς ζωοτροφίες τους.

***

Τὸ ζῶο ὅμως ἐκεῖνο ποὺ ἀντικαθιστᾶ πραγματικὰ τὸ ἄλογο εἰς τοὺς τόπους αὐτοὺς εἶνε ἡ ρέννα, ἕνα εἶδος ἐλαφιοῦ ποὺ ζεῖ μόνο στὶς πολικὲς χῶρες. Ἡ ρένα εἶνε πολύτιμη γιὰ τὸ Λάπωνα γιατὶ τοῦ προσφέρει ἀνεκτίμητες ὑπηρεσίες. Ὅταν εἶνε ζωντανὴ χρησιμεύει γιὰ νὰ σύρη τὸ ἔλκυθρό του καὶ γιὰ νὰ τὸν μεταφέρη ἐπάνω στὶς ἀχανεῖς χιονισμένες ἐκτάσεις ποὺ κανένα ἄλλο ζῶο ἀπὸ κεῖνα ποὺ ζοῦν στοὺς ἰδικούς μας τόπους δὲν μπορεῖ νὰ ζήση. Ὅταν πεθάνη τοῦ δίνει τὸ λῖπος της, τὸ ἀνεκτίμητο γιὰ τὴ θερμότητά του δέρμα της ἀπὸ τὸ ὁποῖον οἱ Λάπωνες κάνουν παπούτσια καὶ τὰ μεγάλα καὶ πλατειὰ κέρατά τους ποὺ χρησιμεύουν γιὰ τὴν κατασκευὴ χιλίων δυὸ πραγμάτων. Γι' αὐτὸ οἱ Λάπωνες ἀγαποῦν καὶ περιποιοῦνται τὶς ρέννες σὰν νὰ εἶνε μέλη τῆς οἰκογενείας των καὶ ποτὲ δὲ ξεχνοῦν νὰ φροντίσουν γι' αὐτές.

Ὅταν θέλουν νὰ μεταναστεύσουν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος στὸ ἄλλο φορτώνουν ὁλόκληρο τὸ σπιτικό τους ἐπάνω στὰ ἔλκυθρα ποὺ σύρουν ἡ ρέννες καὶ φεύγουν. Τὰ σπίτια τους ἢ μᾶλλον ἡ καλύβες τους εἶνε καμωμένες ἀπὸ δέρματα ἀρκουδιῶν καὶ ρεννῶν τὰ ὁποῖα εἶνε καλὰ ραμμένα. Ἅμα φεύγουν ξυλώνουν τὰ δέρματα καὶ τὰ φορτώνουν στὰ ἔλκυθρα.

Γνωρίζουν πολὺ καλά, τοὐλάχιστον ὅσον καὶ οἱ ἐπιστήμονες μετεωρολόγοι, τὶς ἀτμοσφαιρικὲς μεταβολὲς καὶ τὰ ὠκεάνεια ρεύματα καὶ πάντοτε πηγαίνουν σ' ἐκεῖνες τὶς παραλίες ἀπὸ τὶς ὁποῖες περνᾶ τὸ θερμὸ ρεῦμα κόλπου ποὺ λυώνει τοὺς πάγους, γιὰ λίγο καιρό. Εἰς τὰ νερὰ τοῦ ρεύματος αὐτοῦ ζοῦν ἀρκετὰ εἴδη ψαριῶν τὰ ὁποῖα πιάνουν καὶ τρώγουν.

Μικρὲς Ἐσκιμῶες μὲ τὶς ἐντελῶς πρωτογόνου τέχνης κοῦκλες των.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΚΛΩΝΤ ΚΟΝΤΥΡΙΕ

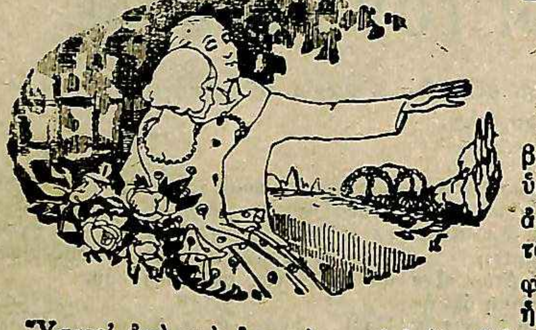

Ὕστερ' ἀπὸ μιὰ ἀρκετὰ μεγάλη συζήτηση ὁ Ἰάκωβος, βλέποντας πὼς δὲ κατάφερνε τίποτε μὲ τὶς παρακλήσεις, σηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέση του καὶ εἶπε στὸν πατέρα του, μὲ ὅλον τὸν ὀφειλόμενο σεβασμό:

— Σᾶς παρακαλῶ πολύ, μπαμπᾶ, νὰ σκεφθῆτε καλὰ τὸ ζήτημα.

Καί, ἀφοῦ ἔρριξε μιὰν ἱκετευτικὴ ματιὰ στὴν ἀμίλητη καὶ σοβαρὴ μητέρα του, σὰν νὰ τὴν παρακαλοῦσε νὰ μεσιτεύση τοὐλάχιστον ἐκείνη, ὁ Ἰάκωβος ἔφυγε, μὲ τὸ μέτωπο αὐλακωμένο ἀπὸ βαθειὲς ρυτίδες.

Μὰ καὶ ὅταν ἔφυγε, οἱ δύο γέροι ἐξακολουθοῦσαν νὰ σωπαίνουν, βυθισμένοι σὲ θλιβεροὺς στοχασμούς. Γιατὶ ὁ ἀγαπημένος μοναχογυιός τους νὰ τοὺς προξενήση τώρα, στὰ γεράματα, τόση μεγάλη λύπη; Τὸν ἀγαποῦσανε τὸν Ἰάκωβο, τὸν ἐλάτρευαν, τὸν κύτταζαν μὲς στὰ μάτια, αὐτὸς ἤτανε τὸ μόνο ἀποκούμπι τῆς ζωῆς τους. Τὸν ἀνέθρεψαν μὲ τὴ διαρκῆ ἀγωνία μήπως πάθη τίποτε. Καὶ ὅταν ἐκεῖνος μεγάλωσε καὶ μέστωσε κ' ἔπαψε πειὰ νὰ διατρέχη κάθε κίνδυνο ἀπὸ τὶς ἀρρώστειες τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἐκεῖνοι ἐξακολούθησαν νὰ τὸν χαϊδεύουν, σὰν νὰ ἤταν ἀκόμα μικρὸ παιδί.

Ἡ σχετικὴ οἰκονομικὴ ἀνεξαρτησία τους, τοὺς ἐπέτρεπε νὰ μποροῦν νὰ ἱκανοποιήσουν κάθε νεανικὴ ἐπιθυμία του, ὅλες τὶς ἰδιοτροπίες ἑνὸς γεροῦ καὶ ζωηροῦ νέου, ὁ ὁποῖος ὅμως ἤξερε νὰ κρατιέται πάντοτε μὲς στὰ ἐπιτρεπόμενα ὅρια καὶ νὰ μὴν τὸ παραξυλώνει στὰ γλέντια.

Τί εὐτυχισμένη ποὺ πέρασε ὡς ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἡ ζωὴ τῶν δύο γερόντων!

Μιὰ μέρα ὅμως, κατάλαβαν πὼς ἤτανε πειὰ καιρὸς νὰ φροντίσουν γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τοῦ παιδιοῦ τους, νὰ τοῦ βροῦνε μιὰ καλὴ καὶ ἄξια γυναῖκα. Καὶ ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι, δὲν εἶχαν νὰ κουραστοῦνε ψάχνοντας νὰ βροῦνε τὴν κατάλληλη γυναῖκα ποὺ θὰ ταίριαζε τοῦ Ἰάκωβου. Τὴν εἶχαν ἤδη ἕτοιμη. Ἤτανε μιὰ κόρη τῆς κοινωνικῆς σειρᾶς των. Οἱ δυὸ οἰκογένειες θὰ ἔβλεπαν μὲ μεγάλη χαρὰ νὰ γίνεται αὐτὸς ὁ γάμος, ὁ ὁποῖος θὰ ἐξησφάλιζε τὴν εὐτυχία τῶν παιδιῶν τους. Τὸν γάμο δὲ αὐτὸν τὸν θεωροῦσαν βέβαιο πειά. Ἐξάλλου δὲν ὑπῆρχε κανεὶς λόγος ν' ἀρνηθῆ ὁ Ἰάκωβος νὰ τοὺς κάνη τὸ χατῆρι, ἀφοῦ αὐτὸ θὰ ἤτανε καὶ ἡ δική του εὐτυχία. Γιὰ νὰ τοῦ διαλέξουν οἱ γονεῖς του—ποὺ μονάχα τὸ καλὸ τοῦ παιδιοῦ τους θέλανε—αὐτὴν τὴ γυναῖκα, θὰ πῆ πὼς τοῦ ἄξιζε, πὼς ἤτανε πολὺ καλή.

Ξαφνικὰ ὅμως τὸ τεράστιο οἰκοδόμημα ποὺ εἶχαν φτιάξει οἱ γονεῖς τοῦ Ἰακώβου μὲ τὰ ὄνειρα, σωριάστηκε μὲ μιᾶς σ' ἐρείπια καταγῆς.

***

Μιὰ ἄλλη γυναῖκα παρουσιάστηκε καὶ πῆρε στὴν καρδιὰ τοῦ Ἰάκωβου τὴν θέση ποὺ προωριζόταν γιὰ τὴν ἄλλη, τὴ μέλλουσα σύζυγό του. Καὶ ὁ Ἰάκωβος τὴν ἀγάπησε τρελλὰ αὐτὴ τὴ γυναῖκα. Τί βλακεία, Θεέ μου! Ἀκοῦς ἐκεῖ, τὸ τρελλὸ παιδὶ νὰ πάη ν' ἀγαπήση μὲ τὰ σωστά του μιὰ γυναῖκα, τῆς ὁποίας τὴν οἰκογένεια δὲν τὴν ἤξεραν οἱ γονεῖς του! Μήπως οἱ γέροι τοῦ εἶχαν ἀπαγορεύσει ποτὲ νὰ διασκεδάζη ὅσο θέλει; Νέος ἤτανε, θὰ ἐγνώριζε κι' αὐτὸς τὶς ἐρωτικὲς περιπέτειες τῆς νεανικῆς ζωῆς. Μὰ πόση διαφορὰ ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ μέχρι τοῦ νὰ θέλη νὰ παντρευθῆ αὐτὴ τὴ γυναῖκα! Οἱ γονεῖς του λοιπὸν ἀρνήθηκαν νὰ τοῦ δώσουν τὴ συγκατάθεσή τους γι' αὐτὸν τὸν γάμο. Καὶ οὔτε μποροῦσανε νὰ κάνουν ἀλλοιῶς. Ἔπρεπε νὰ φροντίζουν γιὰ τὴν εὐτυχία τοῦ παιδιοῦ τους. Καὶ τὴν εὐτυχία του ὁ Ἰάκωβος θὰ τὴν εὕρισκε μονάχα μὲ τὴν ἄλλην, ποὺ τὴν ἤξερε, ποὺ ἤξεραν τὸ σπίτι της καὶ τοὺς γονεῖς της..

Καὶ ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Μπουβρὲ ἐξακολουθοῦσαν νὰ σωπαίνουν, ἀκίνητοι στὶς πολυθρόνες τους, βυθισμένοι στοὺς στοχασμούς των, κάτω ἀπὸ τὸ γλυκὸ καὶ διακριτικὸ φῶς ποὺ σκόρπιζε ἡ λάμπα ἡ κρεμασμένη στὸ μέσο τῆς τραπεζαρίας, ἀκούγοντας τὸ ρυθμικὸ τὶκ-τὰκ τοῦ μεγάλου ρολογιοῦ τοῦ τοίχου.

Ἄ! μὰ ἤτανε μὲ τὸ δίκηο τους ἀγανακτισμένοι! Κοπίασαν, ἵδρωσαν, ἐμόχθησαν, ἀγρύπνησαν, ὑπέφεραν σ' ὅλη τους τὴ ζωὴ γιὰ νὰ προφυλάξουν τὸν Ἰάκωβο ἀπὸ κάθε κίνδυνο ἀσθενείας καὶ γιὰ νὰ δημιουργήσουν μιὰ μικρὴ περιουσία, προωρισμένη γι' αὐτόν; Νὰ γλυκάνη μονάχα τὰ γεράματά τους, δίνοντάς του γιὰ νύφη μιὰ κοπέλλα τὴν ὁποία θὰ τοῦ τὴν ἐδιάλεγαν μόνοι τους. Ἐκεῖνος ὅμως δὲν ἐννοοῦσε νὰ τοὺς κάνη αὐτὴ τὴ χάρη, καὶ ἤθελε νὰ πάρη γυναῖκα μιὰν ἄγνωστη, μιὰ ἄγνωστη ποὺ τὴ φοβόνταν οἱ γέροι, ἐπειδὴ τὴ φαντάζονταν σὰν ἕνα δαίμονα καταστροφῆς ποὺ ξεμυάλισε τὸ γυιό τους... Ἄ! τὸ ἀχάριστο τὸ παιδί! Νὰ μὴ θέλη ν' ἀκούση τὰ στοχαστικὰ λόγια τῶν γονέων του, ποὺ τὸν συνεβούλευαν μὲ τὴ μεγάλη πεῖρα τῆς ζωῆς...

Τότε ὅμως, γεννήθηκε ξαφνικὰ μέσα τους μιὰ σκέψη, μιὰ τρομερὴ σκέψη: τί ἤξεραν αὐτοὶ ἀπὸ τὴ ζωή; Καὶ τὴν ἔνοιωσαν ἄραγε πλατειὰ ὅλη τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς;

***

Μὰ ζωὴ ἤταν ἡ δικιά τους. Δὲν δοκίμασαν βέβαια μεγάλα βάσανα, μὰ ἡ χαρὲς ποὺ αἰσθάνονταν κάπου-κάπου ἤταν τόσο ἀδύνατες, τόσο ἀσήμαντες! Ὅλες τὶς δυνάμεις των τὶς σπατάλησαν στὸ πὼς νὰ κάνουν τὴν ζωή τους πιὸ ἥσυχη, ἀπηλλαγμένη ἀπὸ κάθε δυνατὴ συγκίνηση, ἀπὸ κάθε μεγάλη χαρά... Δὲ γνώρισαν οὔτε μιὰ μέρα ἀληθινῆς εὐθυμίας, ποτὲ δὲν τόλμησαν νὰ βγοῦν ἔξω ἀπὸ τὸν κύκλο τῆς κοινῆς, ἥσυχης καὶ μετρημένης ζωῆς τους. Ὅλη τὴ νειότη τους τὴν πέρασαν κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῆς ἐργασίας, μὲ τὴ μοναδικὴ ἔγνοια πῶς νὰ κάνουν χρήματα γιὰ νὰ περάσουν ἄνετα τὰ γεράματά τους, γιὰ νὰ μὴ στερηθῆ τίποτα ὁ γυιός τους.

Ἔζησαν ἄραγε; Μὰ ἡ ζωὴ εἶνε δυνατὸς πόνος, μιὰ διαρκὴς χαρά, μιὰ ἐξακολουθητικὴ συγκίνηση—ἐνῶ ἐκεῖνοι δὲν θυμόντανε νὰ εἶχαν ταραχθῆ σπίτι τους ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ συναισθήματα. Ἡ ζωὴ εἶνε κίνησις ἐνῶ αὐτοὶ εἶχαν περάσει ὅλη τὴ ζωή τους σχεδὸν ἀκίνητοι. Ναί, εἴχανε πάθει ἀγκύλωση στὴν καρδιά, στὸ μυαλό. Τὸ μόνο πρᾶγμα ποὺ ἔκανε τὴν καρδιά τους νὰ χτυπάη δυνατὰ στὸ στῆθος τους ἤταν ἡ ἀγάπη της γιὰ τὸ μοναχογυιό τους, γιὰ τὸν Ἰάκωβο. Μὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἀγάπη τὴν εἶχαν καταντήσει τόσο τυπική, ὥστε δὲν αἰσθανόντανε πλατειὰ ὅλο τὸ ὡραῖο της καὶ συγκινητικὸ μεγαλεῖο!.. Ἤθελαν τὴν εὐτυχία τοῦ παιδιοῦ τους. Μὰ ἤξεραν αὐτοὶ τί πρᾶγμα ἤταν ἡ εὐτυχία;

Παντρεύθηκαν ἐπειδὴ ἔτσι τὸ θέλησαν οἱ γονεῖς τους. Καὶ ἀπὸ κείνη τὴ στιγμὴ δὲν μποροῦσανε νὰ παραδεχθοῦν πὼς εἶνε δυνατὸ νὰ παντρευθῆ κανεὶς χωρὶς νὰ τοῦ τὸ ποῦν οἱ γονεῖς του, χωρὶς συμφεροντολογικοὺς λόγους. Θεωροῦσανε τὴν ἀγάπη ἀπὸ ἔρωτα σὰν κάτι ἀκατανόητο—σὰν καθαρὴ ἀνοησία. Μὰ πῶς ἤτανε δυνατὸ νὰ πάρη ἕνας νέος γυναῖκα μιὰ κοπέλλα ποὺ δὲν ἔχει προῖκα, κοινωνικὴ θέση, οἰκογένεια μὲ ὄνομα—ἀδιάφορο ἂν αὐτὴ ἡ νέα ἤτανε ὡραία, ἔξυπνη, καλή, φιλόστοργη;.. Ἕνας νέος δὲν πρέπει ποτὲ νὰ παντρεύεται μὲ δική του θέληση...

Μὰ ἡ ἀντίληψη αὐτὴ περὶ τοῦ γάμου ἤταν ἄραγε σωστή; Αὐτὴ τὴ σκέψη ἔκαναν οἱ γέροι ἐκεῖνοι, τὴ βραδυά, στὴν τραπεζαρία τοῦ σπιτιοῦ, γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωή τους... Δὲν ὑπῆρχε βέβαια καμμιὰ ἀμφιβολία πὼς ἐκεῖνοι, ποὺ παντρεύτηκαν χωρὶς ἔρωτα, πέρασαν καλὰ μαζύ... Μὰ ποτὲ δὲν ἔνοιωσε ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον τὴν ὁρμὴ τῆς ἐρωτικῆς φλόγας τὴν ὁποία φαντάζονταν στὰ κρυφὰ ὄνειρά τους, ὅταν ἤταν ἀκόμα νέοι πρὶν παντρευτοῦνε, σὰν τὸ ἀνώτερο ἐπίγειο ἀγαθό...

Καὶ μὲ ποιὸ δικαίωμα τώρα ἤθελαν νὰ κάνουν τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ τους ὅμοια μονότονη καὶ ὑπναλέα σὰν τὴ δική τους;..

***

Καί, ξαφνικά, οἱ δύο γέροι ἀνατρίχιασαν.

Ὅλα τὰ νεανικά τους ὄνειρα, οἱ κρυφὲς ἐπιθυμίες τους, οἱ ἐλπίδες τῶν πρώτων χρόνων τους πέρασαν σὰν ἀνεμοστρόβιλος ἀπὸ τὴν ψυχή τους. Πόσο πιὸ εὐτυχισμένοι θὰ ἤταν ἂν ἄκουγαν, πρὶν παντρευτοῦνε, τὴ φωνὴ τῆς καρδιᾶς τους!

Ἔ, λοιπόν, τὴ ζωὴ ποὺ δὲν ἔζησαν αὐτοί, θὰ τὴν ζοῦσε ὁ γυιός τους. Θὰ τοῦ ἔδιναν τὴ συγκατάθεσή τους νὰ πάρη αὐτὴ τὴ γυναῖκα ποὺ δὲν τὴν ἐγνώριζαν, γιὰ νὰ νοιώση μαζύ της τὴν ἀπέραντη φλόγα τῆς ἀγάπης, γιὰ νὰ χαρῆ μαζύ της τὴ γλύκα τῆς ζωῆς, ποὺ δὲν τὴν ἐγνώρισαν ἐκεῖνοι...

ΚΛΩΝΤ ΚΟΝΤΥΡΙΕ

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΦΙΛΜ

ΧΟΡΟΣ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΩΝ ΔΟΛΛΑΡΙΩΝ

Πῶς προβάρεται ἕνα φίλμ. Τί γίνεται διὰ νὰ ἐξακριβωθοῦν αἱ διαθέσεις τοῦ κοινοῦ. Πόσον πληρώνονται οἱ ἀστέρες τοῦ κινηματογράφου. Τί στοιχίζει ἕνα χαμόγελο τῆς Μαίρης Πίκφορδ καὶ μία τσαχπίνικη ματιὰ τῆς Πόλα Νέγκρι. Ὀνειρώδης πολυτέλεια. Πῶς λειτουργοῦν οἱ κινηματογράφοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, κλπ.

Ὁ ὀνομαστὸς Ἰταλὸς συγγραφεὺς καὶ δημοσιογράφος Ἀρνάλδος Φρακαρόλλι, ἀφοῦ ταξείδεψε ἕνα ὁλόκληρο χρόνο στὴν Ἀμερική, ξαναγύρισε πρὸ ὀλίγου στὴ Ρώμη, ὅπου καὶ γράφει τώρα τὶς ἐντυπώσεις του. Ἕν' ἀπὸ τὰ ὡραιότερα κεφάλαια τῶν ἐντυπώσεών του αὐτῶν εἶνε ἐκεῖνο ποὺ ἀναφέρεται στὸ Χόλλυγουντ, τὴν Μέκκα αὐτὴ τῆς κινηματογραφικῆς τέχνης. Ἀπὸ τὰς ἐντυπώσεις τοῦ Ἰταλοῦ συγγραφέως οἱ ἀναγνῶσται μας θὰ μάθουν περίεργες λεπτομέρειες γιὰ τὸν κινηματογράφο καὶ γιὰ τὸ γύρισμα τῶν μεγάλων ταινιῶν ποὺ ὅλοι τὶς θαυμάζουμε.

Πρὶν φθάσω στὸ Χόλλυγουντ, γράφει λοιπὸν ὁ κ. Φρακαρόλλι, σταμάτησα σὲ μιὰ μικρὴ πόλι ἡ ὁποία ἀπέχει ἀπὸ τὸ μεγαλείτερο κινηματογραφικὸ κέντρο τοῦ κόσμου λίγα μόνον χιλιόμετρα. Ὅλοι μοῦ εἶπαν ὅτι πρέπει νὰ πάω στὸ Χόλλυγουντ, γιατί θὰ ἔβλεπα ἐκεῖ πολὺ περίεργα πράγματα, ὅταν μάλιστα ἔμαθα ἀπὸ κάποιον ὁ ὁποῖος ἤταν μυημένος στὰ μυστήρια τῆς ὀθόνης, ὅτι ἐπρόκειτο νὰ προβληθῆ αὐτὲς τὶς ἡμέρες στὸ Χόλλυγουντ μιὰ μεγάλη ταινία, ἀποφάσισα νὰ κατέβω ἀπὸ τὸ τραῖνο μου. Καὶ δὲν ἔμεινα ζημιωμένος, γιατί ἔμαθα πολὺ περίεργα πράγματα. Ἐπρόκειτο πράγματι νὰ προβληθῆ μιὰ μεγάλη ταινία τὴν ὁποία ὡς τὴ στιγμὴ ἐκείνη δὲν εἶχαν ἰδεῖ παρὰ μόνον οἱ ἠθοποιοὶ καὶ οἱ μηχανικοί. Τώρα ὅμως θὰ τὴν ἔβλεπε καὶ τὸ πραγματικὸ κοινό, θεαταὶ δηλαδή, οἱ ὁποῖοι θὰ εἶχαν πληρώσει εἰσιτήριο. Ἡ νέα ταινία, σύμφωνα πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσα συνήθεια, προβάλλεται μετὰ τὸ τέλος τοῦ συνήθους θεάματος, χωρὶς ὅμως ν' ἀναγγελθῆ στὸ κοινὸ ὁ τίτλος της. Ἁπλούστατα ὁ θεατρώνης ἀναγγέλλει ὅτι θὰ παρουσιάση μιὰ νέα ταινία. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ μάλιστα διαλέγονται οἱ κινηματογράφοι τῶν μικρῶν πόλεων καὶ δὲν ἀποκαλύπτεται ὁ τίτλος ἔτσι ποὺ ἂν δὲν ἀρέση στὸ κοινὸ νὰ μὴ γνωσθῆ περὶ ποίου ἔργου πρόκειται καὶ ἡ φήμη τῆς ἀποτυχίας της νὰ μὴ κυκλοφορήση στὶς μεγάλες πόλεις.

***

Στὴν πρώτη αὐτὴ προβολὴ ἢ μᾶλλον δοκιμή, παρευρίσκονται καὶ οἱ διευθυνταὶ τοῦ κινηματογραφικοῦ Οἴκου ὁ ὁποῖος ἐγύρισε τὴν ταινία, ὅπως ἐπίσης καὶ οἱ ἠθοποιοὶ οἱ ὁποῖοι ἔπαιξαν τοὺς διαφόρους ρόλους της. Γίνεται δὲ αὐτὸ γιατί πρέπει ὅλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ δοῦν ποιὰ ἐντύπωσι θὰ κάνη τὸ ἔργο τους πρὶν ἀκόμη λανσαρισθῆ στὰ μεγάλα θέατρα τοῦ κόσμου. Ὅλες οἱ λεπτομέρειες τῆς ταινίας ὑποβάλλονται σὲ λεπτομερῆ ἐξέταση, σημειώνονται μὲ μεγάλη ἀκρίβεια ἡ σκηνὲς ποὺ ἀρέσουν πιὸ πολὺ στὸ κοινὸν ἀπὸ τὶς ἄλλες ποὺ δὲν ἀρέσουν, ἐξετάζεται γιὰ ποίους λόγους συμβαίνει αὐτὸ καὶ κατόπιν κόβονται ὅλα ἐκεῖνα τὰ σημεῖα τῆς ταινίας τὰ ὁποῖα δὲν ἐπροξένησαν καλὴ ἐντύπωσι. Πολλὲς φορὲς τὰ χειροκροτήματα ἢ ἡ ἀποδοκιμασίες τοῦ κοινοῦ γίνονται αἰτία ριζικῶν μεταρρυθμίσεων τῆς ταινίας. Ἡ καλυτέρα σκηνὴ τοῦ ἔργου ἅμα δὲν ἀρέσει θυσιάζεται ἀμέσως καὶ ἀντικαθίσταται ἀπὸ ἄλλη. Συνήθως γίνονται δύο ἢ τρεῖς παρόμοιες δοκιμὲς σὲ τέτοια θέατρα διαφόρων μικρῶν πόλεων. Ἡ γνώμη τῶν εἰδικῶν κριτικῶν σχεδὸν δὲν λαμβάνεται καθόλου ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ μονάχα τὸ γοῦστο τοῦ κοινοῦ. Ὅταν πρόκειται περὶ κωμικῆς ταινίας σὲ διάφορα σημεῖα τῆς αἰθούσης τοποθετοῦνται πέντε ἕως δέκα γραμματεῖς τοῦ Κινηματογραφικοῦ Οἴκου, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀποστολὴ νὰ σημειώσουν ποιὰ σημεῖα τῆς ταινίας εἶν' ἐκεῖνα προκαλοῦν τὸ γέλιο. Αὐτοί, κατόπιν ὑποβάλλουν στὴν Ἑταιρία τους ἀναφορὰ στὴν ὁποία διαιροῦν τὸ γέλοιο τοῦ κοινοῦ σὲ τρεῖς κατηγορίες: Στὰ χαμόγελα, στὶς ἀναφωνήσεις εὐχαριστήσεως καὶ στὰ σκαστὰ γέλοια.

***

Σ' ὅλα τὰ ἀμερικανικὰ φίλμ καταβάλλεται ἰδιαιτέρα προσπάθεια γιὰ νὰ διασκεδάση τὸ κοινό. Τὸ κωμικὸ μέρος ἑνὸς ἔργου ἀποτελεῖ τὴν βάσιν ὅλου τοῦ ἔργου καὶ σὲ ὅλα τὰ φίλμ καὶ σὲ αὐτὰ ἀκόμη τὰ περισσότερον δραματικὰ καὶ παθητικὰ παρεμβάλλονται σκηνὲς ποὺ μποροῦν νὰ κάμουν τὸν κόσμον νὰ γελᾶ. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν ἠθοποιοὶ οἱ ὁποῖοι δὲν γνωρίζουν νὰ παίξουν καὶ κωμικοὺς ρόλους, ἔστω καὶ ἂν εἶνε ἄριστοι στοὺς δραματικούς, δὲν ἔχουν καμμία πέρασι στὸ Χόλλυγουντ.

Γιὰ νὰ ἐξασφαλισθῆ ὅμως τὸ γέλιο καὶ ἡ εὐθυμία τῶν θεατῶν οἱ ἰμπρεσσάριοι τοῦ κινηματογράφου κατέφυγαν σ' ἕνα εἰδικὸ εἶδος ἠθοποιοῦ τὸν ὁποῖον οἱ Ἀμερικανοὶ ἀποκαλοῦν «γκαίημαν» δηλαδὴ ἄνθρωπο τῆς φαιδρότητος. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν λαμβάνει ἀπ' εὐθείας μέρος στὸ παίξιμο τοῦ ἔργου, ἀλλ' ὅταν γυρίζεται μιὰ ταινία κάθεται κοντὰ στὸν διευθυντὴν τοῦ κινηματογραφικοῦ Οἴκου καὶ τοῦ ὑποδεικνύει ὅτι εἰς τὸ τάδε ἢ εἰς τὸ τάδε σημεῖο τῆς ταινίας πρέπει νὰ παρεντεθῆ μιὰ κωμικὴ ἢ χιουμοριστικὴ νότα γιὰ νὰ φαιδρύνη τοὺς θεατάς. Γιὰ τὴν ἐργασία του αὐτὴ ὁ «γκαίημαν» πληρώνεται χίλια ὡς χίλια πεντακόσια δολλάρια τὴν ἑβδομάδα δηλαδὴ 75 ἕως 110 χιλιάδες δραχμάς.

***

Μέσα σὲ δεκαπέντε χρόνια ἡ βιομηχανία τοῦ Φίλμ ἔλαβε κολοσσιαῖες πράγματι διαστάσεις στὴν Ἀμερική. Σήμερα ἡ κινηματογραφικὲς ἐπιχειρήσεις διαθέτουν ἑκατοντάδες ἑκατομμυρίων. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῆ ὅτι στὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ὑπάρχουν σήμερον 800.000 ἄνθρωποι ἐργαζόμενοι στὸν κινηματογράφον καὶ 21 χιλιάδες κινηματογραφικῶν θεάτρων, τῶν ὁποίων ἡ εἰσπράξεις ἀνέρχονται κάθε μέρα σὲ 250 ἑκατομμύρια δολλαρίων, δηλαδὴ 19 περίπου δισεκατομμύρια δραχμές, ὅσος εἶνε περίπου ὁ προϋπολογισμὸς τῆς Ἑλλάδος δύο ὁλοκλήρων ἐτῶν. Τὸν περασμένο χρόνο ἐδαπανήθησαν στὰς Ἡνωμένας Πολιτείας 180 ἑκατομμύρια δολλάρια γιὰ νὰ κατασκευασθοῦν νέοι κινηματογράφοι. Ἡ αἴθουσες τῶν κινηματογράφων αὐτῶν ἐπιπλώνονται μὲ ἀφάνταστη πολυτέλεια, τὴν ὁποία δὲν φαντάσθηκαν οὔτε οἱ πιὸ εὐφάνταστοι σουλτάνοι γιὰ τὰ παραμυθένια παλάτια τους.

Πρόκειται δηλαδὴ περὶ ἑνὸς ξεφρενιασμένου χοροῦ δεκάδων καὶ ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων δολλαρίων καὶ αὐτὸ γίνεται γιατί ἔχει ἐξακριβωθῆ ἐκ πείρας ὅτι κάθε οἰκονομία στὶς δαπάνες καταστρέφει τὶς ἐπιχειρήσεις. Μόνον ἡ σπατάλη, ἡ ἀχαλίνωτη καὶ ἀφάνταστη σπατάλη τὰς σώζει καὶ τὰς κάμνει νὰ εὐημεροῦν. Ἑκατομμύρια ὁλόκληρα στροβιλίζονται γύρω ἀπὸ ἕνα γλυκὸ χαμόγελο τῆς Μαίρης Πίκφορδ, ἀπὸ μία προκλητικὴ ματιὰ τῆς Πόλας Νέγκρι, ἀπὸ τὸν μελαγχολικὸ μορφασμὸ τοῦ Τσάπλιν, ἀπὸ τὶς ἐπικίνδυνες ἀκροβασίες τοῦ Φαίρμπανκς καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων τῆς ὀθόνης.

Οἱ μισθοὶ οἱ ὁποῖοι πληρώνονται στοὺς ἀστέρας αὐτοὺς καὶ τὸ ἀνώτερον προσωπικὸν τῶν κινηματογραφικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Ἀμερικῆς εἶνε τόσο μεγάλοι ὥστε εἶνε ἱκανοὶ νὰ ζαλίσουν τὸν ἄνθρωπο. Στὸ Χόλλυγουντ ὑπάρχουν δεκαοκτὼ ἠθοποιοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες οἱ ὁποῖοι κερδίζουν ἄνω τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου δολλαρίων τὸν χρόνον, δηλαδὴ 75 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Κάθε ἑβδομάδα τὰ ταμεῖα τῶν διαφόρων κινηματογραφικῶν Οἴκων οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὰ στούντιά τους εἰς τὸ Χόλλυγουντ πληρώνουν γιὰ μισθοὺς προσωπικοῦ 48 ἑκατομμύρια δολλάρια, δηλαδὴ 3 δισεκατομμύρια 500 ἑκατομμύρια δραχμῶν!..

***

Ἡ κινηματογραφικὴ τέχνη μετεβλήθη στὴν Ἀμερική, στὴν μεγαλειτέραν οἰκονομικὴ ἐπιχείρησιν τοῦ κόσμου, ἡ δὲ μεγάλες ἀμερικανικὲς τράπεζες ποὺ τὸ μυρίστηκαν αὐτὸ ρίχτηκαν μὲ τὰ μοῦτρα σ' αὐτή. Ὄχι γιὰ νὰ πνίξουν τὰς ἐπιχειρήσεις ὅπως συμβαίνει στὰ ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου ἀλλὰ γιὰ νὰ τὶς μεγαλώσουν ἀκόμη περισσότερο.

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ο ΣΚΥΛΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΞΕΝΟΔΟΧΟΣ

Σ' ἕνα ξενοδοχεῖο εἶχε ξαπλωθῆ ὑπερήφανα μπροστὰ στὴ θερμάστρα ἕνας σκύλλος. Σὲ λίγο τέσσερες ξένοι πῆγαν καὶ ἐκάθησαν στὰ πλάγια τῆς θερμάστρας, γιατί τὴν μέση τὴν κατεῖχε ὁ σκύλλος.

Κατόπιν ἔφτασε καὶ ὁ ξενοδόχος, ὁ ὁποῖος βλέποντας τὸ σκῦλλο, εἶπε:

— Ὡραῖος σκύλλος μὰ τὴν ἀλήθεια!..

Καὶ σὲ λίγο ρώτησε τὸν πρῶτο ξένο:

— Εἶνε δικός σας, κύριε;

— Ὄχι, κύριε.

Τότε ὁ ξενοδόχος ἀπευθυνόμενος στὸ δεύτερο ξένο, εἶπε:

— Θαυμάσιο ζῶον! Χωρὶς ἄλλο θὰ εἶνε δικό σας;

— Ὄχι.

— Εἶνε μεγαλοπρεπέστατος. Ὁ κύριος θὰ τὸν ἐπλήρωσε πολὺ ἀκριβά, λέει σὲ λίγο ὁ ξενοδόχος στὸν τρίτο ξένο.

— Δὲν εἶνε δικός μου.

— Λαμπρότατο ζῶο! λέει ὁ ξενοδόχος στρεφόμενος μὲ θαυμασμὸ πρὸς τὸν τέταρτο ξένο, θὰ τὸν ἀγαπᾶτε βέβαια πολύ;

— Ὁ σκύλλος αὐτὸς δὲν εἶνε δικός μου!

— Πῶς; φώναξε τότε ὁ ξενοδόχος. Καὶ φιλοδωρῶντας τὸν ἀτυχῆ σκῦλλο μὲ μιὰ δυνατὴ κλωτσιά, ἐπρόσθεσε:

— Οὖστ!... Γκρεμίσου ἀπὸ ἐδῶ βρωμόσκυλλο!...

Τὰ προηγούμενα φύλλα τῆς «Οἰκογενείας» τιμῶνται πρὸς 3 δραχμὰς ἕκαστον.

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΠΟΥΣΚΙΝ

Ο ΕΠΙΣΤΑΤΗΣ ΤΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Κατὰ τὸ Μάη τοῦ 1816 περνοῦσα ἀπὸ τὸ Κυβερνεῖο τοῦ Καζάν, πηγαίνοντας γιὰ τὰ σύνορα. Ἤμουν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη κατώτερος ἀξιωματικὸς καί, καθὼς βέβαια τὸ καταλαβαίνετε, ταξείδευα μὲ μιὰ πολὺ φτωχικὴ τρόϊκα. Ἡ ἡμέρα ἦταν ζεστή, μὰ συγνεφιασμένη καὶ πληκτική. Δυὸ βέρστια πρὶν νὰ φθάσω στὸν ταχυδρομικὸ σταθμὸ Π. ἄρχισαν νὰ πέφτουν ἀραιὲς καὶ χοντρὲς στάλες βροχῆς, ποὺ λίγο-λίγο πύκνωναν καὶ δυνάμωναν. Ὡς ποὺ νὰ πάω στὸ σταθμὸ εἶχα γίνει μούσκεμα κ' ἐγὼ κι' ὁ ἁμαξᾶς καὶ τὰ δυὸ ἄλογά του. Σὰν ἔφτασα, ἡ πρώτη μου φροντίδα ἦταν ν' ἀλλάξω ροῦχα καὶ νὰ παραγγείλω τσάϊ.

—Ἒϊ! Ντούνια! φώναξε ὁ ἐπιστάτης τοῦ σταθμοῦ, ἄναψε τὸ σαμοβάρι καὶ τρέξε νὰ φέρης ἀνθόγαλα.

Τότε εἶδα νὰ βγαίνη ἀπὸ τὸ πλαγινὸ δωμάτιο καὶ νὰ τρέχη στὴν αὐλὴ ἕνα κορίτσι ὡς δεκατεσσάρων χρονῶν, ποὺ ἡ ὠμορφιά του δὲν περιγράφεται.

— Εἶνε ἡ κόρη σου ἡ Ντούνια, ρώτησα τὸν ἐπιστάτη.

— Μάλιστα, μοῦ εἶπε, μὲ κάποια ὑπερηφάνεια. Καὶ εἶνε πολὺ φρόνιμη καὶ πολὺ προκομμένη.

Ὁ ἐπιστάτης ἄρχισε νὰ θεωρῆ τὸ φύλλο πορείας μου, ἐνῶ ἐγὼ κύτταζα ὁλόγυρα στοὺς τοίχους τὶς εἰκόνες, ποὺ στόλιζαν τὴ φτωχικὴ κατοικία καὶ τὶς γάστρες μὲ τὰ βασιλικά, τὰ γαρύφαλα καὶ τἆλλα λουλούδια στὰ παράθυρα.

Σὲ λιγάκι ἔφτασε ἡ Ντούνια μὲ τὸ σαμοβάρι. Μιὰ γλυκειὰ καὶ ζεστὴ εὐωδία τσαγιοῦ πλημμύρισε τὸ δωμάτιο. Ἡ Ντούνια ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ κατάλαβε τὴν ἐντύπωση, ποὺ μοῦ εἶχε κάνει ἡ ὠμορφιά της καὶ χαμήλωνε τὰ γαλανὰ ὁλοφώτεινα μεγάλα μάτια της. Ἄρχισα μαζύ της συζήτηση καὶ μοῦ μιλοῦσε πολὺ θαρρετὰ σὰν κοπέλλα, ποὺ εἶχε ἐξοικειωθῆ μὲ τὸν κόσμο.

Ἀπὸ ἀρκετὴ ὥρα τὰ ἄλογα ἦταν ἕτοιμα καὶ ὁ ἁμαξᾶς μὲ περίμενε νὰ ξεκινήσουμε. Μὰ δὲν εἶχα καμμιὰ ὄρεξη νὰ χωριστῶ ἀπὸ τὴ γλυκειὰ Ντούνια. Τέλος τὸ πῆρα ἀπόφαση καὶ σηκώθηκα. Ἡ Ντούνια μὲ συνόδεψε ὡς τὴν ὀξώπορτα κ' ἐκεῖ ἀποχαιρετῶντας την, τῆς ζήτησα τὴν ἄδεια νὰ τὴ φιλήσω. Πρόθυμα ἐκείνη μοῦ πρότεινε τὸ μάγουλό της, τὸ ρόδινο καὶ χνουδᾶτο σὰ ροδάκινο. Κανένα ἀπὸ τὰ τόσα φιλιὰ ποὺ ἔχω πάρει δὲ μοῦ ἄφησε τὴν ἀνάμνηση αὐτοῦ τοῦ παρθενικοῦ φιλιοῦ. Θαρρῶ πὼς ἀκόμα δὲν ἔχει ξεθυμάνει ἀπὸ τὰ χείλη μου τὸ θεῖο, τὸ παρθενικὸ ἄρωμά του...

Πέρασαν μερικὰ χρόνια καὶ ἡ περίσταση τὄφερε νὰ περάσω πάλι ἀπὸ τὰ μέρη αὐτά. Θυμήθηκα τὴν κόρη τοῦ γέρω-ἐπιστάτη καὶ ἡ καρδιά μου χτυποῦσε στὴν ἰδέα πὼς θὰ τὴν ξανάβλεπα. Μὰ ὅταν τἀμάξι μου σταμάτησε μπρὸς στὸ σταθμό, κἄποιο θλιβερὸ προαίσθημα μοὔσφιξε τὴν ψυχή. Κατέβηκα καὶ προχώρησα ὁλόϊσια καὶ βιαστικὰ πρὸς τὸ φτωχικὸ δωμάτιο τοῦ ἐπιστάτη. Ὅταν μπῆκα, εἶδα στοὺς τοίχους τὶς ἴδιες εἰκόνες. Τὸ τραπέζι καὶ τὸ κρεββάτι ἦσαν κ' ἐκεῖνα στὴν παλιά τους θέση, μὰ στὰ παράθυρα δὲν ὑπῆρχαν πειὰ οἱ γάστρες μὲ τὰ λουλούδια. Ὁ ἐπιστάτης κοιμόταν τυλιγμένος σὲ μιὰ βαρειὰ γοῦνα. Ὅταν μὲ κατάλαβε ἀνασηκώθηκε. Ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Συμεὼν Βύρην, μὰ πολύ, πάρα πολὺ γερασμένος. Καὶ ὅμως μονάχα τέσσερα χρόνια εἶχαν περάσει ἀπ' τὴν πρώτη φορὰ ποὺ τὸν εἶδα.

Ὁ μέγας Ρῶσσος ποιητὴς Ποῦσκιν

—Μὲ θυμήθηκες; ρώτησα. Εἴμαστε παληοὶ γνώριμοι.

— Μπορεῖ, μοῦ ἀπάντησε ἀνόρεχτα καὶ κατσουφιάζοντας. Ἐδῶ ὁ δρόμος εἶνε μεγάλος καὶ περνοῦν τόσοι καὶ τόσοι ταξειδιῶτες.

— Εἶνε καλὰ ἡ Ντούνια σου; ρώτησα.

Ὁ γέρω ἐπιστάτης ἔκαμε πὼς δὲ μ' ἄκουσε. Σὲ λίγο τοῦ πρόσφερα ἕνα ποτῆρι ροῦμι, κατόπι δεύτερο καὶ τέλος ἡ γλῶσσα του λύθηκε κι' ἄρχισε νὰ μιλῆ:

—Λοιπὸν ἐγνωρίσατε τὴ Ντούνια μου; Καὶ ποιὸς δὲν τὴ γνώρισε! Ἄχ! Ντούνια! Ντούνια! Ντούνια μου! Τί κορίτσι ποὺ ἦταν! Οἱ ταξειδιῶτες σταματοῦσαν τάχα γιὰ νὰ δειπνήσουν, μὰ πραγματικὰ γιὰ νὰ μείνουν μερικὲς ὧρες περισσότερο καὶ νὰ καμαρώνουν τὶς χάρες της καὶ τὴν ὠμορφιά της. Ἦταν ὁλόϊδια στὴν ὠμορφιὰ καὶ στὴν προκοπὴ σὰν τὴ μητέρα της. Ἄχ! Ντούνια μου! Δὲν μπορῶ νὰ πῶ ὅτι κακοπερνοῦσε κι' ὅτι δὲν τὴν ἀγαποῦσα καὶ δὲν τὴν καμάρωνα ὅσο ἔπρεπε. Μὰ τὸ γραμμένο δὲν μπορεῖ νὰ τὸ γλυτώση κανείς.

Καὶ ὁ γέρω-ἐπιστάτης μοῦ διηγήθηκε τὴ θλιβερή του ἱστορία:

Πρὸ τριῶν χρόνων, μιὰ σκοτεινὴ καὶ βροχερὴ χειμωνιάτικη νύχτα πέρασε ἀπὸ τὸ σταθμὸ ἕνας νέος οὐσάρος μὲ λεπτὸ μαῦρο μουστάκι. Στὴν ἀρχή, θυμωμένος παρὰ λίγο νὰ κακομεταχειριστῆ τὸ γέρω-ἐπιστάτη, μὰ κατόπι σὰν παρουσιάστηκε ἡ Ντούνια καὶ τὸν ἐρώτησε μὲ καλὸ καὶ γλυκὸ τρόπο, ἂν ἤθελε νὰ τοῦ ἑτοιμάσουν δεῖπνο, ὁ οὐσάρος μαλάκωσε ξαφνικὰ καὶ τὸ πρόσωπό του ἡμέρεψε καὶ φωτίστηκε ὁλόκληρο. Μετὰ τὸ δεῖπνο ὁ ἐπιστάτης, ἀφοῦ θεώρησε τὸ φύλλο πορείας τοῦ οὐσάρου, ἔτρεξε νὰ ἑτοιμάση τὸ ἀμάξι του γιὰ νὰ φύγη μιὰ ὥρα γρηγορότερα. Μὰ ὅταν γύρισε στὸ δωμάτιο βρῆκε τὸν οὐσάρο λιποθυμισμένο στὴν καρέκλα. Ὑπόφερε, ἔλεγε, ἀπὸ τρομερὸ πονοκέφαλο καὶ ἦταν ἀδύνατο νὰ συνεχίση τὴν πορεία του. Ὁ ἐπιστάτης τότε τοῦ παραχώρησε τὸ κρεββάτι του καὶ τὴν ἄλλη μέρα ὁ ὑπηρέτης τοῦ οὐσάρου πῆγε στὴν πόλη γιὰ νὰ φέρη γιατρό. Ἡ Ντούνια ἔδεσε τὸ κεφάλι τοῦ ἀρρώστου μ' ἕνα πανὶ βρεγμένο στὸ ξύδι κι' ἐκάθησε μὲ τὸ ἐργόχειρό της κοντὰ στὸ κρεββάτι του. Ὁ ἄρρωστος μόλις ἔμπαινε στὸ δωμάτιο ὁ ἐπιστάτης βογγοῦσε, χωρὶς νὰ μιλῆ καθόλου. Ὡστόσο ὅμως ἤπιε δυὸ μεγάλα φλυντζάνια γάλα μὲ καφὲ καὶ παράγγειλε καὶ τὸ σχετικὸ γεῦμα γιὰ τὸ μεσημέρι τῆς ἄλλης μέρας.

Ἡ Ντούνια δὲν ἔλειπε οὔτε στιγμὴ ἀπὸ κοντά του. Κάθε τόσο τοῦ ἑτοίμαζε λεμονάδα κι' ἐκεῖνος ἀφοῦ δροσίζονταν τῆς ἔδινε πάλι τὸ ποτῆρι καὶ τότε τῆς ἔσφιγγε καὶ τὸ χέρι. Κατὰ τὸ μεσημέρι τῆς ἄλλης μέρας ἦρθε κι' ὁ γιατρὸς μίλησε μὲ τὸν οὐσάρο γερμανικά, κύτταξε τὸ σφυγμό του, τοῦ ἐσύστησε ἡσυχία γιὰ δυὸ μέρες, ὅταν πειὰ θὰ μποροῦσε νὰ ἐξακολουθήση τὴν πορεία του. Ὁ οὐσάρος τοὔδωκε εἰκοσιπέντε ρούβλια γιὰ τὴν ἐπίσκεψη καὶ τὸ μεσημέρι τὸν κράτησε καὶ στὸ γεῦμα, ὅπου γιατρὸς καὶ ἄρρωστος ἔφαγαν μὲ μεγάλη ὄρεξη κι' ἄδειασαν καὶ μιὰ μπουκάλα παληὸ κρασί. Πέρασε μιὰ μέρα ἀκόμα κι' ὁ οὐσάρος εἶχε γίνει πειὰ καλά. Ἦταν πολὺ χαρούμενος, τραγουδοῦσε καὶ πολλὲς φορὲς μάλιστα βοηθοῦσε καὶ τὸν ἐπιστάτη στὴ δουλειά του. Ἦταν Κυριακὴ καὶ ἡ Ντούνια ἑτοιμάζονταν γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ὁ οὐσάρος θἄφευγε καὶ τοὺς ἀποχαιρέτησε ὅλους. Πρότεινε στὴ Ντούνια νὰ τὴν πάη μὲ τ' ἀμάξι του ὡς τὴν ἐκκλησία. Ἐκείνη δίσταζε, μὰ ὁ πατέρας της τῆς εἶπε νὰ πάη γιατὶ δὲν ἦταν κανένας λύκος ὁ κύριος οὐσάρος νὰ τὴ χάψη. Εἶχε περάσει μιὰ ὥρα καὶ ἡ Ντούνια δὲν εἶχε γυρίσει ἀκόμα ἀπὸ τὴν ἐκκλησία. Ὁ ἐπιστάτης ἄρχισε ν' ἀνησυχῆ. Ἔτρεξε στὴν ἐκκλησία. Ἡ λειτουργία εἶχε τελειώσει κι' ὁ κόσμος ἔφευγε. Ὁ ἐπιστάτης ρώτησε τὸ νεωκόρο ἂν εἶδε τὴ Ντούνια του στὴν ἐκκλησία κ' ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε ὅτι δὲν τὴν εἶδε. Τὰ φείδια τῆς ἀγωνίας ἄρχισαν νὰ τὸν περιζώνουν. Παρηγορήθηκε ὅμως κἄπως στὴ σκέψη ὅτι ἴσως ἡ Ντούνια νὰ πῆγε μαζὺ μὲ τὸν οὐσάρο ὡς τὸν ἄλλο σταθμὸ ὅπου ἦταν ἡ νουνά της. Περίμενε τὸν ἁμαξᾶ, ποὺ θὰ πήγαινε τὸν οὐσάρο ὡς τὸν ἄλλο σταθμὸ καὶ θὰ ξαναγύριζε. Μὰ ἐκεῖνος μόλις κατὰ τὸ βράδυ γύρισε στουπὶ στὸ μεθῦσι κ' ἔφερε τὴν τρομερὴ εἴδηση ὅτι ἡ Ντούνια ἀκολούθησε τὸν οὐσάρο. Ὁ φτωχὸς πατέρας σωριάστηκε στὸ κρεββάτι, ὅπου ὡς χτὲς πλάγιαζε ὁ ἀπατεῶνας, σὰ νὰ τὸν χτύπησε κεραυνός. Ἀρρώστησε βαρειὰ γιὰ κάμποσο καιρό. Μὰ σὰν ἔγινε καλὰ πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ βρῆ μὲ κάθε θυσία τὴν κόρη του. Ἀπὸ τὸ φύλλο πορείας ἤξερε ὅτι ὁ ἴλαρχος Μίνσκη—ἔτσι λέγονταν ὁ οὐσάριος—πήγαινε γιὰ τὴν Πετρούπολη. Ὁ ἐπιστάτης, χωρὶς νὰ εἰπῆ τίποτα σὲ κανέναν, ξεκίνησε πεζὸς νὰ βρῆ τὴν κόρη του.

— Ποιὸς ξέρει, συλλογίζονταν, ἴσως ξαναφέρω στὸ σπίτι μου τὸ χαμένο μου προβατάκι.

Τέλος μετὰ καιρὸ ἔφτασε στὴν Πετρούπολη κατατσακισμένος κ' ἔμεινε στὸ σπίτι κἄποιου ἀποστράτου ὑπαξιωματικοῦ, παληοῦ συστρατιώτου του. Τὴν ἄλλη μέρα ἄρχισε ἀμέσως τὴν ἔρευνά του καὶ χωρὶς δυσκολία ἔμαθε ὅτι ὁ ἴλαρχος Μίνσκη μένει στὸ ξενοδοχεῖο «Ντεμούτωφ». Πολὺ πρωῒ

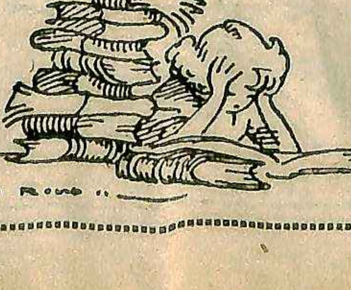

πῆγε στὸ ξενοδοχεῖο καὶ παρακάλεσε τὸν ὑπηρέτη ν' ἀναφέρη στὸν κύριο ἴλαρχο ὅτι κἄποιος παληὸς συστρατιώτης του θέλει νὰ τὸν ἰδῆ. Ὁ Μίνσκη βγῆκε σὲ λίγο μὲ τὰ νυχτικά του. Μόλις εἶδε τὸν ἐπιστάτη:

—Τί θέλεις γέρο μου; τοῦ εἶπε.

Ἡ καρδιὰ τοῦ πατέρα σπάραξε καὶ τὰ μάτια του πλημμύρισαν ἀπὸ δάκρυα. Τότε ὁ Μίνσκη τὸν πρόσεξε καλύτερα καὶ τὸν γνώρισε. Τὸν ἅρπαξε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ σπρώχνοντάς τον, τὸν ἔμπασε σὲ κἄποιο δωμάτιο.

— Ἐξοχώτατε, μουρμούρισε ὁ γέρος κλαίοντας, ὅ,τι ἔγινε, ἔγινε πειά. Δόστε μου τοὐλάχιστο τὴ φτωχή μου Ντούνια, ἀρκετὰ τὴ χαρήκατε, μὴν τὴν καταστρέφετε ἄδικα.

—Τὰ γενόμενα οὐκ ἀπογίνονται ἀπάντησε ὁ ἴλαρχος, τρομερὰ ταραγμένος. Σοὔκανα μεγάλο κακὸ καὶ σοῦ ζητῶ συγχώρεση. Μὴ νομίσης ὅμως ὅτι θ' ἀφήσω τὴ Ντούνια. Θὰ ζήση μαζύ μου εὐτυχισμένη γιατὶ τὴν ἀγαπῶ καὶ μὲ ἀγαπᾶ.

Καὶ ὁ ἴλαρχος ἀφοῦ τύλιξε μερικὰ χαρτιὰ τἄχωσε στὴν τσέπη τοῦ γέρου κι' ἀνοίγοντας τὴν πόρτα, τὸν ἔσπρωξε πρὸς τὰ ἔξω. Ὁ ἐπιστάτης βρέθηκε στὸ δρόμο χωρὶς νὰ καταλάβη καθόλου τί ἔγινε. Ὕστερα χώνοντας τὸ χέρι στὴν τσέπη του, ἔβγαλε τὰ χαρτιὰ καὶ τὰ ξετύλιξε. Ἦσαν μερικὰ χαρτονομίσματα τῶν πενῆντα ρουβλίων. Ἕνας λυγμὸς τὸν ἔπνιξε στὸ λαιμό, ἐνῶ τὰ μάτια του πλημμύρισαν ἀπὸ δάκρυα λύσσας. Τσαλάκωσε μέσα στὰ χέρια του νευρικὰ τὰ χαρτιὰ αὐτά, ὕστερα τὰ πέταξε κάτου στὴ λάσπη, τὰ πάτησε μὲ φούρκα κ' ἔφυγε.

Μόλις προχώρησε μερικὰ βήματα, στάθηκε λίγο, σκέφτηκε καὶ ξαναγύρισε. Τὰ χρήματα δὲν ἦσαν πειὰ ἐκεῖ. Κἄποιος πέρασε καὶ τὰ πῆρε.

Ἕνα βράδυ μετὰ δυὸ μέρες ὁ ἐπιστάτης περνῶντας ἀπὸ τὴ λεωφόρο Λιτέϊναϊα εἶδε ξαφνικὰ νὰ περνάη ἀπὸ μπρός του ἕνα κομψὸ ἀμάξι. Μέσα ἦταν ὁ Μίνσκη. Ὁ γέρος παρακολούθησε τἀμάξι, ποὺ σταμάτησε λίγα μέτρα πιὸ πέρα ἐμπρὸς σ' ἕνα τρίπατο σπίτι. Μιὰ φωτεινὴ ἰδέα πέρασε ἀπὸ τὸ μυαλό του. Ἔτρεξε καὶ πλησίασε τὸν ἁμαξᾶ.

— Ποιανοῦ εἶνε τὸ ἀμάξι, φίλε μου; ρώτησε. Μήπως εἶνε τοῦ Μίνσκη;

— Μάλιστα, εἶπε ὁ ἁμαξᾶς. Γιατὶ ρωτᾶς;

— Ὁ κύριός σου μοὔδωκε ἕνα γραμματάκι νὰ τὸ πάω στὴ Ντούνια του καὶ ξέχασα ποῦ κάθεται αὐτὴ ἡ Ντούνια του.

— Ἐδῶ κάθεται, στὸ δεύτερο πάτωμα, μὰ τώρα εἶνε ἀργά, γιατὶ ἐκεῖνος βρίσκεται πειὰ κοντά της.

Ὁ γέρος, σφίγγοντας τὴν καρδιά του, ἀνέβηκε στὸ σπίτι.

— Ἐδῶ κάθεται ἡ Εὐδοκία, ἡ Ντούνια Συμεώνοβνα; ρώτησε τὴν ὑπηρέτρια.

— Μάλιστα, ἀπάντησε ἐκείνη, τί τὴν θέλεις;

Ὁ ἐπιστάτης χωρὶς νὰ δώση καμμιὰ ἀπάντηση, προχώρησε. Πέρασε δυὸ δωμάτια σκοτεινὰ καὶ πλησίασε στὸ τρίτο, ποὺ φωτίζονταν. Ἡ πόρτα ἦταν ἀνοιχτὴ κι' ὁ φτωχὸς πατέρας στάθηκε ἐκεῖ ἀκίνητος. Τὸ σαλονάκι ἦταν πολὺ πλούσια ἐπιπλωμένο καὶ ἄστραφτε. Σὲ μιὰ πολυθρόνα κάθονταν κατσουφιασμένος ὁ Μίνσκη. Ἡ Ντούνια ντυμένη μ' ὅλη τὴ λαμπρότητα τῆς μόδας, κάθονταν στὸ ἀκουμπιστῆρι τῆς πολυθρόνας του, σὰν ἀμαζόνα σ' Ἀγγλικὴ σέλλα. Κύτταζε μὲ τρυφερότητα τὸ Μίνσκη καὶ χάϊδευε τὰ ὁλόμαυρα μαλλιά του, βυθίζοντας ἀνάμεσα τὰ δάχτυλά της, ποὺ ἄστραφταν ἀπὸ τὰ δαχτυλίδια. Δυστυχισμένε ἐπιστάτη! Ποτὲ δὲν εἶχε ἰδεῖ τὴ Ντούνια του τόσο ὡραία. Μὰ χωρὶς νὰ τὸ θέλη, τὴ συχαίνονταν.

— Ποιὸς εἶνε; ρώτησε ἡ Ντούνια, χωρὶς νὰ σηκώση τὸ κεφάλι της.

Ὁ ἐπιστάτης στέκονταν στὴν πόρτα σὰ μαρμαρωμένος χωρὶς νὰ μιλῆ. Ἡ Ντούνια τότε, ὑψώνοντας τὸ κεφάλι της, τὸν εἶδε. Ἀφῆκε μιὰ στριγγὴ κραυγὴ καὶ σωριάστηκε κάτου στὸ χαλί. Τρομαγμένος ὁ Μίνσκη ἔσκυψε νὰ τὴν σηκώση, μὰ τότε εἶδε τὸ γέρο ποὺ στέκονταν στὴν πόρτα. Λυσσασμένος ἀπὸ θυμό, ἀφῆκε τὴ Ντούνια καὶ ὥρμησε πρὸς τὸ φτωχὸ πατέρα.

— Τί θέλεις ἐδῶ; τοῦ εἶπε, τρίζοντας τὰ δόντια του. Γιατὶ μὲ παρακολουθεῖς παντοῦ σὰν ληστής; Μὴ θέλεις νὰ μὲ δολοφονήσης; Γκρεμοτσακίσου ἀπὸ δῶ!

Καὶ ἁρπάζοντάς τον μὲ τὸ στιβαρό του χέρι ἀπὸ τὸ σβέρκο τὸν ἔσυρε ὡς τὴ σκάλα. Ἐκεῖ τοῦ ἔδωκε μιὰ δυνατὴ κλωτσιὰ κι' ὁ δυστυχισμένος γέρος κατρακύλησε τὰ σκαλιὰ καὶ βρέθηκε στὸ δρόμο μὲ τὸ πρόσωπο καταματωμένο. Μετὰ δυὸ μέρες ὁ ἐπιστάτης ἔφυγε ἀπὸ τὴν Πετρούπολη καὶ ξαναγύρισε στὸ σταθμό του.

— Τρία χρόνια εἶνε, μοῦ εἶπε, τελειώνοντας τὴ διήγησή του, ποὺ ζῶ χωρὶς τὴ Ντούνια μου. Ζῆ, πέθανε; Δὲν ξέρω. Ὅταν συλλογιέμαι καμμιὰ φορὰ πὼς μπορεῖ νὰ καταντήση μιὰ γυναῖκα τοῦ δρόμου, κριματίζουμαι καὶ λέω κάλλιο νὰ πέθανε.

Ἐδῶ ὁ φίλος μου ὁ γέρω—ἐπιστάτης τελείωσε τὴ διήγησή του. Τὰ δάκρυα εἶχαν πλημμυρίσει τὰ μάτια του. Ἔφυγα, μὰ δὲν ξεχνοῦσα τὸ γέρω—ἐπιστάτη καὶ τὴ Ντούνια του. Ὕστερα ἀπὸ κάμποσα χρόνια πέρασα πάλι ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Στὴν ὀξώπορτα βγῆκε μιὰ χοντρὴ καὶ πολὺ παχειὰ γυναῖκα. Τὴ ρώτησα γιὰ τὸν ἐπιστάτη καὶ μὲ πληροφόρησε πὼς εἶχε πεθάνει καὶ πὼς τὸ σπίτι του τὸ ἀγόρασε ὁ ἄντρας της.

— Κι' ἀπὸ τί πέθανε; ρώτησα.

— Τὸ εἶχε ρίξει στὸ μεθῦσι, ἀφέντη μου, ἀπάντησε ἡ γυναῖκα.

— Μπορεῖ νὰ μὲ πάη κανεὶς ὡς τὸ νεκροταφεῖο; ρώτησα.

— Γιατὶ ὄχι; Αἴ! Βάνια! Πήγαινε τὸν ἀφέντη στὸ νεκροταφεῖο καὶ δεῖξε του τὸ μνῆμα τοῦ ἐπιστάτη.

Ὁ Βάνιας, ἕνα ξυπόλητο παιδάκι μὲ κόκκινα μαλλιὰ καὶ τ' ἀλλοίθωρα μάτια ἔτρεξε πρόθυμα νὰ μὲ πάη.

— Τὸν ἐγνώριζες τὸν ἐπιστάτη; τὸ ρώτησα στὸ δρόμο.

— Πῶς! ἀπάντησε ὁ Βάνιας. Ἐκεῖνος μ' ἔμαθε νὰ φτιάνω σφυρίχτρες. Καμμιὰ φορὰ — Θεὸς σχωρέστον — ἔβγαινε ἀπὸ τὴν ταβέρνα κι' ὅλα τὰ παιδιὰ τρέχαμε κατόπι του, φωνάζοντας: «Παπποῦ! παπποῦ! φουντούκια!» Ἐκεῖνος σταματοῦσε καὶ μᾶς μοίραζε φουντούκια καὶ μᾶς χάϊδευε. Τὸ καλοκαῖρι πέρασε καὶ μιὰ κυρία καὶ ρώτησε γιὰ τὸ γέρω-ἐπιστάτη καὶ πῆγε καὶ στὸ μνῆμα του.

— Καὶ τί κυρία ἦταν αὐτή, Βάνια;

— Μιὰ πολὺ ὤμορφη κυρία. Ἦρθε μὲ ἀμάξι μ' ἕξη ἄλογα. Εἶχε καὶ τρία παιδιὰ καὶ παραμάννα κι' ἕνα μαῦρο σκυλλάκι. Ρώτησε γιὰ τὸ γέρω-ἐπιστάτη καὶ σὰν τῆς εἶπαν πὼς πέθανε, εἶπε στὰ παιδιά της: «Κάτσετε ἥσυχα κι' ἐγὼ θὰ πάω ὡς τὸ νεκροταφεῖο». Τῆς εἶπα νὰ τὴν ὁδηγήσω, μὰ εἶπε πὼς ἤξερε τὸ δρόμο. Μοὔδωκε καὶ πέντε καπίκια. Τί καλὴ κυρία ποὺ ἦταν!

Φτάσαμε στὸ νεκροταφεῖο. Γυμνό, ἄδεντρο, ἀπελπιστικὰ φτωχὸ καὶ θλιβερό.

— Νὰ ὁ τάφος τοῦ ἐπιστάτη, μοῦ εἶπε τὸ παιδί, δείχνοντας ἕναν ἀμμοσωρό.

— Καὶ ἦρθε ἐδῶ ἡ κυρία; ρώτησα.

— Ναί, ἦρθε. Ἐγὼ τὴν ἐκύτταζα ἀπὸ μακρυά. Ἔπεσε ἀπάνου στὸν τάφο κι' ἔκλαιε κάμποση ὥρα. Ὕστερα γύρισε στὸ χωριὸ ἔδωσε μερικὰ χρήματα στὸν παπᾶ κι' ἔφυγε. Τί καλὴ κυρία ποὺ ἦταν! Μοὔδωκε κι' ἐμένα πέντε καπίκια.

Ἔδωκα κι' ἐγὼ στὸ Βάνια πέντε καπίκια κι' ἔφυγα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΟΥΣΚΙΝ

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

— Οἱ Κινέζοι γιὰ τὰ παιδιά

Μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλείτερες συμφορὲς στὴν Κίνα θεωρεῖται καὶ τὸ νὰ μὴ ἀποκτήση ἕνα ἀνδρόγυνο παιδιά. Ὁ Κινέζος νομίζει τὸν ἑαυτό του ὡς τὸ πιὸ δυστυχισμένο ἄνθρωπο τοῦ κόσμου, ἂν δὲν ἀφήση ἀπογόνους, οἱ ὁποῖοι νὰ διαιωνίσουν τὸ ὄνομά του.

Ἡ φύσις ὅμως, ἡ ὁποία θὰ στεροῦσε τὸν Κινέζο τῆς τεκνογονίας, ἐφρόντισε καὶ τὸν ἐπροίκισε μ' ἐξαιρετικὴ πονηρία. Ἔτσι, ὅταν τὸ ἀνδρόγυνο πεισθῆ ὅτι εἶνε ἀδύνατον ν' ἀποκτήση παιδιά, ἡ σύζυγος παραφορτώνεται μέσα ἀπὸ τὰ ροῦχα της μὲ διάφορα μαξιλαράκια καὶ προσποιεῖται τὴν ἔγκυον μέχρις ὅτου κατορθώση νὰ ἐξοικονομήση κανένα μωρὸ ἀπὸ τὸ Δημόσιο Ὀρφανοτροφεῖο, τὸ ὁποῖο καὶ υἱοθετεῖ.

— Εἰς ὑγείαν τοῦ μακαρίτη!

Οἱ Ἀφρικανοὶ τοῦ Λοάγγου, ὅταν τύχη νὰ πεθάνη συγγενής τους, δὲν τὸν ἐνταφιάζουν ἀμέσως: Κρατοῦν τὸ πτῶμα ἄταφο ἐπὶ τρία ἡμερονύχτια. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ καλοῦν ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ ἀρχίζουν ἕνα τρικούβερτο γλέντι καὶ φαγοπότι γύρω ἀπὸ τὸ πτῶμα, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου κάθε λίγο ἐγείρουν καὶ... ἐνθουσιωδέστατες προπόσεις.

Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ γλέντια καὶ τὰ φαγοπότια γίνονται γιὰ νὰ κατευοδώσουν τὸ μακαρίτη!

ΤΑ ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΤΑ

Κάποιος πρόκειται νὰ πάη ἀπὸ τὴν Ἀθήνα εἰς τὴν Πάτρα, γιὰ νὰ παντρευτῆ.

Ἕως ὅτου ὅμως νὰ πάη ἐκεῖνος στὸ σταθμό, ἔφυγε τὸ τραῖνο. Ἀπάνω στὴ ἀνησυχία του ἔστειλε τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα στοὺς οἰκείους τῆς μνηστῆς του:

«*Ἔχασα, δυστυχῶς, τὸ τραῖνο. Παρακαλῶ νὰ μὴ γίνη γάμος, πρὶν ἔλθω*»!

⁂

Πελάτης ξενοδοχείου στὸ γκαρσόνι:

— Ἄκουσε παιδί, τὸ φαγητὸ ἔχει γεῦσι βρασμένης μετζέσολας.

— Πῶς εἶνε δυνατόν;

— Δοκίμασε νὰ δῆς.

— Καὶ ποῦ ξέρω ἐγὼ τί γεῦσι ἔχει μιὰ βρασμένη μετζέσολα!

ΟΙ ΜΑΣΤΟΡΟΙ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΠΩΣ ΕΚΤΙΣΘΗ Η ΕΛΛΑΣ

Τὰ ἠπειρωτικὰ Μαστοροχώρια. Μιὰ τέχνη ποὺ πῆρε ξεχωριστὴ ἐξέλιξι. Πῶς οἱ μαθηταὶ ἐδιωχναν τοὺς δασκάλους των. Τὰ μπουλούκια καὶ οἱ νταϊφάδες. Ὁ πρωτομάστορας. Οἱ μαντ-μιτζῆδες καὶ οἱ πελεκάνοι. Ἡ ὁμαδικὴ ἀναχώρησις τῶν κτιστῶν, κλπ.

Οἱ Ἠπειρῶται τεχνῖται δὲν ἔχτισαν μόνο θαυμάσια σπίτια στὴν Ἤπειρο καὶ γεφύρια ποὺ ἐκπλήσσουν γιὰ τὴν στερεότητά των καὶ τὸ ὕψος των, καὶ ἐκκλησίας καὶ κάστρα καὶ τζαμιά. Ἔχτισαν ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βαλκανικὴ καὶ τὴν Μικρὰ Ἀσία. Τὰ Μαστοροχώρια τῆς Κονίτσης, τῆς Κορυτσᾶς, τῆς Ἀνασαλίτσας εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἠπείρου-Μακεδονίας, τὸ Μέτσοβο, τὰ χωριὰ τῶν Τζουμέρκων, ἐξακολουθοῦν νὰ βγάζουν κυρίως τεχνίτας οἰκοδόμους. Νὰ βγάζουν μαστόρους, χτίστας δηλαδὴ καὶ ξυλουργούς. Ἂν δὲν ὑπῆρχαν οἱ Ἠπειρῶται μαστόροι καὶ οἱ Δαγκαδινοὶ τῆς Πελοποννήσου, ποὺ καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ ἐδίδαξαν τὴν τέχνη σὲ τόσους ἄλλους Ἕλληνας, ἡ Ἑλλὰς θὰ ἦτο ἄχτιστη ἀκόμη. Μὰ ἀπὸ ὅπου ἐπέρασεν ὁ Ἠπειρώτης πρωτομάστορας ἀνέβηκεν ὁ πολιτισμός. Ἡ ξυλένια καὶ ἀχερένια καλύβη ἔγιναν ὡραῖο πέτρινο σπίτι.

Τὰ σπίτια τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ὅσα δὲν εἶνε ἀπὸ μπετὸν ἀρμέ, ἔχουν προγόνους των ἀσφαλῶς τὰ ἠπειρωτικὰ σπίτια.

Ὁ Δημ. Λουκόπουλος εἰς τὸ βιβλίο του «Αἰτωλικαὶ οἰκήσεις, σκεύη καὶ τροφαὶ» γράφει :

«Ὁ τύπος τοῦ στερφογάλαρου σπιτιοῦ ἐν Ἀρτοτίνῃ εἶνε ἀσφαλῶς Ἠπειρωτικός. Τὴν ἐφήρμοσαν Ἠπειρῶται μαστόροι, οἵτινες σχεδὸν ἀποκλειστικῶς περιέρχονται ὅλα τὰ χωρία τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ κτίζουν οἰκίας. Τὸν μετέφερον ἀπὸ τὴν Ἤπειρον, ὅπου εἶνε ἐν χρήσει, ὅπως ἰδίοις ὄμμασιν ἀντελήφθην εἰς τὰ χωρία Κουμτζάδες καὶ Σκλήβανη, ὅπου ὑπάρχουν ἀρχαῖαι οἰκίαι τοῦ τύπου τούτου, ὑποθέτω δὲ ὅτι ὁ τύπος οὗτος ἐπιχωριάζει καὶ εἰς ἄλλα παλαιὰ χωρία τῆς Ἠπείρου. (σελ. 19)

Καὶ κατωτέρω :

«Οἱ Ἠπειρῶται, ἀφοῦ κατὰ τοὺς παλαιοτέρους χρόνους μετέδωσαν τὴν τέχνη αὐτῶν, ἐξετοπίσθησαν παρὰ τῶν ἐγχωρίων μαθητῶν των, χαρακτηρισθέντες ὡς ψεῦσται... Ψευτιὰ δὲ τῶν Ἠπειρωτῶν θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἐντοπίων, ὁ νεωτερισμὸς αὐτῶν εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικήν. Διὰ νὰ κτίσουν πλέον οὗτοι ζητοῦν σχέδιον μηχανικοῦ καὶ ἀπαραιτήτως ὡς συγκολλητικὴν ὕλην πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν ἄσβεστον, ἐνῷ οἱ ἐγχώριοι κτίσται σοῦ φκιάνουν ξηρότοιχο...» (σελ. 49—50)

Ὅ,τι ὅμως συνέβη εἰς τὰ χωριὰ τῆς Ρούμελης, συνέβη εἰς τὰ χωριὰ ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Οἱ πλανόδιοι Ἠπειρῶται μαστόροι, οἱ ὁποῖοι λέγονται εἰς πολλὰ μέρη καὶ Ἀρβανῖτες καὶ Γκιαύσηδες, ἐδιώχθησαν σιγὰ-σιγὰ ἀπὸ τοὺς μαθητάς των ἐγχωρίους καὶ σήμερα αἱ περισσότεραι περιφέρειαι τῆς Ἑλλάδος ἔχουν τοὺς ντόπιους μαστόρους των. Τὸ ἴδιο εἰς τὴν Πελοπόννησο. Ἐκυριάρχουν ἐκεῖ οἱ Δαγκαδινοὶ μαστόροι γυρίζοντες καὶ αὐτοὶ μὲ τὰ μουλάρια των καὶ τὰ γαϊδούρια των ὅλην τὴν χερσόνησο καὶ κουβαλοῦντες πέτρα καὶ χτίζοντες, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἐξετοπίσθησαν ἀπὸ τοὺς μαθητάς των. Παρ' ὅλα αὐτὰ οἱ πλανόδιοι μαστόροι τῆς Ἠπείρου καὶ τῶν Δαγκαδιῶν τῆς Πελοποννήσου δὲν ἐχάθησαν ἐντελῶς. Καὶ τώρα ἀκόμη θὰ συναντήσετε τὰ *μπουλούκια* τῶν μαστόρων νὰ γυρίζουν ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ καὶ νὰ χτίζουν. Μὲ ὅλην τὴν ἀπορρόφησι, ἡ ὁποία ἔγινε καὶ γίνεται εἰς τὰς πόλεις τοῦ ἀνθρωπίνου ὑλικοῦ τῶν μαστόρων, τὰ μαστοροχώρια ἐξακολουθοῦν νὰ στέλλουν τὰ κύματα τῶν τεχνιτῶν των πρὸς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ὅσοι μαστόροι μένουν εἰς τὰ ξένα μέρη καὶ παντρεύονται ἀφομοιούμενοι μὲ τοὺς ἄλλους κατοίκους, ἀπορροφημένοι ἀπὸ αὐτούς, χρησιμεύουν ὡς διδάσκαλοι τῆς τέχνης εἰς τὸ χωριό. Ἀπὸ αὐτοὺς θὰ βγοῦν οἱ ντόπιοι τεχνῖται, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐκτοπίσουν τοὺς πλανοδίους. Ὅταν ὅμως τύχῃ σὲ ἕνα χωριὸ νὰ δημιουργηθοῦν κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν πολλοὶ ντόπιοι τεχνῖται, θὰ γίνουν καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν σειρά των πλανόδιοι, γιατὶ τὸ χωριὸ δὲν ἔχει νὰ τοὺς δώσῃ τόση δουλειά.

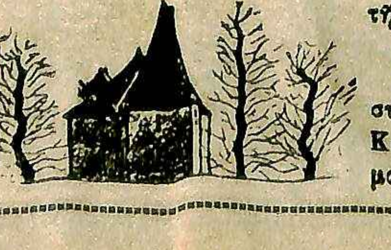

Ὅπως δήποτε τὰ μπουλούκια τῶν πλανοδίων μαστόρων τῆς Κονίτσης, τοῦ Ζουπανίου, τῶν Δαγκαδιῶν, τῶν Τζουμέρκων, ἐξακολουθοῦν νὰ γυρίζουν καὶ νὰ χτίζουν ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Μὲ τὰς καταστροφὰς ποὺ ἔκαναν οἱ τελευταῖοι σεισμοὶ εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Κορινθίας, τὰ μπουλούκια θὰ κατακλύσουν τὸν κατεστραμμένο τόπο καὶ θὰ ἀρχίσουν νὰ τὸν χτίζουν. Ἂν τὰ καινούργια σπίτια τῆς Κορίνθου χτιστοῦν ἀπὸ μπετὸν ἀρμὲ θὰ εὕρουν βέβαια αὐτοὶ λιγώτερη δουλειά. Ἀλλὰ οἱ πλανόδιοι μαστόροι ἐξελίσσονται συνεχῶς. Ἀφοῦ θεωροῦνται ὅτι ἐψεύτισαν, διότι τώρα χρησιμοποιοῦν ἀσβέστη, θὰ θεωρηθοῦν ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς περισσότερο ἀκόμη ψεῦται, γιατὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἀσβέστη θὰ ἀναγκάζωνται πλέον νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ σίδερα καὶ τὸ τσιμέντο. Εἰς τὰ περισσότερα μέρη τῆς Ἑλλάδος ὁ χτίστης καὶ ὁ ξυλουργὸς θεωροῦνται καὶ λέγονται οἱ κυρίως *μαστόροι*. Οἱ ἄλλοι τεχνῖται λέγονται ἀναλόγως τῆς τέχνης των, ἐνῷ οἱ οἰκοδόμοι —ξυλουργοὶ καὶ χτίσται—εἶνε οἱ κυρίως μαστόροι. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν χτιστῶν εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν *πρωτομάστορας*, ὁ χτίζων κάστρα καὶ ἐκκλησίες καὶ γεφύρια, καὶ ὁ μὴ διστάζων καὶ τὴ γυναῖκα του ἢ τὴν κόρη του νὰ χτίσῃ στὰ θεμέλια τῆς οἰκοδομῆς—νὰ χτίσῃ τὴν σκιά της ἢ τὴν ἴδια—γιὰ νὰ στερεώσῃ ἡ οἰκοδομή. Ὁ θρύλος τοῦ γεφυριοῦ τῆς Ἄρτας ὑπάρχει παραλλαγμένος ἀλλὰ τοῦ ἰδίου περιεχομένου καὶ γιὰ τὸ χτίσιμο πολλῶν ἄλλων γεφυριῶν, ὄχι μόνο τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ ὅλης τῆς Βαλκανικῆς.

***

Ἀπὸ τὰ μαστοροχώρια τῆς Κονίτσης ὅπου ἡ μαστορικὴ εἶχε φθάσῃ καὶ ἐξακολουθεῖ φθάνουσα εἰς τόσο σημεῖον ἀναπτύξεως ἐξεκινοῦσαν—τώρα ξεκινοῦν ὀλιγώτερο ὁμαδικῶς—οἱ μαστόροι ὀργανωμένοι εἰς *μπουλούκια* ἢ *νταϊφάδες*. Τὰ χωριὰ τῆς Κονίτσης, Μόλιστα, Καστάνιανη, Στράτσιανη Πυρσόγιανη, Βούρμπιανη, Κεράσοβο, Πεχλάρι, Κουρτίνιστα, Πλάβαλη, Ἴσβορο, Ζέριστα, Πιρκάτι, Σέλιστι, λέγονται μὲ ἕνα ὄνομα Μαστοροχώρια. Ἀπὸ τὰ χωριὰ αὐτὰ ἐξεκινοῦσαν οἱ μαστόροι, ὅλος δηλαδὴ ὁ ἀνδρικὸς πληθυσμός, πρὸς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ἦσαν ὁ *πρωτομάστορας* καὶ οἱ *μαστόροι*, καὶ οἱ *καλφάδες* καὶ τὰ *παιδιά*. Ἐξεκινοῦσαν κατὰ ὁμάδας, καὶ ἐπήγαιναν εἰς τὰ χωριὰ κατὰ ὁμάδας. Κάθε ὁμὰς—τὸ μπουλοῦκι ἢ νταϊφᾶς—ἀπετελεῖτο ἀπὸ δέκα ἕως εἴκοσι ἄνδρας μικροὺς καὶ μεγάλους. Μέσα σὲ κάθε ὁμάδα ἐκτὸς τοῦ πρωτομάστορα, τῶν μαστόρων, τῶν καλφάδων, ἔπρεπε νὰ εἶνε ἀπαραιτήτως καὶ οἱ εἰδικοὶ τεχνῖται ποὺ θὰ ἔβγαζαν τὶς πέτρες γιὰ τοὺς τοίχους καὶ τὶς πλάκες γιὰ τὴν στέγη. Τὸ κεραμίδι εἶνε νεώτερο εἰς τὴν Ἑλλάδα. Αὐτοὶ εἶνε οἱ *μαντεμιτζῆδες*, ἐνῷ οἱ εἰδικοὶ ποὺ θὰ ἔβγαζαν καὶ θὰ ἐπελεκοῦσαν τὰ ἀγκωνάρια, ἦσαν οἱ *πελεκάνοι*.

Μαζὺ μὲ τὸ ἀνθρώπινο αὐτὸ μπουλοῦκι ἦσαν καὶ τὰ μουλάρια καὶ τὰ γαϊδούρια, γιὰ νὰ κουβαλοῦν τὰ ροῦχα καὶ τὰ σύνεργα τῶν μαστόρων καὶ τὰ οἰκοδομήσιμα ὑλικά. Ἡ ἀναχώρησις τῶν μπουλουκιῶν ἐγένετο ἄλλοτε πανηγυρικῶς, ὅπως πανηγυρικὴ ἦτο καὶ ἡ ἐπιστροφή των. Σήμερα ὁ πανηγυρισμὸς ἔλειψε καὶ τὰ μπουλούκια ἔγιναν ἐλάχιστα. Οἱ μαστόροι κατεβαίνουν πλέον μεμονωμένοι εἰς τὰς πόλεις καὶ βρίσκουν δουλειά, γιατὶ τὸ χτίσιμο στὰ χωριὰ ἔχει, ἐξ αἰτίας τῆς συγκεντρώσεως στὰς πόλεις, πολὺ περιορισθῆ.

Σὲ κάθε μπουλοῦκι ὑπῆρχαν καὶ δυό-τρία παιδιὰ γιὰ τὰ *πράμματα*, γιὰ τὰ ζῷα δηλαδή, καὶ παιδιὰ γιὰ τὸ κουβάλημα τῆς λάσπης.

Ὅπου δουλεύουν καὶ τώρα ἀκόμη μπουλούκια, καὶ θὰ τὰ εὕρετε στὰ ἀπόμερα χωρὶς δρόμους μικρὰ χωριά, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τῶν μαστόρων διατηροῦνται σχεδὸν ὅπως καὶ κατὰ τὴν παλαιοτέρα ἐποχή. Οἱ μαστόροι ζοῦν κοινοβιακῶς, τρώγοντες ἀπὸ κοινὸ συσσίτιο, καὶ πληρώνονται ὄχι μὲ ἡμεροκάματο ἀλλὰ κατὰ μερίδα. Μόνο τὰ *παιδιὰ* πέρνουν μηνιαῖο μισθό, *μηνιάτικο*.

Τὰ μπουλούκια ἔφευγαν ἀπὸ τὴν Ἤπειρο τὴν Καθαρὰ ἑβδομάδα καὶ ἐπέστρεφαν τὰ Χριστούγεννα. Τὰ μπουλούκια ὅμως ποὺ ἐταξείδευαν μακρυά, στὴ Βουλγαρία, Θράκη, Μικρὰ Ἀσία, ἐγύριζαν στὰ χωριά τους κάθε δύο ἢ τρία χρόνια ἢ καὶ ἀργότερα.

Αὐτὸς εἶνε ὁ τρόπος, εἰς γενικὰς γραμμὰς ἐκτεθειμένος, μὲ τὸν ὁποῖον ἐκτίσθη ἡ σύγχρονος Ἑλλάς.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ FREDERIC BOUTET

Η ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΘΕΑΤΡΙΝΑΣ

Ἐκεῖνο τὸ πρωῒ ἡ Λίνα Λάβρη ἔκανε τὴν τουαλέτα της, ὅπως πάντα, στὸ κομψὸ μπουντουάρ της, συμπληρώνοντας ὅλες τὶς μικρολεπτομέρειες, ποὺ ἀπαιτοῦντο γιὰ τὴ διατήρηση τῆς ὠμορφιᾶς της, τὴν ὁποίαν εἶχε ἀρχίσει πειὰ νὰ προσβάλῃ ὁ σκληρὸς χρόνος... Ἔξαφνα τὴν εἰδοποίησαν ὅτι κάποια δεσποινὶς Κλοτίλδη ζητοῦσε νὰ τὴν ἰδῇ. Ἀκούγοντας τὸ ὄνομα αὐτὸ ἡ Λίνα πετάχτηκε ἀπὸ τὴ θέση της.

Κλοτίλδη ; Κλοτίλδη ἦταν ἡ ἀδελφή της, μιὰ γρηὰ ἐπαρχιώτισσα στὴν ὁποίαν ἐδῶ καὶ δεκαπέντε χρόνια εἶχε ἐμπιστευθεῖ τὴ φύλαξη τῆς κόρης της. Συνήθως πήγαινε αὐτὴ καὶ τὶς ἔβλεπε καὶ τὶς δυὸ στὴν ἐπαρχία, ἐφ' ὅσον τῆς τὸ ἐπέτρεπεν ἐννοεῖται ἡ πολυκύμαντη ζωή της, ἡ ζωὴ ἑνὸς ἄστρου τῶν μουζὶκ—Χώλ ! Πῶς, τώρα ἐρχόταν ἡ ἀδελφή της ἐδῶ ; Τί συνέβαινε ;

— Φέρτε την ἐδῶ, εἶπε στὴν καμαριέρα της ἡ Λίνα.

Ἡ δεσποινὶς Κλοτίλδη ἦταν μιὰ χοντρογυναίκα, ποὺ δὲν ἔμοιαζε καθόλου μὲ τὴν ἀδελφή της. Ἂν καὶ ἦταν μόνο κατὰ ἐννιὰ χρόνια μεγαλείτερη της, ἅμα τὴν ἔβλεπε κανεὶς ἔτσι ρυτιδωμένη καὶ κακοντυμένη, θἄλεγε ὅτι χώριζαν τὶς δυὸ ἀδελφὲς εἴκοσι τουλάχιστον χρόνια !

— Τί τρέχει ; λοιπὸν φώναξε ξαφνισμένη ἡ Λίνα μόλις τὴν εἶδε. Μήπως ἡ Φράνση μου ἔπαθε τίποτε ;

— Ἡ Φράνση εἶνε θαυμάσια στὴν ὑγεία της. Μὰ ἀκριβῶς γι' αὐτήν... ἀναγκάστηκα νάρθω στὸ Παρίσι...

— Ἔλα κάθησε... Φίλησέ με πρῶτα... Λέγε ..

— Εἶπα νὰ σοῦ γράψω, μὰ θὰ ἦταν κάπως δύσκολο νὰ συνεννοηθοῦμε μὲ τὴν ἀλληλογραφία. Γι' αὐτὸ εἶπα κι' ἐγὼ ἂς πάω.. Πῆρα λοιπὸν τὸ πρωϊνὸ τραῖνο τῶν πέντε καὶ νά 'μαι.. Ἄχ μικρή μου Λίνα, τί σπίτι ἔχεις.. Τρόμαξα νὰ σὲ βρῶ δῶ μέσα.. Μὰ νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, ἀπὸ μακρυὰ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ πάρῃ εἴδησι τί ζωὴ κάνεις..

— Ἔλα τώρα, ἄφησέ τα αὐτὰ Κλοτίλδη.. Πές μου γιὰ τὴ Φράνση.

— Ἀκριβῶς.. τὸ καϋμένο τὸ παιδί.. Ἄκου λοιπόν : τὴ ζητᾶνε σὲ γάμο..

— Γιὰ γάμο ! Ποιός.

— Ἕνας νέος. Καὶ βέβαια δὲν πρέπει νὰ σοῦ φαίνεται παράξενο αὐτό, γιατὶ ἔτσι ὅπως εἶνε κομψή, ὡραία, μινιόν, ἔξυπνη, τραβάει τὴν προσοχὴ τοῦ κόσμου.

— Μικρή μου Φράνση ! ψιθύρισε ἡ Λίνα, κατεβάζοντας τὰ μάτια.

— Ὁ νέος λοιπὸν λέγεται Οὐμπέρτος Μαράντ. Εἶνε ἕνα πολὺ καλὸ παιδί, καλὸ ἀπὸ κάθε ἄποψη : σοβαρός, τίμιος, εἰλικρινής. Καὶ εἶνε κι' ἀπὸ καλὴ οἰκογένεια, μοναχογυιός. Ὁ πατέρας του, ὁ Ἀντώνης Μαράντ παληὸς δικαστικός, εἶνε χῆρος τώρα κι' ὅλος ὁ κόσμος τὸν σέβεται καὶ τὸν ἐκτιμάει..

— Καλὰ ὅλ' αὐτά.. Σκέψου ὅμως καὶ μένα.. Δὲ θὰ μάθουν ποιὰ εἶμαι...

— Εἶνε ἀλήθεια, ἀποκρίθηκε σκεπτικὴ ἡ Κλοτίλδη. Πάει νὰ σπάσῃ τὸ κεφάλι μου κι' ἐμένα μ' αὐτὴν τὴν ἱστορία.. Ἄχ τί ζωὴ κι' αὐτή ! Νἄξερες τί καϋμὸ ἔχω, τί κρυφὸ παράπονο.. Καὶ μήπως δὲ σὲ πάντρευσα..

— Μὲ πάντρευσες μ' ἕναν ἠλίθιο ! Ἂς τ' ἀφήσωμε τώρα αὐτὰ Κλοτίλδη. Δὲν εἶνε ὥρα γι' αὐτὲς τὶς κουβέντες. Λέγε γιὰ τὸ νέο..

— Ἔ, λοιπόν, ἡ Φράνση μας τὸν ἀγαπάει κι' αὐτή. Μοῦ τὸ ἐξομολογήθηκε χθὲς τὸ βράδυ.. Μὰ ἀπὸ δῶ καὶ πέρα τί θὰ κάνωμε τώρα.

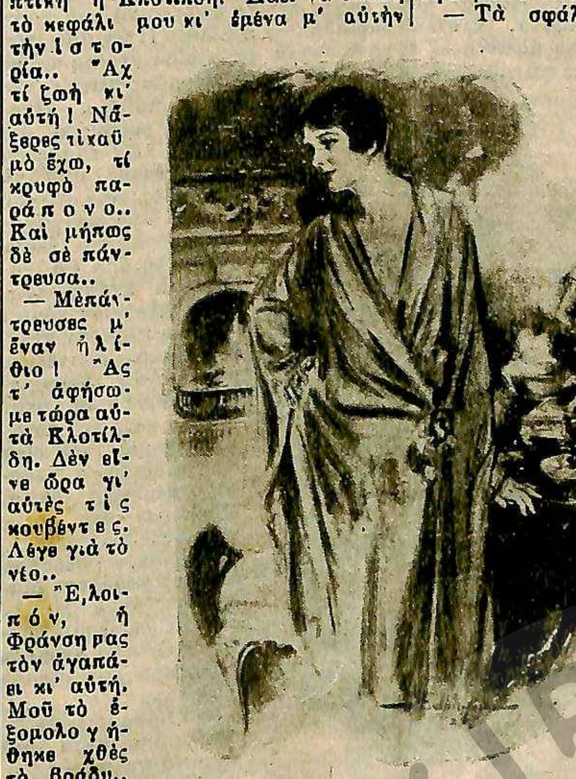

Ἡ Λίνα τὴν κύτταζε, χωρὶς νὰ λέῃ λέξι.

Ἡ Λίνα τὴν κοίταζε χωρὶς νὰ λέῃ λέξι. Ἡ Κλοτίλδη ἐξακολούθησε :

— Ξέρεις πόσο σ' ἀγαπάει ἡ Φράνση, σὲ λατρεύει' μπορῶ μάλιστα νὰ πῶ κι' εἶνε ὑπερήφανη γιὰ σένα.. Ξέρει μόνο ἕνα πρᾶγμα : ὅτι εἶσαι ἀρτίστα διάσημη, γιὰ τὴν ὁποίαν γράφουν πολλὰ ἐπαινετικὰ λόγια τὰ φύλλα καὶ θέλει νὰ λέῃ ὅτι εἶνε κόρη σου, νὰ τὸ λέῃ παντοῦ. Μὰ σὺ ἡ ἴδια τῆς τὸ ἀπηγόρευσες. Ὅταν λοιπὸν ὁ νέος, ὁ Οὐμπέρτος, τῆς εἶπεν ὅτι θέλει νὰ τὴν παντρευθῇ τοῦ ἀπήντησε : «Σᾶς προειδοποιῶ ὅτι ἡ μαμᾶ μου εἶνε ἀρτίστα πασίγνωστη !» Ἐκεῖνος τότε τὴ ρώτησε ποιὰ εἶνε. Μὰ αὐτὴ δὲν τοῦ ἀποκρίθηκε πρὶν σὲ συμβουλευθεῖ. Χθὲς ὁ νέος μίλησε στὸν πατέρα του γιὰ τὸν ἔρωτά του πρὸς τὴ Φράνση καὶ τοῦ εἶπε πὼς θέλει νὰ τὴν πάρῃ. Ὁ γέρω δικαστικὸς ἀγανάκτησε καὶ τοῦ ἔκαμε μιὰ ὁλόκληρη σκηνή. Ξέρεις δῶ, στὴν ἐπαρχία, τί αὐστηρὰ ἤθη ἐπικρατοῦν ! Δὲ θέλω νὰ σὲ πικράνω, καλή μου Λίνα, μὰ σκέψου ἕνας ἄνθρωπος τέτοιος, σοβαρὸς κι' αὐστηρὸς νὰ ἰδῇ τὸ γυιό του νὰ πάρῃ τὴν κόρη μιᾶς ἀρτίστας... κι' ὅταν θὰ μάθῃ.. Τέλος πάντων, ὁ γυιὸς ἐπέμεινε κι' ὁ πατέρας του ποὺ τὸν ἀγαποῦσε, σὰν μοναχογυιό, ἐπείσθηκε. Χθὲς λοιπὸν μοῦ κουβαλήθηκε ὁ γέρο-Μαράντ καὶ μοῦ εἶπε : «Ξέρω τὸ αἴσθημα τοῦ γυιοῦ μου. Ἂν θὰ τὸν κάνῃ δυστυχισμένο, αὐτὸ δὲν μπορῶ νὰ τὸ προβλέψω. Δὲν μπορῶ ὅμως νὰ τοῦ ἀρνηθῶ τὸ γάμο αὐτό.. Ἔπειτα κι' ἡ ἀνηψιά σας μοῦ φαίνεται καλὸ κορίτσι.. Ἄλλωστε τὰ παιδιὰ δὲν πρέπει νὰ πληρώνουν τὰ σφάλματα τῶν γονέων !»

— Τὰ σφάλματα.. γέρο-ἠλίθιε ! μουρμούρισε ἡ Λίνα.

— Ἔπειτα ἡ προῖκα..

— Ναὶ μὰ ὁ κ. Μαράντ μοῦ μίλησε γιὰ τὴν προέλευση τῆς προῖκας αὐτῆς..

Ἡ Λίνα ἔγινε κατακόκκινη.

— Πές του, λοιπὸν ὅτι τὰ κέρδισα παίζοντας, ἀκοῦς, παίζοντας στὸ θέατρο τὰ λεπτὰ αὐτά. Ὅσο γιὰ τ' ἄλλα.. λεπτά, ἔ, αὐτὰ τὰ κρατάω γιὰ τὰ λοῦσα μου.. Συνέχισε !..

— Μοῦ εἶπε λοιπὸν ὅτι τότε θὰ συγκατετίθετο γιὰ τὸν γάμον αὐτόν, ἂν ἀπὸ δῶ κι' ἐμπρὸς διέκοπτες κάθε σχέση μὲ τὴν κόρη σου.. Νὰ μὴν τὴν ξαναδῇς πειά. Κατάλαβες ;

— Κι' ἐκείνη ποὺ μ' ἀγαπάει τόσο, ψιθύρισε ἡ Λίνα συγκινημένη. Πῶς νὰ στερήσω τὸ παιδί μου ἀπὸ μιὰ τέτοια εὐχαρίστηση! Πέρασαν λίγα λεπτὰ σιωπῆς κι' ἔπειτα ρώτησε ἔξαφνα τὴν Κλοτίλδη :

— Εἶσαι βέβαιη ὅτι ἡ Φράνση τὸν ἀγαπάει.

— Βεβαιότατη. Ἀφοῦ σοῦ εἶπα, χθὲς τὸ βράδυ μοῦ μίλησε γιὰ τὸ αἴσθημά της κι' ἔπειτα ξέσπασε σὲ δάκρυα, ὅταν ἀπέφευγα νὰ τῆς ἀπαντήσω ποιὰ εἶνε, ἐπιτέλους.. Τί πρέπει νὰ κάνωμε, λέγε. Ἐγὼ τἄχω χαμένα..

— Κάθησε νὰ προγευματίσῃς μαζύ μου καὶ τὰ λέμε, εἶπε ἡ Λίνα μὲ τὸ ὕφος ἀνθρώπου ποὺ ἔχει πάρει πειὰ τὴν ἀπόφαση του. Κι' αὔριο θὰ πάω ἐγὼ νὰ συναντήσω αὐτὸν τὸν αὐστηρὸν κύριο Μαράντ..

— Λίνα, σὲ παρακαλῶ μὴν κάνεις ἀνοησίες.. Πρὸ παντὸς ὄχι ἀνοησίες.. Λυπήσου τὴ Φράνση, τὸ παιδί σου..

Ἡ Λίνα σήκωσε τὶς πλάτες της χωρὶς ν' ἀποκριθῇ.

***

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ γέρο-Μαράντ δέχθηκε τὴν ἐπίσκεψη τῆς κυρίας Λίνας Βαλὰν (τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρός της) Κι' ὅταν ὕστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα ἡ Κλοτίλδη εἶδε τὴν ἀδελφή της, ποὺ τὴν περίμενε μὲ τόση ἀγωνία, ρίχτηκε ἐπάνω της, ρωτῶντας την ἀνυπόμονα :

Ἡ Λίνα πῆρε τὸ συνηθισμένο ἤρεμο ὕφος της καὶ ἀποκρίθηκε :

— Αὔριο ὁ γέρο-Μαράντ θὰ ρθῇ νὰ μοῦ ζητήσῃ ἐπισήμως τὸ χέρι τῆς Φράνσης.

— Ἔμαθε ποιὰ εἶσαι ;

Ἡ Λίνα ἔγνεψε «ναὶ» μὲ τὸ κεφάλι κι' ἔπειτα πρόσθεσε :

— Ἄλλωστε ἔχω τὴ συνήθεια νὰ μὴν κάνω τοὺς κυρίους ν' ἀργοῦν νὰ καταλάβουν ποιὰ εἶμαι.. Κι' ὁ γέρο δικαστικός σου, ὁ αὐστηρός, ὁ ἐνάρετος ἐπαρχιώτης μὲ κάλεσε ὁ ἴδιος νὰ πάω καὶ πάλι νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ... Ἀκοῦς ; Νὰ ξαναπάω ! Ὅλα τελείωσαν λοιπόν !

FR. BOUTET

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΣΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΟΥ

Κάποτε ἕνας σανδαλοποιὸς μπῆκε στὸ ἐργαστήριο τοῦ διασήμου ζωγράφου τῆς ἀρχαιότητος Ἀπελλοῦ. Ἐκεῖ, εἶδε μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ μιὰ εἰκόνα, στὴν ὁποία δὲν ἦσαν καλὰ ζωγραφισμένα τὰ σανδάλια τοῦ παριστανομένου ἀτόμου. Ὁ Ἀπελλῆς, στὸν ὁποῖο τὸ εἶπε, ὠφεληθεὶς ἐκ τῆς ὀρθῆς αὐτῆς παρατηρήσεως ἐπιδιόρθωσε τὸ λάθος του. Τὴν ἄλλην ἡμέρα ξαναπῆγε καὶ πάλι ὁ σανδαλοποιὸς στὸ ἐργαστήριο καὶ βλέποντας ἐπιδιορθωμένα τὰ σανδάλια σύμφωνα μὲ τὴν παρατήρησίν του, ἄρχισε νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ ἐπικρίνῃ μὲ αὐστηρότητα καὶ τὰ ἄλλα μέρη τῆς εἰκόνος, ἂν καὶ δὲν εἶχε οὔτε τὴν παραμικρὴ ἰδέα ζωγραφικῆς. Ἀγανακτισμένος τότε δὲ ὁ Ἀπελλῆς γιὰ τὸ θράσος του, τοῦ εἶπε :

— Σανδαλοποιέ, οὔτε ἐπιτρέπεται γνωμοδοτεῖν ἢ περὶ σανδάλων !.. Δηλαδή, σανδαλοποιέ, δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἐκφέρῃς κρίσεις παρὰ μόνο γιὰ τὰ σανδάλια..

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Μεταξὺ συζύγων.

Αὐτός.— Ἀγάπη μου, ἂν σήμερα δὲν προφθάσω νὰ ἔλθω στὸ γεῦμα θὰ σοῦ στείλω μὲ ἕναν λοῦστρο ἕνα μπιλλιετάκι.

Αὐτή.— Περιττόν, Γιῶργο, βρῆκα ἤδη τὸ μπιλλιετάκι στὴν τσέπη τοῦ παλτοῦ σου.

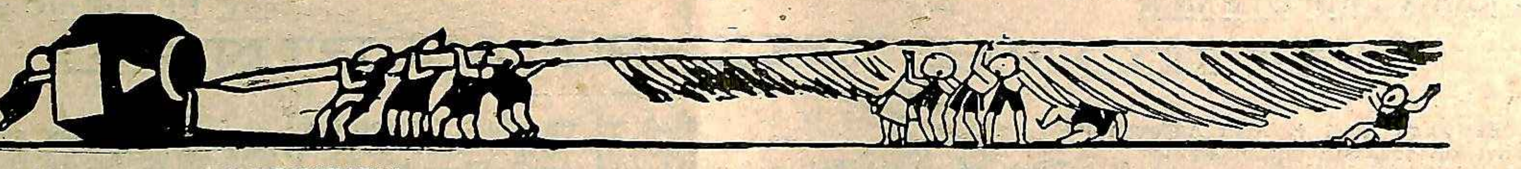

ΕΡΩΤΙΚΟ ΚΑΙ ΛΩΠΟΔΥΤΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑΚΙ

ΤΟΥ Κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΡΣΕΔΕΣ Ἢ ΠΥΡΓΟΙ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

—Βεβαιότατα, ἀπεκρίθη ὁ Μικέλε. Ἀλλά... ξέρετε...

Κι' ἄλλαξε μιὰ ματιὰ μὲ τὸν Ἐστεμπάν, ψιθυρίζοντας λίγα λόγια ἰσπανικά, ποὺ ὁ Ἄγης δὲν τὰ κατάλαβε.

Οἱ δυὸ ἐκεῖνοι φάνηκαν διστακτικοί. Ἀφοῦ δὲν εἶχε πάρει τὰ λεπτά, κι' ἀφοῦ δὲν ἤθελε νὰ πάη πρῶτα νὰ τὰ πάρη, τί νὰ τὸν ἔκαναν στὸ Ξενοδοχεῖο, ὅπου πραγματικῶς δὲν εἶχαν νὰ τοῦ δείξουν παρὰ μόνο μιὰ ψευτο - Μερσεδὲς ;... Αὐτὸ βέβαια θὰ σκέφθηκαν. Ἔπειτα ὅμως θὰ σκέφθηκαν κάτι ἄλλο. Κι' ἀφοῦ συνεννοήθηκαν πάλι μὲ μιὰ ματιά, ὁ Μικέλε εἶπε :

— Ναί, ἄς πᾶμε καὶ βλέπουμε Δὲν ξέρω ἂν σήμερα εἶνε ἡμέρα ποὺ δέχονται στὴ φυλακή. Ἡ κυρία Μερσεδὲς ὅμως θὰ ξέρη καὶ θὰ μᾶς πῆ.

— Καὶ δὲν ξέρει ὁ Ἐστεμπάν, ποὺ εἶνε δεσμοφύλακας ; ρώτησε, γιὰ νὰ τοὺς γουστάρη, ὁ Ἄγης.

Ἀλλὰ ὁ Μικέλε δὲν δυσκολεύθηκε καθόλου νὰ βρῆ μιὰν ἀπάντηση :

— Ἄλλαξε, κύριε Μάρμορα, ὁ κανονισμός. Κι' ὁ Ἐστεμπὰν δὲν τὸν ἔμαθε ἀκόμα.

— Ἄ, ἔτσι ; ἔκαμε ὁ Ἄγης χαμογελώντας.

Καὶ φώναξε ἕνα ἁμάξι μὲ δυὸ ἄλογα ποὺ περνοῦσε ἄδειανό,—τ' αὐτοκίνητα δὲν ἦταν ἀκόμα τόσο ἄφθονα στὴ Μαδρίτη,—κι' ὁ ἴδιος ἔδωσε στὸν ἁμαξᾶ τὴν διεύθυνση :

— Στὸ ξενοδοχεῖο τοῦ Στέμματος !

Μπῆκαν κι' οἱ τρεῖς. Ὁ Μικέλε κάθησε πλάϊ στὸν Ἄγη. Ὁ Ἐστεμπὰν ἀντίκρυ του. Καὶ ξεκίνησαν.

— Κι' ὁ ἀγαπητός μας Ἐστεμπὰν πότε θὰ φύγη ; ρώτησε ὁ Ἄγης πάλι γιὰ νὰ τοὺς γουστάρη.

Ἀλλὰ ἡ ἀπάντηση τοῦ Μικέλε ἦταν πάλι ἑτοιμότατη :

— Καὶ μὲ τί λεπτά ; Μὲ τὰ ἑκατὸν ἑξῆντα φράγκα ποὺ τοῦ δώσατε χτές ;... Τί νὰ πάρη μαζύ του αὐτὸς ὁ κακόμοιρος, τί ν' ἀφήση στὴν πολυμελῆ του οἰκογένεια ;...

— Ἔ ! ἡ δουλειά μας νὰ πάη καλά, καὶ δὲν θὰ τὸν ἀφήσουμε βέβαια ἔτσι, εἶπε πονηρὰ ὁ Ἄγης. Νά ἰδοῦμε τί θὰ πῆ κ' ἡ κυρία Μερσεδὲς !

Εἶχε τὸ σκοπό του βέβαια ποὺ τὄπε αὐτὸ ὁ Ἄγης. Μὰ εἴτε τὸν μάντεψαν, εἴτε ὄχι, ἐκεῖνοι οἱ δυὸ φάνηκαν κατευχαριστημένοι.

— Βέβαια, ἔκαμε ὁ Ἐστεμπάν, ἡ σενορίτα θὰ σᾶς πῆ καὶ τὴ φτώχεια μου καὶ τὴν ἀξία μου. Ἂν δὲν ἤμουν ἐγώ...

Σὲ λίγο τὸ ἁμάξι σταμάτησε. Κι' ὁ Ἄγης ἀπόρησε :

— Φτάσαμε ;

— Μάλιστα. Αὐτὸ εἶνε τὸ ξενοδοχεῖο *μας*.

Τὸ λημέρι τῆς συμμορίας ! Ὁ Ἄγης τὸ φανταζόταν πολὺ πιὸ μακρυνὸ καὶ πολὺ πιὸ φτωχό. Ἀλλὰ τὸ «Ξενοδοχεῖο τοῦ Στέμματος» βρισκόταν στὸ κέντρο τῆς Μαδρίτης κι' ἦταν ἀπέξω τόσο εὐπρόσωπο ὅσο σχεδὸν καὶ τὸ Ἴγκλες.

Μὰ καὶ μπαίνοντας μέσα, ὁ Ἄγης εἶδε καθαριότητα, τάξη, πολυτέλεια καὶ κίνηση μεγάλη. Μεγαλύτερη μάλιστα παρὰ στὸ Ἴγκλες. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἐμπόδισε νὰ βάλη ἀπὸ ἔνστικτο, τὸ χέρι στὴ μέση του καὶ νὰ βεβαιωθῆ ὅτι τὸ πιστόλι του ἦταν πάντα ἐκεῖ. Ἕνα δεύτερο κίνημα τὸν ἐβεβαίωσε πὼς καὶ τὸ πορτοφόλι του βρισκόταν στὰ βάθη τῆς τσέπης του. Καὶ περισσότερο περίεργος παρ' ἀνήσυχος, ἀνέβηκε τὴ μαρμάρινη σκάλα τοῦ πρώτου πατώματος καὶ μπῆκε μὲ τὸ Μικέλε στὸ σαλόνι. Ὁ Ἐστεμπὰν εἶχε μείνει κάτω.

— Καθῆστε δῶ μιὰ στιγμή, νὰ εἰδοποιήσουμε τὴ σενορίτα, τοῦ εἶπε ὁ Μικέλε. Κι' ἔγινε ἄφαντος.

Ὁ Ἄγης, μονάχος, κοίταξε ὁλόγυρα. Τὸ σαλόνι ἦταν πολὺ μεγάλο καὶ φαινόταν ἔρημο, μολονότι κάμποσοι ἄνθρωποι, παρέες-παρέες, καθόνταν σὲ διάφορες γωνιὲς καὶ σιγοκουβέντιαζαν. Καμμιὰ ὅμως ἀπὸ τὶς παρέες αὐτὲς δὲν φάνηκε ὕποπτη στὸν Ἄγη. Θἆταν οἰκογένειες ποὺ καθόνταν στὸ ξενοδοχεῖο, μὲ φίλους καὶ φίλες. Γιατ' ἦταν καὶ γυναῖκες σ' ὅλες τὶς παρέες. Κι' ὡραῖα κορίτσια—ἕνα μάλιστα ὡραιότατο—καὶ νέες κυρίες καὶ γρηές...

Μόνο μιὰ παρέα, ποὺ τὴν σχημάτιζαν τρεῖς ἄντρες, ὁ Ἄγης τὴν ὑποπτεύθηκε μὲ τὴν πρώτη ματιὰ καὶ τὴν πρόσεξε καλύτερα. Οἱ δυὸ εἶχαν τὸ σουλοῦπι τοῦ Μικέλε καὶ τοῦ Ἐστεμπάν, ὁ τρίτος, μεσόκοπος, φαινόταν ξένος. Συζητοῦσαν σιγά, μὰ πολὺ ζωηρά. Κι' ἂν μποροῦσε νἀκούση, ὁ Ἄγης ἦταν σχεδὸν βέβαιος πὼς θἄκουγε γιὰ κάποιο φυλακισμένο γιὰ χρέη, ποὺ ὁ πιστός του ὑπηρέτης ἐδωροδόκησε τὸν ἄπιστο δεσμοφύλακά του γιὰ ν' ἀνοίξη κάποια βαλίτσα .. Ἄρα γε κι' ὁ φυλακισμένος αὐτὸς εἶχε κάποια κυρία Μερσεδὲς ;... Κι' ὁ ξένος εἶχε ὁδηγηθῆ στὸ ξενοδοχεῖο γιὰ νὰ τὴν ἰδῆ καὶ νὰ τὴ γνωρίση ;

Τὸ κορμί της ἦταν ψηλό, μεστό, καλοκαμωμένο...

Πολὺ πιθανό... Εἴτε πρὶν ἀπὸ τὸν Ἄγη, εἴτε ἀφοῦ τὴν ἔβλεπε αὐτός, θὰ τὴν ἔβλεπε κι' ὁ ξένος ἐκεῖνος... Ἐκτὸς πιὰ ἂν δὲν ἔπλατταν γιὰ ὅλους τὴν ἴδια ἀκριβῶς ἱστορία, ἢ ἂν εἶχαν κι' ἄλλες Μερσεδές, ὅπως εἶχαν κι' ἄλλους Μικέλε, κι' ἄλλους Ἐστεμπάν...

Αὐτὸ συλλογιζόταν ὁ Ἄγης καὶ κρυφομιλοῦσε ἀπὸ μέσα του, ὅταν ὁ πιστὸς Μικέλε ξαναγύρισε.

— Ἡ σενορίτα σᾶς παρακαλεῖ νὰ τὴ συγχωρῆτε, εἶπε. Σὲ λίγο θὰ σᾶς φωνάξη. Τώρα ἔχει μέσα ἕναν κύριο... ἕνα συγγενῆ της... Ἀλλὰ θὰ φύγη.. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν θέλει νὰ σᾶς δεχθῆ μπροστά του... Αὐτὸς δὲν ξέρει καὶ δὲν κάνει νὰ μάθη τίποτα.

— Πολὺ καλά. Περιμένω.

Εἶπε ὁ Ἄγης. Ἀλλὰ σκέφθηκε : «Συγγενής .. δὲ βαρειέσαι !.. Κανένα θῦμα θὰ εἶνε κι' αὐτός. Ἦρθε νὰ γνωρίση τὴν κόρη ἐκείνου ποὺ θὰ σώση. .»

Ὁ Μικέλε κάθησε κοντά του, ἀλλὰ ὁ Ἄγης ἔκρινε περιττὸ νὰ τοῦ κάμη ὁποιαδήποτε ὁμιλία. Πῆρε ἀπὸ τὸν καναπὲ μιὰ ἐφημερίδα ντόπια καὶ μὲ τὰ λίγα ἰσπανικὰ ποὺ ἤξερε, τὴν κουτσοδιάβαζε. Προπάντων κοίταζε τὶς ἀγγελίες τῶν ἐμπόρων. Γιατὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Μερσεδές, εἶχε στὸ νοῦ του καὶ τὴν «ἐπιχείρηση» ποὺ θὰ τὸν ἔκανε νὰ βγάλη ὅσα θὰ ξόδευε γι' ἀγάπη της... Ἂν ἄξιζε τὸν κόπο !

Ἔτσι πέρασαν πέντ' ἕξη λεπτά. Ἐπιτέλους μπῆκε ἕνας καμαριέρης, πῆγε ἴσια στὸν Μικέλε καί, μὲ μεγάλο σεβασμό, τοῦ εἶπε πὼς ἡ σενορίτα Νταρράζο περίμενε τὸν κ. Μάρμορα «στὸ σαλονάκι της».

Βγῆκαν, πέρασαν ἕνα δυὸ μεγάλους διαδρόμους κι' ὁ Μικέλε σταμάτησε σὲ μιὰ πόρτα ποὺ τὴ χτύπησε δειλὰ πραγματικῶς σὰν ὑπηρέτης.

— Ἐμπρὸς ! ἀκούσθηκε ἀπὸ μέσα μιὰ γλυκειὰ γυναικεία φωνή !

Ἕνας παλμὸς ἐκλόνισε τὸ στῆθος τοῦ Ἄγη.

Ἦταν τὸ κορύφωμα μιᾶς προσδοκίας· ἦταν μαζὺ καὶ κάποιος ἀόριστος φόβος.

Ἴσως ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὁ Ἄγης τὸ μετάνοιωνε ποὺ ριψοκινδύνευε ὡς ἐκεῖ, μονάχος, ξένος, μ' ἕνα πιστόλι... Τί τὸν περίμενε πίσω ἀπὸ κείνη τὴν πόρτα ;...

Ἕνα δευτερόλεπτο... Ὁ Μικέλε ἄνοιξε... Ἄφησε τὸν Ἄγη νὰ περάση πρῶτος. Καὶ μπῆκε κι' αὐτός...

Ὁ Ἄγης βρέθηκε τότε σ' ἕνα μικρό, κοκέτικο σαλονάκι,—ἦταν τὸ σαλονάκι ἑνὸς ἀπαρταμέντου ἀπὸ δυὸ ἢ τρία δωμάτια,—καὶ μπροστὰ σὲ μιὰ κόρη, ποὺ ἀληθινὰ δὲν φαινόταν περισσότερο ἀπὸ δεκάξη χρονῶν,—τὸ ντύσιμό της ἦταν τόσο κοριτσίστικο, παιδιάτικο,—μὰ μποροῦσε νἆταν κι' εἴκοσι. Γιατὶ τὸ κορμί της ἦταν τόσο ψηλό, τόσο μεστὸ καὶ τόσο καλοκαμωμένο !

Μὰ τί ὠμορφιά ! Ὁ Ἀθηναῖος τἄχασε σὲ τέτοιο βαθμό, ποὺ εἶδε κι' ἔπαθε νὰ ψελλίση δυὸ λόγια, ὅταν ὁ πιστὸς Μικέλε, μὲ βαθύτατη ὑπόκλιση, ἔκαμε τὴ σύσταση :

— Ὁ κύριος Μάρμορος, ὁ καλὸς μας Μισελμάρος !.. Ἡ σενορίτα Μερσεδὲς Νταρράζο.

Τοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι θερμά, μὰ πολὺ θερμά,—μ' ἕνα νεῦρο μάλιστα, ποὺ ὁ Ἄγης δὲν τὸ περίμενε ἀπὸ τὸ ἀβρότονο ἐκεῖνο πλασματάκι,—καὶ σὲ ἄπταιστη γαλλική, ἂν καὶ μὲ βαρειὰ ἰσπανικὴ προφορά, τὸν εὐχαρίστησε ποὺ «ἦρθε νὰ τοὺς σώση». Ἔπειτα εὐθὺς τοὔδειξ' ἕνα κάθισμα,—ἦταν μακρουλὸ ντιβανάκι μὲ χρυσᾶ χερούλια,—κάθησε κι' αὐτὴ σ' ἕν' ἄλλο, καὶ... ἔγινε σιωπή.

Φυσικό, ἔπρεπε νὰ μιλήση ὁ Ἄγης. Ἀλλὰ ὁ κακόμοιρος δὲν ἤξερε τί νὰ πῆ... Ἐκείνη πάλι ἔκανε τὴ μαθήτρια, τὴ συνεσταλμένη, τὴν ξέβγαλτη. Δὲν μποροῦσε νἄχη καμμιὰ πρωτοβουλία... Κι' ἡ σιωπὴ αὐτὴ τῆς ἀμηχανίας θὰ παρατεινόταν, ἂν δὲν μιλοῦσε ὁ Μικέλε, ποὺ εἶχε σταθεῖ ὀρθὸς καὶ σὲ ἀρκετὰ εὐσέβαστη ἀπόσταση.

— Κύριε Μάρμορα, εἶπε, ρωτῆστε τὴ σενορίτα νὰ σᾶς πῆ ὅ,τι θέλετε. Μπορεῖ νὰ σᾶς δώση ὅλες τὶς πληροφορίες. Ἐγὼ σᾶς ἀφήνω νὰ τὰ πῆτε μὲ τὴν ἡσυχία σας. Ἐδῶ θὰ εἶμαι. Ἅμα μὲ χρειασθῆτε, δὲν ἔχετε παρὰ νὰ μὲ φωνάξετε. Ἕνα μόνο ἤθελα νὰ σᾶς παρακαλέσω κύριε Μάρμορα...

— Τί ; ἔκαμε ὁ Ἄγης.

— Ὁ Ἐστεμπὰν εἶνε κάτω.. Δόστε μου νὰ τοῦ δώσω λίγα ψιλά, νὰ πάη τώρα στὸ καλό.

— Πάλι τὰ ἴδια ; ἔκαμε ὁ Ἄγης. Μὰ δὲν σοῦ εἶπα ὅτι δὲν πῆρ' ἀκόμη τὰ λεπτά μου ἀπὸ τὴν Τράπεζα ;

Ἀρνιόταν, διαμαρτυρόταν, ἀλλὰ μὲ πολὺ διαφορετικὸ ὕφος ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ εἶχε τὴ νύχτα στὸ καφενεῖο τοῦ Σταθμοῦ... Ἐκείνη τὴ στιγμή, μπροστὰ στὴ θαυμαστὴ Μερσεδές, εἶχε πάλι τὴν *ἰλλουζιὸν* πὼς ὅλα ἦταν ἀληθινά ! Ἔτσι μιλοῦσε σὰν ἄνθρωπος ποὺ πραγματικῶς δὲν εἶχε στὸ πορτοφόλι του ὅσα ἔπρεπε νὰ δώση στὸν θυσιασμένο ἐκεῖνο Ἐστεμπάν...

Μὰ ὁ ἄλλος ἐπέμεινε :

— Λίγα... ὅσα ἔχετε, κύριε... δὲν πειράζει...

Συγχρόνως ἡ Μερσεδὲς τοῦ ἔρριξε μιὰ ματιὰ ποὺ ἴσως ἦταν ἁπλῶς παρακλητική, μὰ ποὺ ὁ Ἄγης τὴν ἐξήγησε ἔτσι : «Δόστε του λοιπὸν κάτι τί, νὰ μᾶς ἀφήση ἐπιτέλους μόνους !..» Καὶ τότε ἔβγαλε τὸ πορτοφόλι του κι' ἔδωσε στὸ Μικέλε δυὸ ἑκατόφραγκα, ἔτσι ὅπως θἄκανε μιὰ πλούσια ἐλεημοσύνη μπροστὰ σ' ἕνα κορίτσι ποὺ θἄθελε νὰ τὸ καταπλήξη...

Ἡ ἐπιμονὴ ὅμως τοῦ Μικέλε τὸν ξαναγύρισε κάπως στὴν πραγματικότητα. Στὰ μάτια του, ἡ Μερσεδὲς δὲν ἦταν πιὰ ἡ σεμνὴ κι' ἄθῳα μαθήτρια, ἡ κόρη τοῦ Τραπεζίτη : Τὴν παρίστανε σὰ θεατρίνα γυμνασμένη στὸ ρόλο της τέλεια.

Ὡστόσο ὁ Μικέλε πῆρε τὰ χαρτονομίσματα, ὑποκλίθηκε μὲ χίλιες εὐχαριστίες καὶ βγῆκε ταπεινὸς ὅπως εἶχε μπῆ. Πίσω του ἡ εὐκίνητη πόρτα ἔκλεισε σχεδὸν μονάχη της. Ἐπιτέλους μόνοι !

***

Ὁ Ἄγης εἶχε ἀρχίσει πιὰ νὰ μιλᾶ. Καὶ δὲν δυσκολεύθηκε νὰ βρῆ τώρα θάρρος καὶ νὰ ἐξακολουθήση :

— Ἀλήθεια, εἶπε στὴ Μερσεδές. Δὲν πῆρ' ἀκόμα τὰ χρήματά μου ἀπὸ τὴν Τράπεζα... Ξέρετε, γιὰ νὰ μὴν τὰ ζκουβαλῶ μαζύ μου στὸ ταξείδι, εἶπα νὰ μοῦ τὰ στείλουν, νὰ τὰ πάρω ὅταν θὰ ἔφθανα ἐδῶ. Τἀπόγεμα θὰ τὰ ἔχω. Αὔριο δὲν θὰ γίνη ὁ πλειστηριασμός ;

— Μάλιστα, αὔριο... ἀποκρίθηκε σὰν ἀφηρημένη ἡ Μερσεδές...

Καὶ τὸν κύτταζε, μὰ ὅπως θὰ κοίταζε ἕνα ἔπιπλο, μιὰ ἀδιάφορη ζωγραφιά, ἢ ὅπως θὰ κάρφωνε τὰ μάτια της στὸ κενό...

Κι' εἶχε κάτι ὁλόμαυρα μάτια, μεγάλα, φωτεινὰ κι' ὑγρὰ σὰ δακρυσμένα. Ἀνακάλυπτες ἕναν πόνο βαθὺ ἅμα κύτταζες καλὰ αὐτὰ τὰ μάτια. Φυσικά,—θἄλεγες,—τὸν πόνο τοῦ κοριτσιοῦ ποὺ εἶχε τὸν πατέρα του φυλακισμένο... Κι' ὅμως δὲν ἦταν προσποιητὸς αὐτὸς ὁ πόνος. Ἂν δὲν εἶχε πατέρα φυλακισμένο, κάτι ἄλλο θὰ εἶχε αὐτὴ ἡ Μερσεδὲς ποὺ τὴν ἔθλιβε τὸ ἴδιο καὶ περισσότερο.. Ὡστόσο αὐτὴ ἡ θλίψη μεγάλωνε τὴν ὠμορφιά της. Ὅσο τὴν παρατηροῦσε ὁ Ἄγης, τόσο μαγευόταν.

Ἦταν κάτασπρη σὰν τὸ κρίνο ἡ μικρὴ Ἰσπανίδα, εἶχε γλυκύτατο, μακρουλὸ κάπως προσωπάκι, στεφανωμένο μὲ κατάμαυρες μποῦκλες, κι' ὅλο της τὸ κορμί, μὲ τὶς θαυμάσιες γραμμές, ποὺ διακρίνονται κάτω ἀπ' τὸ σκοῦρο, ἁπλό, μὰ κομψότατο φορεματάκι τῆς μαθήτρας,—σφριγηλὸ κορμί, ὅλο ζωὴ κι' ἀνησυχία καὶ κίνησι,—προκαλοῦσε τὸν πόθο. Κι ὁ Ἄγης, ποὺ πρώτη του φορὰ ἔβλεπε ἕνα τόσο ὤμορφο κορίτσι, αἰσθανόταν αὐτὸν τὸν πόθο τόσο δυνατό, ὥστε τοῦ ἐρχόταν νὰ πέση γονατιστὸς καὶ νἀγκαλιάση ἱκετευτικὰ τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα πόδια, ποὺ ἡ κοντὴ φοῦστα τῆς μαθήτρας τὰ ξεσκέπαζε μέσ' στὶς μαῦρες μεταξωτές τους κάλτσες, σχεδὸν ὡς τὰ γόνατα.

Ἀπὸ κεῖ ἀνέβαζε τὰ μάτια του καὶ τὰ σταματοῦσε στὸ στῆθος, ποὺ διαγραφόταν καθαρώτατα, καθὼς ἦταν καθισμένη στὸ μακρὺ σκαμνάκι, μὲ τὰ χέρια της ἁπλωμένα ὡς τὰ χρυσᾶ χερούλια ποὺ τὰ ἔσφιγγαν κάπως νευρικά. Αὐτὸ τὸ στῆθος μόνο τὴν ἔδειχνε μεγαλείτερη ἀπὸ δεκάξη χρονῶν. Κι' ὅλος ὁ κορμὸς ἦταν σχηματισμένος σὰν τέλειας γυναίκας. Στ' ἄλλο κορμὶ ὅμως, ὡς τὰ μικροσκοπικὰ ποδαράκια μὲ τὰ λουστρινένια σκαρπίνια, ἔβλεπες τὸ κοριτσάκι, καὶ πρὸ πάντων τὸ πρόσωπο, ποὺ μ' ὅλα ἐκεῖνα τὰ πελώρια μάτια ἦταν ἀληθινὰ παιδικό.

Εἶχε γίνει πάλι σιωπή. Ὁ Ἄγης συλλογιζόταν : «Θὰ ἐθυσίαζα ὅλες τὶς χιλιάδες ποὺ θὰ πάρω τ' ἀπόγεμα, γιὰ ν' ἀποκτήσω αὐτὸ τὸ πλάσμα ! Μιὰ φορὰ στὴ ζωή του ἀπαντᾶ κανεὶς τέτοιο θαῦμα !» Ὡρισμένως, ἂν τὸ κορίτσι αὐτὸ ἦταν τοῦ τραπεζίτη Νταρράζο, κι' ἂν ἐπρόκειτο νἄχη σὲ λίγο μιὰ περιουσία ἀπὸ τετρακόσιες χιλιάδες φράγκα, ὁ Ἄγης θὰ τῆς ἐπρότεινε γάμο. Κι' ἂν δεχόταν ἡ Μερσεδές, ὁ ἀρραβωνιαστικὸς τῆς Νίνας οὔτε θὰ ξαναγύριζε στὴν Ἀθήνα. Θἄστελνε μόνο στὸν Δελούση ὁλάκερο τὸ μερτικό του,—τὶς ἄλλες τετρακόσιες χιλιάδες,—καὶ θὰ ἦταν ἡσυχώτατος πὼς ὅλοι θἄμεναν ἱκανοποιημένοι.

Ἀλλὰ ποῦ τέτοια εὐτυχία ! Κανένας Τραπεζίτης Νταρράζο δὲν ἦταν στὴ φυλακή· καμμιὰ περιουσία δὲν ὑπῆρχε στὸν κρυφὸ πάτο ἑνὸς μπαούλου στὸ Παρίσι· κι' αὐτὴ ἡ Μερσεδὲς δὲν ἦταν παρὰ ἕνα ὄργανο ἀπ' τὰ πολλὰ τῆς ληστρικῆς συμμορίας. Τί κρῖμα, τί κρῖμα !..

(Ἀκολουθεῖ)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

— Ἡ φιλαργυρία τοῦ Σουΐφτ.

Ὁ Ἄγγλος συγγραφεὺς τῶν «Ταξειδιῶν τοῦ Γκιούλλιβερ» Σουΐφτ ἦταν τρομερὰ φιλάργυρος. Μιὰ μέρα ὁ ὑπηρέτης ἑνὸς φίλου του, τοῦ πῆγε ἕνα ὡραιότατο ψάρι ἐκ μέρους τοῦ κυρίου του. Ἀφοῦ τὸ ἔβαλε ἐπάνω στὸ τραπέζι, στράφηκε πρὸς τὸν Σουΐφτ καὶ τοῦ εἶπε ψυχρότατα:

— Σᾶς τὸ στέλνει ὁ κύριός μου.

Πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι ὁ ὑπηρέτης ἦταν πολὺ δυσαρεστημένος μὲ τὸ φιλάργυρο συγγραφέα, γιατὶ ὅσες φορὲς τοῦ ἐπήγαινε δῶρα ἐκεῖνος δὲν τοῦ ἔδινε οὔτε μιὰ πεντάρα γιὰ πουρμπουάρ.

— Τί, πῶς εἶπες ; ρώτησε τότε ὁ Σουΐφτ, πειραγμένος ἀπὸ τὴν ἀγένεια τοῦ ὑπηρέτη. Ἔτσι σὲ ἔμαθαν νὰ ἐκτελῆς τὶς παραγγελίες τοῦ κυρίου ; Στάσου λοιπὸν νὰ σὲ μάθω νὰ φέρεσαι. Κάθησε ἐδῶ στὴν θέση μου καὶ δός μου τὸ ψάρι.

Κι' ὁ Σουΐφτ πέρνοντας τὸ ψάρι, εἶπε στὸν ὑπηρέτη.

— Κύριε, ὁ κύριός μου μἔστειλε νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ δεχθῆτε, ἐὰν εὐαρεστῆσθε, αὐτὸ τὸ ἀσήμαντο δῶρο.

— Ἄ ! χαίρω πολύ ! ἀπάντησε ὁ ὑπηρέτης. Τὸν εὐχαριστῶ θερμότατα ! Πάρε καὶ σὺ αὐτὸ τὸ τάλληρο γιὰ τὸν κόπο σου.

Ἀλλ' ὁ φιλάργυρος Σουΐφτ δὲν ὠφελήθηκε καθόλου ἀπὸ τὸ μάθημα ποὺ τοῦ ἔδωσε ὁ ὑπηρέτης καὶ τὸν ἔδιωξε χωρὶς νὰ τοῦ δώση τίποτε.

Ὁ Βερλαὶν

— Τὸ μεθύσι τοῦ Βερλαίν

Ὁ Βερλαὶν ὁ λεπταίσθητος γάλλος ποιητής, ἦταν φοβερὰ μέθυσος. Κάποτε ἔτυχε νὰ βρεθῆ μ' ἕνα νεαρὸ λόγιο σ' ἕνα μπάρ. Ἀφοῦ ἤπιαν ἀρκετὰ ποτήρια ἀψέντι, ὁ Βερλαὶν μέθυσε ἐλεεινά.

Ὁ φίλος του τότε φωνάζει ἕνα ἁμάξι στὸ ὁποῖο ἐμπῆκαν κι' οἱ δυό.

— Ποῦ εἶνε τὸ σπίτι σας, μαίτρ ; τὸν ρώτησε.

— Δὲν ξέρω.. δὲν θυμοῦμαι.. τὸ ξέχασα... ἐτραύλισε ὁ ποιητής !

Ὁ ἁμαξᾶς, μὲ πολὺ κόπο, κατώρθωσε νὰ ὑπενθυμίση στὸ Βερλαὶν ὅτι καθόταν πρὸς τὴν πλευρὰ τοῦ σταθμοῦ τῆς Λυών. Βρῆκαν τέλος τὸ δρόμο. Δὲν ἔμενε παρὰ ὁ ἀριθμός.

— Δὲν ξέρω... τὸν ἔχω λησμονήση, μουρμούρισε πάλι.

— Ποῦ μένετε ; στὸ νούμερο 1, 2, 3, 4... ρώτησε ὁ φίλος του μὲς στὸ σκοτάδι.

— Ὄχι...

Ὕστερα ἀπὸ ἀλλεπάλληλες ἐρωτήσεις, ἀφοῦ τοῦ ἀράδιασε δεκάδες ἀριθμούς, κατώρθωσε στὸ τέλος νὰ μάθη ὅτι μένει στὸ νούμερο 78 !

— Ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Φρειδερίκου Σουλιέ.

Μιὰ μέρα ἕνας ἄγνωστος μπαίνοντας ἀπότομα στὸ γραφεῖο τοῦ μυθιστοριογράφου Σουλιέ, τοῦ εἶπε χωρὶς νὰ βγάλη τὸ καπέλλο του, μὲ ἀπειλητικὸ ὕφος :

— Κύριε, εἶμαι ὁ ὑποκόμης ντὲ Φλαιρύ. Χρησιμοποιήσατε τὸ ὄνομά μου καὶ τὸ ἐδώσατε σ' ἕνα ἀνήθικο ἥρωα τοῦ νέου σας μυθιστορήματος. Πρέπει νὰ μὲ ἱκανοποιήσετε ἀμέσως, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ σᾶς σκοτώσω !

Ὁ περίφημος μυθιστοριογράφος, ἀτάραχος καὶ γελῶντας, πῆρε τότε τὴν πέννα καί, χωρὶς νὰ τοῦ ἀπαντήση καθόλου τὴ βούτηξε στὸ καλαμάρι. Ὕστερα, προσθέτοντας ἕνα ο στὸ ὄνομα τοῦ προσώπου τοῦ μυθιστορήματος, τοῦ εἶπε ἀδιάφορος :

— Ὁρίστε, κύριε, τί μπορῶ νὰ κάμω γιὰ σᾶς. Εἴσθε ἱκανοποιημένος ;

Ὁ ὑποκόμης ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ χειρόγραφο, εὐχαρίστησε τὸ συγγραφέα κι' ἔφυγε ἀπολύτως ἱκανοποιημένος.

Δὲν πέρασαν ὅμως ὀχτὼ μέρες κι' ὁ Σουλιὲ δέχτηκε τὴν ἐπίσκεψι ἑνὸς ἄλλου ξένου. Αὐτὸς ἦταν ὑψηλός, μὲ μαῦρα ροῦχα καὶ φαινόταν πὼς ἔκλαιγε ἀπὸ τὸ θυμό του.

— Εἶμαι ὁ ὑποκόμης ντὲ Φλαιρυό, εἶπε στὸ Σουλιέ. Μὲ καταστρέφετε, κύριε, μεταχειριζόμενος τὄνομά μου στὸ μυθιστόρημά σας. Μὲ σκοτώνετε κυριολεκτικὰ ἂν δὲν ἀλλάξετε τὄνομα.

Ὁ Σουλιὲ πῆρε πάλι τὴν πέννα, ἔσβυσε τὸ ο καὶ τὄκαμε ε.

— Εἴσθε ἱκανοποιημένος, κύριε ; λέει στὸν ἄγνωστο.

— Μάλιστα, κύριε, ἀπαντᾶ ὁ Φλαιρυό. Σᾶς εὐγνωμονῶ γι' αὐτό.

Ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες ὁ Σουλιὲ λαμβάνει τὴν ἀκόλουθη ἐπιστολή :

«Ἀγαπητὲ καὶ ἐξυπνότατε μυθιστοριογράφε. Ἂν καὶ δὲν ἔχω τὴν τιμὴ νὰ σᾶς γνωρίζω, σᾶς παρακαλῶ ὡστόσο νὰ δεχθῆτε τὰ εἰλικρινῆ μου εὐχαριστῶ. Χάρις στὸ πρόσωπο τοῦ καινούργιου ρομάντσου σας, οἱ δυσκολίες ποὺ ἐμπόδιζαν τοὺς γάμους μου ἐξέλιπαν. Παρουσιάζετε τὸν συνώνυμό μου τόσο διασκεδαστικὸ καὶ θαρραλέο στὸ μυθιστόρημά σας, ὥστε ἡ μνηστή μου, νομίζοντας ὅτι πρόκειται γιὰ τὸ ἄτομό μου, ἀποφάσισε νὰ μὲ παντρευτῆ. Κάνουμε τοὺς γάμους μας τὴν ἐρχομένη Πέμπτη κατὰ τίς 11 τὸ πρωΐ στὴν ἐκκλησία τοῦ Σαὶν-Τομὰ-ντ' Ἀκέν. Θὰ τὸ θεωροῦσα ἐξαιρετικὴ τιμή μου ἂν εἴχατε τὴν εὐχαρίστησι νὰ παρευρεθῆτε στὴν ἱεροτελεστία, ὅπου θὰ κολακευόμουν νὰ σᾶς σφίξω τὸ χέρι.

Ὑποκόμης ντὲ Φλερυέ»

— Ἡ φτώχεια τῶν μεγάλων ποιητῶν

Οἱ μεγαλείτεροι ποιηταὶ τοῦ κόσμου πέθαναν στὴν ψάθα. Ὁ Δάντης, ὕστερα ἀπὸ πολλὲς περιπέτειες πέθανε ἐξόριστος καὶ καταφρονημένος. Παρέβαλε μάλιστα ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτό του στὸ τέλος τῆς ζωῆς του μ' ἕνα καράβι δίχως τιμόνι καὶ ξάρτια, παραδαρμένο ἀπὸ τὸν ἄνεμο τῆς στυγερῆς φτώχειας.

Ἡ θαυμαστὴ μεγαλοφυΐα τοῦ Σαῖξπηρ μόλις δυὸ αἰῶνες μετὰ τὸ θάνατό του ἀναγνωρίσθηκε καὶ ἐκτιμήθηκε.

Ὁ Μίλτων, παραδέρνοντας μὲς στὴ φτώχεια, ἀναγκάσθηκε νὰ πουλήση τὸν «Ἀπωλεσθέντα Παράδεισο», τὸ περίφημο ἀριστούργημά του, γιὰ δέκα λίρες μονάχα. Στὸ τέλος πέθανε κι' αὐτὸς ἀγνοημένος καὶ περιφρονημένος.

Ὁ μεγάλος Πορτογάλλος ποιητὴς Καμόενς, ὕστερα ἀπὸ πολλὲς κι' ὀδυνηρὲς δοκιμασίες, πέθανε ἄσημος καὶ ἀφανὴς σ' ἕνα νοσοκομεῖο. Στὸ τέλος τῆς ζωῆς του τρεφόταν μ' ἕνα ξερὸ κομάτι ψωμὶ ποὺ τοῦ τὸ οἰκονομοῦσε ἕνας πιστὸς ὑπηρέτης του, ζητιανεύοντας στοὺς δρόμους γιὰ νὰ συντηρήση τὸν πεινασμένο ποιητή.

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

— Τὸ αὐγό.

Γιὰ νὰ μὴ σκάζη τὸ αὐγὸ ὅταν βράζει, ὅπως γίνεται καμμιὰ φορά, τρυπῆστε το σὲ μία ἄκρη του μὲ μιὰ καρφίτσα.

Ἡ μέθοδος αὐτὴ εἶνε ἀλάνθαστη καὶ προλαβαίνει τὸ σπάσιμο καὶ τὸ χύσημο τοῦ αὐγοῦ.

— Πῶς νὰ γυαλίζετε τὰ ξύλινα ἀντικείμενα.

Συνήθως, ὅταν θέλη κανεὶς νὰ γυαλίση ξύλο, μεταχειρίζεται τὸ κερί. Νὰ ὅμως καὶ ἕνας ἄλλος τρόπος ἐπίσης καλός

Ἀνακατέψατε ἴσα μέρη ἀπὸ νέφτι καὶ λινόλαδο καὶ μὲ αὐτὸ τὸ μῖγμα τρίψατε τὴν ξυλίνη ἐπιφάνεια τοῦ ἀντικειμένου ποὺ θέλετε νὰ γυαλίσετε.

Τὸ ξύλο γυαλίζει ὅπως ἀκριβῶς καὶ μὲ τὸ κερί, μὲ μόνη τὴ διαφορὰ ὅτι ἡ ἐπιφάνεια δὲν γίνεται καὶ τόσο γυαλιστερή.

ΑΓΟΡΑΖΟΝΤΑΙ εἰς καλὴν τιμὴν παλαιὰ βιβλία καὶ ὁλόκληροι βιβλιοθῆκαι. Πληροφορίαι εἰς τὰ γραφεῖα μας. Λέκα 7.

Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΜΟΔΑ

Η Α. Μ. Η ΜΟΔΑ

ΤΙ ΘΑ ΦΟΡΕΣΩΜΕ

Κατὰ τὸ ἐφετεινὸ φθινόπωρο δὲν θὰ φορεθοῦν τόσο πολὺ τὰ ταγιέρ, ὅσο τὰ ἐπανωφόρια καὶ τὰ ἀνσάμπλ.

Τὰ φθινοπωρινὰ ἀνσάμπλ ἀποτελοῦνται ἀπὸ φόρεμα ἀπὸ κρὲπ καὶ ἀπὸ ἐπανωφόρι ἀπὸ μαλακὸ ντρᾶ τοῦ ἰδίου χρώματος.

Δὲ μποροῦμε βέβαια νὰ ποῦμε ὅτι δὲ θὰ ἰδοῦμε ἐφέτος καὶ ἀρκετὰ ταγιέρ, τὰ ὁποῖα εἶνε κάποτε ἀπαραίτητα γιὰ μερικὲς περιστάσεις καὶ πολὺ πρακτικά, μιὰ κυρία ὅμως ποὺ θέλει νὰ εἶνε τῆς τελευταίας ἐντελῶς μόδας, θὰ προτιμήση ἕνα ἀνσάμπλ ἀπὸ ἕνα ταγιέρ.

Ἂν θέλετε δὲ νὰ μάθετε τί ἀνσάμπλ θὰ φορεθοῦν ἀργότερα, δηλαδὴ τὸ χειμῶνα, σᾶς προειδοποιοῦμε ὅτι θὰ εἶνε πολὺ τῆς μόδας φορέματα ἀπὸ βελοῦδο ἐμπριμὲ καὶ ἐπανωφόρια ἀπὸ ντρᾶ ἁπλὸ τοῦ αὐτοῦ χρώματος μὲ τὸ φόντο τοῦ φορέματος.

Ἀλλὰ ἔχουμε ἀκόμη καιρὸ νὰ σκεφθοῦμε τί θὰ φορέσουμε τὸ χειμῶνα. Ἐντωμεταξὺ ἂς δοῦμε τί συνηθίζεται γιὰ τὴν ντεμὶ-σαιζόν, δηλαδὴ τὸ φθινόπωρο, τὸ ὁποῖον ἐδῶ στὰ μέρη μας παρατείνεται πολλὲς φορὲς ὥς τὸ Δεκέμβριο. Λοιπόν, τὸ φθινόπωρο θὰ φορεθοῦν χαριτωμένα φορεματάκια ἀπὸ κρὲπ-φανταιζὶ ἐμπριμὲ μὲ βοῦλες καὶ μὲ γραμμές, καὶ ἐπανωφόρια ἀπὸ ντρᾶ μαλακὸ ἀσορτὶ μὲ τὸ χρῶμα τοῦ φορέματος.

Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἐπανωφόρια ἔχουν πίσω στὴν πλάτη μιὰ κουφόπιετα. Ὁ γιακᾶς καταλήγει σὲ ἐσάρπα ἀρκετὰ φαρδειά. Τὰ περισσότερα δὲ ἔχουν τσέπες διαφόρων σχεδίων, ἡ ὁποῖες κλείουν συνήθως μὲ κουμπιὰ ἢ μὲ σοῦστες.

Ἐπίσης θὰ ἰδοῦμε καὶ πολλὲς κάπες, προσαρμοσμένες σὲ ζακέτες ἢ σὲ βέστες, ἢ ἁπλῶς κομμένες ἀνφόρμ, μὲ γιακᾶ ἀπὸ γοῦνα.

Συχνὰ ἡ κάπες αὐτὲς εἶνε ἔτσι καμωμένες ὥστε νὰ φοριοῦνται καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη. Εἶνε πολὺ πρακτικὲς καὶ κατάλληλες γιὰ μακρυνοὺς περιπάτους, γιὰ τὸ αὐτοκίνητο γιὰ τὸ κυνῆγι.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μακρυὰ ἐπανωφόρια θὰ φορεθοῦν καὶ ἐπανωφόρια ἀπὸ μαῦρο ντρᾶ, μὲ τὰ ὁποῖα πηγαίνουν διαφόρων εἰδῶν φορέματα. Γίνονται ἀπὸ μαλακὸ ντρᾶ γυαλιστερὸ καὶ ἀπὸ λαινὰζ φανταιζὶ πολὺ ἐπίσης μαλακό. Εἶνε πρακτικά, γιατὶ φοριοῦνται μὲ κάθε φόρεμα, καὶ συγχρόνως πολὺ μοντέρνα.

Ἕνα ἀπὸ τὰ νέα ὑφάσματα γιὰ ἐπανωφόρια εἶνε τὸ λαινὰζ μουαρέ, τὸ ὁποῖον ὑπενθυμίζει πολὺ τὰ μεταξωτὰ μουάρ, τὰ ὁποῖα τόσον ἐσυνειθίζοντο ἄλλοτε. Γίνονται ἀπὸ αὐτό, πρὸ πάντων ἐπανωφόρια λούσου, τῆς ντεμὶ-σαιζόν, τὰ ὁποῖα γαρνίρονται συνήθως πίσω στὴν πλάτη μὲ δύο κοντὰ πὰν τὰ ὁποῖα φθάνουν ἕως τὴν τάγια.

Μερικὰ φθινοπωρινὰ ἐπανωφόρια γαρνίρονται μὲ γοῦνα.

Στὰ μαῦρα ἐπανωφόρια πηγαίνει πολὺ ἡ ἑρμίνα. Ἀλλὰ πάντως δὲν πρέπει νὰ φορτώνουμε μὲ πολλὲς γοῦνες τὰ φθινοπωρινά μας ἐπανωφόρια καὶ προπάντων ὅταν τὰ γαρνίρουμε μὲ ἑρμίνα, ὄχι ἀληθινή, ἀλλὰ ἰμιτασιόν.

Ἕνα μικρὸ γιακαδάκι ἀπὸ τὴ γούνα αὐτὴ ἢ μιὰ στενὴ ἐσάρπα γύρω στὸ λαιμὸ καὶ μιὰ πολὺ στενὴ γαρνιτοῦρα στὶς τσέπες εἶνε ἀρκετά.

ΕΝΑ ΚΟΜΨΟ ΚΟΣΤΟΥΜΙ

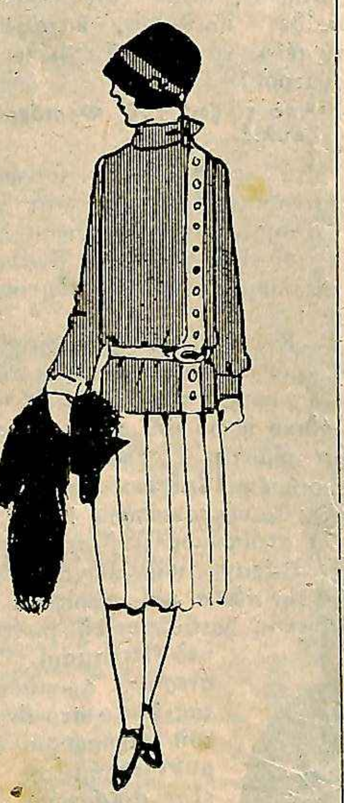

Κοστοῦμι σπόρ, ἀποτελούμενο ἀπὸ ἕνα σουέτερ ἀπὸ ζωηροῦ χρώματος βελοῦδο καὶ μία φοῦστα πλισσὲ ἀπὸ ἄσπρο κρέπ. Τὸ σουέτερ κλείνει μὲ μία σειρὰ ἀπὸ κουμπάκια ἐπάνω σὲ μία μπάντα ἀπὸ ἄσπρο κρέπ.

ΓΙΑ ΤΟ ΒΡΑΔΥ

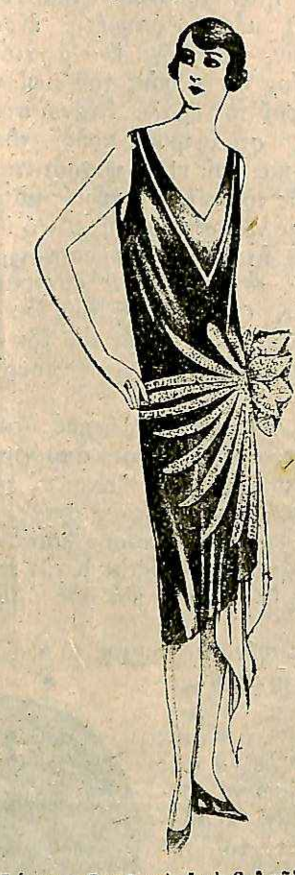

Φόρεμα βραδυνὸ ἀπὸ βελοῦδο μαῦρο, ντουμπλαρισμένο μὲ κρὲπ-ντὲσὶν ρὸζ ἀνοικτό. Γαρνίρεται μὲ κέντημα καὶ μεγάλο λουλοῦδι ἀπὸ στράς.

ΕΝΑ ΚΟΜΨΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

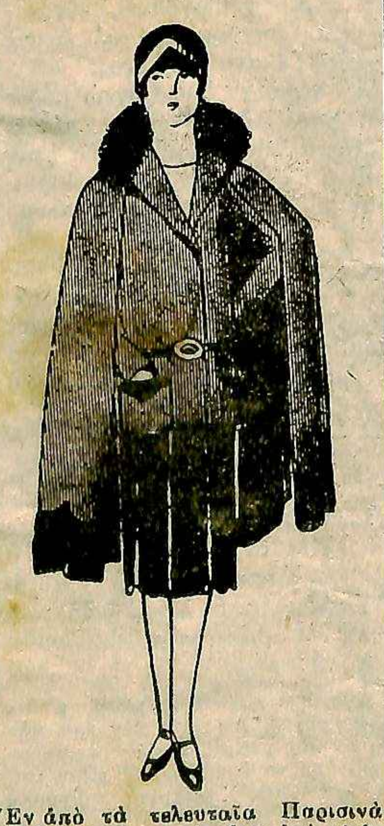

Ἓν ἀπὸ τὰ τελευταῖα Παρισινὰ μοντέλα. Ζακέτα καὶ κάπα ἀπὸ σέρζ. Ἡ κάπα εἶνε μακρύτερη ἀπὸ τὴ ζακέτα καὶ γαρνίρεται μὲ γοῦνα στὸ γιακᾶ καὶ μὲ μαῦρο βελοῦδο κάτω, ἀσορτὶ μὲ τὴ φοῦστα.

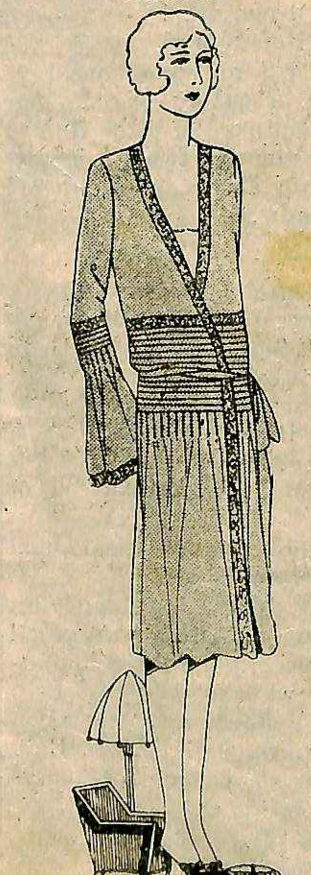

Φόρεμα γιὰ μέσα στὸ σπίτι ἀπὸ κρὲπ-ντὲ-σίν. Γαρνίρεται μὲ κορδέλλα κεντημένη μὲ πέρλες καὶ μὲ νερβύρ.

Ἀντιθέτως τὰ μανίκια κάτω γαρνίρονται μὲ πλατειὰ μπορντοῦρα ἀπὸ ἑρμίνα, τόσο πλατειὰ ὥστε νὰ μοιάζουν μὲ μικρὰ μανσόν. Τὰ μαῦρα ἐπανωφόρια τὰ γαρνιρισμένα μὲ ἑρμίνα, ἔχουν φόδρα ἀπὸ κρὲπ-σατὲν ἄσπρο, πολὺ μαλακό.

Ἐπίσης καὶ τὸ ἀστρακὰν εἶνε κατάλληλο γιὰ γαρνιτούρα στὰ φθινοπωρινὰ ἐπανωφόρια.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μαῦρα, θὰ φορεθοῦν πολὺ καὶ τὸ μπλὲ σκοῦρο, τὸ πράσινο, τὸ κόκκινο καὶ πρὸ πάντων τὸ γκρίζο. Θὰ ἰδοῦμε καὶ πολλὰ ἀνσάμπλ γκρίζα ὅλων τῶν ἀποχρώσεων. Στὰ ἀνσάμπλ αὐτὰ καὶ τὰ παπούτσια καὶ τὸ καπέλλο ἀκόμη θὰ εἶνε γκρίζα. Τὸ μπὲζ ποὺ ἐπὶ τόσον καιρὸ ἦτο τῆς μόδας ἐφέτος δὲν θὰ εἶνε πολὺ ἂν βόγκ.

Ἡ γραμμὴ παραμένει ἴσια, τόσο στὰ ἐπανωφόρια ὅσο καὶ στὰ ταγιέρ. Τὸ φάρδος πέφτει ὅλο πίσω, χάρις σὲ μερικὲς πιέτες.

Ἡ γαρνιτοῦρες εἶνε πολλὲς καὶ διάφορες, νερβύρ, ντεκούπ, ἐνκρυστασιόν, διάφορα μοτὶφ ἀπὸ κορντονὲ καὶ κεντήματα. Συνήθως τὰ μοτὶφ καὶ τὰ κεντήματα εἶνε ἀπὸ μετάξι ἀλλὰ κάποτε γίνονται καὶ μὲ κορντονὲ μετάλλινο, χρυσό, ἀσημί, ἢ ἀτσάλινο. Γιατὶ πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι ἡ λαμπερὲς γαρνιτοῦρες θὰ εἶνε πολὺ τῆς μόδας καὶ τὸν ἐφετεινὸ χειμῶνα.

Θὰ ἰδοῦμε καὶ χαριτωμένα κοστούμια σπὸρ ἀποτελούμενα ἀπὸ σουέτερ βελούδινο ἀνοικτοῦ χρώματος καὶ φοῦστα ἀπὸ κρέπ, ὅλη μὲ πιέτες.

Οἱ διάφορες μοντέρνες γαρνιτοῦρες, οἱ μικρὲς πιέτες, οἱ νερβύρ, οἱ ἐνκρυστασιόν, κλπ. κάμουν πολλὲς φορὲς ἕνα ὕφασμα ἁπλὸ νὰ φαίνεται ὡς νὰ ἦτο σχεδιασμένο ἐξ ἀρχῆς, χάριν στὴ λεπτότητα καὶ τὴν τέχνη τους.

Τελευταίως πολλὲς πιέτες στερεώνονται μὲ διπλῆ σειρὰ ἀπὸ βελουτέ. Τὰ βραδυνὰ φορέματα θὰ γαρνίρωνται καὶ ἐφέτος μὲ στράς.

Φορέματα γιὰ δεῖπνα, γιὰ γάμους καὶ γιὰ ἐπίσημες δεξιώσεις, γίνονται ἀπὸ μεταξωτὸ βουάλ, καὶ ἀπὸ μουσελίνα, ἡ ὁποία εἶνε τόσο κατάλληλη γιὰ φοῦστες φουσκωτές, μὲ πὰν καὶ μὲ βολάν, ποὺ συνειθίζονται τόσο τώρα τελευταῖα. Ἕνα φόρεμα ἀπὸ μουσελίνα ὅσο καὶ ἂν εἶνε φαρδύ, δὲν βαρύνει καθόλου τὴν σιλουέττα.

Καὶ ἡ ἐμπριμὲ μουσελίνα θὰ φορεθῆ ἐφέτος. Ἀλλὰ συνήθως τὰ σχέδια καὶ τὰ ἄνθη θὰ εἶνε κεντημένα ἀπὸ ἐπάνω μὲ κλωστὴ μετάλλινη.

Ὡραῖα φορέματα γίνονται καὶ μὲ τὸν συνδυασμὸ μουσελίνας καὶ δαντέλλας τοῦ αὐτοῦ χρώματος. Θὰ ἰδοῦμε καὶ φορέματα ὁλόκληρα ἀπὸ δαντέλλα πρὸ παντὸς μαῦρα, ἄσπρα, γκρίζα καὶ μπλέ. Ἀπὸ τοῦλι ἐπίσης γίνονται ὡραῖα φορέματα γιὰ νέα κορίτσια, καὶ φορέματα στὺλ πολὺ χαριτωμένα. Τὰ φορέματα αὐτὰ ἔχουν συνήθως φοῦστες μὲ πολλὰ καὶ φουσκωτὰ βολάν, καὶ ἴσια κορσάζα. Τὰ βραδυνὰ παπούτσια ἐφέτος θὰ εἶνε μεταξωτὰ καὶ ἀσορτὶ μὲ τὸ φόρεμα.

Τὰ φθινοπωρινὰ καπέλλα εἶνε μικρὰ καὶ ἐφαρμοσμένα στὸ κεφάλι τὰ περισσότερα χωρὶς μπόρ, καὶ ἐὰν ἔχουν μπὸρ αὐτὸ εἶνε πολὺ-πολὺ στενό.

Γαρνίρονται μὲ ντεκοὺπ καὶ μὲ ἐνκρυστασιόν, κάποτε δὲ καὶ μὲ νερβύρ, καὶ μὲ κορδέλλες ποὺ σχηματίζουν διάφορα σχέδια ἐπάνω στὴν καλόττα.

Φοριοῦνται ὅπως καὶ τὰ τελευταῖα καλοκαιρινὰ καπέλλα μᾶλλον πρὸς τὰ ὀπίσω ἀφήνοντας ἀσκίαστα τὰ μάτια.

Ἡ Μενταὶν

ΒΑΦΕΤΕ ΤΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΣΑΣ ΜΟΝΑΙ ΣΑΣ ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑΣ ΒΑΦΑΣ ARTI

ΣΑΣ ΕΧΕΙ ΕΞΑΝΤΛΗΣΕΙ Ο ΔΑΓΚΕΙΟΣ;
ΣΑΣ ΒΑΣΑΝΙΖΕΙ ΕΞ ΑΙΤΙΑΣ ΤΟΥ, ΧΛΩΡΩΣΙΣ, ΝΕΥΡΑΣΘΕΝΕΙΑ; ΣΑΣ ΑΠΕΙΛΟΥΝ ΝΕΕΣ ΑΠΑΙΣΙΕΣ ΑΡΡΩΣΤΕΙΕΣ;
Γιὰ νὰ σωθῆτε, γιὰ νὰ συνέλθετε, γιὰ νὰ δυναμώσετε, προμηθευθῆτε τὸ περίφημο, τὸ θαυματουργό, τὸ εὔγεστο ἐκχύλισμα

CITON

Θὰ τὸ βρῆτε στὰ Φαρμακεῖα.

Προμηθευταί: Σ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ καὶ Μ. ΠΑΛΑΙΟΓΕΝΙΔΗΣ Σωκράτους 58α Ἀθῆναι

ΧΟΡΗΓΟΥΝΤΑΙ
ἐγγυητικαὶ ἐπιστολαὶ Τραπεζῶν δι' ἀνάληψιν ἐργασιῶν μὲ ὅρους εὐνοϊκούς.
Π. ΚΥΒΕΛΛΟΣ
Δραγατσανείου 6β

ΤΥΠΟΓΡΑΦΟΙ
Γραμμὰς ὀρειχαλκίνους, Ποντιλιέ, Μονές, Ἡμίμαυρες, Κορνιζες. Εὑρίσκετε στὸ τυπογραφεῖον ΣΤΡΑΓΓΑΛΟΥ — Λέκκα 7

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

Η ΣΥΖΥΓΟΣ: Μὰ εἶδες πόσο ἀγαπημένα ζοῦν ὁ Μανωλάκης καὶ ἡ Νίτσα;

Ο ΣΥΖΥΓΟΣ: Ναὶ μὰ ξεύρεις τὸ γιατί; Γιατὶ ἡ Νίτσα εἶνε πολὺ ἔξυπνη γυναῖκα καὶ δὲν ζητᾶ κάθε λίγο καὶ καινούργια φορέματα, ἀλλὰ βάφει μόνη της τα παληὰ της μὲ τὰς θαυμασίας Γερμανικὰς Βαφὰς ὑφασμάτων "ARTI" καὶ τὰ κάνει καινούργια.

Η ΣΥΖΥΓΟΣ: Ἄ! γι' αὐτὸ μᾶς παρουσιάζεται ἡ Νίτσα κάθε λίγο καὶ με καινούργιο φόρεμα, ἀμ' τότε τρέξε πάρε μου κ' ἐμένα 2 πακετάκια βαφῆς "ARTI" μπουὰ ντὲ ρόζ. Ἔχω δῆ τὰ πωλοῦν στὰ ἐμπορικὰ καὶ τὰ Φαρμακεῖα τῆς γειτονιᾶς μας.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΡΑΦΕΙΟΝ
"LE PETIT PARISIEN"
Ι. Ε. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ
Ράπτει μὲ παριζιάνικο γοῦστο καὶ ἱκανοποιεῖ καὶ τὸν πλέον ἰδιότροπον πελάτην
3 ΟΔΟΣ ΛΕΚΑ 3

ΜΕΤΑΞΩΤΑ "ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ"
ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Η. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α. Ε.
Ζητήσατε εἰς τὰ καλύτερα Καταστήματα Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχιῶν Κρὲπ-ντε-Σίν, Φουλάρ, Ζωρζέτ, Κρὲπ-Σατέν, Κρὲπ-Φάϊγ, Σαρμέζ, Ταφτᾶ, Πονζέ, κλπ.
Πρὸς διάκρισιν τῆς γνησιότητός των φέρουν εἰς τὰς παρυφὰς (οὔγιαν) ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ Α. Ε.

ΑΓΓΛΙΚΑ
ΚΑΣΜΗΡΙΑ ΣΕΒΕΝΤΕΞ
Τὰ καλύτερα κασμήρια τὰ ὁποῖα ἔφθασαν μέχρι σήμερον στὴν Ἑλληνικὴν ἀγορὰν εἶνε τῆς μάρκας
ΣΕΒΕΝΤΕΞ
κατασκευάζονται μὲ τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς ἀγγλικῆς μηχανικῆς τέχνης
ΥΠΕΡΟΧΑ ΕΙΣ ΑΦΗΝ, ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΥΣ
ΚΑΙ ΤΙΜΑΣ ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΧΟΝΔΡΙΚΗ & ΛΙΑΝΙΚΗ
Ὁδὸς Βύσσης (ἔναντι Χρυσοσπηλαιωτίσσης)
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Θ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΑΦΕΤΕ ΤΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΣΑΣ ΜΟΝΑΙ ΣΑΣ ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑΣ ΒΑΦΑΣ ARTI

'Ο μόνος τρόπος γιὰ νὰ περάσετε εὐχάριστα τὶς ὧρες σας εἶνε νὰ προμηθευθῆτε τὰ βιβλία τῆς «Βιβλιοθήκης τοῦ Μπουκέτου».

Ἡ **«ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»** εἶνε ὁ πιὸ καλός, ὁ πιὸ εὐχάριστος, ὁ πιὸ διασκεδαστικὸς σύντροφος.

Εἰς τὴν **«ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ ΤΟΥ ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»** συμπεριλαμβάνονται ἔργα τῆς Παγκοσμίου Λογοτεχνίας, ἀριστουργηματικά, τὰ ὁποῖα ἔχουν μεταφρασθεῖ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου καὶ ἔχουν κυκλοφορήσει εἰς ἑκατομμύρια ἀντιτύπων καὶ ποὺ μόνον τὸ ὄνομα τῶν συγγραφέων των ἀποτελεῖ ἐγγύησιν περὶ τῆς ἀξίας των.

Σπεύσατε νὰ τὰ προμηθευτῆτε διότι ἤρχισαν ἤδη νὰ ἐξαντλοῦνται.

'Ιδοὺ ὁ λεπτομερὴς κατάλογος τῆς «Βιβλιοθήκης τοῦ Μπουκέτου»:

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

Τοῦ **ΠΩΛ ΦΕΒΑΛ**

(*Σελίδες μεγ. σχημ. 540. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 60 ἐξωτ. δρ. 80*).

'Ο «Καπετὰν Φάντασμα» ἔργον μυστηριῶδες, αἰσθηματικώτατον, περιπαθέστατον, πλῆρες δραματικῶν καὶ τραγικῶν ἐπεισοδίων, ἐξελίσσεται εἰς τὴν 'Ισπανίαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μ. Ναπολέοντος, περὶ τὸν ἔρωτα ἑνὸς εὐγενοῦς ἐπὶ τοῦ ὁποίου βαρύνει ἡ σκληροτέρα μοῖρα.

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑΣ

Τοῦ **ΜΠΡΑΜ ΣΤΟΟΥΚΕΡ**

(*Σελίδες 424. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 30 ἐξωτ. δρ. 40*).

Διὰ τὸν «Καπετὰν Βρυκόλακα» δὲν χρειάζεται ἄλλη σύστασις εἰς ὅσους δὲν τὸν ἔχουν διαβάσει παρὰ νὰ ἐρωτήσουν ἕναν ποὺ νὰ τὸν διάβασεν ὅταν ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ «Μπουκέτο». Διὰ τὸν «Καπετὰν Βρυκόλακα» μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ἐσημείωσε τὴν μεγαλειτέραν ἐπιτυχίαν ἐξ ὅσων μυθιστορημάτων ἐδημοσιεύθησαν ὡς τώρα εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Α ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΤΟΥ ΑΡΘΟΥΡΟΥ ΓΟΡΔΩΝΟΣ ΠΥΜ

Τοῦ **ΕΝΤΓΚΑΡ ΠΟΕ**

(*Δύο τόμοι. Ἕκαστος τόμος ἐσωτ. δρ. 15, ἐξωτ. δρ. 20*)

Ἕνα ἀπὸ τ' ἀθάνατα ἔργα τῆς φιλολογίας εἶνε καὶ αἱ «Περιπέτειαι τοῦ Πύμ», αἱ ὁποῖαι ἔχουν μεταφρασθεῖ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου. Ἕνα τραγικὸ ταξεῖδι στὸν Νότιον Πόλον, πρὸ τῶν τραγικῶν μυστηρίων τοῦ ὁποίου παλαίουν σκληρὸν ἀγῶνα οἱ ἥρωες τοῦ ρομάντζου, γραμμένο ἀπὸ ἕναν τῶν μεγαλειτέρων ποιητῶν τοῦ κόσμου.

Η ΠΛΗΓΩΜΕΝΗ ΚΑΡΔΙΑ

Τοῦ **ΟΝΟΡΕ ΝΤΕ ΜΠΑΛΖΑΚ**

(*Σελίδες 250. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 20 ἐξωτ. δρ. 30*).

Μέσα στὶς σελίδες τῆς «Πληγωμένης Καρδιᾶς» περιγράφεται ἕνα τρυφερώτατον εἰδύλλιον μεταξὺ μιᾶς κόρης καὶ τοῦ ἐξαδέλφου της, μὲ βασανιστὴν τῶν δυὸ αὐτῶν ἀγνῶν ἐραστῶν, τὸν σκληρὸν καὶ ἀφαντάστως φιλάργυρον πατέρα τῆς κόρης.

Η ΣΦΙΓΞ ΤΩΝ ΠΑΓΩΝ

Τοῦ **ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ**

(*Σελίδες 250. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 20 ἐξωτ. δρ. 30*).

Ἡ «Σφὶγξ τῶν Πάγων» εἶνε τὸ ἀριστούργημα τοῦ μυθιστοριογράφου τῶν παραδόξων ταξειδίων Ἰουλίου Βέρν. Μυστηριῶδες, δραματικόν, πολύπλοκον, κρατεῖ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀδιάπτωτον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου.

Η ΣΟΝΙΑ

Τῆς **ΕΡΡ. ΓΚΡΕΒΙΛ**

(*Σελίδες 150. Τιμὴ ἐσωτ.δρ. 15. ἐξωτ. 20*)

Αἰσθηματικώτατον μυθιστόρημα, γραμμένο ἀπὸ τὴν τρυφερὰν Γκρεβίλ, ἐκτυλίσσεται μέσα στοὺς κύκλους τῶν εὐγενῶν τῆς Ρωσσίας τῶν ὁποίων μ' ἐξαιρετικὴ λεπτότητα περιγράφει τὴν ζωὴν καὶ τὰ ἔθιμα.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΗ ΔΙΠΛΗ ΖΩΗ

Τοῦ **ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ**

('Εξηντλήθη)

Περιεργότατον καὶ τρομακτικώτατον μυθιστόρημα τὸ ὁποῖον κρατεῖ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους εἰς συνεχῆ ἀγωνίαν τὸν ἀναγνώστην μὲ τὴν δραματικὴν πλοκήν του καὶ τὸ μυστήριόν του, τὸ ὁποῖον μόνον εἰς τὸ τέλος διαφωτίζεται.

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΛΤΟΥ

Τῆς **ΣΕΛΜΑΣ ΛΑΓΚΕΡΛΕΦ**

(*Σελίδες 100. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 15 ἐξωτ. δρ. 20*).

Ἡ Λάγκερλοφ εἶνε ἡ μεγαλειτέρα συγγραφεὺς τοῦ αἰῶνος μας καὶ ἔχει τιμηθεῖ μὲ τὸ Παγκόσμιον βραβεῖον Νόμπελ. Αὐτὸ μόνον δύναται νὰ ἐγγυηθῇ διὰ τὴν «Κόρην τοῦ Μεγάλου Βάλτου» ἡ ὁποία εἶνε ἀληθὲς ἀριστούργημα.

Η ΜΟΝΜΑΡΤΡΗ

Τοῦ **ΜΥΡΖΕ**

(*Σελ. 183. Τιμὴ ἐσωτ.δρ. 15 ἐξωτ. 20*)

Ἡ «Μονμάρτρη» εἶνε τὸ ἀριστούργημα τῆς ρομαντικῆς τέχνης γραμμένο ἀπὸ τὸν ἀθάνατο συγγραφέα τῶν «Μποέμ». Ἡ ζωὴ τῶν φοιτητῶν στὸ Παρίσι, οἱ ἔρωτές των, ἡ φτώχεια των περιγράφονται μὲ δραματικότητα εἰς τὰς σελίδας τῆς «Μονμάρτρης».

'Εκτὸς τῶν ἀνωτέρω βιβλίων τῆς Βιβλιοθήκης ὑπάρχουν καὶ πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖα μας οἱ προηγούμενοι τόμοι τοῦ «Μπουκέτου» οἱ ὁποῖοι πωλοῦνται ὁ μὲν πρῶτος πρὸς δρχ. 375, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς δρχ. 250 διὰ τὸ ἐσωτερικὸν καὶ δρχ. 375 διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Ἕκαστος τόμος τοῦ «**ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ**» εἶνε ὁλόκληρος βιβλιοθήκη, ἡ ἐκλεκτικότης τῆς ὁποίας εἶνε ἐξαιρετική. Εἰς ἕκαστον τόμον περιέχονται ὑπερπεντακόσια διηγήματα καὶ ἑκατοντάδες ποιημάτων, ἀνεκδότων, κωμωδιῶν, ποικίλων, περιέργων, καὶ ὑπερχίλιαι εἰκόνες χρωματισταὶ καὶ μή.

Εἰς τὸν πρῶτον τόμον τοῦ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ» ὑπάρχουν τὰ μυθιστορήματα «Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ», «Η ΔΙΑΒΟΛΟΓΥΝΑΙΚΑ», «ΤΟ ΚΑΤΕΡΓΑΔΙΚΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ», «ΔΥΟ ΚΑΡΔΙΕΣ ΠΟΥ ΑΓΑΠΗΘΗΚΑΝ», καὶ τὸ δρᾶμα τοῦ Μαῖτερλιγκ «Η ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΜΑΛΕΝ».

Εἰς δὲ τὸν δεύτερον τόμον «Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑΣ», «Η ΑΔΙΚΟΦΟΝΕΜΕΝΗ», «Η ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ», ἡ ἀρχὴ τοῦ «ΞΑΔΕΛΦΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ» καὶ τῆς «ΜΟΥΜΙΑΣ ΠΟΥ ΖΩΝΤΑΝΕΨΕ».

Εἰς τὸν τρίτον ἡ συνέχεια τοῦ «ΞΑΔΕΛΦΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ» καὶ τῆς «ΜΟΥΜΙΑΣ ΠΟΥ ΖΩΝΤΑΝΕΨΕ», ἡ «ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΠΑΛΙΑ», τὰ «ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ», τὰ «ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΞΟΧΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ» καὶ τὸ μυθιστόρημα τοῦ κ. Ξενοπούλου «ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΕΡΩΤΑ», κ.τ.λ.

Εἰς τὸν τέταρτον τόμον τοῦ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ» «Ο [illegible]», «ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΟΡΤΙΣ», «ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ», «ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ».

'Επίσης πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖα μας τὰ περίφημα «Ἡμερολόγια τοῦ Μπουκέτου» τῶν ἐτῶν 1926, 1927 καὶ 1928 πρὸς δρχ. 25 ἕκαστον ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.